http://www.dhammadownload.com

ပထမလတ်တန်းယမကအလင်းရောင်

ဤကျမ်းစာက –

ယမိုက်ကျမ်းကို သင်ကြားသူ, ပို့ချသူ, လေ့လာသူများအား ထူးခြားထက်မြက်စေမည့် ယမကဉာဏ်အမြင် အလင်းရောင်များဧကန်ပေးစွမ်း နိုင်ပါလိမ့်မည်။ ပါဠိထုတ်နည်း, အရကောက်နည်း နည်းမျိုးစုံတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ထား၍ ဤကျမ်းစာကို လေ့လာသူများ, ဖတ်ရှုသူများ, စာမေးပွဲဝင် အရှင်များ ကျေနပ်မှုကို ပေးစွမ်းနိုင်ပါလိမ့်မည်။

ဝါရတွဲပုံသေနည်းများကို –

လက်ဖြင့်တစ်မျိုး၊ စကားပြေဖြင့်တစ်သွယ် နားလည်စေရန် ဖော်ပြထားရုံမျှမက သူ့နေရာနှင့်သူ ထပ်မံ၍ ရှင်းပြထားပါသည်။

ဤကျမ်းစာ၏ ထူးခြားချက် –

ရိုးရိုးသုဒ္ဓဇယားများဖြင့် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ဝါရတွဲများ ပြီးစေခြင်း

- ဝါရတွဲပုံသေနည်းများ၊
- ပဏ္ဏတ္တိဝါရ ပုံသေနည်းများ၊
- ယမကရေတွက်နည်းများကို နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် ရှာဖွေပြထားခြင်းသည် ဤယမိုက်ကျမ်း၏ ထူးခြားချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

အခိပ္ပါယ်ကဏ္ဍ –

အဓိပ္ပာယ်ကဏ္ဍတွင်လည်း အရကောက်၌ပါရှိသည့် အဓိပ္ပာယ်များ, အရကောက်အဓိပ္ပာယ်များ, ယမကတ္ထဝိဘာဝနီ စသည့်ကျမ်းများလာ အဓိပ္ပါယ်များပါ ပါရှိ၍ အထူးစုံလှသည်။

ဆ၄ အကြိမ်

ရန်ကုန်တိုင်း၊ ဗဟန်းမြို့နယ်
ပါဠိတက္ကသိုလ် ညောင်တုန်းကျောင်းတိုက်

စာချဆရာတော်

အရှင်တေဇနိယ

၏

ပထမလတ်တန်းအတွက်

ယမကအလင်းရောင်

စာချစာသင် အရှင်များအတွက် အလွယ်တကူ သင်ယူပို့ချနိုင်ရန် ပုံသေနည်းမျိုးစုံတို့ဖြင့် အထူးစီစဉ် တန်ဆာဆင်ထားပါသည်။

သာသနာ – ၂၅၅၁ ကောဇာ – ၁၃၆၉ ခရစ် – ၂၀၀၇

ဆ၄ အကြိမ်

http://www.dhammadownload.com

ရန်ကုန်တိုင်း — ဗဟန်းမြို့နယ်

ပါဠိတက္ကသိုလ် ညောင်တုန်းကျောင်းတိုက်

စာချဆရာတော်

အရှင်တေဇနိယ

၏

ပထမလတ်တန်းအတွက်

ယမကအလင်းရောင်

စာချစာသင် အရှင်များအတွက် အလွယ်တကူ သင်ယူပို့ချနိုင်ရန်
အထူးစီစဉ်ထားပါသည်။

သာသနာ – ၂၅၄၆ ကောဇာ – ၁၃၆၄ ခရစ် – ၂၀၀၂

1-A

http://www.dhammadownload.com

ပထမလတ်တန်း = ယမကအလင်းရောင်

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်	-	(၃၅၉/ ၂၀၀၄) (၆)
စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်	-	(၃၈၈ / ၂၀၀၄) (၆)
ထုတ်ဝေသည့်လ	-	၂၀၀၄-ဇွန်လ၊
တန်ဖိုး	-	ဓမ္မဒါန
အုပ်ရေ	-	၁၀၀၀
ထုတ်ဝေသူ	-	ဦးချစ်ညွန့် (ဇင်ရတနာ**စာပေ**)၊ **၂၀၅**/၄-လမ်း၊ မြို့သစ်၊ အင်းစိန်။
ပုံနှိပ်သူ	-	ဒေါ်စမ်းစမ်းအေး၊ ဘ**နော့ဂုဏ်ပုံနှိပ်**တိုက်၊ ၈၁-လမ်း၊ ၁၄၀၊ တာမွေ၊ **ရန်ကုန်**မြို့။

ယမိုက်ကျမ်းပို့ချရန်အစီအစဉ်

ယမိုက်ကျမ်းပို့ချရာ၌ -

(က) မူလယမိုက်၌ ယမကရေတွက်တတ်ရန်၊ ဥဒ္ဒေသဆိုရိုးကိုမူထား၍ **လမ်းညွှန်**ချက်အတိုင်း ပို့ချပါ။

(ခ) မူလယမိုက်၌ ဥဒ္ဒေသဇယားနှင့် နိဒ္ဒေသဇယားတို့တွဲဘက်၍ ပါဠိ**တော်**, အရကောက် ရှု၍ လေ့လာပါ။

(ဂ) ခန္ဓာဒိ ပဏ္ဏတ္တိများ၌ ဇယားဖြင့် သဘောကျအောင် လေ့လာပါ၊ **ကျက်**ပါ။

(ဃ) ပဝတ္တိဝါရများ၌ ၄-ချက်သေစက်လှည့်ကို အသုံးပြု၍ စာမျက်နှာ ၁၅၊ ၁၈၊ ၁၉ အခြေခံ စည်းမျဉ်းများ အာဂုံရသည်အထိ မှတ်သားစေ၍ ပို့ချလေ့လာပါ။

(င) ထိုသို့အခြေခံစည်းမျဉ်းများ ကျေပွန်ပြီး ဇယားကိုထောက်လျက် ပါဠိအရကောက်များကို ဇယား၌သွင်းကာ အရကျက်ပါ။ သို့မှသာ ရေရှည်ရ၍ ဝါရတွဲရာ၌လည်း သဘောပေါက်လွယ်မည်။

တိုက်တွန်းချက်

* **သရုပ်ကြေမွ၊ ဆိုရိုးရ၊ ကြံဆမှန်မှန်ရွတ်။**

* **ယမိုက်တတ်ရန်၊ ဤလေးတန်၊ ကေန်မှန်မချွတ်**- ဟူသော ဤကျမ်းစာရှင်၏ လက်သုံးစကားနှင့်အညီ အထိုက်အလျောက် သရုပ်ကွဲ, ဆိုရိုးရ, ကြံဆ, မှန်မှန်ရွက်ပါလျှင် ယမိုက်ပဋ္ဌာန်း မတတ်စရာမရှိ၊ ကေန်တတ်ပါလိမ့်မည်။ စတင်သင်စမှာ သဘောမကျသော်လည်း ကြံပါ ရွတ်ပါများလျှင် မတတ်စရာအကြောင်းမရှိ၊ တတ်မြောက်ပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ကြံဆကာ နေ့စဉ်မှန်မှန် ရွတ်ဆိုကြရန် အထူးပင်တိုက်တွန်းရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပဏာမနှင့် ပဋိညာဉ်

တေ ပိဋကေသု ဂမ္ဘီရံ၊
ဇ နာဒီဟိ သုပူဇိတံ။
နိ ဗ္ဗာနပောခိတံ ဝန္ဒေ၊
ယ မကဓမ္မံ သုဒေသကံ။

တေ ပိဋကေသု- သုတ္တန်ဝိနည်း၊ အသီးသီးနှင့်၊ တစ်နည်းအဘိဓမ္မာ၊ ဒေသနာဟု၊ သုံးဖြာသိအပ်၊ ပိဋကတ်တို့တွင်။ ဂမ္ဘီရံ- ပညာနည်းလှ၊ လူ့ဗာလတို့၊ သိကြဘို့အရေး၊ အလွန်ဝေး၍၊ အတွေးနက်နဲ၊ ခက်ခဲပေထသော။ ယမက ဓမ္မံ- သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ၊ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာ၊ အနုလောမ၊ ပဋိလောမ၊ စသည်များပြား၊ ယမကတရားကို။ သုဒေသကံ၊ မယ်တော်မိနတ်၊ အမှူးတပ်၍၊ ထူးမြတ်သချာ၊ ဒေသနာကို၊ ကောင်းစွာမသွေ၊ ဟောကြားတော်မူတတ်ပေထသော။ ဇနာဒီဟိ၊ လူနတ်စသား၊ သတ္တဝါအများတို့သည်။ သုပူဇိတံ- နှလုံးသားထဲ၊ ကိန်းပိုက်စွဲအောင်၊ အမြဲမပြတ်၊ ကောင်းစွာပူဇော်အပ်သော။ နိဗ္ဗာနပောခိတံ- နိဗ္ဗာန်သောင်ကမ်း၊ အမြိုက်နန်းသို့၊ ကူးသန်းရောက်စေ၊ ထွတ်မြောက်စေ၍၊ သိစေပေတတ်၊ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကို။ အဟံ- ယမိုက်ကျမ်းသင်၊ ရဟန်းရှင်တို့၊ လန်းရွှင်စေရာ၊ စေတနာကြောင့်၊ လျှင်စွာ သိစေ၊ ဤအနေဖြင့်၊ ရည်ချွေရေးပြ၊ တေဇနိယဟု၊ နာမသမုတ်၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္ဒေ-ဝန္ဒာမိ- သွယ်ဖရောင်းယှက်၊ ဆယ်ချောင်းလက်ဖြင့်၊ ဦးထက်မိုးကာ၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ဘုရား။

ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ ဓမ္မံ၊ သံဃံ အာစရိယံ ဝန္ဒေ။
သောတူနဉ္စ သုဝိညာယ၊ ကဿံ ယမကအာလောကံ။

ဗုဒ္ဓေန- လေးဆယ့်ငါးဝါ၊ ကာလကြာအောင်၊ သတ္တဝါအထွေထွေ များပေနေကို၊ လေးထွေသစ္စာ၊ သိစိမ့်ငှာလျှင်၊ ကောင်းစွာဟောတတ်၊ ဘုရားမြတ်သည်။ ဒေသိတံ- အမြဲမပြတ်၊ ဟောကြားအပ်သော။ ဓမ္မဉ္စ- မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်၊ ဓမ္မက္ခန်ဟု၊ ဆယ်တန်သတ်မှတ်၊ တရားမြတ်ကိုလည်းကောင်း။ သံဃဉ္စ- ရှစ်ပါး သံဃာ၊ အရိယာနှင့်၊ တစ်ဖြာသမုတိ၊ မည်ရှိများစွာ၊ မြတ်သံဃာ အပေါင်းကိုလည်းကောင်း။ အာစရိယဉ္စ- သင်ဆရာ၊ မြင်ဆရာ၊ ကြားဆရာဟု၊ သုံးဖြာသတ်မှတ်၊ ဆရာမြတ်ကိုလည်းကောင်း။ (ဝါ) အာစရိယဉ္စ- ယမိုက်ပဋ္ဌာန်း၊ အခန်းခန်းကို၊ အဆန်းတကြွယ်၊ ဆောင်ယူဘွယ်ဘို့၊ အသွယ်သွယ်အဝဝ၊ ပို့ချပေးကြကုန်သော ဗဟန်း၊ ပါဠိတက္ကသိုလ်ညောင်တုန်းကျောင်းတိုက်ဆရာတော် (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ) ဘဒ္ဒန္တသောဘဏ နာယကဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တစိတြ၊ နာယကစာချဆရာတော်များ၊ နက်မောက်မြို့ ရှမ်းကုန်းရွာကျောင် ဆရာတော်၊ နတ်မောက်မြို့ တမာပင်ကျောင်းဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တ ဉာဏောဘာသ၊ ပဲခူးမြို့ ကြခတ်ဝိုင်း ကျောင်းတိုက် (အဂ္ဂါဘိဓဇ) ဆရာတော်နှင့် တိုက်အုပ်စာချဆရာတော်များ၊ ဆုထူးပန်ကျောင်းတိုက် ဆရာတော်၊ မူလပဋ္ဌာန်းဆရာတော် စသည်များစွာ၊ ဆရာသခင်၊ ကျေးဇူးရှင်များကိုလည်းကောင်း။ ဝန္ဒေ-ဝန္ဒာမိ- အန္တရာယ်ကင်းပျောက်၊ ကျမ်းပြီးမြောက်ဖို့၊ ချီးမြှောက်ထောမဏာ၊ ရှိခိုးပါ၏ဘုရား။

(ဝန္ဒိတွာ- ရှိခိုးပြီး၍)သောတူနံ-ပထမလတ်၊ အမြန်တတ်အောင်၊ဆောင်ယူမှတ်လွယ်၊ နည်းသွယ်သွယ်ကို၊ ရွေးချယ်သင်လို၊ စာသင်ပျိုတို့၏၊ သုဝိညာယ-ကောင်းစွာ လွယ်ရှင်း၊သိပါစေခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဿမကအာလောကံ- ယမိုက်ကျမ်း၏၊ ရှင်းတမ်းမှတ်ချက်၊ ဇယားကွက်နှင့်၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်၊

နည်းသွယ်သွယ်ဖြင့်၊ ရွေးချယ်ဆင်မြန်း "ယမကအလင်းရောင်"အမည် ဆောင်သည့်ကျမ်းကို။ ကသံ-စာချစာသင်၊ ထေရ်အရှင်များ၊ သိနားလည်စေ၊ လွယ်ကူစေဟု၊ ရည်ရွယ်စိတ်ရင်း၊ နှလုံးသွင်းကာ၊ ရေးသားစီရင်လိုက်ပါ သတည်း။

နိဒါန်းစကား

ဤကျမ်းစာရေးသားပုံ အစီအစဉ်--

ပထမလတ်တန်းကို ပို့ချသူ သင်ယူသူများနှင့် ယမိုက်ကျမ်းကို လေ့လာသူများအတွက် အလွယ်တကူ သင်ယူပို့ချလေ့လာနိုင်ရန် ဝိဘင်းထုတ်နည်း, အရကောက်နည်း, ဝါရတွဲ ပုံသေနည်း, စုံလင်လှသော အဓိပ္ပါယ်အသွယ်သွယ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ဤ "ယမကအလင်းရောင်" မည်သောကျမ်းကို နတ်မောက်မြို့ တမာပင်ကျောင်း၊ ရန်ကုန်၊ ဆုထူးပန်း၊ ပဲခူးကြခတ် ဝိုင်းကျောင်းတိုက်၊ ဗဟန်းညောင်တုန်းကျောင်းတိုက်၊ မူလပဌာန်းဆရာတော်များထံ လိုက်ခဲ့သောနည်းများကို အခြေခံ၍ စာချရင်းတွေ့ကြုံရသောနည်းများနှင့် ထိုထိုကျမ်းစာအမျိုးမျိုး၌ တွေ့ရသောနည်းများဖြင့် ပေါင်းစပ်ကာ တခမ်းတနားအကျယ် တဝင့် ရှင်းလင်းရေးသားထားပါသည်။

ဤကျမ်းစာ၌ "ပါဠိတော်၊ အရကောက် အပြည့်အစုံ" ဝါရတွဲပုံသေနည်းအဖုံဖုံ၊ နည်းမျိုးစုံ (ကွန်ချက်ကော ဟင်းစားပါ) ပါရှိသဖြင့် ယမိုက်သဘောကို လွယ်ကူထိမိစွာ သဘာဝကျကျသိရှိနားလည်၍ ဆိုနိုင်ကောက် နိုင်ပါလိမ့်မည်။

ထူးခြားချက်

ဤကျမ်းစာ၏ ထူးခြားချက်မှာ ရိုးရိုးသုဒ္ဓဇယားများဖြင့် ဝါရတွဲများ လုံး၀ (လုံး၀)ပြီးစီးအောင်ညွှန်ပြခြင်း, တစ်နေရာရရုံမျှဖြင့် ကျန်သဘောတူသော နေရာများပါရရှိခြင်း, ဝါရတွဲ ပုံသေနည်းများပြသထားခြင်းသည် ဤကျမ်းစာ၏ထူးခြားချက်ပင်ဖြစ်သည်။

ဝါရတွဲပုံသေနည်းများကို မည်သည့်ကျမ်းစာများမှာမှ ဖော်ပြခြင်းမရှိသေးပဲ ဤကျမ်းစာက ဦးစွာဖော်ပြထားသောကြောင့်လည်း ဤကျမ်းစာ၏ထူးခြားချက်ဟု ဆိုရပေလိမ့်မည်။

အဓိပ္ပါယ်အပြည့်အစုံ

ဤကျမ်းစာ၌ရေးသားထားသော အဓိပ္ပါယ်ကဏ္ဍကို (အရကောက်၌ပါရှိသော လက်သည်းကွင်းအဓိပ္ပါယ်များ, ယမိုက်ဂဏ္ဌိလာ အဓိပ္ပါယ်များနှင့် ယမကတ္ထ ဝိဘာ၀နီလာ အဓိပ္ပါယ်များကိုပါ ထည့်သွင်းထား၍ အဓိပ္ပါယ်အတွက်) ပြည့်စုံနိုင်သမျှ ပြည့်စုံအောင်စီစဉ်ထားပါသည်။ အဓိပ္ပါယ်ကဏ္ဍတွင် အလတ်တန်းအတွက် ရှေ့ပိုင်းမျှလောက်နှင့် ပြည့်စုံ၍ အခြားစာမေးပွဲများအတွက် ထိုထိုကျမ်းစာများမှ "နောက်ဆက်တွဲအဓိပ္ပါယ်"များကို ရေးသားထားခြင်းကြောင့် အဓိပ္ပါယ်များလည်း ပြည့်စုံသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါလိမ့်မည်။

ကောင်းနိုင်သမျှကောင်းအောင် မှန်နိုင်သမျှမှန်အောင် ကြိုးစားပြီးရေးသားပါသော်လည်း မှားတတ်သောသဘာဝအရ အမှားတွေ့ရှိပါက မေတ္တာကရုဏာရှေးရှုကာဖြင့် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက် ကောင်းသည့်အချက်, မှန်သည့်အချက်များကို ရွေးချယ်ပန်ဆင်၍ ခွင့်လွှတ်နိုင်ကြပါစေ။

အရှင်တေဇနိယ (စာချဆရာတော်)
ပါဠိတက္ကသိုလ်ညောင်တုန်းကျောင်းတိုက်၊ ဗဟန်း။

http://www.dhammadownload.com

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	ယမိုက်ပို့ချရန်အစီအစဉ်နှင့် တိုက်တွန်းချက်	(ခ)
၂။	ပဏာမနှင့် ပဋိညာဉ်	၁
၃။	နိဒါန်းစကား (ဤကျမ်းစာရေးသားပုံအစီအစဉ်)	၂
၄။	မူလယမိုက်အစ ဟောရိုးစဉ် (ကျမ်းတက်)	၄
၅။	မူလယမိုက် နိဒ္ဒေသ	၅
၆။	ယမိုက်ကျမ်းပါရဂူမြောက်တတ်ရန် အခြေခံအချက်များ	၁၆
၇။	ခန္ဓယမိုက်အစ ဥဒ္ဒေသ	၁၇
၈။	ယမိုက်အခြေခံစည်းမျဉ်းများ (၄)ချက်စက်လှည့်	၁၉
၉။	ခန္ဓာဒိအခြေခံဝိဘင်းထုတ်ပုံ သရုပ်ခွဲဇယား	၂၄
၁၀။	ဝါရတွဲပုံသေနည်း လက်ာနှင့် ရှင်းချက်များ	၂၈
၁၁။	ဖြစ်လတ္တံ့ ချုပ်လတ္တံ့အထူး အထောက်သာဓက	၃၈
၁၂။	အာယတန ယမက	၄၂
၁၃။	ဓာတုယမက	၅၈
၁၄။	သစ္စယမကအစ	၆၀
၁၅။	သစ္စယမိုက် ပဝတ္တိ	၆၄
၁၆။	သစ္စာဝါရတွဲနည်းများ လမ်းညွှန်	၇၃
၁၇။	အောက်ယမိုက် (၅) ကျမ်းအဓိပ္ပါယ်	၇၆
၁၈။	အဓိပ္ပါယ်နောက်ဆက်တွဲ	၉၃
၁၉။	ကျမ်းပြီးအမှုဝေဆုတောင်း၊ ကျေးဇူးတင်လွှာ၊	၁၀၁
၂၀။	ဓမ္မဒါန အလှူရှင်များစာရင်း	၁၀၂

http://www.dhammadownload.com

၁ – မူလယမက

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

(ဟောရိုးစစ်)

ကထာဝတ္ထုကျမ်းကို --- ၌ --- ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောတော်မူ၏။ ထို-သည်လည်း ---

၁	မူလယမက. ခန်. အာ. ဓာ. သစ္စ. သင်္ခါ. နု. စိတ္တ. ဓမ္မ. ဣန္ဒြိယယမကအားဖြင့်	၁၀
၂	ဥဒ္ဒေသ. နိဒ္ဒေသ ။	၂
၃	တိကမာတိကာ ဥဒ္ဒေသ - ဒုကမာတိကာ ဥဒ္ဒေသ ။	၂
၄	ကုသလတိက် - ဝေဒနာတိက် အစရှိသော ။	၂၂
၅	မူလဝါရ - ဟေတု - နိဒါန - သမ္ဘဝ - ပဘဝ - သမုဋ္ဌာန အာဟာရ - အာရမ္မဏ - ပစ္စယ - သမုဒယဝါရ ။	၁၀
၆	ကုသလပဒ - အကုသလပဒ-အဗျာကတပဒ - နာမပဒ ။	၄
၇	မူလနယ - မူလမူလနယ - မူလကနယ - မူလမူလကနယ ။	၄
၈	မူလယမက - ဧကမူလယမက - အညမညမူလယမက ။	၃
၉	အနုလောမပုစ္ဆာ - ပဋိလောမပုစ္ဆာ ။	၂
၁၀	သန္နိဋ္ဌာန် - သံသယ ။	၂
ဟောဟန်ကား - **'ယေကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ'** - ဟူသည်တည်း။		

(ဆောင်)မူ-ခန်-အာ-ဓာ၊ သစ်-သင်္ခါရ၊ အနု-စိတ္တ၊ ဓမ္မ ဣန္ဒြေ၊ ဤဆယ်ထွေ၊ မှတ်လေ ယမက။

ဝါရ ၁၀-ပါး။ မူလံ ဟေတု နိဒါနဉ္စ၊ သမ္ဘဝေါ ပဘဝေန စ။
သမုဋ္ဌာနာဟာရာရမ္မဏာ၊ ပစ္စယော သမုဒယေန စ။

ယမကမည်ပုံ

အနုလောမ-ပဋိလောမအစုံ၊ သန္နိဋ္ဌာန်-သံသယအစုံ၊ ပုစ္ဆာ-ဝိဿဇ္ဇနာအစုံ၊ ဤသို့အစုံစုံသောဒေသနာတို့၏အစွမ်းအားဖြင့်ဟောအပ်သောကြောင့် **"ယမက"** မည်၏။

အနုလောမပုစ္ဆာ၊ ပဋိလောမပုစ္ဆာ ၂-ပါးကိုပေါင်းသည်ရှိသော် မူလနယ၌ (ရှေးဦးစွာသောမူလယမက) သည်ဖြစ်၏။

ဧကမူလယမက - အညမညမူလယမကတို့ကိုလည်း နည်းတူ -၂ခုမြောက် ၃-ခုမြောက် ယမကသည်ဖြစ်၏ဟုဆိုပါ။ ကျန် နယ ၃-ပါး - ပဒ ၃-ပါးကိုလည်း နည်းတူဆိုပါလေ။

မှတ်ချက်။ ဤမူလယမိုက်၌ ယမကရေတွက်နည်းကို အထက်ပါကျမ်းတက်ကို အသုံးပြု၍ရေတွက်ပါ။

သန္နိဋ္ဌာန်+သံသယ

* အမြဲမှတ်အပ်သော အနက်ရှိသောကြောင့် သန္နိဋ္ဌာန်၊ (ဤသန္နိဋ္ဌာန်သည် ပဓာနဖြစ်သည်)
* ယုံမှားအပ်သော အနက်ရှိသောကြောင့် သံသယ။ (ဤသံသယသည် အပဓာနဖြစ်သည်)

(အမြဲမှတ်အပ်ပုံ၊ ယုံမှားအပ်ပုံအကျယ်-ကောက် ၈-၌ရှုပါ)

http://www.dhammadownload.com

မူလယမက မြေပုံပြ ဇယား

၁။ မူလဝါရ ဥဒ္ဒေသ – ပါဠိတော် အညွှန်းဇယား (ပါဠိတော်နှင့်ယှဉ်ကြည့်ပါ)

↓ ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ၊ အဗျာကတပဒ၊ နာမပဒ (ပဒ တစ်ခုတစ်ခု၌ အောက်ပါအတိုင်း နယ, ယမကရှိ၏)

မူလနယ	မူလမူလနယ	မူလကနယ	မူလမူလကနယ
↓	↓	↓	↓
မူလယမက	မူလမူလယမက	မူလကယမက	မူလမူလကယမက
ဧကမူလယမက	ဧကမူလမူလယမက	ဧကမူလကယမက	ဧကမူလမူလကယမက
အညမညမူလယမက	အညမညမူလမူလယမက	အညမညမူလကယမက	အညမညမူလမူလကယမက

ပဒ	အနုလောမ		ပဋိလောမ	
	သန္နိဋ္ဌာန်	သံသယ	သန္နိဋ္ဌာန်	သံသယ
ကုသလ	ယေကေစိ	သဗ္ဗေတေ	ယေ ဝါ ပန	သဗ္ဗေတေ ဓမ္မာ
ပဒ	။ ကုသလာ ဓမ္မာ	ကုသလ (မူလာ)		ကုသလာ
	။ ကုသလာ ဓမ္မာ	ကုသလမူလေန ဧက (မူလာ)		
	ကုသလမူလေန ဧက (မူလာ) ဓမ္မာ	ကုသလမူလေန အညမည(မူလာ)		

(မှတ်ချက်) ယခုမူလနယရှိ (မူလာ) ဟူသောပါဠိနေရာ၌ ကျန်နယ ၃-ခုကိုလည်း နယအလိုက် (မူလမူလာ)၊ (မူလကာ)၊ (မူလမူလကာ)ဟု ပြောင်းလဲလျက် ကုသလပဒ နယ စတုက္ကကိုဆိုပါ။

ကျန် - အကုသလပဒ - အဗျာကတပဒ - နာမပဒ စတုက္ကတို့ကိုလည်း နည်းမှီ၍ဆိုပါလေ။

<u>အမှာ</u>။ကျမ်းတက်, ဤဥဒ္ဒေသဇယားနှင့် နိဒ္ဒေသကိုတွဲဘက်လေ့လာပါ။ သို့မှသာ ပိုမိုသဘောကျမည်။

မူလယမိုက်ရှိ ပဒ ၄-ခု၌နယ ၄-ခုစီရှိ၍ နယတစ်ခုစီ၌လည်း ယမက ၃-ခုစီရှိပြန်သည်။

မေး၊မူလယမိုက် မူလဝါရလာ ယမက ၄၈-ခုတွင် ၃၇-ခု မြောက် နိဒ္ဒေသလာယမကကိုသာ ပါဠိရေးပြပါ။

ဖြေ၊ နာမပဒရှိ အစဦးဆုံး မူလယမက ပါဠိတော်ကို ရေးရပါမည်။ ကျန် ယမကများကိုလည်း သဘော ပေါက်နားလည်စေရန် ဖော်ပြပါ မြေပုံပြဇယားဖြင့် လေ့လာပါ။

ကုသလတိက် မူလဝါရ၌

ပဒ	နယ	ယမက	ပုစ္ဆာ	အတ္ထ
၄	၁၆	၄၈	၉၆	၁၉၂
ကျန်ဟေတုဝါရ စသည်၌လည်း နည်းတူရေတွက်ပါ။				

ပဒနယစသည်ရေတွက်နည်း

ဥဒ္ဒေသကျမ်းတက် ဟောရိုးစစ်ကိုကြည့်၍ အသုံးပြုရမည်။ အရင်းခံကျသော သင်္ချာကိုတည်၍ ဆက်လက် ဖော်ပြထားသော သင်္ချာနှင့် ဆင့်ကာ ဆင့်ကာ မြှောက်ပါက လိုချင်သော ယမက၊ ပုစ္ဆာ၊ အတ္ထ၊ သင်္ချာတို့ ထွက်လာပါမည်။

(ပုံစံ) မူလဝါရ၌ ပဒလေးခုရှိ၏။ ထိုပဒလေးခုကိုတည်ပြီး တစ်ပဒလျှင် နယလေးခုရှိရာ ထိုနယ ၄ ပါးနှင့် ပဒ ၄ပါးကို မြှောက်ပါက (၄×၄) = ၁၆ နယ ရသည်။ ထို့အတူ နယတစ်ခုစီ တစ်ခုစီ၌ ယမက ၃-ခုစီ ရှိပြန်ရာ (၁၆) နယကိုတည် ယမက ၃ပါးနှင့်မြှောက်ပါက (၁၆×၃ = ၄၈) ယမကရ၏။ ထိုယမကကို ၂-နှင့်မြှောက်ပါက (၄၈×၂ = ၉၆) ပုစ္ဆာရ၏။ ထိုပုစ္ဆာကို ၂-နှင့်မြှောက်ပါက (၉၆×၂ = ၁၉၂) အတ္ထရ၏။

http://www.dhammadownload.com

ဆောင်။ ။* ဥဒ္ဒေသလာ၊ ကျမ်းတက်မှာတွင်၊ ဗာဝီတိက၊ ဝါရဆယ်ထွေ၊ လေးထွေပဒ၊ လေးနယနှင့် ယမကသုံးဖြာ၊ ဒွေပုစ္ဆာနှင့်၊ အတ္ထာထို့တူ၊ ဆင့်မြှောက်ယူသော်၊ မူလယမက၊ တိကသချာ၊ ရကြောင်းသာတည်း။

* တစ်ဖြာဒုက၊ သိလိုကြမူ၊ ဝါရဆယ်ထွေ၊ သုံးထွေပဒ၊ လေးနယနှင့်၊ ယမကသုံးဖြာ၊ ဒွေပုစ္ဆာနှင့်၊ အတ္ထာထို့တူ၊ ဆင့်မြှောက်ယူသော်၊ မူလယမက၊ ဒုကသချာ၊ ရကြောင်းသာတည်း။ သချာနှစ်ခု၊ ပေါင်းကာစုသော်၊ တိ, ဒုနှစ်တန်၊ သချာမှန်ကို၊ ဧကန်ပေါ်ထွက်လာမည်တည်း။

မူလယမိုက် ပဒ–နယ စသည်တို့အချုပ်ပြဇယား

တိက်ဒုက်	ဝါရ	ပဒ	နယ	ယမက	ပုစ္ဆာ	အတ္ထ
			မူလနယ	၃	၆	၁၂
		ကု	၄	၁၂	၂၄	၄၈
	မူလ	၄	၁၆	၄၈	၉၆	၁၉၂
ကုသလတိက်	၁၀	၄၀	၁၆၀	၄၈၀	၉၆၀	၁၉၂၀
၂၂ တိက်	၂၂၀	၈၈၀	၃၅၂၀	၁၀၅၆၀	၂၁၁၂၀	၄၂၂၄၀
		ဟေ	၄	၁၂	၂၄	၄၈
	မူလ	၃	၁၂	၃၆	၇၂	၁၄၄
ဟေတုဒုက်	၁၀	၃၀	၁၂၀	၃၆၀	၇၂၀	၁၄၄၀
ဒုက် ၁၀၀	၁၀၀၀	၃၀၀၀	၁၂၀၀၀	၃၆၀၀၀	၇၂၀၀၀	၁၄၄၀၀၀
တိက်-ဒုက်	၁၂၂၀	၃၈၈၀	၁၅၅၂၀	၄၆၅၆၀	၉၃၁၂၀	၁၈၆၂၄၀

မူလယမိုက် ဝိဘင်းထုတ်တတ်ရန် မှတ်ရန်အခြေခံလက္ခဏာ

၁။ သန္နိဋ္ဌာန်ကျယ်၍ သံသယအရ ကျဉ်းလျှင် တစ်ဖက်ရ နှစ်ဖက်ရ ဝိဘင်းထုတ်ပါ။

၂။ သန္နိဋ္ဌာန်ကျဉ်း၍ သံသယအရကျယ်လျှင် **"အာမန္တာ"** ဝိဘင်းထုတ်ပါ။

၃။ သန္နိဋ္ဌာန်အရနှင့် သံသယအရတို့ တူညီကြလျှင်လည်း **"အာမန္တာ"** ဝိဘင်းထုတ်ပါ။

မူလယမိုက်၌ ဤမျှမှတ်ထားနှင့်ဦး၊ အကျယ်နောက်၌ ရှု့ပါ။

အဓိကအချက်။ ။ သန္နိဋ္ဌာန်အရနှင့် သံသယအရတို့ ယှဉ်စပ်ကြည့်ပြီး သန္နိဋ္ဌာန်အရက ပိုသည်ကို တစ်ဖက်ရ၊ သန္နိဋ္ဌာန်အရနှင့် သံသယအရတူသည်ကို ၂-ဖက်ရ ဝိဘင်းထုတ်တတ်ရန်မှာ အဓိကအချက်ပင်။

သန္နိဋ္ဌာန်အရက ပိုလျှင် တစ်ဖက်ရ၊ သန္နိဋ္ဌာန်အရ, သံသယအရတူညီပါက (၂-ပါးရလို့) နှစ်ဖက်ရ။ လိုရင်းက ဒါပါပဲ။

မှတ်ချက်။ ။ ၂- ဘက်ရ ရှေ့ထား၍ ၁-ဘက်ရ နောက်ထားဟောပါက ဝိဘင်းလိမ်-ဝိဘင်းကောက်ဟုခေါ်သည်။ တဘက်ရှေ့၊ နှစ်ဘက်နောက်ထားဟောပါက ဝိဘင်းဖြောင့်ဟုခေါ်သည်။ **(အနက်များကို အရကောက်မှယူ၍ အရကျက်ပြီးသဘောကြဆပါ)**

http://www.dhammadownload.com

ကုသလပဒ–နိဒ္ဒေသ

စဉ်	ကုသိုလ်	မူလ	ကေမူလ	အညမည	တရားအပုံအရကောက်
၁	॥		॥		ကုသိုလ်စိတ်၂၁၊ ကုသလမူ ၃-ခု ကြဉ်သော စေတသိက် - ၃၅။
၂	॥	॥	॥	॥	ကုသလမူ - ၃ ခု။
၃			॥		ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ကု-၂၁၊ စေ ၃၈၊ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် သတ္တရသ။ **(ကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ်)**

၁။ သည်-ကုသိုလ်လည်းမည်။ ကုသိုလ်ဟုဆိုအပ်သော တူသောမူလလည်းရှိ။ (၂) မည်ရ။

၂။ သည်-ကုသိုလ်လည်းမည်၊ ကုသိုလ်ဟုဆိုအပ်သောမူလလည်းမည်၊ ကုသိုလ်ဟုဆိုအပ်သော တူသောမူလလည်းရှိ၊ တပါးသည်တပါး၏မူလမည်ရှိ၊ (ဝါ)မူလလည်းမည်။ (အမည်လေးပါးလုံးရ)

၃။ သည်-ကုသိုလ်ဟုဆိုအပ်သော တူသောမူလသာရှိ။ (၁) မည်သာရ။

<u>ဟောနည်း</u> - **ဥဒ္ဒေသပါဠိတော်ဇယားနှင့် တွဲဘက်၍** နိဒ္ဒေသဟောပါမှ ပို၍သဘောကျနားလည်မည်။

ဝိဘင်းပါဠိများ

* **မူလယမက(ကုသလ+မူလ) အနုလောမ**= တီဏေဝ ကုသလ(မူလ/မူလမူလာနိ) (၂-ဘက်ရ)၊ အဝသေသာ ကုသလာဓမ္မာန ကုသလ(မူလ/မူလမူလာ)(၁-ဘက်ရ)(၂-ဘက်ရ ရှေ့ထား၍ဝိဘင်းလိမ်)။ ဇယား ၂ ကား ၂-ဘက်ရ၊ ၁ ကား ၁-ဘက်ရ။ ပဋိလောမ **"အာမန္တာ"** ထုတ်ပါ။

* **ကေမူလ ယမကများ (ကုသလ+ကေမူလ) (အနုလောမ-အာမန္တာ)**
ပဋိလောမ-၌--ကုသလသမုဋ္ဌာနံ ရုပံ ကုသလမူလေန ကေ(မူလံ/မူလမူလံ/မူလကံ/မူလမူလကံ) န ကုသလံ၊ ကုသလံ ကုသလမူလေန ကေ(မူလ/မူလမူလ/မူလက/မူလမူလက)ဉ္စေဝ ကုသလဉ္စ။ (၃)သည်တဘက်ရ၊ (၁)(၂)သည်နှစ်ဘက်ရ။ (မြေပုံပြဇယားရှိ အလယ်ဇကေမူလယမက စသည်များ)

* **အညမည-ယမကများ(ကေ+အည)** မူလာနိ ယာနိ ကေတော ဥပ္ပန္နာနိ ကုသလမူလာနိ ကေ(မူလာ/မူလမူလာ/မူလကာ/မူလမူလကာ) နိစေဝ အညမည(မူလာ/မူလမူလာ/မူလကာ/ မူလမူလကာ) နိစအဝသေသာ ကုသလမူလသဟဇာတာ ဓမ္မာ ကုသလမူလေန ကေ(မူလာ/မူလမူလာ/မူလကာ မူလမူလကာ၊ န စ အညမည (မူလာ/မူလမူလာ/ မူလကာ/မူလမူလကာ)။**(ပဋိလောမ-အာမန္တာ)**

* **(မူလက ယမက/မူလမူလက ယမက)-အနုလောမ** - အာမန္တာ။ (အရ-၁-၂ကောက်)
ပဋိလောမ-ကုသလသမုဋ္ဌာနံ ရုပံ <u>ကုသလ(မူလကံ/မူလမူလကံ/</u> န ကုသလံ၊ ကုသလံ <u>ကုသလ (မူလက/ မူလမူလက)ဉ္စေဝ</u> ကုသလဉ္စ။ (ကေမူလနှင့်အရကောက်တူပြီ၊ ဝိဘင်းသွားသတိပြု၊)

အတူများ=မူလနှင့် မူလမူလတူ။ မြေပုံဇယားရှိ ယမက၃တန်းတွင်အလယ်တန်း(ကေ-တန်း)ယမကများ ဖော်ပြအတိုင်း ဝိဘင်းတူကြ၊ အကောက်တူကြသည်။ အည-တန်းလည်းအားလုံးတူကြသည်။

ကျန် အကုသလပဒ-အဗျာကတပဒ-နာမပဒတို့၌လည်း ဤသို့ပင်**တူကြ**သည်။ မှတ်မိပါစေ။

http://www.dhammadownload.com

အကုသလပဒ–နိဒ္ဒေသ

	အကုသိုလ်	မူလ	ကေမူလ	အညမည	တရားအပုံ အရကောက်
၁	॥		॥		အကုသိုလ် ၁၂၊ အကုသလမူ ၃ခုကြဉ်သော စေ-၂၄။ **(သဟိတ်)**
၂	॥	॥	॥	॥	မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြဉ်သော အကုသလမူသုံးခု။ **(သဟိတ်)**
၃	॥	॥			မောဟမူဒွေး၌မောဟ **(အဟိတ်)**
၄			॥		ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်စိတ်-၁၂၊ စေ-၂၇၊ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် သတ္တရသ။ **(အကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ်)**

၁။ သည်-အကုသိုလ်လည်းမည်၊ တူသောမူလလည်းရှိ။ (၂) မည်ရ။

၂။ သည်-အကုသိုလ်လည်းမည်၊ အကုသိုလ်မူလလည်းမည်၊ တူသောမူလလည်းရှိ၊ တပါးသည်တပါး၏ မူလမည်ရှိ။ (၄-မည်ရ) (ကျန် အဗျာကတပဒ နာမပဒတို့၌လည်း နည်းတူသိပါ)

၃။ သည်-အကုသိုလ်လည်းမည်၊ အကုသိုလ်မူလလည်းမည်။ (၂) မည်ရ။

၄။ သည်-တူသောမူလသာရှိ (၁) မည်ရ။ **(ဤအမည်ရမှုကြည့်၍ မေးလေ့ရှိသည်)**

ဝိဘင်းပါဠိများ

* (အကုသလ-မူလယမက)=တီဏေဝအကုသလမူလာနိ-စသည် (ကုသိုလ်နှင့် ဝိဘင်းသွားတူပြီ)

* (ကေမူလ ယမကများ) <u>**အနုလောမ**</u>။ အဟေတုကံ အကုသလံ အကုသလမူလေန န ကေ(မူလံ/ မူလမူလံ၊) သဟေတုကံ အကုသလံ အကုသလမူလေန ကေ(မူလံ/မူလမူလံ)။ (၁+၂)(၂) ဘက်ရ။

<u>**ပဋိလောမ**</u> - အကုသလမုဋ္ဌာနံ ရူပံ အကုသလမူလေန ကေ(မူလံ/မူလမူလံ/မူလကံ/မူလမူလကံ) န အကုသလံ၊ အကုသလံ အကုသလမူလေန ကေ(မူလ/ မူလမူလ/မူလက/မူလက) ဥေဝ အကုသလဥ္စ။

* (အညမညယမကများ) မူလာနိ ယာနိ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-စသည်အားလုံး ကုသိုလ်နှင့် ဝိဘင်းသွားတူပြီ။

အကုသလ မူလကယမက=အဟေတုကံ အကုသလံ နအကုသလ(မူလကံ/မူလမူလကံ) **(၃-တစ်ဖက်ရ)** သဟေတုကံ အကုသလံ အကုသလ(မူလကံ/မူလမူလကံ)။ **(၁-၂ ကို နှစ်ဖက်ရထုတ်)**

ပဋိလောမ=အကုသလသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ အကုသလ(မူလကံ/မူလမူလကံ) န အကုသလံ၊ အကုသလံ အကုသလမူလ(မူလ/မူလမူလ)ကဥေဝ အကုသလဥ္စ။ **(ဤ မူလယမက ဝိဘင်းသွားသက်ပြီ)**

အတူများ။။မူလနှင့်မူလမူလတူ၊ ကေမူလယမကနှင့် ကေမူလက-ကေမူလမူလက တူပြီ။

အကုသလပဒပြီး၏။

မေး၊ မူလယမက မူလဝါရလာ **"တူသောမူလရှိသောတရား"** များကိုသာ အောက်ပါပဒအလိုက် ဖော်ပြပါ။ (က)ကုသလပဒ။ (ခ) အကုသလပဒ။ (ဂ) နာမပဒ။ (၂၀၀၁-ခုနှစ် ရန်ကုန်တိုင်းမေးခွန်း)

ဖြေ၊ ထို - ၃-ခုမှ အောက်ဆုံးအပုံကို ဖြေပါ။ (နမူနာမေးခွန်း နည်းတူကြံဆတတ်ရန်)

http://www.dhammadownload.com

အဗျာကတပဒ – နိဒ္ဒေသ

	အဗျာကတ	မူလ	ဧကမူလ	အညမည	တရားအပုံအရကောက်
	၁	။		။	သဟိတ်ဝိပါက်စေတသိက်၊ သဟိတ်ကြိယာသတ္တရသ၊ အဗျာကတမူ ၃-ခု ကြဉ်သော စေတသိက် ပဉ္စတိံသ၊ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ရဟန္တာတို့၏စုတိကြဉ်သော သဟိတ်ဝိပါက်၊သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် သဟိတ်ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ တေရသတို့နှင့် ယထာရဟအတူ ဥပါဒ်သော သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။ (သဟိတ်)
၂	။	။	။	။	အဗျာကတမူ ၃-ခု။ (သဟိတ်)
၃	။				အဟိတ်စိတ် ၁၈၊ ဆန္ဒကြဉ်သော အညသမာန်း စေ-၁၂၊ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ကြဉ်သော ကု-အကု-အဟိတ်ဝိပါက် အဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်။ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ၂-ခုနှင့် ယထာရဟအတူ ဥပါဒ်သော အဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်။ (အဟိတ်)

၁+၃ ပေါင်းသော် ဝိပါက်စိတ် ၃၆၊ ကြိယာ ၂၀၊ အဗျာကတမူ ၃ခုကြဉ်သောစေ-၃၅၊ရုပ်-၂၈၊နိဗ္ဗာန်၊ (ရုပ်သည် အဗျာကတပင်ဖြစ်သောကြောင့် ကုသလပဒတို့ကဲ့သို့ "အဗျာကတာသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ" ဟု မထွက်မူ၍ "အာမန္တာ" ဟု ပဋိဝစနဝိဿဇ္ဇနာဖြင့် ဖြေတော်မူသည်။

(မူလကယမက၊ မူလမူလကယမက)

အနုလောမ =အဟေတုကံ အဗျာကတံ န အဗျာကတ (မူလကံ/မူလမူလကံ)၊
သဟေတုကံ အဗျာကတံ အဗျာကတ (မူလကံ/မူလမူလကံ။

ပဋိလောမ = အာမန္တာ။ (မြေပုံပြ (ကေ-တန်း) ယမယ၄ခုတို့ ဖော်ပြထားသလိုဝိဘင်းတူကောက်တူ)

ကျန် ဝိဘင်းထုတ်နည်းမှာ ကုသလပဒနှင့်မထူးတော့ပြီ။ ကုသလပဒကို နည်းမှီ၍ ထုတ်ပါလေ။

အဗျာကတပဒပြီး၏။

မေး။ " ဝိဘင်းဖြောင့်လိမ်, ဉာဏ်ဖြင့်ချိန်" ဟူသည်နှင့်အညီ မူလယမိုက် မူလဝါရ၌ ဟောအပ်သော ဟောအပ်သော ပဒလေးသွယ်တို့တွင် ဝိဘင်းလိမ်အရေအတွက်ကို သချာမျှဖော်ပြ၍၊ ယင်းဝိဘင်း တို့တွင် အလယ်တည့်တည့်ကျသော ဝိဘင်းကိုသာ ပဒ, နယ, ယမကတို့နှင့်တွဲဖက်ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ ဝိဘင်းလိမ် အရေအတွက်ကား - ၂၄-ပါးဖြစ်ပါသည်။
အလယ်တည့်တည့်ကျသော ပဒ၊ နယ၊ ယမကတို့ကား -
၁၊ အကုသလပဒ၊ မူလမူလကနယ၊ အညမညမူလမူလယမက။
၂၊ အဗျာကတပဒ၊ မူလနယ၊ မူလယမက တို့ဖြစ်ပါသည်။

(၁၃၅၆-ခုနှစ်၊(၂၇-၁-၁၉၉၅) အစိုးရတိပိဋကစာမေးပွဲမေးခွန်း)

http://www.dhammadownload.com

နာမပဒ – နိဒ္ဒေသ

စဉ်	နာမ	မူလ	ကေမူလ	အညမည	တရားအပုံ - အရကောက်
၁။	။		။		သဟိတ်စိတ် ၇၁၊ နာမမူ -၉ခု ကြဉ်စေ-၄၆ (သဟိတ်)
၂။	။	။	။	။	မောဟဒွေး၌ မောဟကြဉ်သောနာမမူ- ၉ခု (သဟိတ်)
၃။	။	။			မောဟမူဒွေး၌မောဟ (အဟိတ်)
၄။	။				အဟိတ်စိတ် အဋ္ဌာရသ ဆန္ဒကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၂၊ နိဗ္ဗာန်။ (အဟိတ်)
၅။			။		ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သောကုသိုလ် - အကုသိုလ် သဟိတ်ဝိပါက် သဟိတ်ကြိယာနာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်။ သဟိတ် ပဥ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေတရသတို့နှင့် ယထာရဟာအတူ ဥပါဒ်သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် (နာမသမုဋ္ဌာနရုပ်)

၁+၃+၄ ပေါင်း = စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်- နာမမူ ၉ခုကြဉ်သော စေ-၄၆ နိဗ္ဗာန်။

၂+၃ ပေါင်း = နာမမူ ၉-ခု။

၁။ သည် နာမ်လည်းမည်၊ တူသောမူလလည်းရှိ (၂) မည်ရ။

၂။ သည် (၄) မည်လုံးရ။

၃။ သည် နာမ်လည်းမည်, နာမမူလလည်းမည် (၂) မည်ရ။

၄။ သည် နာမ်သာမည်။

၅။ သည် တူသောမူလသာရှိ။

ဝိဘင်းများ ။ ။ နဝဝ နာမမူလာနိ-စသည်ဆို အသွားတူပြီ။

နာမပဒ ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ဝေဒနာတိက် ပဌမပဒ – သုခါယဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တပဒ

	သုခါယ ဝေဒနာယ	မူ	ကမ္မ	ဉာဏ	တရားအပုံ. အရကောက်
၁	။		။		သဟိတ် သုခသဟဂုတ်စိတ် ၆၀၊ သုခါယဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တမူ ၅ခု (ဝေဒနာ) ဒေါသ၊ ဣဿာ။ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ -ကြဉ်သော စေတသိက် ၈စတ္တာလီသ။ (စေ-၄၂) (သဟိတ်)
၂	။	။	။	။	လောဘ-မောဟ-အလောဘ-အဒေါသ-အမောဟ (သဟိတ်)
၃	။				အဟိတ်သုခသဟဂုတ် စိတ်၃-ခု ဆန္ဒ-ဝေဒနာကြဉ်သောအညသမာန် စေတသိက် ၈ကာဒသ (အဟိတ်)
၄			။		ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ရဟန္တာတို့၏စုတိကြဉ်သော သဟိတ်သုခသဟဂုတ် နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သုခသဟဂုတ်ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ၈-ခုတို့နှင့် ယထာရဟအတူ ဥပါဒ်သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊

ဝိဘင်းပုံစံ ။ ။ ပဥ္စဝ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တမူလာနိ-စသည်။

<u>**အရကောက်နည်း**</u>။ ။ နောက်ပိုင်း တိက်-ဒုက် အရကောက်အတွက် စိတ်-စေ သရုပ်ကွဲစေပြီး "မာတိကာလာအရကောက်"ကို လေ့လာပြီးမှကောက်လျှင် လွယ်ကူပါသည်။

ကေမူလယမက ပဋိလောမ သန္နိဋ္ဌာန်၌ (၁) တရားမှ သုခသဟဂုတ်စိတ် ၆၀-ရှိ သုခဝေဒနာ-၆၀-ကို ထည့်သွင်းကောက်ပါ။

ဤသို့ပေါင်းကောက်သင့်သည်ကို ပေါင်းကောက်၊ ကြဉ်သင့်ကိုကြဉ်ကောက်လျှင် လွယ်ပါပြီ။

ဝေဒနာတိက် ပဌမပဒပြီး၏။

နိဒါနဝါရာဒိ – ဟောရန်အညွှန်း

နိဒါနဝါရ, သမုဋ္ဌာနဝါရ, အာရမ္မဏဝါရတို့၌လည်း မူလဝါရကဲသို့ "တီဏေဝ နိဒါနိ" စသည်ဖြင့် နပုလ္လိင်နှင့်ရွတ်ပါ။ သမ္ဘဝဝါရ, ပဘဝဝါရ, အာဟာရဝါရ, ပစ္စယဝါရ, သမုဒယဝါရ-ဤဝါရတို့၌ ဟေတုဝါရကဲ့သို့ "တယောဧဝ" စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင်နှင့်ရွတ်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

	ဝိပါက	မူလ	ကေမူလ	အညမည	တရားအပုံအရကောက်
၁။	॥		॥		သဟိတ်ဝိပါက် ကေဝီသ၊ ဝိပါကမူ ၃ခုကြဉ်သော စေတသိက် ပဉ္စတိံသ။ (သဟိတ်)
၂။	॥	॥	॥	॥	ဝိပါကမူ ၃ ခု (သဟိတ်)
၃။	॥				အဟိတ်ဝိပါက်ပန္နရသ-ဆန္ဒ ဝီရိယကြဉ်သော အညသမာန်း စေ - ဧကာဒသ။ (အဟိတ်)
၄။			॥		ပဉ္စ-ခါ အရူပိ ၄-ခု၊ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သောသဟိတ် ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ-တို့သည် ယထာ-သော သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်။သဟိတ် ပဉ္စဝေါ ပဋိသန္ဓေတေရသတို့နှင့် ယထာ-သော - သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်၊

တိုက်အရကောက်ကို အရင်းခံထား၍ကောက်ပါ။

ထိုဝိပါကာဓမ္မာအရ ဝိပါက်စိတ် ၃၆ - စေ - ၃၈ တို့တွင် ဟိတ် -၃ပါးပါဝင်လာသောကြောင့် - "တီဏေဝ ဝိပါကမူလာနိ" စသည်ဝိဘင်းထုတ်ပါ။

ဝိပါကတိုက် ပထမပဒပြီး၏။

တတိယပုဒ် ၌ "တီဏေဝ နေဝဝိပါက န ဝိပါကဓမ္မဓမ္မမူလာနိ- "ဟုထုတ်။ သန္နိဋ္ဌာန်ကား- ကြိယာ ၂၀၊ ကြိယာမူ ၃-ခုမှတပါး စေ ၃၂၊ ရုပ် ၂၈၊ နိဗ္ဗာန်ရ၏။ ကြိယာမူ ၃-ခုလည်းရ၏။
ဧကမူလ -၌ "သဟေတုကာ နေဝိပါက နဝိပါက ဓမ္မဓမ္မံ နေဝဝိပါက နဝိပါက ဓမ္မဓမ္မံ နေဝဝိပါက န ဝိပါကဓမ္မဓမ္မမူလေန ဧကမူလံ၊ သဟေတုကာ နေဝဝိပါက နဝိပါကဓမ္မဓမ္မံ နေဝဝိပါက နဝိပါက ဓမ္မဓမ္မမူလေန ဧကမူလံ။ ॥ *ယေဝါပန॥ ပ ॥*အာမန္တာ။ ॥ *အနုကား* -အဟိတ်ကြိ ၃-ခု၊ ဆန္ဒကြဉ်အည ၁၂၊ ပဉ္စ-ခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ကု-အကု-ဝိ ၂၂၊ အဟိတ်ကြိယာနာ-တို့သည် ယထာ-သောစိတ္တဇရုပ်၊ ပဉ္စဝေါ-ပဋိ ၁၅-တို့နှင့် ယထာရဟာ အတူဥပါဒ်သော ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ ဗာ၊ အာ၊ ဥ၊ အသညသတ် ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်ရ၏။
သဟိတ်ကြိ ၁၇၊ စေ ၃၅၊ ပဉ္စ-ခါ သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟာပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်လည်းရ၏။ သံသယကားနောက်သာရ၏။
(အညမညမူ၌လည်း ယခင်သံသယပင်။ မူ ၃-ခုကိုနှုတ်၍ နှစ်ခုခွဲကောက်ပါ။ နာမမူ၌ "ဒွါဒသေဝ နာမမူလာနိ"ဟုထုတ်၍ ကုသလတိုက်အတိုင်းကောက်ပါ။

ဝိပါကတိုက်ပြီး၏။

3

ဥပါဒိန္နတိက် ပဌမပဒ

	ဥပါဒိန္န	ဥဒ်	ဓကဥ	အညမည	တရားအပုံ. အရကောက်
၁	॥		॥		သဟိတ်လောကီဝိပါက်သတ္တရသ မူ ၃-ခုကြဉ်စေ - ၃၂၊ သဟိတ်ပဥ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ တေရသတို့နှင့်ယထာရဟအတူ ဥပါဒ်သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊
၂	॥	॥	॥	॥	ဥပါဒိန္န - ဥပါဒါနိယမူ - ၃ ခု
၃	॥				အဟိတ်ဝိပါက် ပန္နရသ၊ ဆန္ဒဝီရိယကြဉ်သော အညစေ - ၁၁ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၂-ခုနှင့် ယထာ - သော - အဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် - အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်။
၄			॥		ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ-အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ရဟန္တာတို့စုတိကြဉ်သော သဟိတ်လောကီဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာတို့သည်ယထာရဟ ပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ် ပဥ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ တေရသတို့နှင့် ယထာ - သော - သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။

ဝိဘင်းပါဠိ။ ॥ "တီဏော ဥပါဒိန္န ပါဒါနိယ မူလာနိ" စသည်ထုတ်။
အညမည၌ ကေမူအရမှ မူ ၃ခုကို နုတ်၍ ၂ခုခွဲ၍ကောက်ပါ။

သံကိလိဋ္ဌတိက်

သံကိလိဋ္ဌ ပထမပဒသည် အကုသလပဒနှင့် အားလုံးတူသည်။
တိုက်ဆိုင်ကြည့်ပါ။ မူရင်းတိက - ဒုက မာတိကာတို့ အရကောက်ကို
မူလယမိုက်သဘောအရ ၄ချက်ခွဲ၍ကောက်ပါ။

ဥပါဒိန္နတိက် ပဌမပဒပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

"မူလယမက . သံကိလိဋ္ဌတိက်" ဒုတိယပဒ

	သံကိလိဋ္ဌ	မူလ	ကေမူလ	အညမညမူလ	အသံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိက	တရားပုံ. အရကောက်
၁	॥	॥	॥	॥		အသံကိလိဋ္ဌ. သံကိလေသိကမူ ၃-ခု
၂		॥		॥		လောကီကုသိုလ်-၁၇၊ သဟိတ်လောကီဝိပါက်၁၇၊ သဟိတ်ကြိယာ. ၁၇ မူ. ၃ခုကြဉ်. စေ. ၃၅. ပဋ္ဌဝေါ. . အခါ အရူ ၄ခု. ရဟန္တာတို့စုကြဉ်. လောကီ ကု. သဟိတ်လောကီဝိပါက် သဟိတ်ကြိယာနာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သောဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋ္ဌဝေါကာရ ပဋိ. တေရသ. ယထာရဟပြုအပ်သော . သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်॥
၃					॥	အဟိတ်စိတ်. ၁၈၊ ဆန္ဒကြဉ်. အည. စေ-၁၂ပဋ္ဌဝေါ-ခါ. ဒွေပဉ္စဝိဉာဏ် ၁၀ကြဉ်. အကု. အဟိတ်ဝိပါက်. အဟိတ်ကြိယာ. လောကုတ္တရာနာမက္ခန္ဓာတို့သည်. ယထာ–သော စိတ္တဇရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ . ၂ခုနှင့် ယထာ . . . ဥပါဒ်သော အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ၊ ကမ္မဇရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အသညကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်॥

ဒုကမာတိကာ-ဟေတုဂေါစ္ဆက ဟေတုဒုက် ပထမပဒ

	ဟေတု	မူလ	ကေမူလ	အညမည	တရားကိုယ်အရကောက်
၁	॥	॥			မောဟမူဒွေး၌မောဟ (အဟိတ်)
၂	॥	॥	॥	॥	မောဟမူဒွေး၌ မောဒကြဉ်သော ဟိတ် ၆-ခု (သဟိတ်)
၃			॥		သဟိတ်စိတ် ၇၁၊ ဟိတ် ၆-ခုကြဉ်သော စေ-၄၆ခု၊ ပဋ္ဌဝေါ -- ခါ အရူဝိ ၄-ခု၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ် ကု၊ အကု၊ သဟိတ် ဝိ၊ သဟိတ်ကြိ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာ-သော၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋ္ဌဝေါကာရ ပဋိ-၁၃ခုတို့နှင့် ယထာ-သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် (သဟိတ်)

အာသဝဂေါစ္ဆက အာသဝဒုက် ပထမပဒ

	အာသဝ	မူလ	ကေမူလ	အညမည	တရားကိုယ်အရကောက်
၁	॥		॥		ဒိဋ္ဌိ (သဟိတ်)
၂	॥	॥	॥	॥	ဒေါ-၂၊ မော-၂ ၌ မောဟကြဉ် အာသဝတရားကိုယ် ၂-ပါး
၃	॥	॥			ဒေါသမူ၊ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ (အဟိတ်) အကုသိုလ်စိတ် -၁၂၊ အာသဝတရားကိုယ် ၃-ပါးကြဉ်စေ ၂၄-ပါး၊ အကုသိုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်॥

http://www.dhammadownload.com

"မူလယမက ၊ ဝိတက္ကတိက်" ပထမပဒ

	သဝိတက္က-သဝိစာရ	ဟိတ်	ဈာန်	မဂ္ဂင်	တရားအပုံ. အရကောက်
၁	॥	॥	॥	॥	သဝိတက္က. သဝိစာရမူ ၊ ၆. ခု॥
၂	॥		॥		သဟိတ်သဝိတက္က သဝိစာရစိတ် ၄၇-ဝိတက်ဝိစာရ(မူ၆ခု)ကြဉ်သော စေတသိက်. ၅၀၊ (၄၄)
၃	॥	॥			မောဟမူဒွေး၌. မောဟ॥
၄	॥				ဒွေပဥ္စဝိညာဉ် ၁၀ကြဉ်သော အဟိတ်စိတ် ၈-ခု၊ ဆန္ဒ. ဝိတက်. ဝိစာရကြဉ်သော အညသမာန်း ၈-၁၀॥
၅			॥		ဝိတက်ဝိစာရ. ပဥ္စဝေါအခါ. ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော သဟိတ် သဝိတက္က သဝိစာရ ၊ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာ. သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ် သဝိတက္က-သဝိစာရပဋိသန္ဓေကို နှင့် ယထာရဟာအတူ ဥပါဒ်သော. သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်॥

သနိဒဿန သပ္ပဋိဃတိက် တတိယပဒ

	အနိဒဿနအပ္ပဋိဃ	ဟိတ်	ဈာန်	မဂ္ဂင်	တရားကိုယ်အရကောက်
၁	॥		॥		သဟိတ်စိတ် ကေသတ္တတိ မူ ၆-ခုကြဉ်သော စေတသိက် ဆဂဝဇ္ဈာလီသ
၂	॥	॥	॥	॥	မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြဉ်-၆ပါး
၃	॥	॥			မောဟမူဒွေး၌ မောဟ
၄	॥				အဟိတ်စိတ် အဋ္ဌာရသ ဆန္ဒကြဉ် အညသမာန်း ၈-၁၂॥ ပဥ္စဝေါ--ခါ ဒွေပဥ္စဝိညာဉ် ၁၀ ကြဉ်သော အဟိတ်ဝိပါက်၊ အဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟာပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္တဇ သုခုမရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၂-ခုနှင့် ယထာရဟာအတူ ဥပါဒ်သော အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ သုခုမရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်॥
၅			॥		ပဥ္စဝေါ--ခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ရဟန္တာတို့၏စုတိကြဉ်သော ကု, အကု, သဟိတ် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာ-သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဥ္စ-ပဋိ ထေရသ တို့၏ ယထာရဟ--သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်॥
ကေမူလယမက ပဋိလောမ "အာမန္တာ" ဝိဘင်းတစ်ဖက်ရ					ပဥ္စ--ခါ အရူ-ဝိ-၄၊ ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ် ကု, အကု, သဟိတ်ဝိပါတ်၊ သဟိတ် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာ-သော သဟိတ်စိတ္တဇသြဠာရိကရုပ်၊ သဟိတ်ပဥ္စ-ပဋိ-ထေရသတို့နှင့် ယထာ-သော ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ သြဠာရိကရုပ်॥
"အာမန္တာ"နှစ်ဖက်ရ					သဟိတ်စိတ်ကေသတ္တတိ၊ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြဉ် ၈-၂၅၊

မှတ်ချက်॥ (ကေမူလယမက ပဋိလောမ၌) အာမန္တာရှိနေ၏॥ အရကောက်၌ ဝိဘင်းရှည်ရှိကောက်-၄၇ ရှု॥

http://www.dhammadownload.com

ယမိုက်ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်ဖြစ်ရေး

ဤယမိုက်ကျမ်းအခြေခံ ဝိဘင်း ၆-ပါးထွက်ပုံ နမူနာများ ကြံဆကာ ခဏခဏ ဖတ်ပါ။

(၁) အနုလုံ အနုလောမ, ပဋိလောမ ဝိဘင်းရှည်ထွက်၍-

(က) တရားကျန်အံ့၊ ၎င်း၏ပစ္စနိက်၌ ဝိဘင်းရှည်ထုတ်၊ ပုံစံ = ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ-ရူမူ ဝေမူလီရှ (ပါဠိ ၃၀-၃၂)။

(ခ) တရားမကျန်အံ့၊ ၎င်း၏ ပစ္စနိက်၌ အနုလောမ, ပဋိလောမကို၌ ပါဠိဂတိဝိဘင်းထုတ်။ ပုံစံ = ခန္ဓ-ဩကာသဝါရ - ရူမူ- ဝေမူလီ (ပါဠိ ၃၀-၃၂)

(၂) အနုလုံ အနုလောမ, ပဋိလောမတို့၌ "အာမန္တာ"ချည်းထွက်၍-

(က) တရားကျန်အံ့၊ ပစ္စနိက်၌လည်း "အာမန္တာ"ချည်းထုတ်ရမည်။ ပုံစံ - ခန္ဓ ပရိညာ ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ စသည်ရှုပါ။ (ပါဠိ - ၆၈)။

(ခ) တရားမကျန်အံ့၊ "နတ္ထိ"ဝိဘင်းချည်းထုတ်ပါ။ ပုံစံ-ခန္ဓ အတီတပုဂ္ဂလထုတ်ပါ။(ပါဠိ-၃၃)

(၃) အနုလုံ၌ အနုလောမ ဝိဘင်းရှည်၊ ပဋိလောမ "အာမန္တာ" ထွက်၍-

(က) တရားကျန်အံ့၊ ၎င်း၏ ပစ္စနိက်၌ အနုလောမ "အာမန္တာ"၊ ပဋိလောမမှာ ဝိဘင်းရှည်ထုတ်။ ပုံစံ - ခန္ဓ ဥပ္ပါဒ-အတီတာနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ-ဝေမူ-သညာမူလီ (ပါဠိ ၄၃-၄၄)။

(ခ) တရားမကျန်အံ့၊ ၎င်း၏ပစ္စနိက်၌ အနုလောမ "နတ္ထိ"၊ ပဋိလောမ "ပါဠိဂတိ" ထုတ်ပါ။ ပုံစံ - ခန္ဓ ဥပ္ပါဒ အတီတာနာဂတပုဂ္ဂလ ရှုပါ။ (ပါဠိ ၄၂-၄၃)

(၄) အနုလုံ အနုလောမ "အာမန္တာ"၊ ပဋိလောမ ဝိဘင်းရှည်ထွက်၍ -

(က) တရားကျန်အံ့၊ ၎င်း၏ပစ္စနိက်၌ အနုလောမဝိဘင်းရှည်၊ ပဋိလောမ "အာမန္တာ"ထုတ်ပါ။ ပုံစံ-ခန္ဓ-ဥပ္ပါဒ-အနာဂတပုဂ္ဂလ (ပါဠိ ၃၄-၃၅)

(ခ) တရားမကျန်အံ့၊ ၎င်း၏ပစ္စနိက်၌ အနုလောမ "ပါဠိဂတိ"၊ ပဋိလောမ "နတ္ထိ" ထုတ်ပါ။ ပုံစံ - ခန္ဓဥပ္ပါဒ-ပစ္စုပ္ပန္နာတီတပုဂ္ဂလ (ပါဠိ ၃၆-၃၇)

(၅) အနုလုံ အနုလောမ၊ ပဋိလောမ "နော" ဟုချည်းထွက်၍ -

(က) တရားကျန်အံ့၊ ပစ္စနိက်၌ ဝိဘင်းရှည်ထုတ်ပါ။ ပုံစံ-ဥပ္ပါဒနိရောဓ-ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ (ပါဠိ ၅၆-၅၇)

<u>မှတ်ချက်</u>။ အနုလုံ - အနုလောမ "နော"အရသည် နိက်၌ ပဋိလောမတဘက်ရ။ အနုလုံ ပဋိလောမ "နော" အရ နိက်၌အနုလောမ "နော" အရဖြစ်မည်။

(ခ) တရားမကျန်အံ့၊ ပါဠိဂတိဝိဘင်းချည်းထုတ်ပါ။

<u>မှတ်ချက်</u>။ ဤ (ခ) အတွက် ယမိုက် ၁၀-ကျမ်းတွင် မရှိ။

အမှာ။ ယမိုက်သဘောကို နပ်နေအောင် ကျွမ်းကျင်သဘောပေါက်လိုပါလျှင် ယခုအခြေခံသဘောများ, ဤကျမ်းလာနှာ၁၉၊ ၄-ချက်သေစက်လှည့်များ,ညွှန်ကြားချက်များအတိုင်း လေ့လာပါ။

http://www.dhammadownload.com

၂ – ခန္ဓ ယမက

မူလယမကကို - ၌ - ခန္ဓယမကကို ဟောတော်မူ၏။

ပဏ္ဏတ္တိဝါရ ပဝတ္တိဝါရ ပရိညာဝါရ-၃	ဥဒ္ဒေသ နိဒ္ဒေသ-၂	ပရိစ္ဆေဒဝါရ ပရိစ္ဆိန္နုဒ္ဒေသဝါရ ဝိဘာဂဝါရ-၃၊	[illegible]	ခန္ဓုဒ္ဒေသ နာမဝဝတ္ထာန် နယဝါရ-၃၊

ခန္ဓုဒ္ဒေသ - ၏	ဟောဟန်ကား	ပဉ္စက္ခန္ဓာ - ဟူသည်တည်း။
ထိုနောင်-နာမဝ-၏	။	ရူပက္ခန္ဓော - ပ - ဝိညာဏက္ခန္ဓော အနက်ပေးပါ။
နယ ဝါရ - ၏	ထို-သည်လည်း	ပဒသောဓနဝါရ၊ ပဒသောဓနမူလစက္ကဝါရ သုဒ္ဓခန္ဓဝါရ၊ သုဒ္ဓခန္ဓမူလစက္ကဝါရ - ၄
လုံ - နိက် . ၂	ရူ-ခန္ဓာယမကအစရှိ-၅-၏။	အနုလောမပုစ္ဆာ. ပဋိလောမပုစ္ဆာ. ၂။
သန္နိဋ္ဌာန်-သံသယ ၂	ဟောဟန်ကား - ရူပံ - ဟူသည်တည်း။	

ခန္ဓ - ပဏ္ဏတ္တိ ဥဒ္ဒေသ ပါဠိတော် ဇယား

၁။ ပဒသောဓနဝါရ			၂။ ပဒသောဓန မူလစက္ကဝါရ					
			ခန္ဓာ	ရူပက္ခန္ဓော	ဝေဒနာက္ခန္ဓော	သညာက္ခန္ဓော	သင်္ခါ-န္ဓော	ဝိညာ-န္ဓော
၁။	ရူပံ	ရူပက္ခန္ဓော	။		။	။	။	။
၂။	ဝေဒနာ	ဝေဒနာက္ခန္ဓော	။	။		။	။	။
၃။	သညာ	သညာက္ခန္ဓော	။	။	။		။	။
၄။	သင်္ခါရာ	သင်္ခါရက္ခန္ဓော	။	။	။	။		။
၅။	ဝိညာဏံ	ဝိညာဏက္ခန္ဓော	။	။	။	။	။	
၃။ သုဒ္ဓခန္ဓ ဝါရ			၄။ သုဒ္ဓခန္ဓမူလ စက္ကဝါရ					
			ခန္ဓာ	ရူပံ	ဝေဒနာ	သညာ	သင်္ခါရာ	ဝိညာဏံ
၁။	ရူပံ	ခန္ဓော (ခန္ဓာ)	။		။	။	။	။
၂။	ဝေဒနာ	။	။	။		။	။	။
၃။	သညာ	။	။	။	။		။	။
၄။	သင်္ခါရာ	။	။	။	။	။		။
၅။	ဝိညာဏံ	။	။	။	။	။	။	
ပစ္စနိက်၌ (န) ပဋိသေဓ ထည့်၍ဆိုပါ။								

* - လောနှစ်ပုစ္ဆာ၊ နုလုံမှာ၊ ပေါင်းပါ ယမကတစ်။

* - ပစ္စနိက်လည်း၊ ဤသို့ချည်း၊ တွက်နည်း သေချာစစ်။

ဤလင်္ကာများဖြင့် ဖော်ပြထားသောရှင်းချက်များကို လေ့လာပြီး ယမကရေတွက်နည်း ပုံသေမှတ်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

ယမက ရေတွက်နည်း ပုံစံ

	အနုလောမပုစ္ဆာ -		- ပဋိလောမ ပုစ္ဆာ
ပုံစံ။	သန္နိဋ္ဌာန် - သံသယ -		- သန္နိဋ္ဌာန် - သံသယ
	ရူပံ - ရူပက္ခန္ဓော ။		။ ရူပက္ခန္ဓော - ရူပံ။
	ယမကတစ်ခု		

အနုလောမ ပုစ္ဆာ၊ ပဋိလောမပုစ္ဆာ - ၂ပါးကိုပေါင်းသည်ရှိသော် - ပဒသောဓနဝါရ - အနုလုံ၌ ရှေးဦးစွာသော ရူပက္ခန္ဓယမကသည်ဖြစ်၏။

ကျန်ခန္ဓာ ၄-ပါး၌လည်း (အနုလုံ) ၄ ယမကရ၏။ ပဒသော ဓနမူလစက္ကဝါရ-၌ ခန္ဓာ ၁-ခုမူထားလျှင် ကျန်ခန္ဓာ ၄-ပါး မူ-လီသွတ်ပါက တစ်မူလျှင် ယမက ၄-ခုစီရ၏။ သုဒ္ဓခန္ဓ၊ သုဒ္ဓ-စက္ကတို့ကိုလည်း နည်းတူရေတွက်ပါ။ (ယမကတွက်နည်းလက်ာနှင့် ဥဒ္ဒေသပါဠိတော်တို့ယှဉ်ကြည့်ပါလေ။)

ခန္ဓ ဥဒ္ဒေသ ယမက စသည် အကျဉ်းပြဇယား

	ဝါရ		နယ	ယမက	ပုစ္ဆာ	အတ္ထ
၁	ပဒသောဓန၊	(လုံ-နိုက်)	၂	၁၀	၂၀	၄၀
၂	ပဒသောဓနမူလ စက္က၊	။	၂	၄၀	၈၀	၁၆၀
၃	သုဒ္ဓခန္ဓ၊	။	၂	၁၀	၂၀	၄၀
၄	သုဒ္ဓခန္ဓ မူလ စက္က၊	။	၂	၄၀	၈၀	၁၆၀
	ပေါင်း ၄-ဝါရ (နည်း ၂-ပါးစီ)		၈	၁၀၀	၂၀၀	၄၀၀

ယမိုက် ၁၀-ကျမ်း အခြေခံစည်းမျဉ်းများ
၄-ချက်သေ စက်လှည့် (အလွတ်ရပါစေ)

၁။ အနုလုံ - အနုလောမ ၁. ဘက်ရသည် ပစ္စနိက်၌ ပဋိလောမတစ်ဘက်ရဖြစ်မည်။

၂။ အနုလုံ - ပဋိလောမ ၁. ဘက်ရသည် ပစ္စနိက်၌ အနုလောမ တစ်ဘက်ရဖြစ်မည်။

၃။ အနုလုံ - သန္နိဋ္ဌာန် - သံသယ ၂. ဘက်ရသည် ပစ္စနိက်၌ မဟောတော့ပါ။

၄။ အနုလုံ၌ဟော၍ ကျန်သောတရားသည် ပစ္စနိက်၌ ၂-ဘက်ရဖြစ်မည်။

*(ပဝတ္တိဝါရများ၌ ဤ ၄-ချက်ဖြင့် နေ့စဉ်ပို့ချပါ။)

ပုံစံကိုကြည့်ပါ--မြားအတိုင်း--

အနုလုံ	ပစ္စနိက်
၁-အနုလောမ ၁-ဘက်ရသည်	၁၊ အနုလောမ ၁-ဘက်ရဖြစ်၏။
အနုလောမ ၂-ဘက်ရ	အနုလုံဟော၍ကျန်တရား နိုက် ၂-ဘက်ရ။
၁-ပဋိလောမ ၁-ဘက်ရသည်	၁၊ ပဋိလောမ ၁-ဘက်ရဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘင်း (၆) မျိုးနှင့် ဝိဘင်းလက္ခဏာ (၇) ပါး

၁။ သန္နိဋ္ဌာန်ကျယ်၍ သံသယအရကျဉ်းလျှင် - ၁-ဘက်ရ၊ ၂-ဘက်ရ ဝိဘင်း။
၂။ သန္နိဋ္ဌာန်ကျဉ်း၍ သံသယကျယ်လျှင် - "အာမန္တာ" - ဝိဘင်းထုတ်ပါ။
၃။ သန္နိဋ္ဌာန် - သံသယ ၂-ပါးစုံ အရတူလျှင် - "အာမန္တာ"။
၄။ သန္နိဋ္ဌာန် - အရသာရှိ၍ သံသယအရမရှိလျှင် (အနုလုံ၌) "နော" ဝိဘင်း။
၅။ သန္နိဋ္ဌာန် - အရသာရှိ၍ သံသယအရမရှိလျှင် (ပစ္စနိက်၌) ပါဠိဂတိဝိဘင်း (ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ - စသည်)
၆။ သန္နိဋ္ဌာန်အရမရှိလျှင် "နတ္ထိ" ဝိဘင်း (နိက်မှာသာရှိ၏)။
၇။ သန္နိဋ္ဌာန်အရနှင့် သံသယအရတို့ မတူကြလျှင် "နော" ဝိဘင်း။

မှတ်ချက် ။ ။ "အာမန္တာ" ဝိဘင်း ၂-မျိုး၊ "နော" ဝိဘင်း ၂-မျိုးရှိ၏။ လက္ခဏာကွဲသည်။ ဤ ၇-ပါးနှင့် စက် ၄-ချက်ကို အမြဲမှတ်သားမိပါစေ။

အောက်ပါဇယားဖြင့် အမေးလေးထွေ အဖြေငါးပါး ကောဋ္ဌာသတင်ပုံကို လေ့လာပါ။

၁	၂	၃	၄	၅
ပဥှာ - ၄-ပါး	ဝိဿဇ္ဇနာ-၅-ပါး	ဝိဘင်း - ၆-မျိုး	အနုလုံ/ပစ္စနိက်	ကောဋ္ဌာသ
ပုရေ	ပါဠိဂတိ	ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ (စသည်)	ပစ္စနိက်၌သာဟောသည်။	ပုရိမ
ပစ္ဆာ	ပဋိဝစန	အာမန္တာ	လုံ/နိက် ၂-ပါးလုံးဟော	ပစ္ဆိမ
ပရိပုဏ္ဏ	သရူပဒဿန	၁-ဘက်ရ	။ ။	ပုရိမ-ပစ္ဆိမ
		၂-ဘက်ရ	။ ။	။ ။
မောဃ	ပဋိသေဓ	နော	အနုလုံ၌သာဟော	×
	ပဋိက္ခေပ	နတ္ထိ	ပစ္စနိက်၌သာဟော	×

မှတ်ချက်။ ။ "နော" ဝိဘင်းသည် အနုလုံ၌သာဟော၏ဟုဆိုသော်လည်း စိတ္တယမိုက် "ဥပ္ပါဒ နိရောဓ ကာလသမ္ဘေဒဝါရ"-၌ နိက်၌ပင် "နော" ဝိဘင်းဖြင့်ရှိသည်။ ထို့ပြင် ၎င်းစိတ္တယမိုက်မှာပင် - အတိက္ကန္တဝါရ-၌ ပဋိဝစန ဝိဿဇ္ဇနာ၌ပင် "အာမန္တာ" ဟု မဟောဘဲ "အတီတံ စိတ္တံ" ဟု ဟောထားသေးသည်။

ဆောင်။ ၁။ ပုရေပစ္ဆာ၊ တစ်ဖြာပရိ၊ မောဃထည့်၊ မှတ်ဘိ လေးပဥှာ။
၂။ ပါဠိဂတိ၊ ပဋိဝစန၊ သရူပနှင့်၊ မှတ်ကြပဋိသေ၊ ပဋိက္ခေ၊ ငါးထွေ-ဝိဿဇ္ဇနာ။
၃။ ဥပ်-အာ-တစ်-နှစ်၊ နော. နတ်ဖြစ်၊ တွဲလစ်ဝိဘင်္ဂ။ (၃-နံပါတ်အထက်အောက်)
၄။ ဥပ်နှင့်နတ္ထိ၊ ပစ္စနိသာ၊ ရတုံပါ၍၊ နောမှာနုလုံ၊ ကျန်လုံးစုံ၊ အကုန်ရပြီမှတ်။
၅။ ကောဋ္ဌာသတွက်၊ ဆိုရိုးကျက်၊ ဖြည့်စွက်နည်းမှတ်ပါ။
၆။ ပုရေ-ပါဠိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ပစ္ဆာ-ပဋိ-အာမန်သိ။ ပရိ-သရူ၊ တစ်-နှစ်ယူ။
၇။ မော-ပဋိသေ၊ ပဋိက္ခေ၊ နော-နှင့် နတ္ထိနေ။ (ဤ ၆၊ ၇. ဇယားအလျားလိုက်ကြည့်ရန်)

အမှာ။ ။ ကောဋ္ဌာသတင်တတ်ရန် ပုံစံတစ်ခုစီရအောင် ဇယားကြည့်၍ ကျက်ထားပါ။ အထူးသဖြင့် -"နော-နတ္ထိ-ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ" ဝိဘင်းများမေးတတ်သည်။ နည်းမှီ၍ဆိုပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဘုံပုဂ္ဂိုလ်ရ – လက်ဆောင်ပုဒ်များ

၁။ ဒု. သု. ဒွိ. တိ၊ ရှစ်အရိ၊ ပေါင်းဘိ ဒွါဒသာ။
၂။ အပါယ်လေးမူ၊ ဒုကိုယူ၊ လူ, စတုမှာ ဒုကြည်ပါ။
၃။ ကျန်နတ်ငါးသွယ်၊ ဒု. သု. ဖယ်၊ ဆယ်ယောက်ပုဂ္ဂလာ။
၄။ ဝေဟပ္ဖိုလ်ထိ၊ ဆယ်ဘုံရှိ၊ တိဟိတ်ကိုးယောက်သာ။ (တိပု၊ ရိ ၈ = ၉)
၅။ သုဒ္ဓါဘုံငါး၊ ထက်ဆုံးဖျား၊ သုံးပါးအရိယာ။ (အနာဖိုလ်၊ အရ-မဂ်- အရ-ဖိုလ် = ၃)
၆။ သညာ "သု"သာ။ အရူပါ၊ သောမဂ်ကြည်ဘိ တိရှစ်ဖြာ။ (တိပု၊ သောမဂ်ကြည် ရိ. ၇ = ၈)
၇။ ဘုံ-၃၁၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၊ ခွဲရစ်ကြစေရာ။
၈။ ပုထုဇဉ်တိ၊ ရှစ်အရိ၊ တိဟိတ်ကိုးယောက်ပါ။ (တိဟိတ် ၉-ယောက် သိရန်)

၄-ချက်သေ စက်လှည့်မှ ဤအထိ တစ်ယောက်စီ အလွတ်ပြန်စေရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာ ရှေ့ဆက်ပို့ချလေ့လာလို့ ချောမွေ့ပါမည်။

ခန္ဓ – ပဏ္ဏတ္တိဝါရ – နိဒ္ဒေသ ဟောရိုးစဉ်

၁။	ဥဒ္ဒေသကို - အခြားမဲ့၌ - နိဒ္ဒေသကို . . . . ၏။ ထိုနိဒ္ဒေသသည်လည်း		
၂။	ပဒသောဓနဝါရ၊ ပဒသော - စက္ကဝါရ၊ သုဒ္ဓခန္ဓ၊ သုဒ္ဓခန္ဓ - စက္ကဝါရ-အားဖြင့်		၄ ပါး
၃။	အနုလုံ - ပစ္စနိက်။	။	၂ ပါး
၄။	ရူပက္ခန္ဓယမက - (ပ) - ဝိညာဏက္ခန္ဓယမက	။	၅ ပါး
၅။	အနုလောမ ၊ ပဋိလောမ	။	၂ ပါး
၆။	ပုစ္ဆာ ဝိဿဇ္ဇနာ	။	၂ ပါး
၇။	သန္နိဋ္ဌာန် - သံသယ	။	၂ ပါး
	ဟောဟန်ကား - ရူပံ - ဟူသည်တည်း။		

ခန္ဓ မဟာဝါရ ၃–ပါး

ခန္ဓယမိုက်၌ - ပဏ္ဏတ္တိဝါရ၊ ပဝတ္တိဝါရ၊ ပရိညာဝါရ - ဤ (၃) ဝါရတို့ကို မဟာဝါရဟု အဋ္ဌကထာက ဆိုသည်။

*** ပဋိကမ္မေပ ဝိဿဇ္ဇနာနှင့် ပဋိသေဓဝိဿဇ္ဇနာ အထူး ***

သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အနက်ကို ပယ်သည်ကား ပဋိကမ္မေပဝိဿဇ္ဇနာ။ (**နတ္ထိ** ဝိဘင်းမျိုး)
သံသယပုဒ်၏အနက်ကို ပယ်သည်ကား ပဋိသေဓဝိဿဇ္ဇနာ။ (**နော** ဝိဘင်းမျိုး)
ဤသို့ထူးပါသည်။ (ကောက်- ၇၂၀)

မေး၊ ပဥှာ ၄-ပါးနှင့် ဝိဿဇ္ဇနာ ၅-ပါးတို့ကို ဝိဘင်းအမျိုးအစားတကွ တွဲဖက်ဖော်ပြပါ။

ဖြေ၊ နှာ ၁၉-ရှိ ဇယားကို ရှု၍ဖြေတတ်ပါစေ။(တွဲစပ်ပုံ လက်ာ→ပုရေ-ပါဋိ၊ ဥပ္ပဋိ။ ပစ္ဆာ-ပဋိ၊ အာမန်သိ ပရိ-သရူ၊ တစ် နှစ်ယူ) စကားပြေဖြင့် ဖြေပါ။

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓ – ပဒသောဓနဝါရ – နိဒ္ဒေသ

	တရား	ရူပံ	ရူပက္ခန္ဓော	ဝိဘင်း
၁	တဏှာ၏အာရုံဖြစ်သော ချစ်အပ် သာယာ အပ်သော လောကီစိတ်- ၈၁၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈ဟု ဆိုအပ်သော အပေါင်းဖြစ်သော ပိယရုပ် သာတရုပ်။(ကောက်-၅၇) **(တနည်းကား)** တဏှာ၏ အာရုံဖြစ်ထိုက်သော ချစ်အပ်သာယာအပ်သော လောကီစိတ်- ၈၁၊ စေ-၅၂ ဟုဆိုအပ်သော ပိယရုပ်၊ သာတရုပ်။	။		ပိယရူပံ သာတရူပံ ရူပံ န ရူပက္ခန္ဓော။ (နိုက်) (ပိယရူပံ သာတရူပံ န ရူပက္ခန္ဓော ရူပံ)
၂	ရုပ္ပနလက္ခဏာရှိသော(အစိတ်ဖြစ်သော)ရုပ်၂၈ ဟုဆိုအပ်သော ရူပက္ခန္ဓာ။ ရုပ္ပနလက္ခဏာ ရှိသော ရုပ် ၂၈-ဟုဆိုအပ်သော ရူပက္ခန္ဓာ	။	။	ရူပက္ခန္ဓော ရူပဉ္စေဝ ရူပက္ခန္ဓောစ။
၃	လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ခု၊ စေ ၃၆၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်။			ရူပဉ္စ ရူပက္ခန္ဓဉ္စ ထပေတွာ အဝသေသာ န စေဝရူပံ၊ နစရူပက္ခန္ဓော။

	တရား	ဝေဒနာ	ဝေဒနာက္ခန္ဓော	ဝိဘင်း
၁	ဝေဒနာ စေတသိက်	။	။	လုံ - "အာမန္တာ" ချည်း
၂	ဝေဒနာက္ခန္ဓာမှတစ်ပါး ခန္ဓာ ၄ပါး၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်၊			နိုက် "အာမန္တာ" ချည်း

၁	ဒိဋ္ဌိစေတသိက်ဟုဆိုအပ်သော သညာ	သညာ		ဒိဋ္ဌိသညာသညာ နသညာက္ခန္ဓော
၂	သဉ္ဇာနနလက္ခဏာရှိသော သညာက္ခန္ဓာ	သညာ	သ-န္ဓော	သညာက္ခန္ဓော သညာ-စေဝ-စ
၃	ဒိဋ္ဌိသညာ, သညာက္ခန္ဓာမှတစ်ပါး ခန္ဓာ၄-ပါး နိ၊ ပညတ်။			သညဉ္စ သညာက္ခန္ဓဉ္စ ထပေတွာ အဝသေသာ နစေဝသညာ နစ-

	တရား	သင်္ခါရ	သင်္ခါရက္ခန္ဓော	ဝိဘင်း
၁	စိတ်တစ်ခုယုတ်-၉၀ ဝေဒနာ, သညာ, ရုပ်၂၈	။		သင်္ခါရက္ခန္ဓံထပေတွာ အဝသေသာ- သင်္ခါရာ န သင်္ခါရက္ခန္ဓော၊
၂	သင်္ခါရက္ခန္ဓာ - ၅၀၊	။	။	သ-န္ဓော သင်္ခါရာစေဝ သ-န္ဓော စ။
၃	နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်၊			-သင်္ခါရေစ သင်္ခါရက္ခန္ဓဉ္စ ထပေတွာ အဝသေသာ နစေဝ သင်္ခါရာ နစ-

၁	ဝိညာဏက္ခန္ဓာ	လုံ-"အာမန္တာ" ချည်းအရ -
၂	ဝိညာဏက္ခန္ဓာမှတစ်ပါး ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ နိ၊ ပညတ်။	နိုက် "အာမန္တာ" ချည်းအရ -

ပဒသောဓနဝါရပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၂။ ပဒသောဓနေ မူလ စက္ကဝါရ – ပဋိလောမအတွက်သာ

	တရား	ခန္ဓာ	ဝေ-ခန္ဓော	ဝိဘင်း။
၁	ဝေဒနာက္ခန္ဓာ (မူလီ. သံသယခန္ဓာ)	။	။	ဝေဒနာက္ခန္ဓောခန္ဓောစေဝ ဝေ-ခန္ဓောစ၊
၂	ဝေဒနာက္ခန္ဓာမှတစ်ပါး ခန္ဓာ ၄-ပါး	။		အဝသေသာ ခန္ဓာ န ဝေဒနာက္ခန္ဓော။
၃	နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်			**နိက်**-အားလုံး **"အာမန္တာ"** ချည်းထုတ်။

ပဒသောဓနေမူလစက္ကဝါရ - အနုလောမ (လုံ-နိက်) အားလုံး ပဒသောဓနေနှင့်တူပြီ။
ဤဝါရမျိုး မူလီ သံသယခန္ဓာသည် ၂-ဘက်ရ၊ ကျန်ခန္ဓာ ၄-ပါးသည် ၁-ဘက်ရ။
၂။ ပဒသော-စက္က။ ၃။ သုဒ္ဓခန္ဓ။ ၄။ သုဒ္ဓ-မူလစက္က၊ ဤ (၂-၃-၄) ဝါရ ပဋိလောမ အသွားတူပြီ။

၃။ သုဒ္ဓခန္ဓဝါရ

	တရား	ရုပ်	ခန္ဓော	ဝိဘင်း
၁	တဏှာ၏အာရုံဖြစ်သော ချစ်အပ် သာယာအပ်သော လောကီစိတ်-၈၁၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈	။	။	လုံ-နု-အာမန္တာ
၂	(မူလီခန္ဓာသည် ၂-ဘက်ရ၊ ကျန်ခန္ဓာသည် ၁-ဘက်ရ) (**၃-၄ သည် နိက်အတွက်ဖြစ်၏**)			၂-၃-၄ ဝါရ-လုံ-ပဋိ-တူပြီ
၃	လောကုတ္တရာ စိတ် ၈. ခု၊ စေ - ၃၆		။	ရုပ်ဥပေတွာ အဝသေသာခန္ဓာ
၄	နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်။ (ဤသို့ နိက် နု ကို ပုံသေ ၁-၂ ထုတ်ပါ) →			န ရုပ် ခန္ဓာ၊ ရူပဥ္စ ခန္ဓေစ ဌပေတွာ အဝသေသာ နစေဝ ရုပ် န စ ခန္ဓာ။

	တရား	ဝေဒနာ	ခန္ဓော	ဝိဘင်း (လုံ-ပဋိတူပြီ)
၁	ဝေဒနာက္ခန္ဓာ	။	။	လုံ-နု- အာမန္တာ။
၂	ဝေဒနာက္ခန္ဓာမှတစ်ပါးခန္ဓာ၄-ပါး		။	ဝေဒန် ဌပေတွာ အဝသေသာ ခန္ဓာ
၃	နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်			န ဝေဒနာ ခန္ဓာ၊ ဝေဒနဥ္စ ခန္ဓေစဌပေတွာ အဝသေသာခန္ဓာ နစေဝ ဝေဒနာ နစခန္ဓာ

သညာက္ခန္ဓယမက လုံ. နု. 'အာမန္တာ'။ အရ-ဒိဋ္ဌိသညာ၊ သညာက္ခန္ဓာရ၏။ (လုံ-ပဋိ-တူပြီ)
နိက်-နု ထုတ်မြဲ။ ဒိဋ္ဌိသညာ၊ သညာက္ခန္ဓာမှတပါး ခန္ဓာ ၄-ပါးရ၏။ နိဗ္ဗာန်, ပညတ်လည်းရ၏။

သင်္ခါရက္ခန္ဓယမက လုံ-နု. 'အာမန္တာ'-အရ၊ စိတ်တစ်ခုယုတ်-၉၀. စေ- ၅၂. ရုပ်-၂၈. (။)
အထူးမှတ်ရန် နိက် (နု-ပဋိ ၂-မျိုးလုံး) **အာမန္တာ** – ချည်း။ အရ - နိဗ္ဗာန် ပညတ်ရ၏။

ဝိညာဏက္ခန္ဓ ယမက-လုံ. နု. အာမန္တာ။ အရ. ဝိညာဏက္ခန္ဓာရ၏။ (လုံ-ပဋိ-တူပြီ။)
<u>နိက်နု-ထုတ်ပုံ</u>။ ဝိညာဏံ ဌပေတွာ အဝသေသာ ခန္ဓာ န ဝိညာဏံ ခန္ဓာ။
ဝိညာဏဥ္စ ခန္ဓေစ ဌပေတွာ အဝသေသာ န စေဝ ဝိညာဏံ န စ ခန္ဓာ။
<u>နိက်နု-ကောက်ပုံ</u>=ဝိညာဏက္ခန္ဓာ မှတပါး ခန္ဓာ-၄ပါးရ၏။ နိ-ပညတ် လည်းရ၏။

http://www.dhammadownload.com

၄။ သုဒ္ဓ ခန္ဓ မူလစက္ကဝါရ

ဤဝါရ-လုံ-နိုက်. အနုလောမ သုဒ္ဓခန္ဓဝါရနှင့်တူပြီ။

ပဏ္ဏတ္တိဝါရ ပုံသေနည်း=လုံ. ပဋိလောမသည်လည်း ၂-၃-၄ ဝါရများ ဝိဘင်းသွားတူပြီ။ သဘောမှာကား ၎င်း ၃-ဝါရလုံး၏ ပဋိလောမသန္နိဋ္ဌာန်မှာ "ခန္ဓာ" ချည်းသာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝိဘင်းတူကြသည်။ ထို ၃-ဝါရ နိုက် - ပဋိလောမ၌ "အာမန္တာ" ချည်းထုတ်၍ "နိဗ္ဗာန်, ပညတ်" ကောက်ပါ။

ခန္ဓ ပဏ္ဏတ္တိဝါရပြီး၏။

* * * * * *

ခန္ဓ ပဝတ္တိဝါရ ဟောရိုးစဉ် (ကျမ်းတက်)

	ပဏ္ဏတ္တိဝါရကို - ၌ - ပဝတ္တိဝါရကို ဟောတော်မူ၏။	
၁	ထို-သည်လည်း ဥပ္ပါဒဝါရ ၊ နိရောဓဝါရ ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရ . . . . အားဖြင့်	၃
၂	ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ၊ အတီတဝါရ၊ အနာဂတဝါရ၊ ပွန်. တီ။ ပွန်. နာ။ တီ. နာဝါရ ။	၆
၃	အနုလုံ - ပစ္စနိုက် ။	၂
၄	ပုဂ္ဂလဝါရ၊ ဩကာသဝါရ၊ ပုဂ္ဂလောကာသဝါရ ။	၃
၅	ရူပက္ခန္ဓမူ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓမူ၊ သညာက္ခန္ဓမူ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓမူ ။	၄
၆	ဝေဒနာက္ခန္ဓမူလီ အစရှိသောအားဖြင့် ။	၄
၇	အနုလောမ ၊ ပဋိလောမ ။	၂
၈	ပုစ္ဆာ၊ ဝိဿဇ္ဇနာ ။	၂
၉	သန္နိဋ္ဌာန် ၊ သံသယ ။	၂
	ဟောဟန်ကား- ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ - ဟူသည်တည်း။	

ဟောရိုးစဉ် ဆောင် =

ဥပ်	ပစ်	နု	ပုဂ်	ရူ	ဝေထုတ်	နု	ပုစ်	သန္နိဋ္ဌာန်။
၃	၆	၂	၃	၄	၄	၂	၂	၂

အမှာ။ ။ဝိဘင်းထုတ်လျှင်မြန်စေရန်- ၄-ချက်သေစက်လှည့်နှင့် ဝိဘင်းလက္ခဏာ ၇-ပါးကို ကြေညက်ကာ အာရုံထဲထင်စေပြီး သန္နိဋ္ဌာန်အရကိုရှာ၍ သံသယအရလိုက်ပြီး ဝိဘင်းထုတ်ပါ။

ကမ္ဘဇကလာပ်--၃--စည်း၊ ၇--စည်း၊ ၄--စည်း

၁။ ဂဗ္ဘသေယျက (ပုဂ္ဂိုလ်)ကို ရည်၍ ၃-စည်း၊

၂။ သံသေဒဇ-ဩပပါတိက (ပုဂ္ဂိုလ်)ကို ရည်၍ ၇-စည်း၊

၃။ ရူပါဝစရ (ပုဂ္ဂိုလ်)ကို ရည်၍ ၄-စည်း၊ (အရကောက်-၆၆ နှင့် သင်္ဂဟကို သတိပြုပါ)

ကမ္ဘဇကလာပ် ၄-စည်းဟူရာ၌ -

- မူလဋီကာအလိုအားဖြင့် စက္ခုသတ္တက, သောတသတ္တက, ဝတ္ထုသတ္တက, ဇီဝိတဆက္က အားဖြင့် ၄ပါး။
- အဌကထာအလိုအားဖြင့် စက္ခုဒသက, သောတဒသက, ဝတ္ထုဒသက, ဇီဝိတနဝက အားဖြင့် ၄ပါး။

ဟူ၍ ဝါဒကွဲရှိသည်။

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓ -- ပဝတ္တိ -- ဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန် (ပုဂ္ဂလ -- ပုဂ္ဂလော)

၁	၂	၃
အသည - ဥပပဇ္ဇန္တ အသည - စဝန္တ	ပဉ္စဝေါကာရ - ဥပပဇ္ဇန္တ ပဉ္စဝေါကာရ - စဝန္တ	အရူပ - ဥပပဇ္ဇန္တ အရူပ - စဝန္တ
ဥ-ကား - ရူ-ခန္ဓာ - ဖြစ်ဆဲ စ-ကား - ရူ-ခန္ဓာ - ချုပ်ဆဲ	ဥ - ကား- ခန္ဓာ-၅ပါး ဖြစ်ဆဲ စ - ကား ခန္ဓာ ၅-ပါး ချုပ်ဆဲ	ဥ-ကား - နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးဖြစ်ဆဲ စ-ကား - နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးချုပ်ဆဲ

ဥပ္ပဇ္ဇတိ (ဖြစ်ဆဲ) ဆိုလျှင် ဆိုင်ရာ ဥပပဇ္ဇန္တသာရမည်။ စဝန္တ မရ။ (ဥပ္ပါဒဝါရ)
နိရုဇ္ဈတိ (ချုပ်ဆဲ) ဆိုလျှင် ဆိုင်ရာ စဝန္တသာရမည်။ ဥပပဇ္ဇန္တ မရ။ (နိရောဓဝါရ)

ခန္ဓာဒိ အခြေခံဝိဘင်းထုတ်ပုံ (ဝိဘင်း သရုပ်ခွဲ) ဇယား

၁	အသညသတ် - ဥ - ကို-	အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	**အသညသတ္တာနံ။**
	။ - စ - ကို-	အသညသတ္တာ စဝန္တာနံ	
၂	ပဉ္စဝေါကာရ - ဥ - ကို-	ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	**ပဉ္စဝေါကာရာနံ။**
	ပဉ္စဝေါကာရ - စ - ကို-	ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနံ	
၃	အရူပ - ဥ - ကို-	အရူပံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	**အရူပါနံ။**
	အရူပ - စ - ကို-	အရူပါ စဝန္တာနံ	
၄	သုဒ္ဓါဝါသ ဥ - ကို-	သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	**သုဒ္ဓါဝါသာနံ။**
	သုဒ္ဓါဝါသ စ - ကို-	သုဒ္ဓါဝါသေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ	
၅	အရူပ-ဥ+ပဉ္စဝေါ-ဥ-၂. ကို-	စတုဝေါကာရံ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	စတုဝေါကာရာနံ ပဉ္စဝေါကာရာနံ
	။ - စ + ။ -စ-၂-ကို- စဝန္တာနံ	စတုဝေါကာရာ ပဉ္စဝေါကာရာ	

အရကောက်ဆိုရိုး နမူနာ (အရကျက်ထားရန်)

ဥပပဇ္ဇန္တ ရလျှင် ပဋိသန္ဓေစိတ်. ကောက် စဝန္တရလျှင် စုတိစိတ် ကောက်ပါ။
ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တ ပေါင်းကောက်လျှင် - ပဋိသန္ဓေ စိတ်. စုတိစိတ် ဟုခွဲ၍ မဆိုရတော့ပါ။

၁။ <u>**အသည ဥ(စ)**</u> = အစစ္စာ (အဆုံးစွန်) သော ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ (ဘင်္ဂက္ခဏ) ဟုဆိုအပ်သော အသညသတ် ဥပပဇ္ဇန္တ (စဝန္တ) ဖြစ်သော သုဂတိ အဟိတ်ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်(ရ၏) တို့အား အသညသတ်ဘုံ။

<u>**အသည (ဥ-စ)**</u> (ပေါင်းကောက်ပုံ) ။ အသည (ဥ+စ) သော သုဂတိအဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အသညသတ်ဘုံ။ **(လက်သဲကွင်းအတွင်း စကားခြင်းဟပ်၍ယူပါလေ)**

၂။ <u>**ပဉ္စဝေါဥ (စ)**</u> = ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ (စုတိ) ပန္နရသ၊ စေ ၃၅၊ ကမ္မဇကလာပ်-၃ စည်း၊ ၇စည်း၊ ၄စည်း (အဆုံးစွန်သော ကမ္မဇရုပ်) တို့၏ဥပ္ပါဒဏ (ဘင်္ဂက္ခဏ) သမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဥပပဇ္ဇန္တ(စဝန္တ)ဖြစ်သော ပုထုဇဉ် ၄-ယောက်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန် ၃ (ဖလဋ္ဌာန်-၄) ယောက် (ရ၏) တို့အားပဉ္စဝေါကာရ ၂၆-ဘုံ။

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စဝေါ ဥ + စ (ပေါင်း) ပစ္စဝေါကာရ ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တဖြစ်သော ပုထုဇဉ် ၄-ယောက် ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်တို့အား ပစ္စဝေါကာရ ၂၆-ဘုံ။

၃။ အရူပ ဥ (စ) အရူပပဋိသန္ဓေ (စုတိ) ၄-ခု၊ စေ-တိံသ တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ (ဘင်္ဂက္ခဏ) သမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော အရူပ ဥပပဇ္ဇန္တ (စဝန္တ) ဖြစ်သော တိ-ပု အ. ဖ ၃၊ (ဖလ ၄) ယောက်တို့အား အရူပ-၄ ဘုံ။

အရူပ (ဥ+စ) (ပေါင်း) အရူပ ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တ ဖြစ်သော တိဟိတ် ပုထုဇဉ်၊ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်တို့အား အရူပ ၄-ဘုံ။

သဗ္ဗ ဥ (စ) ပဋိသန္ဓေ (စုတိ) စိတ် ဧကူနဝီသ. စေ - ပဉ္စတိံသ ကမ္မဇ ၃-၇-၄ စည်းအစစွာ(အဆုံးစွန်) သော ကမ္မဇရုပ်၊ ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ (ဘင်္ဂက္ခဏ) သမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တ (စဝန္တ)ဖြစ်သော ပုထုဇဉ် ၄-ယောက် အ. ဖ ၃(ဖလ၄) ယောကတို့အား စတုဝေါကာရ် ၄-ဘုံ၊ ပစ္စဝေါကာရ ၂၆-ဘုံ။ အသညသတ်ဘုံ။

သဗ္ဗ (ဥ+စ) (ပေါင်း) ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တဖြစ်သော ပုထုဇဉ် ၄-ယောက်၊ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်တို့အား စတု-၄ဘုံ၊ ပစ္စဝေါ ၂၆-ဘုံ၊ အသညဘုံ။

ပစ္စဝေါကာရ-ဥ။ အရူပ-ဥ။ ဥပပဇ္ဇန္တ ၂-မျိုးရလျှင် ပဋိသန္ဓေစိတ်. ဧကူနဝီသပင်ကောက်ပါ။ ၎င်း စဝန္တ-၂လုံးရလျှင် စုတိစိတ် ဧကူနဝီသပင် (စတုဝေါကာရ ပစ္စဝေါကာရ)ဆိုကောက်ပါ။

<u>သုဒ္ဓါ-ဥ-</u> ရလျှင်- ရူပပစ္စမဈာန် ပဋိသန္ဓေ ၁-ခု၊ စေ-၃၀၊ ကမ္မဇ -၄-စည်းတို့၏ဥပ္ပါ-သော အနာဂါမိ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ။

<u>သုဒ္ဓါ-စ-</u>ရလျှင်- ရူပပစ္စမဈာန်စုတိ၁-ခု၊ စေ-၃၀၊ အဆုံးစွန်သောကမ္မဇရုပ်တို့၏ ဘင်-သော သုဒ္ဓါဝါသ ပရိနိဗ္ဗန္တဖြစ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်၊ အရ-ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ၅ဘုံ။

မှတ်ချက်။ ။ ဤအခြေခံဝိဘင်းထုတ်နည်းနှင့်ဆိုရိုးအရကောက်များကို အရကျက်ထားပါ။

ခန္ဓ–အတီတ ပုဂ္ဂလ

ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တ၊ စဝန္တဖြစ်သော ပုထုဇဉ် ၄-ယောက် ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်တို့သည် ခန္ဓာ - ၅ ပါးလုံး ဖြစ်ဖူး၊ ချုပ်ဖူးရသည်။ (မဖြစ်ဖူးသူ-မချုပ်ဖူးသူဟူ၍ မရှိ)

ဤဝါရမျိုး အနုလုံ၌ **"အာမန္တာ"** ချည်းထုတ်။

အရကား-ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တဖြစ်သော ပုထုဇဉ်လေးယောက်၊ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် လေးယောက်ရ၏။**သံသယ**၎င်းရ၏။ (ကောက်-၇၂) ပစ္စနိက်၌-**"နတ္ထိ"**ချည်းထုတ်ပါ။ တရားမကျန်တော့ပြီ။

မေး။ ယတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထ တတ္ထ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထာတိ-ကို ဝိဘင်းထုတ်ကောက်ပါ။
ဖြေ။ <u>ဝိဘင်းကား</u>-ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ။ အရကား-ရူပက္ခန္ဓာ၏ဖြစ်ရာဖြစ်သော အသညသတ်ဘုံရ၏။

မှတ်ချက်။ ရှုမှု ဝေမှု နိက်၌ မည်သည့်ဝါရမျိုးမဆို ဩကာသမှန်သမျှ "ပါဠိဂတိ" ချည်းထုတ်ပါ။
ဝေမူ သညာက္ခန္ဓာဒိမူလီတိုင်း၌ လုံ+နု **"အာမန္တာ"**ချည်းထုတ်ပါ။ လုံ **"အာမန္တာ"**အရ စတုဝေါ၄ဘုံ၊ ပစ္စဝေါ၂၆ ဘုံရ၏။ နိက် **"အာမန္တာ"** အရ အသညသတ်ဘုံရ၏။ **(မှားတတ်ကြ၏)**

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓ – ဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန္နာ တီတပုဂ္ဂလ

ဤပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလ (မိဿက) ဝါရတွဲအတွက် ပစ္စုပ္ပန်ဇယားဖြင့် ဝိဘင်းထုတ်၊ အရကောက်ရမည်။ (ဤသို့နေရာတိုင်းမှတ်ပါ။) ဦးစွာမှတ်သားထားရမည့်အချက်က ပွန်ဇယားရှိ တရားအားလုံး အတိတ်ဘက်က ဖြစ်ဘူးရသည်ဟူ၍မှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ၁။ ပွန်ဇယားရှိ တရားအားလုံး အတိတ်ဘက်က အားလုံးရ။
၂။ ပွန်ဇယားရှိ ပစ္စုပ္ပန်ဘက်က မရသောတရားသည် ၁-ဘက်ရ။
၃။ ပွန်ဇယားရှိ ပစ္စုပ္ပန်ဘက်က ရသောတရားသည် ၂-ဘက်ရ။
၄။ ပစ္စနိက်၌ အတိတ်က သံသယဘက်ကနေလျင် "ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ" (ပါဠိဂတိဝိဘင်း)
၅။ ပစ္စနိက်၌ အတိတ်က သန္နိဋ္ဌာန်ဘက်ကနေလျင် "နတ္ထိ" ဝိဘင်းထုတ်။

သစ္စာကြဉ် ကျန်ယမိုက်အားလုံး ဤသဘောချည်းဖြစ်၍ သဘောကျအောင် ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း လေ့လာမှတ်သားပါ။ (နောက်နား ပုံသေနည်းလက်ာကိုကြည့်ပါ။)

ပုံစံ - ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ-အရ အသည (ဥ)နှင့် ပဉ္စဝေါ (ဥ) ၂-ခုရထား၏။ (ရနေကြအတိုင်းပင်) တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ (သံသယလိုက်သော်) ပွန်ဇယားရှိတရားအားလုံး ရ၍ (သံသယ အရက ကျယ်သောကြောင့်) "အာမန္တာ" ထုတ်ပါ။

(ပဋိလောမ) ယဿဝါပန ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ (သန္နိဋ္ဌာန်) အရ ပွန်ဇယားရှိ တရားအားလုံးရသည်ကို သတိပြုပါ။ တဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ (သံသယ) လိုက်သော် အသည (ဥ)နှင့် ပဉ္စဝေါကာရ (ဥ) သာ လိုက်နိုင်၍ စဝန္တ (၃)လုံးနှင့် အရူပ (ဥ) ကို "သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ အရူပံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ" ဟု တစ်ဘက်ရ ထုတ်ပါ။ "ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ" ဟု ၂-ဘက်ရထုတ်ပါ။

ဤဝါရတွဲတိုင်း ဖော်ပြပါ အချက် ၅-ချက်ဖြင့် ရှာဖွေထုတ်ပါလေ။

ပုံသေနည်း တစ်ခုမှတ်ရန်

ယခု ပွန် - တီ ပုဂ္ဂလ ပဋိလောမ ၁-ဘက်ရနှင့် လာမည့်ပွန် - နာ ပုဂ္ဂလ ပဋိလောမ -၁ဘက်ရတို့ (၁-ဘက်ရချင်း) ဝိဘင်းချင်းတူကြသည်။ (ဤသို့ ပုံသေနည်းနေရာတိုင်းမှတ်ပါ။) ပုံသေနည်း ဝါရတွဲ လက်ာများဖြင့် နောက်၌ဖော်ပြထားသည်။ ယခု ပုံသေနည်းကို လက်ာ ၈-နံပါတ်ဖြင့် ပြထားသည်။

ပွန်တီ - နိက်၌

"ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ" "နတ္ထိ" ဟုထုတ်၍ "ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ"အရ လုံ. ပဋိလောမ ၁-ဘက်ရကိုပင် ကောက်ပါ။

နိရောဓဝါရ ပစ္စုပ္ပန်

နိရောဓဝါရ၊ ပစ္စုပ္ပန်အတွက် ဥပ္ပါဒဝါရ ရလျက်ရှိသော ဥပါဒ်ကို ဘင်ပြောင်း၊ ဘင်ကို ဥပါဒ်ပြောင်း ရုံသာ။ (ပွန် - တီ) ဝါရတွဲများလည်း နည်းတူပြောင်းရုံသာဖြစ်သည်။

ဆောင်။ ။ ဥပါဒ်ကိုဘင်၊ ဘင်ကိုဥပါဒ်၊ ပြောင်းတုံလတ်၊ မှတ်လေနိရောဓ။
(စဝန္တနှင့် ဘင် အတူတူဟူ၍ မှတ်ပါ။)

http://www.dhammadownload.com

ဥပ္ပါဒနိရောဓ ပစ္စုပ္ပန်

ဤဝါရကိုလည်း ဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန်ဇယားဖြင့်ဆိုရမည်။ ဇယားအောက်ခြေရှိ အမှာအတိုင်း - ဥပ္ပဇ္ဇတိ အရဆိုင်ရာ (ဥ) ဥပပဇ္ဇန္တရမည်။ နိရုဇ္ဈတိ-အရ ဆိုင်ရာ (စ) စဝန္တသာရမည်။ ဤဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရတိုင်း အနုလုံ၌ "နော"ဝိဘင်းချည်းသာထုတ်ပါ။ အရမတူသောကြောင့်ပင်။ ဤဝါရမျိုးနေရာတိုင်း ဤသို့ချည်း မှတ်သားပါလေ။

နိက်-ဝိဘင်းထုတ်သောအခါ - အနုလုံ - အနုလောမ "နော"အရကို ပစ္စနိက်၌ ပဋိလောမ ၁-ဘက်ရထုတ်ပါ။ အနုလုံ ပဋိလောမ "နော" အရကို ပစ္စနိက်၌ အနုလောမ ၁-ဘက်ရထုတ်ပါ။ အနုလုံ ဟော၍ ကျန်သောတရားများ ပစ္စနိက် ၂-ဘက်ရထုတ်ပါ။

ဥပ္ပါဒပစ္စုပ္ပန် ဇယားဖြင့် ဆိုရန်

ရူမူ - ဝေမူလီ၌- ရူ-ဖြစ်ဆဲအရ အသည ဥ၊ ပဥ္စဝေါ ဥ - ရ၏။ ဝေ-ချုပ်ဆဲလောအရ - အရူပ စ၊ ပဥ္စဝေါ - စ ရ၏။ အနုလုံ "နော" ချည်းထုတ်၍ အသီးအသီးကောက်ပါ။

နိက် - နု - စတုဝေါကာရာ, ပဥ္စဝေါကာရ စဝန္တာနံ တေသံ၊ ၁-ဘက်ရ။

နိက် - အရူပံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, အသညသတ္တာ စဝန္တာနံ တေသံ၊ ၂-ဘက်ရ။

နိက် - ပဋိ - ပဥ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ၊ ၁-ဘက်ရ။

ဝေမူ - သညာမူလီ-၌ ဝေဖြစ်ဆဲအရ စတုဝေါ ဥ၊ ပဥ္စဝေါ ဥ - ရ၏။ သညာချုပ်ဆဲလောဟု သံသယလိုက်သော် စတုဝေါ-စ၊ ပဥ္စဝေါစ - ရ၍ "နော" ဟုထုတ်ကောက်ပါ။

နိက် - ၂ - ဘက်ရမှာ "အသညသတ္တာနံ" ထုတ်ကောက်ပါ။

<u>မှတ်ချက်</u>။ နေရာတိုင်း၌ ဤသို့ချည်းဖြစ်၍ ဉာဏ်သက်ဝင်ပါစေ။

ဥပ္ပါဒနိရောဓ – ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလ

ဤဝါရတွဲအတွက် ဥပ္ပါဒ - ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလ - အတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။

ခန္ဓ – ဩကာသ အားလုံးအတွက်

(ယတ္ထ-ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ။ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ နိရုဇ္ဈတိ။ နိရုဇ္ဈိတ္ထ။ နိရုဇ္ဈိဿတိ။)

	ရူ	ဝေ	သညာဒိ	ဝိဘင်း	အရကောက်
၁	။			အသညသတ္တေ တတ္ထ	ရူပက္ခန္ဓာ၏သာဖြစ်ရာဖြစ်သော အသညသတ်ဘုံ။
၂	။	။	။	ပဥ္စဝေါကာရေ တတ္ထ	ခန္ဓာ-၅ပါး၏သာဖြစ်ရာဖြစ်သော ပဥ္စဝေါကာရ-၂၆ဘုံ
၃		။	။	အရူပေ တတ္ထ	နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၏ ဖြစ်ရာဖြစ်သော အရူပ ၄-ဘုံ

မှတ်ချက်=ဤဩကာသဝါရတိုင်း၌ ကြိယာသည် ထူးခြားမှုမရှိ။

ဝါရ အလိုက် ကြိယာထားပုံ

ဝါရ	ပစ္စုပ္ပန်	အတိတ်	အနာဂတ်	ပုဂ္ဂလ	ဩကာသ
ဥပ္ပါဒ	ဥပ္ပဇ္ဇတိ	ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ	ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ	ယဿ	ယတ္ထ
နိရောဓ	နိရုဇ္ဈတိ	နိရုဇ္ဈိတ္ထ	နိရုဇ္ဈိဿတိ	။	။
ဥပ္ပါဒနိရောဓ	အထက်ဝါရ ၂-ခုရော၍ဟောရသာ			။	။

http://www.dhammadownload.com

ပုံသေနည်း ဝါရတွဲ လင်္ကာဆောင်ပုဒ်များ (ကျက်ထား)

၁။ အတီတဝါရ၊ ပုဂ္ဂလ၊ ဝါရတွဲတွင် မှတ်နည်းပြ။

၂။ အတိတ်ဘက်က၊ အကုန်ရ၊ မှတ်နည်း သေချာပြ။

၃။ ပွန်တီတွဲမှာ၊ ပွန်ရရာ၊ မှန်စွာ နှစ်ဘက်ရ။

၄။ ပွန်မရလျှင်၊ တစ်ဘက်ဝင်၊ အစဉ်မှတ်လိုက်ကြ။

၅။ ပစ္စနိက်တွင်၊ တီနောက်ခွင်၊ နေလျှင် ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ။ (အတိတ်က သံသယနေလျှင်)

၆။ ရှေ့သန္နိဋ္ဌာန်၊ တိတ်နေပြန်၊ ဇကန် နတ္ထိပြ။ (အတိတ်က သန္နိဋ္ဌာန်နေလျှင်)

၇။ တီ. နာတွဲလေ၊ ဥပဒေ၊ မသွေထိုနည်းပြ။

၈။ ပွန်တီတွဲဘိ၊ ပဋိလောမ၊ တစ်ဘက်ရရာ၊ ဝိဘင်းမှာမူ။

ပွန်နာပဋိဘက်၊ ဝိဘင်းထွက်၊ တစ်ဘက်ရချင်းတူ။

၉။ သစ္စာကြဉ်လိုက်၊ ကျန်ယမိုက်၊ မှန်ထိုက်နည်းထုံးရ။

လင်္ကာများ အကျဉ်းရှင်းပြချက် (သဘောကျအောင်ကြည့်ထား)

၁။ လင်္ကာဖြင့် အတီတပုဂ္ဂလနှင့်တွဲသော ဝါရများကို မှတ်နည်းပြမည်ဟူလို (ပွန်တီ။ တီနာပုဂ္ဂလ)

၂။ လင်္ကာဖြင့် အတိတ်ပုဂ္ဂိုလ်များအနေနဲ့ မဖြစ်ဖူးသူ မချုပ်ဖူးသူမရှိ၍ အတိတ်ဘက်က အားလုံးဖြစ်ဘူးရသည်ဟုပြသည်။ (အတိတ်ပုဂ္ဂလသာ။ ပုဂ္ဂလောမဟုတ်)

၃။ ဖြင့် ပွန်တီ ပုဂ္ဂလမှာ (ပစ္စုပ္ပန်ဇယားကိုကြည့်၍) ပစ္စုပ္ပန်ရသောတရားသည် အနုလုံ ၂-ဘက်ရဟုမှတ်ပါ။ (ပစ္စုပ္ပန်ဇယား၌ အတိတ်ဘက်က အားလုံးဖြစ်ဖူးရ၏)

၄။ ဖြင့် (ပွန်တီတွဲ၌) ပစ္စုပ္ပန်မရသောတရားသည် အနုလုံ၌ တစ်ဘက်ရဖြစ်သည်။

၅။ ဖြင့်- နိက်၌ အတိတ်က သံသယဘက်ကနေလျှင် "ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ။ နိရုဇ္ဈိတ္ထ" စသည် ပါဠိဂတိဝိဘင်း။

၆။ ဖြင့် ရှေ့သန္နိဋ္ဌာန်မှာ အတိတ်နေလျှင် "နတ္ထိ" ဝိဘင်းထွက်ရမည်ကိုပြသည်။

၇။ ဖြင့် ဘီ. နာ ပုဂ္ဂလလည်း (အနာဂတ ပုဂ္ဂလဇယားကိုကြည့်၍) အတိတ်ဘက်က အကုန်ဖြစ်ဘူး၊ ချုပ်ဖူးရ၍ အနာဂတ်မရသောတရားသည် တစ်ဘက်ရ၊ ရသော တရားသည် ၂-ဘက်ရ ထုတ်ပါ။ ပစ္စနိက်၌လည်း အတိတ်က သန္နိဋ္ဌာန်ဘက်ကနေလျှင် (တရားမရှိတော့၍) "နတ္ထိ"ထုတ်။ အတိတ်က သံသယဘက်ကနေလျှင် "ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ နိရုဇ္ဈိတ္ထ" စသည်ပါဠိဂတိဝိဘင်းထုတ်ပါ။ ပွန်တီတွဲသကဲ့သို့ပင် (အနာဂတဇယား၌) အတိတ်ကဖြစ်ဖူး ချုပ်ဖူး အားလုံးရ၍ အနာဂတ်ရ-မရ ကြည့်ထုတ်ဟု နည်းတူ အညွှန်းကိုပြသည်။

၈။ ဖြင့် ပွန်တီပုဂ္ဂလ ပဋိလောမ တစ်ဘက်ရနှင့် ပွန်နာပုဂ္ဂလ ပဋိလောမ တစ်ဘက်ရတို့ ဝိဘင်းချင်းတူ၏ဟုပြသည်။ (ပုဂ္ဂလောချင်းလည်း ဝိဘင်းတူသည်ဟူ၍ မှတ်ပါ)

၉။ ဖြင့် ယမိုက်အားလုံးတို့တွင် ဆိုခဲ့ပြီးသော လင်္ကာများဖြင့် ပြသောဝိဘင်းထုတ်နည်းမှာ သစ္စယမိုက် မဂ္ဂသစ္စာ မူလီ ၂-ခုမှ တစ်ပါး ကျန်ယမိုက်အားလုံး ကိုက်ညီကြောင်း မှန်ကန်ကြောင်းကို ပြသည်။

<u>မှတ်ချက်</u>။ ။ ဝိဘင်းထုတ်ပုံ၊ ဝါရတွဲပုံများ တစ်နေရာ သဘောကျလျှင် ကျန်နေရာများ၌လည်း သဘောကျသည်သာ။ ဖော်ပြထားသော ဝါရတွဲစပ်ပုံ လင်္ကာများသည် မည်သည့်နည်းနှင့်မဆို ဇယားတိုင်း၊ အပုံတိုင်းနှင့်ဆိုလို့ ရရုံမျှမက အပုံလွတ် ဇယားလွတ်ဖြင့်လည်း ဝါရတွဲလို့ရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓ ပဝတ္တိဟောသောပုဂ္ဂိုလ်/မဟောသောပုဂ္ဂိုလ်

* ခန္ဓပဝတ္တိဝါရ၌ ပုထုဇဉ် ၄-ယောက်၊ ဖလဋ္ဌာန် ၄-ယောက် ပေါင်း ၈-ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဟောသည်။ (ဤခန္ဓယမက၌ - ပဋိသန္ဓေ၊ စုတိကာလ ၂-ပါးကိုသာဟောသည်)
* စုတိခိုက် ပဋိသန္ဓေခိုက်တို့၌ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်တို့ကို မဟောပါ။ (ပဋိ-စုတိ - ကာလ ၂-ပါးသာ ဟောပါက ဤသို့ချည်းမှတ်ပါ)(မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်ကား ပဝတ္တိကာလ၌သာဖြစ်)

၁။ ပဋိသန္ဓေနေသူ ပုထုဇဉ် ၄-ယောက်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန် ၃-ယောက်၊ ပေါင်း ၇-ယောက်။

၂။ စုတေခြင်းရှိသူ ပုထုဇဉ် ၄-ယောက်၊ ဖလဋ္ဌာန် ၄-ယောက်၊ ပေါင်း ၈-ယောက်။

၃။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းနှင့် စုတေခြင်း ၂-မျိုးကင်းသူ မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၄-ယောက်။

အသေးစိတ်ခွဲပြပုံလင်္ကာ

အကနိဋ္ဌ်စံ၊ အနာဂါမ်မှာ၊ ရှင်သာရှင်လစ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ရှင့်၊ သေလစ်ရုံမှာ၊ ရဟန္တာတည်း။ နှစ်ဖြာ သေရှင်၊ ပုထုဇဉ်နှင့်၊ ထိုပြင်သုံးယောက်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန်၊ ခုနစ်တန်ပေ၊ လေးထွေပုဂ္ဂလ၊ မဂ္ဂဋ္ဌကား၊ နှစ်ဝသေရှင်၊ ကင်းလွတ်စင်သည်၊ ဉာဏ်တွင်ထင်ကြစေသတည်း။

အောက်ပါအဓိပ္ပါယ်များကို သိထားနှင့်ပါ။

<u>အပါယိက - စစ်မရ</u> -အပါယ်ဘုံရှိ ဒုဂ္ဂတိ အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဤဘဝ၌ မဂ်ဖိုလ်ကို လုံးဝမရနိုင်သောကြောင့် ပစ္ဆိမဘဝိက အစစ်မဖြစ်နိုင်။ ထို့ကြောင့် **'အပါယိက စစ်မရ'** ဟု ဆိုသည်။

<u>အကနိဋ္ဌ - တုမရ</u> - အကနိဋ္ဌဘုံရှိ အနာဂါမ်သည် မိမိဘုံတွင်လည်း ထပ်မဖြစ်၊ တစ်ခြားဘုံသို့လည်း ပြောင်း၍မဖြစ်။ ထိုဘုံတွင်သာ ဘူမိသီသဖြစ်၍ ရဟန္တာကေန်ဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံရမည်။ ထို့ကြောင့် **'အကနိဋ္ဌ-တုမရ'** ဟုဆိုသည်။

<u>ဖြစ်လတ္တံ့ကို မရဆို ပုဂ္ဂိုလ်သုဒ္ဓါဝါ-</u> သုဒ္ဓါဝါသဘုံရှိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေလွန်ကဲသူများ ဖြစ်ကြ၍ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ ၂-ကြိမ်ထပ်၍ မဖြစ်ကောင်းသောကြောင့် **'ဖြစ်လတ္တံ့ကို မရဆို ပုဂ္ဂိုလ် သုဒ္ဓါဝါ'** ဟုဆိုသည်။

ဘူမိသီသ ၃-ဘုံ (ဘဝဂ် ၃-ဘုံ)

၁။ အကနိဋ္ဌဘုံ(အရိယာဘဝဂ်)၊

၂။ ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ (ပုထုဇ္ဇနဘဝဂ်)၊

၃။ နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ။ (သဗ္ဗဘဝဂ်)၊

အကနိဋ္ဌဘုံ၌ အနာဂါမ်သည် မိမိဘုံတွင်လည်း ထပ်၍မဖြစ်၊ တစ်ခြားဘုံသို့လည်း မပြောင်းပြီ၊ **အကနိဋ္ဌ** ဘုံတွင်သာ ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလေသောကြောင့် ပစ္ဆိမဘဝိက **အစစ်သာရသည်။**

ဝေဟ-နေဝဘုံတို့၌ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်သည် မိမိဘုံတွင်လည်း ထပ်ဖြစ်၏၊ တစ်ခြားဘုံ၌**လည်းဖြစ်၏။**

ထို့ကြောင့် အတုရသည်။ (ကောက် - ၇၇-၇၈)

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓ-အတီတ ပုဂ္ဂလောကာသ

၁	၂	၃	၄
အသညသတ်	(သုဒ္ဓါဝါသကြဉ်)ပဉ္စဝေါကာရ	သုဒ္ဓါဝါသ	အရူပ
ဥ	ဥ	ဥ	ဥ
စ	စ	စ	စ
ရူပက္ခန္ဓာ ဖြစ်ဖူး - ချုပ်ဖူး	ခန္ဓာ - ၅ - ပါး ဖြစ်ဖူး - ချုပ်ဖူး	သုဒ္ဓါဝါသ. ဘူးမရ	နာမက္ခန္ဓာ -၄ပါး ဖြစ်ဖူး - ချုပ်ဖူး

မှတ်ချက်။ ။ ဤအတိတ်ရိုးရိုး (သုဒ္ဓ) ဟောရာ၌ (ဥ. စ) ခွဲစရာမလို၊ (ဥ. စ) အစုံလိုက်ရသည်။ ပွန်တီ ပုဂ္ဂလော တွဲသောအခါ ပွန်ဘက်ကဆိုင်ရာ (ဥ)ရမည်။ အထူးမှတ်ရမှာက ပဉ္စဝေါကာရ (ဥ) ဖြစ်ဆဲရလျှင် သုဒ္ဓါ (ဥ)လည်း ဖြစ်ဆဲရမည်။ "သုဒ္ဓါဝါသ ဘူးမရ" ဟု ဆို၏။ ဖြစ်ဘူး ချုပ်ဘူးမရသော်လည်း (ဥ)ကား ဖြစ်ဆဲရမည်။ (စ) ကား ချုပ်ဆဲ ရမည်။ (ပွန်တီပုဂ္ဂလောကာသ - ဤဇယားဖြင့် ပြီးသည်။ ဤသို့ပုံသေမှတ်)

နံပါတ်စဉ်အတိုင်း ဝိဘင်းများ

၁။ အသညသတ္တာနံ တေသံတတ္ထ။ ၂။ ပဉ္စဝေါကာရာနံ တေသံ တတ္ထ။

၃။ သုဒ္ဓါဝါသာနံ တေသံတတ္ထ။ ၄။ အရူပါနံ တေသံ တတ္ထ။

အရကောက်။ ။ ဤဝါရအရကောက်အတွက် - ပစ္စုပ္ပန်ဇယားအောက်ရှိ (ဥ. စ)ပေါင်းကောက်ပြသည့် အတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ ပဉ္စဝေါကာရ၌ သုဒ္ဓါဝါသကြဉ် ၂၁-ဘုံကောက်ပါ။

၃-နံပါတ် အရကောက်။ ။ သုဒ္ဓါဝါသ ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တဖြစ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်၊ အရဟတ္တ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ။ (ယထာလာဘနည်း)

[ဥပပဇ္ဇန္တ . စဝန္တဖြစ်သော အနာဂါမိ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၊ စဝန္တဖြစ်သော အရဟတ္တဖဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံရ၏။]

<u>**မှတ်ချက်**</u>။ ။[သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံရှိ (ဥ. စ)တို့တွင် ဥ-ကား (နာဖ)သာရ၍ စ-ကား (နာဖ၊ ရဖ) ရပြီး အကနိဋ္ဌ (စ) ကား (ရဖ) သာရ၏]

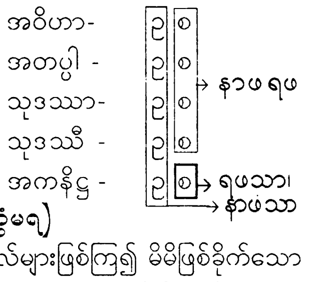

သုဒ္ဓါဝါသ ဖူးမရ (ဖြစ်ဖူး၊ ချုပ်ဖူး၊ ဖြစ်လတ္တံ့မရ)

သုဒ္ဓါဝါသပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေများ လွန်ကဲသောပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်ကြ၍ မိမိဖြစ်ခိုက်သော ဘုံ၌ ၂-ကြိမ်ထပ်၍ မဖြစ်ကောင်းသောကြောင့် "<u>သုဒ္ဓါဝါသ ဖူးမရ</u>" ဟုဆိုသည်။ သုဒ္ဓါဝါသည် **ဖြစ်ဖူး၊ ချုပ်ဖူး၊ ဖြစ်လတ္တံ့** - ၃ မျိုးမရ။ '<u>**ဖြစ်ဆဲ၊ ချုပ်ဆဲ၊ ချုပ်လတ္တံ့**</u>' ၃-မျိုးရမည်။ သုဒ္ဓါ (ဥ)သာ ချုပ်လတ္တံ့ရသည်။ သတိပြုပါ။

အားလုံးတူ။ အတိတ်ပုဂ္ဂလောကာသသည်. ဥပ္ပါဒ။ နိရောဓ။ ဥပ္ပါဒ နိရောဓ (၃) ဝါရလုံး အတိတ် သက်သက်မှာ (လုံးဝ) တူကြသည်။ (ဖြစ်ဖူး၊ ချုပ်ဖူး အရတူ၍) (သေချာမှတ်ပါ-လွဲတတ်ပါ၏)

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စုပ္ပန္နာ တီတ ပုဂ္ဂလောကာသ (ရှင်းချက်များ)

ဤဝါရတွဲအတွက် အတီတ ပုဂ္ဂလောကာသ ဇယားကိုကြည့်ရမည်။ (ဤသို့နေရာတိုင်းမှတ်ပါ) ဇယားအောက်ခြေရှိ အမှာများ သတိပြုပါလေ။

သုဒ္ဓါဝါသ ဥပပဇ္ဇန္တသည် ဖြစ်ဘူးမရသော်လည်း ပဉ္စဝေါကာရ ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်ဆဲရလျှင် ဖြစ်ဆဲရသည်ကို အထူးသတိပြုပါ။ (၁) ဤဇယားရှိ ဥပပဇ္ဇန္တများ ဆိုင်ရာဖြစ်ဆဲ ရကြသည်။ စဝန္တကား ချုပ်ဆဲရမည်။ (၂) ဖြစ်ဘူးဘက်က လက်ရှိရနေကြ (ဉ+စ) အစုံလိုက်ရမည်။ ဤ ၂-ချက်မှတ်ထားပါ။

<u>ရူပက္ခန္ဓမူ – ဝေဒနာက္ခန္ဓ မူလီ</u>

(ဇယားကြည့်ထား) ရူ-ဖြစ်ဆဲ သန္နိဋ္ဌာန်အရ ဇယား (၁+၂+၃) ဥပပဇ္ဇန္တ ၃-လုံးရ၏။ (ဆုပ်ကိုင်ထား) ဝေ-ဖြစ်ဘူးသော ဟု သံသယလိုက်သော် (၁+၃) ဥပပဇ္ဇန္တ -၂လုံး မလိုက်နိုင် (မရ) ၍ "သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံတတ္ထ" ဟု တစ်ဘက်ရထုတ်ပါ။ ဇယား (၂) (ဉ) ဥပပဇ္ဇန္တကို "ဣတရေသံ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ တတ္ထ" ဟု ၂-ဘက်ရထုတ်ပါ။

ပဋိလောမ (ဇယား ရနေကြကြည့်) ဝေ - ဘူး - သန္နိဋ္ဌာန် အရ ဇယား (၂+၄) (ဉ+စ) အစုံလိုက် (ရနေကျအတိုင်း) ရသည်။ ရူ-ဖြစ်ဆဲလော ဟု သံသယလိုက်သော် ဇယား (၂) (စ) နှင့် (၄) (ဉ-စ) တို့ မလိုက်နိုင်၍ "ပဉ္စဝေါကာရာစဝန္တာနံ အရူပါနံ" ဟု ၁-ဘက်ရထုတ်ပါ။ ပဋိလောမ ၂ ဘက်ရ၌ "ဣတရေသံ" ဖြုတ်ရုံသာ။

နိုက် ၂-ဘက်ရ ။ ။ အနုလုံ၌ ဟော၍ကျန်ခဲ့သော သုဒ္ဓါ (စ)နှင့် အသည (စ) တို့ကို "သုဒ္ဓါဝါသေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ, အသညသတ္တာ စ ဝန္တာနံ" ဟု နိုက် ၂-ဘက်ရထုတ်ပါ။

ဝေမူ . သညာမူလီ - ၌ ဝေ-ဖြစ်ဆဲကား ဇယား (၂. ၃. ၄)ရှိ ဥပပဇ္ဇန္တ (၃)လုံး ရသည်။ သညာဖြစ်ဘူးလောဟု သံသယလိုက်သော် သုဒ္ဓါ (ဉ) မလိုက်နိုင်၍ "သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ" ဟု ၁-ဘက်ရထုတ်ပါ။ ဇယား (၂+၄) ဥပပဇ္ဇန္တ ၂-လုံးကို "ဣတရေသံ စတုဝေါကာရံ, ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ တတ္ထ" ဟု ၂-ဘက်ရထုတ်ပါ။

ပဋိလောမ - သညာဖြစ်ဘူး၌ ဇယား (၂+၄) (ဉ+စ) အစုံလိုက်ရ၏။ သံသယဝေဖြစ်ဆဲလိုက်သော် စဝန္တ ၂-လုံး မလိုက်နိုင်၍ "စတုဝေါကာရာ, ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနံ" ဟု ၁-ဘက်ရထုတ်ပါ။

နိုက် ၂-ဘက်ရ အနုလုံဟော၍ကျန်ခဲ့သော သုဒ္ဓါ (စ) နှင့် အသည (ဉ. စ) တို့ကို သုဒ္ဓါဝါသေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ, အသညသတ္တာနံ ဟုထုတ်ပါ။

<u>ပုံသေနည်းမှတ်ရန်</u>

ယခု ပွန်တီ ပုဂ္ဂလောကာသ ပဋိလောမ ၁-ဘက်ရနှင့် လာမည့် ပွန်နာ ပုဂ္ဂလောကာသ-ပဋိလောမ ၁-ဘက်ရတို့ ဝိဘင်းခြင်းတူ၏မှတ်ပါ။ (ပုံသေနည်း - လက်ာ-၈ နံပါတ်)

ဤဝါရတွဲ နိရောဓအတွက် ဥပါဒ်ကို ဘင် (စဝန္တ)။ ဘင် (စ)ကို ဥပါဒ်ပြောင်းရုံသာ။

ဤဝါရတွဲ ဥပ္ပါဒ နိရောဓအတွက် ဥပ္ပါဒအတိုင်းပင် အားလုံးတူသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဣတရေသံထည့်ရခြင်း

အဖြစ်တူ အချုပ်တူ ဘုံတူ အမည်တူသောတရားများသည် ၁-ဘက်ရ၊ ၂-ဘက်ရတို့၌ တစ်စိတ်တဒေသချင်းတူညီ၍ ပါဝင်နေပါက ၂-ဘက်ရဟောရာ၌ "ဣတရေသံ" ထည့်၍ဟောသည်။

အထက် (ပွန်တီပုဂ္ဂလောကာသ) ရှု-မူ ဝေ-မူလီ၌ တစ်ဘက်ရဝိဘင်းတွင် သုဒ္ဓါဝါသကို စောင်းငဲ့၍ ၂-ဘက်ရ ဟောရာ၌ "ဣတရေသံ" ထည့်ရသည်။ ထိုသုဒ္ဓါဝါသနှင့် ပဉ္စဝေါကာရတို့အဖြစ်တူ (ပဉ္စဝေါကာရ) ဘုံချင်းတူသောကြောင့်ဖြစ်၏။ (ဣတရေသံ၏ အပါဒါန်ကား သုဒ္ဓါဝါသပင်ဖြစ်၏။)

၎င်းပဋိလောမ ၁-ဘက်ရ၌ အဖြစ်တူမဟုတ်၍ "ဣတရေသံ" ထားစရာမလိုတော့ပါ။ အရကား - **အတူတူပင်**။ <u>**မှတ်ချက်**</u>။ ။ ကျန် "ဣတရေသံ" ထားသောနေရာများ၌လည်း နည်းတူသိပါလေ။

ခန္ဓ ဥပ္ပါဒ အနာဂတ ပုဂ္ဂလ

	၁	၂	၃
	ခန္ဓာ ၅ပါးဖြစ်လတ္တံ့	နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးဖြစ်လတ္တံ့	ဖြစ်လတ္တံ့ - မရ
	ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော-	အရူပဘုံသို့ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော-	ပစ္ဆိမဘဝိက
(က)	ပဉ္စဝေါကာရ - ဥ. စ	ပဉ္စဝေါ - ဥ. စ (ကာသု ၇ဘုံ၊ ရူ ၉ဘုံမှ)	ပဉ္စဝေါ ဥ. စ
(ခ)	အရူပ - ဥ. စ	* အရူပ-ဥ. စ (အရူပအချင်းချင်း)	အရူပ ဥ. စ
(ဂ)	အသည - ဥ. စ	* အရူပဘုံ၌ ဘဝမဆုံးနိုင်၍ တိ. ပု. မရပါ	

နံပါတ်စဉ်အတိုင်း ဝိဘင်းနှင့် အရကောက်များ

၁။ ဣတရေသံ တေသံ။

၂။ ယေ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ။

၃။ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ တေသံ။

၁။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါကာရ ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တဖြစ်သော ပုထုဇဉ်၄-ယောက်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက် (၁-မှ ပဉ္စဝေါ ဥ. စကောက်) အသညသတ်၊ အရူပ ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တဖြစ်သော သုဂတိ အဟိတ်တိဟိတ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်လည်းရ၏။ (အသညဘုံ - အရူပဘုံမှ ကာမသို့ပြန်ရာ၌ သုဂတိအဟိတ်၊ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်သာပြန်သည်။)

(ဇယားကို 'ထောက်၍'[၂] ကောက်ပါ) ။ (သု/တိ ဖြဟ္မာသာ၊ ကာမရွာ၊ ပြန်ကာဖြစ်ရသည်။)

(**နိရောဓအနာဂတ ပုဂ္ဂလ** ရှု-ချုပ်လတ္တံ့အရ-ဇယား ၁-နှင့် ၂-၃ ရှိ <u>ပဉ္စဝေါ ဥ</u> များ ချုပ်လတ္တံ့ရသည်။ ဝေ-ချုပ်လတ္တံ့အရ-ဇယား ၃- စဝန္တ ၂-လုံး (ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) အားလုံးချုပ်လတ္တံ့ရသည်)

ဝေဖြစ်လတ္တံ့၌ ဇယား ၁-၂ ရ၏။

ဝေချုပ်လတ္တံ့၌ ဇယား ၁-၂ နှင့် ပစ္ဆိမဘဝိက (ပဉ္စဝေါ-အရူပ) (ဉ) ၂-လုံးရ၏။

<u>သေချာမှတ်</u> ။ ။ဥပပဇ္ဇန္တမှန်လျှင် ဤသို့ဆိုင်ရာ ချုပ်လတ္တံ့ရသည်ကို သတိပြုပါ။

http://www.dhammadownload.com

၂။ ကာမသုဂတိ - ၇ဘုံ၊ သုဘကိဏှာတိုင်အောင်သော ရူပါဝစရ -၉ဘုံမှ အောက်မဂ်ကိုရ၍ အရူပဘုံသို့ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော ပဥ္စဝေါကာရ ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တ အောက်ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် ၃ယောက်။ (၂-မှ ပဥ္စဝေါကာရ ဥ-စ ကောက်သည်။)

အရူပဘုံအချင်းချင်းဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော အရူပ ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တဖြစ်သော အောက်ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်ရ၏။

(ဤနေရာ၌ အရူပဘုံရှိ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်သည် ပရတောဃောသပစ္စည်းကို မရသည်ဖြစ်၍ မဂ်ကို မရနိုင်သောကြောင့် မကောက်ရပါ)

၃။ ပစ္ဆိမဘဝိက စတုဝေါကာရ - ပဥ္စဝေါကာရ - ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ် အောက်ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်၊ စဝန္တဖြစ်သော အရဟတ္တ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်လည်းရ၏။ (ဤသို့ ပစ္ဆိမ ဘဝိက ဥ+စ အမြဲခွဲကောက်ပါ။)

၁+၂ = ပေါင်း၍ကောက်သော် - ပစ္ဆိမဘဝိကမှတပါး ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တ - စဝန္တဖြစ်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက် အောက်ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်လည်းရ၏။

ဤ**အနာဂတ ပုဂ္ဂလ ဇယားဖြင့်** ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတပုဂ္ဂလ၊ အတီတာနာဂတ ပုဂ္ဂလ ါရ ဤဝါရ ၂-ခုပြီးပါသည်။ ပြီးပုံကို ဆက်ရှု့ပါ။ (ဇယားကြည့်ထားပါ)

ပစ္စုပ္ပန္နာ နာဂတ ပုဂ္ဂလ

ဤဝါရတွဲကို အနာဂတဇာယားဖြင့်ဆိုရမည်။ ဤသို့နေရတိုင်းမှတ်ပါ။

ဤမိဿကဝါရအတွက် - အနာဂတဇယား - အနာဂတ်ဘက်ရလျှက်ရှိသည်ကို မှတ်သားမိပါစေ။ ပဥ္စဝေါကာရနှင့် အရူပတို့သည် အနာဂတ်ကိုမျှော်၍ ၃-မျိုးစီကွဲပြားသည်ကို သိထား ကြည့်ထားပါ။ ပစ္စုပ္ပန်ဘက်က ဆိုင်ရာ ဥပပဇ္ဇန္တများ (အလျားလိုက်၊ အထက်အောက်မဟုတ်) ရမည်။ အထူးသဖြင့် ပစ္ဆိမဘဝိက ဥပပဇ္ဇန္တများသည် ဖြစ်လတ္တံ့မရသော်လည်း ဆိုင်ရာဖြစ်ဆဲရမည်ကို သတိပြုပါ။

(ပစ္ဆိမဘဝိက ဥပပဇ္ဇန္တကား ဖြစ်လတ္တံ့မရ၊ ဖြစ်ဆဲကားရမည်ဟူလို)

(ရှုမ္မ + ဝေမ္မလီ) ရှုဖြစ်ဆဲ သန္ဓိဋ္ဌာန်အရ (က) အတန်းမှ ပဥ္စဝေါကာရ ဥပပဇ္ဇန္တ ၃-လုံးနှင့် (ဂ) အတန်းမှ အသညႋ ဥပပဇ္ဇန္တ၊ ဥပပဇ္ဇန္တ (၄) လုံး၏။ (ဆုပ်ကိုင်ထား) ဝေဖြစ်လတ္တံ့လောဟု သံသယလိုက်သော် (၃) နံပါတ်မှ ပစ္ဆိမဘဝိက ပဥ္စဝေါကာရ ဥပပဇ္ဇန္တ မလိုက်နိုင်သောကြောင့် <u>**"ပစ္ဆိမ ဘဝိကာနံ ပဥ္စဝေါကာရာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ"**</u> ဟု တဘက်ရထုတ်ပါ။ ကျန် ဥပပဇ္ဇန္တ သုံးလုံးကို <u>**ဣတရေသံ ပဥ္စဝေါကာရာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, အသညသတ္တာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ"**</u> ဟု ၂-ဘက်ရထုတ်ပါ။

ပဋိလောမ ၁ဘက်ရကား (လက်ာ ၈-အညွှန်းအတိုင်း) ပန် + တီ ပုဂ္ဂလ ပဋိလောမ တစ်ဘက်ရနှင့် တူပြီ။ အကယ်၍ ဤဇယားတွင်ပင် ရှာလိုပါက ဝေဖြစ်လတ္တံ့အရ ဇယား ၁-၂ ရှိ တရားအားလုံးရ၏။ ၂-ဘက်ရနူတ်ပါက <u>**"သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ အရူပံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ"**</u> တဘက်ရ ဤသို့ရှာ၍ထုတ်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စနိက် ၂-ဘက်ရ

ဇယား ၃မှ ပစ္ဆိမဘဝိက ပဉ္စဝေါကာရ စဝန္တနှင့် ပစ္ဆိမဘဝိက အရူပ (ဥ+စ)တို့ကို "ပဉ္စဝေါကာရေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ, အရူပေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ"ဟုနိက် ၂ဘက်ရထုတ်ပါ။ (အနုလုံဟောသောတရားမှ ကြွင်းသော တရားကို ပစ္စနိက် ၂ဘက်ရထုတ်ခြင်းပင်)

(**ဝေမူ-သညာမူလီ**)ဝေဖြစ်ဆဲ သန္နိဋ္ဌာန်အရ (က-ခ)အတန်းမှ ပဉ္စဝေါကာရ ဥပပဇ္ဇန္တ ၃လုံး အရူပ အတန်းမှ ဥပပဇ္ဇန္တ ၃လုံး ၂တန်းပေါင်းဥပပဇ္ဇန္တ ၆လုံးရထား၏(ဆုပ်ကိုင်ထားပါ) သညာဖြစ်လတ္တံ့လောဟု သံသယလိုက်သော် ဇယား ၃မှ ပစ္ဆိမဘဝိက ဥပပဇ္ဇန္တ ၂လုံးမလိုက်နိုင်၍ "<u>ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ</u> ဟု ၁-ဘက်ရထုတ်ပြီး ကျန်ဥပပဇ္ဇန္တလေးလုံးကို "<u>ဣတရေသံစတုဝေါကာရံ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ"ဟု</u> ၂-ဘက်ရထုတ်ပါ။

ပဋိလောမ (လက်ာ ၈အတိုင်း) ပန်+တီပုဂ္ဂလ ပဋိလောမနှင့်တူပြီ။

နိက် ၂ဘက်ရ။ ဇယား ၃မှ စဝန္တ ၂လုံးသာကျန်၍ "<u>ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ</u>"ဟု ၂ဘက်ရထုတ်ပါ။

နိရောခအတွက် ။ ။ ဥပါဒ်ကိုဘင်, ဘင်ကိုဥပါဒ်ပြောင်းရုံသာ။

ဥပ္ပါဒ နိရောခအတွက်။ ။ ဇယား ၃ရှိ (ဥ)များချုပ်လတ္တံ့ရ၍ လုံ-နု "အာမန္တာ"ထုတ် ပဋိလောမ ၁-ဘက်ရ ၂-ဘက်ရများ မူလီအလိုက်ဥပ္ပါဒနှင့်တူကြပြီ။ နိက် ၂-ဘက်ရ "<u>ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ</u>"ဟု ၃နံပါတ် စဝန္တ ၂လုံးထုတ်ပါ။

ဥပ္ပါဒ – အတီတာ နာဂတပုဂ္ဂလ

ဤဝါရတွဲကိုလည်း အနာဂတပုဂ္ဂလဖြင့်ပင် ဆိုရပါမည်။ ဝါရတွဲလက်ာများအတိုင်းပင် ထပ်မံရှင်းပြပါမည်။ အနာဂတဇယား၌ အတိတ်ဘက်က အကုန်ဖြစ်ဘူးရ၍ အနာဂတမဖြစ်သောတရားသည် တဘက်ရ။ ဖြစ်သောတရားသည် ၂ဘက်ရ။ လုံ သံသယအတိတ်နေလျှင် "အာမန္တာ"သုဒ္ဓရိုးရိုး အနာဂတ အတိုင်း ဝိဘင်းထုတ်ကောက်ပါ။ နိက်၌လက်ာအတိုင်း သန္နိဋ္ဌာန် အတိတ်နေလျှင် "**နတ္ထိ**"။ သံသယဘက် ကအတိတ်နေလျှင် "**ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ**"ဟုပါဠိဂတိ ဝိဘင်းထုတ်ပြီး အနုလုံတစ်ဘက်ရကောက်ပါ။

အချုပ်မှတ်ရန်။ ။(အနာဂတဇယား၌ အတိတ်ပုဂ္ဂလက အားလုံးဖြစ်ဘူးရ၍ အနာဂတ ဘက်က ရ-မရ ကြည့်ရုံသာဖြစ်သည်)

<u>**ရူမူ ဝေမူလီ**</u>။ ။ရူဖြစ်ဘူး သန္နိဋ္ဌာန်အရ ဇယားရှိတရားအားလုံးရ၏၊ ဝေဖြစ်လတ္တံ့လောဟု သံသယ လိုက်သော် ဇယား ၃မလိုက်နိုင်၍ "**ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ**" ဟုတစ်ဘက်ရထုတ်ပါ။ ဇယား ၁+၂ကို "<u>ဣတရေသံ</u>"ဟု ၂ဘက်ရထုတ်ပါ။

နိက်၌ "နတ္ထိ" "ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ"ဟုထုတ်၍ ဤပါဠိဂတိဝိဘင်းအရ အနုလုံတဘက်ရကိုကောက်ပါ။

(ဤသို့ နေရာတိုင်းမှတ်လေ) (<u>ဝေမူ သညာမူ လုံးဝတူပြီ</u>)

(သတိပြု) အတိတ်က အားလုံးဖြစ်ဘူးရဟုဆိုရာ၌ (ပုဂ္ဂလသာ-ပုဂ္ဂလောမဟုတ်ပါ)

http://www.dhammadownload.com

ဖြပ္ပွာများ ကာမဘုံသို့ပြန် . မပြန်

ဆောင် ။ ။ ဖြပ္ပွာဘုံက၊ အရိယာ၊ အောက်ရွာမဆင်းပြီ။

တိဟိတ်ဖြပ္ပွာသာ၊ ကာမရွာ၊ ပြန်ကာဖြစ်ရသည်။

အသညသတ်ဘုံ၊ စုတိတုံက၊ ကာမဒွိဟိတ်၊ တိဟိတ်သန္ဓေ၊ ရှစ်ခုနေ၏။

စန္ဓ . ဥပ္ပါဒ . အနာဂတ . ပုဂ္ဂလောကာသ

	၁	၂	၃
	ဖော်ပြပါခန္ဓာများ - ဖြစ်လတ္တံ့	ဖြစ်လတ္တံ့မရ	ဖြစ်လတ္တံ့မရ
အမည်	မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ (အသညသတ်ဘုံ) နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော	မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်း (အတု)	ပစ္ဆိမဘဝိက (အစစ်)
ပဉ္စဝေါ်	(က) ပဉ္စဝေါ် ဥ-စ ခန္ဓာ ၅ပါးဖြစ်လတ္တံ့	ပဉ္စဝေါ် ဥ. စ	ပဉ္စဝေါ် ဥ. စ
အရူပ	(ခ) အရူပ ဥ-စ ။ ၄ ။	အရူပ ဥ. စ	အရူပ ဥ. စ
အသည	(ဂ) အသည ဥ-စ ။ ၁ ။	အသည ဥ. စ	
ဘုံသတ်ရန်	ဖြစ်လတ္တံ့ကို မရဆို ပုဂ္ဂိုလ်သုဒ္ဓါဝါ	အကနိဋ္ဌ တုမရ	အပါယိကစစ်မရ

ဝိဘင်းများ ။ ။ ၁ (က) ပဉ္စဝေါ်ကာရာန်။ ၁ (ခ) အရူပါန်။ ၁ (ဂ) အသညသတ္တာန်
၃။ ပစ္ဆိမဘဝိကာန် (အတု၌ ဝိဘင်းသီးခြားမရှိ၊ အစစ်တွင်ဝင်သည်)

အစစ်၊ အတုခွဲ (ဆောင်) **ဘုံသုံးဆယ့်တစ်၊ ပြန်မဖြစ်၊ အစစ် ပစ္ဆိမာ။**

ဖြစ်ဆဲဌာန၊ မဖြစ်က၊ မှတ်ကြ အတုသာ။

အရကောက်

၁။ (က) မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသောပဉ္စ (ဥ-စ)သော ပု. ၄၊ အ. ဖ ၃တို့အား သုဒ္ဓါကြဉ်ပဉ္စဝေါ် ၂၁ဘုံ။

၁။ (ခ) မိမိဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော အရူပ(ဥ-စ)သောတိ. ပု၊ အ. ဖ ၃-တို့အား အရူပ ၄ဘုံ။

၁။ (ဂ) အသညသတ်ဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော အသည. ဥ. စ သော သု-ပု-ထု တို့အား အသညသတ်ဘုံ။

(အသညသတ်ဘုံကား တစ်ဘုံတည်းသာရှိ၍ အသညသတ်ဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ဟုဆို)

၃။ ပစ္ဆိမဘဝိက. စတု. ပဉ္စ. ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော တိပု၊ အ. ဖ ၃၊ စဝန္တဖြစ်သော အ. ရ. ဖ တို့အား စတုဝေါ် ၄-ဘုံ အပါယ်ကြဉ်သော ပဉ္စဝေါ် ၂၂ ဘုံ။ **(အစစ်)**။(ဤသို့ အစစ်ကောက်တိုင်း ဥ-စ ခွဲကောက်ပါ)

၂။ မိမိဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော စတု. ပဉ္စ (ဥ-စ) သော ပု-၄၊ အ. ဖ ၃-တို့အား စတုဝေါ် ၄-ဘုံ၊ အကနိဋ္ဌကြဉ်သောပဉ္စ ၂၅-ဘုံ၊ အသညသတ်ဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော အသည (ဥ-စ) သော သု-ပုတို့အား အသညသတ်ဘုံ။ **(အတု)**

(**အစစ်** - ပဉ္စဝေါ် - ဥပပဇ္ဇန္တသာရလျှင် **အတုလည်း** ပဉ္စဝေါ် ဥပပဇ္ဇန္တသာရသည်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အစစ်ရသလောက်သာ အတုလည်းရသည်ဟုမှတ်ပါ)

http://www.dhammadownload.com

ဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

ဤဝါရတွဲအတွက် အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသဇယားဖြင့် ဝိဘင်းထုတ်အရကောက်ရမည် (နေရာတိုင်း ဤသို့ချည်းမှတ်ပါ) ပစ္စုပ္ပန်ဘက်က ဆိုင်ရာဥပါဒ်သာရမည်။ စဝန္တမရ။ အနာဂတ်ဘက်က လက်ရှိရနေကြ အတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ ပစ္ဆိမဘဝိက ဥပပဇ္ဇန္တများ (ဖြစ်လတ္တံ့မရသော်လည်း) ဖြစ်ဆဲရသည်ကို သတိပြု၍ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ - ပုဂ္ဂလ သဘောသွားအတိုင်း ကြံဆ၍ ဝိဘင်းထုတ်အရကောက်ပါလေ။

ဥပ္ပါဒ -- အတီတာနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

ဤဝါရတွဲအတွက် အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသဇယားကို ပဓာနထား၍ ကြည့်ရမည်။ အတိတ်ပုဂ္ဂလောကာသဇယားမှ သုဒ္ဓါဝါသကို သတိပြုပါ။ ဤဝါရတွဲအတွက် အောက်ပါအချက် (၃)ချက်ကို မှတ်သားပါ။

၁။ အတိတ်ဘက် အနာဂတ်ဘက် ၂-ဘက်လုံး (ဥ+စ) အစုံလိုက် ဆိုင်ရာရမည်။

၂။ အတိတ်ဇယားမှ သုဒ္ဓါဝါသသည် ဖြစ်ဘူး-ဖြစ်လတ္တံ့ ၂-ပါးစုံမရ၍ ပစ္စနိက် ၂-ဘက်ရဖြစ်မည်။

၃။ အနာဂတ်ဇယားရှိ ပစ္ဆိမဘဝိကများ ဆိုင်ရာဖြစ်ဘူးရမည်။
(ဖြစ်လတ္တံ့မရသော်လည်း ဖြစ်ဘူးရမည်ဟူလို) ဤအချက်များ မှတ်သားထားပါ။

ရှုမူ -- ဝေမူလီ

(အနာဂတဇယားကြည့်ထား) ရှုဖြစ်ဘူး သန္နိဋ္ဌာန်အရ (က) အတန်းမှ ပဉ္စဝေါကာရ (ဉ. စ) ၃စုံ (ဂ) အတန်းမှ အသည (ဉ. စ) ၂စုံရထား၏။ (ဆုပ်ကိုင်ထားပါ) ဝေဖြစ်လတ္တံ့လောဟု သံသယလိုက်သော် (၂-၃)ရှိ (အစစ်+အတု) ပဉ္စဝေါ (ဥ+စ) နှင့် အသည (ဥ+စ) ၂စုံပေါင်း ဥ+စ လေးစုံမလိုက်နိုင်၍ "ပဉ္စဝေါကာရေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ အသညသတ္တာနံ"ဟု တဘက်ရထုတ်ပါ။ ကျန် ပဉ္စဝေါကာရ (ဥ+စ) ၁-စုံကို "ဣတရေသံ ပဉ္စဝေါကာရာနံ" ဟု ၂-ဘက်ရထုတ်ပါ။

ပဋိလောမ ဝေဖြစ်လတ္တံ့ သန္နိဋ္ဌာန်အရ ဇယား ၁မှ (က) (ခ) (ဉ-စ) ၂စုံရ၏။ ရှုဖြစ်ဘူးလောဟု သံသယလိုက်သော် (ခ) အရူပ (ဥ+စ) မလိုက်နိုင်၍ "အရူပါနံ" ဟု တဘက်ရထုတ်ပါ။ ၂-ဘက်ရ ဣတရေသံ ဖြုတ်ပါ။

နိက် ၂-ဘက်ရ အတိတ်ဇယားမှ သုဒ္ဓါဝါသနှင့် အနာဂတဇယား ၃မှ အရူပ ပစ္ဆိမ ဘဝိကတို့ ကျန်သည်ကို "သုဒ္ဓါဝါသာနံ အရူပေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ"ဟုထုတ်ပါ။

(ဝေမူ သညာမူလီ) ဝေဖြစ်ဘူး သန္နိဋ္ဌာန်အရ က-ခအတန်းမှ ပဉ္စဝေါ (ဉ-စ)၃စုံ၊ အရူပ (ဉ-စ)၃စုံပေါင်း ၆-စုံရထား၏။ သညာဖြစ်လတ္တံ့သံသယအရ (အစစ်-အတု)(ဉ-စ)၄စုံမလိုက်နိုင်၍ --"<u>ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ</u>" ဟုတဘက်ရထုတ်ပါ။ကျန်(က)(ခ) (ဉ-စ)၂စုံကို"<u>ဣတရေသံ စတုဝေါကာရာနံပဉ္စဝေါကာရာနံ</u>" ဟုထုတ်ပါ။

ပဋိလောမ "အာမန္တာ"

ပစ္စနိက် ကျန်တရားများကို "<u>သုဒ္ဓါဝါသာနံ အသညသတ္တာနံ</u>" ဟုထုတ်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

ပဋိသန္ဓေ စုတိနေသူ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဘုံအချုပ်ပြဇယား

အမည်	ပဋိသန္ဓေ စုတိ	စေ	ပုဂ္ဂိုလ် (စုတိအရ ပုဂ္ဂိုလ်)	ဘုံ
ကာမ	၁၀ } ပေါင်း ၁၅ { (၁၀)	၃၃	ပု-၄၊ အ-ဖ-၂ (ပု-၄ ဖ-၄)	ကာမ-၁၁ } ပဥ္စဝေါ ၂၆
ရူပ	၅ (၅)	၃၅	တိပုံ၊ အ-ဖ-၃ (တိ-ဖ-၄)	ညကြဉ်-ရူ-၁၅
အရူပ	၄ (၄)	၃၀	॥ ॥ ॥	အရူပ-၄
ရူပပဋိသန္ဓေမချာန်	၁ (၁)	၃၀	နာ-ဖ- (နာဖ-ရ-ဖ)	သုဒ္ဓါဝါသ-၅
ပဥ္စဝေါတိဟိတ်	၉ (၉)	၃၅	တိ-ပု-အ-ဖ-၃ (ရ-ဖ)	အပါယ်ကြဉ်-ပဥ္စဝေါ ၂၂
တိဟိတ်	၁၃ (၁၃)	၃၅	॥ ॥ ॥	॥ ॥

ပဥ္စဝေါ-တိဟိတ် ၉-ခု ဟူသည် မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄-ခု ရူပဝိပါက် ၅-ခု ပေါင်း ၉-ခု။
တိဟိတ် - ၁၃-ခု ဟူသည် မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄-ခု မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ခု ပေါင်း ၁၃-ခု။

ဤအချုပ်ပြဇယားသည် ပစ္စနိက် အကောက်များ၊ ဝါရတွဲအကောက်များအတွက် များစွာ အထောက်အကူပြုပါလိမ့်မည်။ အထက်ယမိုက်များအတွက်ပါ ကျေးဇူးပြုပါမည်။

မိဿက ဝါရတွဲများကို သုဒ္ဓ (ရိုးရိုး) ဝါရများ ကြေညက်အောင်ဆိုပြီးမှဆိုပါ။ ညွှန်ကြားချက်များ အတိုင်း လေ့လာပါလေ။

သဗ္ဗသဒ္ဒါ ၂-ခု အထူး (၂၀၀၂-ခုတိုင်းပုစ္ဆာ)

ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလနှင့် ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလ ၂-ဝါရ အနုလုံ ပဋိလောမများ၌ ဝိဘင်းချင်း "သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ" စသည်ဖြင့် တူညီကြသည်။ ထိုသို့ ဝိဘင်းခြင်းတူသော်လည်း -

ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလ၌ သဗ္ဗသဒ္ဒါသည် နိပ္ပဒေ္ဒသ သဗ္ဗ (အကြွင်းမရှိ) ပု-၄၊ ဖ-၄ ရ၏။
ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလ၌ သဗ္ဗသဒ္ဒါသည် သပ္ပဒေ္ဒသ သဗ္ဗ (အကြွင်းရှိ) ပု-၄၊ အဖ-၃ ရ၏။
(အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန် အကြွင်းရှိ၍ကြဉ်ရသည်) ဤသို့ထူးပါသည်။ (ကောက်-၁၅၅)

အတီတပုဂ္ဂလော-၌ "သုဒ္ဓါဝါသ ဖူးမရခြင်း - ဖူးရခြင်းများ" အကြောင်း -

ခန္ဓ အာယတန ဓာတုယမိုက်များ၌ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်၏အစွမ်းအားဖြင့် ပိုင်းခြား၍ ဟောကြားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် "သုဒ္ဓါဝါသ ဘူးမရ" ဟုဆိုရခြင်းဖြစ်သည်။

သစ္စယမိုက် စသည်တို့၌ကား ပဝတ္တိအခါ ခဏပစ္စုပ္ပန်ဖြင့်လည်း ပိုင်းခြားအပ်သောကြောင့် သုဒ္ဓါဝါသ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ဖူး ချုပ်ဖူး "ဖူး" ၂ မျိုးရခြင်းဖြစ်ရသည်။ (လိုရင်းကား-ပဋိ-စုတိ ကာလ ၂-ပါးသာ ဟောက "ဖူးမရ"။ ပဋိ-ပဝတ္တိ-စုတိ ကာလ ၃-ပါးလုံးဟောပါက "ဖူးရ")

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓနိရောဓ – အနာဂတ ပုဂ္ဂလ

၁	၂	၃
ခန္ဓာ ၅-ပါးချုပ်လတ္တံ့	နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးချုပ်လတ္တံ့	ချုပ်လတ္တံ့မရ
ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌နောင် ချုပ်ပြန်ကောင်းသော	အရူပ-ဘုံသို့ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုလတ္တံ့သော	ပရိနိဗ္ဗုန္တ
ပဉ္စဝေါ ဉ-စ	ပဉ္စဝေါ - စ	စ
အရူပ ဉ-စ	အရူပ (ဉ) ဉ-စ (အချင်းချင်း)	စ
အသညဉ-စ		

ဝိဘင်းပါဠိ နံပါတ်စဉ်အတိုင်း

၁။ ဣတရေသံ တေသံ

၂။ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ အရူပံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ယေစ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ စဝန္တာနံ တေသံ။

၃။ ပရိနိဗ္ဗုန္တာနံ

အရကောက်ရာ၌

၁။ (နိရောဓဖြစ်၍) ချုပ်ပြန်ကောင်းဟုဆို၍ ဥပ္ပါဒအတိုင်းဆိုပါ။

၂။ ကောက်ရာ၌ (လက်သည်းကွင်းပြ) အရူပ. ဥမှစ၍-အရူပ ပဋိသန္ဓေ ၄-ခု (ပ) အရူပ ဉ-သော အ-ဖ ၃၊ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ သုဘကိဏှ - ရူ ၉-ဘုံမှအောက်မင်္ဂကိုရ၍ အရူပဘုံသို့ဖြစ်၍ ပရိနိ့သော ပဉ္စဝေါ (စ) သော အ-ဖ-၃ အရူပ အချင်းချင်း (ဉ-စ) သော အ-ဖ-၃။

၃။ တိဟိတ် စုတိ - ၁၃ (ပ) စတု-ပဉ္စဝေါကာရ ပရိနိဗ္ဗုန္တဖြစ်သော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်။

<u>ဖြစ်လတ္တံ့ - ချုပ်လတ္တံ့အထူ - အထောက် သာဓက</u> (၂၀၀၂-ခု တိုင်းမေးခွန်း)

ချုပ်လတ္တံ့မှာ ပစ္ဆိမဘဝိက ဥပပဇ္ဇန္တရသည်၊ ဖြစ်လတ္တံ့မှာမရ၊ ဤကားအထူးတည်း။ ဖြစ်လတ္တံ့ - ချုပ်လတ္တံ့အထူး-အတွက်--ဥပ္ပါဒနိရောဓ အနာဂတပုဂ္ဂလ ဝေမူ-သညာမူလီ အနုလုံ ပဋိလောမ ထောက်ပါ။ (ကောက်- ၉၇ ၌ရှုပါ)

<u>နိရောဓ ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလ</u>အတွက် ဥပ္ပါဒဝါရမှ ဥပါဒ်ကို စဝန္တ၊ စဝန္တကို ဥပါဒ်ပြောင်းရုံသာ <u>ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတပုဂ္ဂလ</u>အတွက် ပစ္စုပ္ပန် (ချုပ်ဆဲ) ဘက်က ပရိနိဗ္ဗုန္တ စဝန္တများ အပါအဝင် ဆိုင်ရာစဝန္တများရသည်။ အနာဂတ်ဘက်က လက်ရှိရထားသည့်အတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ သံသယလိုက်၍ ဝိဘင်းထုတ်ပါ (ဥပ္ပါဒ ကြံဆနည်းအတိုင်း) <u>အတီတာနာဂတ</u> အတွက် အတိတ်ဘက်က အကုန်ဖြစ်ဘူးရ၍ အနာဂတ်ဘက်က ရ-မရ ကြည့်ထုတ်ရုံသာဖြစ်သည်။ (ဥပ္ပါဒ သဘောအတိုင်း)

အညွှန်း။ ။ <u>နိရောဓ အနာဂတပုဂ္ဂလ</u>နှင့် <u>ဥပ္ပါဒနိရောဓ အနာဂတ ပုဂ္ဂလ</u>တို့အတွက် ဥပ္ပါဒ အနာဂတ ပုဂ္ဂလဇယားတို့ဖြင့် ပြီးစီးရန် အောက်ပါအချက်များကို မှတ်သားပါ။

၁။ ရူပဖြစ်လတ္တံ့၌ ဇယား ၁ သာရ၏။ (ဥပ္ပါဒ ဇယားကြည့်ထား)

ရူချုပ်လတ္တံ့၌ ဇယား ၁ နှင့် ၂-၃ရှိ ပဉ္စဝေါ (ဉ) ၂-လုံးရ၏။

http://www.dhammadownload.com

၂။ ဝေဖြစ်လတ္တံ့၌ ဇယား ၁-၂ ရ၏။

ဝေချုပ်လတ္တံ့၌ ဇယား ၁-၂ နှင့် ပစ္ဆိမဘဝိက (ပဉ္စဝေါ-အရူပ) (ဉ) ၂-လုံးရ၏။

သချာမှတ် ။ ။ ဉပပဇ္ဇန္တမှန်လျှင် ဆိုင်ရာချုပ်လတ္တံ့ရသည်ကို သတိပြုပါ။

ခန္ဓ-နိရောဓ အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

စဉ်	၁	၂	၃
အမည်	အသီးသီးခန္ဓများ ချုပ်လတ္တံ့	ချုပ်လတ္တံ့မရ	ချုပ်လတ္တံ့မရ
အမည်	မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌နောင် ချုပ်ပြန်ကောင်းသော	မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်မချုပ်ပြန် (အတု)	ပစ္ဆိမဘဝိက (အစစ်)
ပဉ္စဝေါ	(က) ပဉ္စဝေါ ဉ-စ ၅-ချုပ်လတ္တံ့	ပဉ္စဝေါ . . စ	ပဉ္စဝေါ - စ
အရူပ	(ခ) အရူပ ဉ-စ ၄-ချုပ်လတ္တံ့	အရူပ . . . စ	အရူပ - စ
အသည	(ဂ) အသည ဉ-စ ၁-ချုပ်လတ္တံ့	အသည . . စ	
ဘုံသက်ရန်	သုဒ္ဓါဉ-မျှ ချုပ်လတ္တံ့ရ၊ ပဉ္စ ၂၆-ဘုံ	အကနိဋ္ဌ-တုမရ	အပါယိက စစ်မရ

တိ+နာ ပုဂ္ဂလော၌ ၁ (က) ပဉ္စဝေါတွင် သုဒ္ဓါဉသည် ချုပ်လတ္တံ့ရ၍ စ-ကား နိက် ၂-ဘက်ရ။ (ဘုံသတိ)

မှတ်ချက်။ ။ ဤဝါရတွဲများအတွက် ဉပ္ပါဒသဘောအတိုင်း ကြံဆ၍ဆိုပါ။

ခန္ဓ-ဉပ္ပါဒနိရောဓ ပုဂ္ဂလ

ခန္ဓာ - ၅ပါး ဖြစ်လတ္တံ့ ချုပ်လတ္တံ့	နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ဖြစ်လတ္တံ့ - ချုပ်လတ္တံ့	နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး × ချုပ်လတ္တံ့	× ×
၁	၂	၃	၄
ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌နောင် ချုပ်ပြန်ကောင်း	အရူပဘုံသို့ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် - ပြုလတ္တံ့	ပစ္ဆိမဘဝိက	ပရိနိဗ္ဗန္တ
ပဉ္စဝေါ . ဉ-စ	ပဉ္စဝေါ - ဉ-စ	ပဉ္စ ဉ	ပဉ္စ - စ
အရူပ . ဉ-စ	အရူပ - ဉ-စ	အရူပ ဉ	အရူပ - စ
အသည . ဉ-စ			

ဝိဘင်းပါဠိများ

၁။ ဣတရေသံ တေသံ။

၂။ ယေ စ အရူပံ ဉပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ။

၃။ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ ဉပပဇ္ဇန္တာနံ။ (ရူမူ. ဝေမူလီ-လုံ. ပဋိ. ၃မှစ၍ထုတ်ကောက်ပါ)

၄။ ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ တေသံ။

အမှာ။ ။ ယခုဖေါ်ပြထားသော နိရောဓ အနာဂတပုဂ္ဂလ - ဉပ္ပါဒနိရောဓ အနာဂတပုဂ္ဂလဝါရများကို အထက်ဖေါ်ပြထားသော ကြံဆနည်းအညွှန်းအတိုင်း ဉပ္ပါဒဇယားဖြင့်ဆိုပါ။ သဘောကျမှဝါရအလိုက် ဖေါ်ပြထားသော ဇယားအတိုင်းဆိုပါ။ ဝါရတွဲများ ဉပ္ပါဒသဘောအတိုင်း ကြံဆ၍ဆိုပါ။

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓ ဥပ္ပါဒနိရောဓ အနာဂတပုဂ္ဂလောကာသ

	၁	၂		၃	
	အသီးသီး ခန္ဓာများ ဖြစ်လတ္တံ့ ချုပ်လတ္တံ့	အသီးသီး ခန္ဓာများ ဖြစ်လတ္တံ့မရ ချုပ်လတ္တံ့သာ		× ×	
အမည်	မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော	မိမိဘုံနောင် မဖြစ်ပြန်(အတု)	ပစ္ဆိမဘဝိက (အစစ်)	မိမိ-ဘုံ-နောင် မဖြစ် (အတု)	ပရိနိဗ္ဗန္တ (အစစ်)
ပဉ္စဝေါ	(က) ပဉ္စဝေါ ဉ-စ . ၅	ပဉ္စ ဉ-၅	ဉ	ပဉ္စ - စ	စ
အရူပ	(ခ) အရူပ ဉ-စ . ၄	အရူ ဉ-၄	ဉ	အရူပ-စ	စ
အသညာ	(ဂ) အသညာ ဉ-စ. ၁	ညာ ဉ ၁		ညာ - စ	
ဘုံသတ်ရန်	ပဉ္စ-၂၁၊အရူပ-၄၊ညာ-၁	၄+၂၅+၁	၄+၂၂	၄-၂၅-၁	၄+၂၂

မှတ်ချက်။ ။ ဥပ္ပါဒဝါရနှင့် ဝိဘင်းအရကောက်သဘောသွား များစွာတူပြီ။

၁။ ရှိအရူပနှင့် အတု - အရူပ - ဥပပဇ္ဇန္တကိုကောက်ရာ၌-ချုပ်ပြန်မချုပ်ပြန်ဆိုပါ။

ထို ၂-ခုပေါင်းပါက သာမညထုတ်၍ ချုပ်ပြန်ကောင်းဟု ကောက်ပါ။

ဝိဘင်းထုတ်ရာ၌ အမြတ်ပုဂ္ဂိုလ်က စထုတ်၍ကောက်ပါ။

ခန္ဓာဒိယမကများ – ဝါရအသီးသီးရပုံ – အကျဉ်းချုပ်

၁။	ဥပ္ပဇ္ဇတိအရ - ပစ္ဆိမဘဝိက အပါအဝင်ဆိုင်ရာ (ဥပပဇ္ဇန္တ) အားလုံးရ၏။
၂။	နိရုဇ္ဈတိအရ - ။ ။ (စဝန္တ) ။
၃။	ယဿ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ နိရုဇ္ဈိတ္ထ အရ ထိုထိုဇယားရှိ တရားအားလုံးရ၏။ (အတိတ်ဘက်)
၄။	ယဿ ယတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ နိရုဇ္ဈိတ္ထအရ ဆိုင်ရာ (ဉ-စ) အစုံလိုက်အားလုံးရ၏။
၅။	ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ - နိရုဇ္ဈိဿတိ အရ ဆိုင်ရာ (ဉ-စ) အစုံလိုက်ရ။

ခန္ဓ ပရိညာဝါရ

ယော ရူပက္ခန္ဓံ ပရိဇာနာတိ၊ သော ဝေဒနာက္ခန္ဓံ ပရိဇာနာတိ။

(၁)ပရိဇာနာတိ(ပန်)	(၂)ပရိဇာနိတ္ထ(တိတ်)	(၃) ပရိဇာနိဿတိ (နာ)	(၄) မသိလတ္တံ့
အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်	အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်	ကျွတ်ထိုက်သော - ပု အောက်မဂ်၃၊အောက်ဖ၃	မကျွတ်ထိုက်ပုထုဇဉ် အနာဂတ်ပါမှ-ပုထုခွဲ
အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီနံ	အရဟာ	ယေမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိတေ	ယေပုထုဇ္ဇနာ-မဂ္ဂံ-နပဋိ-

ပရိညာဟူက အထွတ်အမြတ်ကို ဟောသောကြောင့် ပရိဇာနာတိအရ အရဟတ္တမဂ်ကိုကောက်။

ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပစ္စနိက် = အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီဥ္စ အရဟန္တဥ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာ ပုဂ္ဂလာ (နိက် ၃-၄ ကို ထုတ်)

ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပစ္စနိက် = အရဟာ, ယေ စ ပုထုဇ္ဇနာမဂ္ဂံ န ပဋိလဘိဿန္တိ တေ (နိက်၂-၄ ကိုထုတ်)

အတီတာနာဂတ ပစ္စနိက် = အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီ, ယေ စ ပုထုဇ္ဇနာမဂ္ဂံ န ပဋိလဘိဿန္တိ တေ(နိက် ၁-၄ ကိုထုတ်)

ပရိညာတူသော ယမကများ -

ဆောင်။ ။ ခန်, အာ, ဓာ, သစ်၊ သင်, ဓမ်ဖြစ်၊ တူလှစ်ပရိညာ။

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓယမိုက် ပဏ္ဏတ္တိ ၂၆--ဌာန

ရူပက္ခန္ဓ ၆-ဌာန	ဝေ-က္ခန္ဓ ၄-ဌာန	သညာက္ခန္ဓ၆-ဌာန	သင်္ခါရ-၆-ဌာန	ဝိညာဏ၄-ဌာန
ပိယရူပံ သာတရူပံ	ဝေဒနာက္ခန္ဓော ခန္ဓောစေဝ ဝေ-စ	ဒိဋ္ဌိသညာ	သင်္ခါရက္ခန္ဓံ ဌပေတွာ	ဝိညာဏက္ခန္ဓော ခန္ဓောစေဝ ဝိညာဏစ
ရူပက္ခန္ဓော	အဝသေသာ	သညာက္ခန္ဓော	သင်္ခါရက္ခန္ဓော	အဝသေသာ
ရူပဉ္စခန္ဓေစထပေ-	ဝေဒနံ ဌပေတွာ	သညဉ္စ ခန္ဓေစ ဌပေ-	သင်္ခါရေစ ခန္ဓေစ ဌ-	ဝိညာဏံ ဌပေတွာ
ရူပက္ခန္ဓော ခန္ဓော စေဝ ရူပက္ခန္ဓောစ	ဝေဒနဉ္စ ခန္ဓေစ ဌပေတွာ	သညာက္ခန္ဓော ခန္ဓော စေဝ သညာက္ခန္ဓောစ	သင်္ခါရက္ခန္ဓော ခန္ဓော စေဝ သင်္ခါရက္ခန္ဓောစ	ဝိညာဏဉ္စ ခန္ဓေစ ဌပေတွာ
အဝသေသာခန္ဓာ		အဝသေသာ	အဝသေသာ	
ရူပံ ဌပေတွာ		သညံ ဌပေတွာ	သင်္ခါရေ ဌပေတွာ	

ခန္ဓ.ပဝတ္တိဝါရ၌.အဋ္ဌကထာလာ ဌာန.၂၇ပါးပြဇယား

စဉ်	အသညာ. ဌာန. ၄-ပါး	အရူပဌာန ၇-ပါး	ပဉ္စဝေါဌာန ၆-ပါး	သုဒ္ဓါဝါသဌာန ၄-ပါး
၁	အသညသတ္တံဥပပဇ္ဇန္တာနံ	အရူပံ. ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	ပဉ္စဝေါကာရံ. ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	သုဒ္ဓါဝါသံဥပပဇ္ဇန္တာနံ
၂	အသညသတ္တေ. တတ္ထ	အရူပေ. တတ္ထ	ပဉ္စဝေါကာရေ တတ္ထ	သုဒ္ဓါသေ တတ္ထ
၃	အသညသတ္တာနံ	အရူပါနံ	ပဉ္စဝေါကာရာနံ	သုဒ္ဓါဝါသာနံ
၄	အသညသတ္တာ စဝန္တာနံ	အရူပါ စဝန္တာနံ	ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနံ	သုဒ္ဓါဝါသေပရိနိဗ္ဗန္တာနံ
၅		အရူပေပစ္ဆိမဘဝိကာနံ	ပဉ္စဝေါကာရေပစ္ဆိမဘဝိကာနံ	
၆		အရူပေပရိနိဗ္ဗန္တာနံ	ပဉ္စဝေါကာရေပရိနိဗ္ဗန္တာနံ	
၇		ယေစ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ		

စဉ်	သဗ္ဗဌာန ၂ပါး	သာဓာရဏဌာန ၂ပါး	စတုဝေါကာရ ပဉ္စဝေါကာရဌာန ၂ပါး
၁	သဗ္ဗေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ	စတုဝေါကာရံ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ
၂	သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ	ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ	စတုဝေါကာရာ ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနံ

ခန္ဓယမက ဒေသနာများပြီးပြီ။

* * *

http://www.dhammadownload.com

၃။ အာယတန ယမက

(ဥဒ္ဒေသ ဟောရိုးစစ် ကျမ်းတက်)

ပဏ္ဏတ္တိဝါရ၊ ပဝတ္တိဝါရ၊ ပရိညာဝါရအားဖြင့် ၃ ပါး
ဥဒ္ဒေသ၊ နိဒ္ဒေသ အားဖြင့် ၂ ပါး
ပရိစ္ဆေဒဝါရ၊ ပရိစ္ဆိန္နုဒ္ဒေသဝါရ၊ ဝိဘာဂဝါရ အားဖြင့် ၃ ပါး
(တနည်းကား) အာယတနုဒ္ဒေသ၊ နာမဝဝတ္ထာန်၊ နယဝါရအားဖြင့် ၃ ပါး

အာယတနုဒ္ဒေသ	- ကား	ဒွါဒသာယတနနာနိ - တည်း
ထိုနောင် နာမဝဝတ္ထာန် ၏	- ကား	စက္ခာယတန်-သောတ-ဃာန-ဇိဝှါ-ကာယ-ရူပါ သဒ္ဒါ၊ ဂန္ဓာ၊ ရသာ၊ ဖော. မန ဓမ္မာယတန် (အနက်ပေး)
(အခြားမဲ့) နယဝါရ - ၏	ထိုသည်လည်း	ပဒသောဓနဝါရ၊ ပဒသောဓန မူလစက္ကဝါရ၊ သုဒ္ဓါယတနဝါရ၊ သုဒ္ဓါယတန မူလစက္ကဝါရ - (၄)
အနုလုံ - ပစ္စနိက် -၂		စက္ခာယတန အစရှိသောအားဖြင့် ၁၂ ပါး-၏
အနုလောမပုစ္ဆာ - ပဋိလောမပုစ္ဆာ-၂		သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ ၂ ပါး-၏။

အာယတန ဥဒ္ဒေသ ပါဠိတော်ဇယား

၁။ ပဒသောဓနဝါရ			၂။ ပဒသောဓန မူလစက္ကဝါရ			
			အာယတနာ	စက္ခာယတန်	။ ပ ။	ဓမ္မာယတန်
၁။	စက္ခု	စက္ခာယတန်	။		။	။
ပ။	(ပ)	(ပ)	။	။		။
၁၂။	ဓမ္မော	ဓမ္မာယတန်	။	။	။	

မှတ်ချက်။ ။ အထက်၌ဖော်ပြထားသော အာယတနအစဉ်ကိုကြည့်၍ "ပေယျာလ"ကို ဖော်ဆိုပါ။ နိက်၌ (န) "ပဋိသေဓ" ထည့်၍ဆိုပါလေ။

၃။ သုဒ္ဓါယတနဝါရ			၄။ သုဒ္ဓါယတန မူလစက္ကဝါရ			
			အာယတနာ	စက္ခု	။ ပ ။	ဓမ္မော
၁။	စက္ခု	အာယတန် (နာ)	။		။	။
ပ။	(ပ)	(ပ)	။	။		။
၁၂။	ဓမ္မော	အာယတန်(နာ)	။	။	။	

* လောနှစ်ပုစ္ဆာ၊ နုလုံမှာ၊ ပေါင်းပါ ယမကတစ်။
* ပစ္စနိက်လည်း၊ ဤသို့ချည်း၊ တွက်နည်း သေချာစစ်။

ဤလင်္ကာများဖြင့် ခန္ဓ၌ ယမက ရေတွက်နည်းကိုပြခဲ့ပြီး နည်းမှီ၍သိပါလေ။

http://www.dhammadownload.com

	ဝါရ	(လုံ-နိုက်) နယ	ယမက	ပုစ္ဆာ	အတ္ထ
၁	ပဒသောဓန	၂	၂၄	၄၈	၉၆
၂	॥ မူလစက္ကဝါရ	၂	၂၆၄	၅၂၈	၁၀၅၆
၃	သုဒ္ဓါယတန	၂	၂၄	၄၈	၉၆
၄	॥ မူလစက္ကဝါရ	၂	၂၆၄	၅၂၈	၁၀၅၆
၅	၄	၈	၅၇၆	၁၁၅၂	၂၃၀၄

၁	ဒိဗ္ဗစက္ခုဟုဆိုအပ်သော ဒုတိယဝိဇ္ဇာဉာဏ် ပညာစက္ခု ॥ တတိယ ॥	စက္ခု		ဒိဗ္ဗစက္ခု - ပညာစက္ခု စက္ခု၊ န စက္ခာယတနံ
၂	စက္ခာယတန	စက္ခု	စက္ခာယတန	စက္ခာယတနံ စက္ခုစေဝ စက္ခာယတနဥ္စ။
၃	စက္ခု ၃-ပါးမှတပါး အာယတန ၁၁-ပါး၊ ပညတ်			စက္ခုဥ္စ စက္ခာယတနဥ္စ ဌပေတွာ အဝသေသံ နစေဝစက္ခု နစစက္ခာယတနံ

၁	ဒိဗ္ဗသောတဟုဆိုအပ်သော အဘိဉာဏ် တဏှာ ॥ လောဘ-စေ	သောတ		ဒိဗ္ဗသောတံ တဏှာသောတံ သောတံ၊ နသောတာယတနံ
၂	သောတာယတန	သောတ	သောတာယတန	သောတာယတနံ သောတဥ္စေဝ သော-နဥ္စ။
၃	သောတ-၃ပါးမှတပါး အာယတန ၁၁-ပါး၊ ပညတ်			သောတဥ္စ သောတာယတနဥ္စ ဌပေတွာ အဝသေသံ နစေဝ သောတံ၊ နစ သောတာယတနံ၊

၁	ဃာနာယတန	ဃာန	ဃာနယတနံ	လုံ-အာမန္တာ
၂	ဃာနာယတနမှတပါးအာ-၁၁ပညတ်			နိုက်-အာမန္တာ
၃	ဇိဝှါ၊ သဒ္ဒါ၊ မန၊ ဖော ဤလေးပါး ဃာနကဲ့သို့ (လုံ-နိုက်) "အာမန္တာ" ချည်းထုတ်ကောက်ပါ။			

၁	စိတ်တခုယုတ် ၉၀၊ စေ-၅၂၊ နိ-ဟုဆိုအပ်သောနာမကာယ၊ ကာယာယတနမှတပါး ရုပ် ၂၇-ဟုဆိုအပ်သော ရူပကာယ၊ ဆင်အပေါင်း မြင်း-သော ပညတ္တိကာယ	ကာယ		ကာယာယတနံ ဌပေတွာ အဝသေသော ကာယော န ကာယာယတနံ
၂	ကာယာယတန	ကာယ	ကာယာယတန	ကာယာယတနံ ကာယောစေဝ ကာယာယတနဥ္စ
၃	တွင်းလိုဏ်အစရှိသော အစိတ်အစိတ်သော ဧကဒေသ ပညတ်			ကာယဥ္စ-ကာယာယတနဥ္စ ဌပေတွာ အဝသေသံ နစေဝကာယော နစ-နံ

http://www.dhammadownload.com

၁	တဏှာ၏အာရုံဖြစ်ထိုက်သော ချစ်အပ်သာယာအပ်သော လောကီ-၈၁၊စေ-၅၂၊ ရူပါယတနမှတပါး ရုပ်-၂၇	ရူပ		(လုံ-နိုက်) ဝိဘင်းများ ကာယနှင့် အသွားတူပြီ ဓမ္မလည်း အတူတူပင်
၂	ရူပါယတန	ရူပ	ရူပါယတန	
၃	လောကုတ်-၈၊ စေ-၃၆၊ နိ၊ ပညတ်			

၁	သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝဟုဆိုအပ်သော သီလက္ခန္ဓ၊ သမ္မာဝါယမ၊ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိဟုဆိုအပ်သော သမာဓိက္ခန္ဓ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပဟု-သော ပညာက္ခန္ဓ၊	ခန္ဓ		လုံ-နိုက် ဝိဘင်းများ စက္ခု - သောတတို့နှင့် အသွားတူပြီ။
၂	ခန္ဓာယတန	ခန္ဓ	ခန္ဓာယတန	
၃	ခန္ဓ၄-ပါးမှတပါး အာ-၁၁ပါး - ပညတ်			

၁	ဖိုလ် ၄-ခု စိတ္တုပ္ပါဒ်ဟုဆိုအပ်သော အတ္ထရသ၊ မဂ် ။ ။ ဓမ္မရသ၊ နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ်သော ဝိမုတ္တိရသ၊ (တနည်း) ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်အစ ရှိသော ပရမတ္ထဓမ္မဟုဆိုအပ်သော အတ္ထရသ၊ ကု-ဓမ္မ၊ အကု-ဓမ္မ အစရှိသော ဝစီဘေဒသဒ္ဒဟုဆိုအပ်သော ဓမ္မရသ၊ နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ်သော ဝိမုတ္တိရသ၊	ရသ		လုံ-နိုက်-ဝိဘင်းများ စက္ခု-သောတ တို့နှင့် အသွားတူပြီ။
၂	ရသာယတန	ရသ	ရသာယတန	
၃	ရသ၄-ပါးမှတပါး အာ-၁၁၊ ပညတ်			

၁	ဓမ္မာယတနမှတပါး စိတ်တခုယုတ်-၉၀ ဩဠာရိကရုပ် ဒွါဒသဟုဆိုအပ်သော ပရမတ္ထဓမ္မ၊ အပေါင်းဖြစ်သော ပညတ္တိဓမ္မ၊	ဓမ္မ		လုံ-နိုက် ဝိဘင်းများ ကာယနှင့်အတူထုတ်ပါ အသွားတူပြီ။
၂	ဓမ္မာယတန	ဓမ္မ	ဓမ္မာယတန	
၃	တွင်းလိုဏ်အစရှိသော အစိတ်အစိတ်သော ဧကဒေသပညတ်			

http://www.dhammadownload.com

၂။ ပဒသောဓနေ မူလစက္ကဝါရ
စက္ခာယတနမူ သောတာဒိမူလီ ပဋိလောမ (ပဋိလောမအတွက်သာ)

၁	သောတာယတန	အာယတန	သောတ-န်	သောတာယတနံ. အာယစေဝ. သော. နဠ
၂	သော. မှတပါးအာယတန၁၁ပါး	။		အဝသေသာ အာယတနာ နသော---န်
၃	ပညတ်			နိုက်. အာမန္တာချည်းထုတ်

မှတ်ချက်။ ။ဤဝါရနှင့် ပဒသောဓနဝါရတို့ (လုံ-နိုက်)အနုလောမအားလုံးတူသည်။ ၂. ၃. ၄-ဝါရ ဤ၃ဝါရလုံး အနုလုံ ပဋိလောမများ ဝိဘင်းသွားတူပြီ မူလီသံသယ အာယတနသည် ၂-ဘက်ရ ကျန်အာယတန ၁၁ပါးသည် တစ်ဘက်ရ။ ဤ၃ဝါရလုံး နိုက် ပဋိလောမ “အာမန္တာ”ချည်း ထုတ်ပါ။ နိုက်၂-ဘက်ရကား “ပညတ်”တည်း။

၃။ သုဒ္ဓါယတနဝါရ

၁	စက္ခု ၃ပါး	စက္ခု	အာယတန	ဤဝါရ. လုံ. နု (နိုက်. ပဋိ)အာမန္တာချည်းထုတ်
၂	စက္ခု ၃-ပါးမှတပါး အာ-၁၁ပါး		။	လုံ-ပဋိလောမ ၂. ၃. ၄ ဝါရတူကြပြီ
၃	ပညတ်			(စက္ခုံ) ဌပေတွာ အဝသေသာ အာယတနာ (နစက္ခု) အာယတနာ (စက္ခုဉ္စ) အာယတနဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာ နစေဝစက္ခု န စ အာယတနာ။

မှတ်ချက်။ ။ ဤဝါရ နိုက်. နု. စက္ခုအတိုင်း နည်းမှီ၍ထုတ်ပါ။
ကာယ ဓမ္မ ဤ ၂ပါးကိုနိုက်၌ “အာမန္တာ” ချည်းထုတ်။ (ဝိဘင်းရှည်မရှိ သတိပြု)

၁	သောတ ၃-ပါး	သောတ	အာယတန	လုံ. နု. အာမန္တာ
၂	။ မှတပါး အာ-၁၁ပါး		။	လုံ-ပဋိ - အသွားတူပြီ
၃	ပညတ်			နိုက်. စက္ခု နည်းမှီ၍ဆိုပါ။

၁။ ယာနာယတန ၂။ မှတပါး အာ-၁၁ပါး၊ ၃။ ပညတ် (ဇိဝှါ-သဒ္ဒါ-ဖော-မနတို့နည်းတူ)

၁	အာယတနထိုက်သောစိတ်-၈၉၊ စေ-၅၂၊ နိဗ္ဗာန်ဟု-သော နာမကာယ။ (ကာ. အာ ၂-ပါးစုံမည်) ရုပ် -၂၈ဟုဆိုအပ်သော ရူပကာယ။ (လုံ. နု “အာမန္တာ” အရ. လုံပဋိ ထုံးစံအတိုင်းထုတ်)
၂	ပညတ် (နိုက် . အာမန္တာချည်းထုတ်)

၁	ရူပါယတန၌ တဏှာ၏ အာရုံဖြစ်ထိုက်သော ချစ်အပ်သာယာအပ်သော။ (ရူ. အာ ၂ပါးမည်) လောကီစိတ်-၈၁၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈ (လုံနု “အာမန္တာ” အရ. လုံပဋိ ထုံးစံအတိုင်းထုတ်)
၂	လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ခု၊ စေ ၃၆၊ နိဗ္ဗာန်။ (နိုက်နု တဘက်ရ) (အာယတနသာမည်-ရုပ်မမည်)
၃	ပညတ် - (နိုက်. နု ၂-ဘက်ရ)

http://www.dhammadownload.com

၁	ဂန္ထ ၄-ပါး (ရသ. ၄-ပါး) (လုံ. နု. အရ. လုံ. ပဋိ. ထုံးစံ)
၂	။ မှတပါးအား ၁၁ ပါး (နိက်. နု. ၁ ဘက်ရ. ဝိဘင်းထုံးစံအတိုင်းထုတ်ပါ။)
၃	ပညတ် (နိက် ၂-ဘက်ရ)

၁	ဓမ္မ၌ ပရမတ္ထဓမ္မ (လုံ. နု အရ . လုံ. ပဋိ. ထုံးစံ)
၂	ပညတ် (နိက် ၂-ဘက်ရ)

သုဒ္ဓါယတန၌ ကာယနှင့် ဓမ္မအရကို ပရမတ္ထ ဓမ္မသက်သက်သာ ကာယဓမ္မဖြစ်၏၊ ပညတ်ကိုမရ။ ပဒသောဓန၌မူကား-ဆင်အပေါင်း မြင်းအပေါင်းအစရှိသော ပညတ္တိကာယလည်း ကာယဓမ္မအရဖြစ်၏။ သုဒ္ဓါယတန၌ကား-အာယတနထိုက်သော ပရမတ္ထတရားကိုသာ ဟောသောကြောင့် ပညတ်ကိုမရပါ။ လေးခုမြောက်ဝါရကား သုဒ္ဓါယတနနှင့် ဝိဘင်းအရကောက်တူပြီ။ဤဝါရ၌ မူလီသွတ်၍ ဟောရုံသာ။

ပဏ္ဏတ္တိ နိဒ္ဒေသပြီး၏။

* * * * * *

အာယတန – ပဝတ္တိဝါရ

ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ (ပုဂ္ဂလ -- ပုဂ္ဂလော)

	တရားကိုယ်-အရကောက်	ဥ	စ	ပုဂ္ဂိုလ်	ဘုံ	ပဋိ	စေ	စ	သ	ယ	ဓိ	ကာ	ရူ	ဂံ-ရ	မန	ဓမ္မ	ပေါင်း
၁	အပါယ်ဩပပါတိက	ဥ	စ	ဒု	အပါယ်၄	[illegible]		(॥)	(॥)	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	၁၁
၂	သံသေဒဇ. ဂဗ္ဘသေယျက	ဥ	စ	ဒု-သု	၅		၃၃	(॥)	(॥)	(॥)	॥	॥	॥	॥	॥	॥	၁၁
၃	မဖြစ်မီစုတေလတ္တံ့သော-ဂဗ္ဘ-	ဥ	စ	ဒု-သု	၆			(॥)	(॥)	(॥)	(॥)	॥	॥	॥	॥	॥	၁၁
၄	မချို့ကောင်းကာမ	ဥ	စ	ပု၄ဖ၂	သု-၇			॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	၁၁
၅	ရူပါဝစရ. ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော	ဥ	စ	တိပု ဖ၃	ရူ-၁၅	ရူ-၅	၃၅	॥	॥				॥		॥	॥	၅
၆	အသည ॥	ဥ	စ	သု	ည-ဘုံ	စွာ							॥			॥	၂
၇	အရူပ ॥	ဥ	စ	တိပု ဖ၃	အရူ-၄	၄	၃၀								॥	॥	၂
၈	(စဝန္တအားလုံး)ခပ်သိမ်းသောစဝန္တ			ပု၄၊ဖ၄	၄၊၂၆၊ ၁	စု၁၉											

ဤ(॥)အမှတ်အသားပြဇယား (၁-၂-၃)တရားများသည် ဝိကလတရား (ဝါ) ရံခါဖြစ်၊ ရံခါမဖြစ်သော ချို့ယွင်းတတ်သော တရားများဖြစ်သည်။ ၎င်းဝိကလတရားများအတွက် အောက်ပါ ၄-ချက်ကိုမှတ်၍ ဆိုပါ။

ဥပ္ပါဒနိရောဓ ပစ္စုပ္ပန် အတွက် ဥပ္ပါဒဘက်ကဆိုင်ရာ ဥ-ရမည်။ နိရောဓဘက်ကဆိုင်ရာ စ-ရမည်။ နှာ၅၇ကြည့်ပါ။

ဝိကလတရားသည် -

၁။ သန္နိဋ္ဌာန်ဘက်ကနေလျှင် လုံးဝမချို့ (ဝါ) အမြဲရပြီမှတ်။

၂။ သံသယ ။ လုံးဝချို့မည် (ဝါ) တဘက်ရတွင်ပါဝင်မည်။

၃။ ဇယားရှိ ၃နံပါတ်၌ နောက်ဖြစ်သောအာယတနက သန္နိဋ္ဌာန်ဖြစ်မူ မချို့တော့။ (တဘက်ရတွင် မပါတော့ပါ၊ တဖက်ပါ အာယတနဖြစ်စဉ်ကို ကြည့်ပါလေ)

၄။ မူ. မူလီ ၂-ပါးစုံ ဝိကလတရားဖြစ်နေလျှင် ထိုတရား နိက် ၂-ဘက်ရတွင် ပါဦးမည်။

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘင်းထုတ်နည်း

စက္ခုဖြစ်ဆဲရလျှင် (သစက္ခုကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ)စက္ခုဖြစ်ဆဲမရလျှင် (အစက္ခုကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ) ဤသို့စသည်ထုတ်ပါ။ (စက္ခုမူ ရူပမူလီ၌ သရူပကာနံ သစက္ခုကာနံ)ဟုမထုတ်ရ စက္ခုဖြစ်ဆဲရလျှင် ရူပဧကန် ဖြစ်ဆဲရသောကြောင့် (သစက္ခုကာနံ)ဟုသာထုတ်ပါ။ ကျန်နည်းတူသိပါလေ။

ဝိကလ ခုချက်ဆိုရိုး

၁။ (စက္ခာယတနသာဖြစ်၍ သောတာယတန)မဖြစ်ကောင်းသော အပါယ်ဩပပါတိက (ဥပပဇ္ဇန္တ)ဖြစ်သော ဒုဂ္ဂတိ အဟိတ်ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်။

၂။ သံသေဒဇ, ဂဗ္ဘသေယျက (ဥပပဇ္ဇန္တ)ဖြစ်သော ဒု-ဟိတ်၊ သုဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်။

၃။ (စက္ခာယတန)သာဖြစ်၍(သောတာယတန)မဖြစ်မီ စုတေလတ္တံ့သော ဂဗ္ဘသေယျက (ဥပပဇ္ဇန္တ) ဖြစ်သောဒု-ဟိတ်၊ သု-ဟိတ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်။ (ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အပါယ်ဘုံ ၄ဘုံမနုဿဘုံ၊ ဘုမ္မသိတ ဝိနိပါတိက အသုရာဟုဆိုအပ်သော စတုမဟာရာဇ်အားဖြင့် ကာမ ၆ဘုံ) ဤ ခုချက်ကောက်ရာ၌သာ "ဖြစ်ကောင်းသော မဖြစ်ကောင်းသော" ဝိသေသပြဆိုပါ။

အာယတနဖြစ်စဉ်ကိုလေ့လာရန် (ဋီကာကျော် အလို)

စက္ခုမဖြစ်မီဖြစ်နှင့်သော အာယတနများ ၁	၂	၃	၄	၅
ကာ, ရူ, ဂန်, ရ၊ ဖော, မန၊ ဓမ္မခုနစ်ဖြာ	စ	သော	ဃာ	ဇိ
ကာယဧပြူ ခုနစ်ခု၊ စက္ခုအလျှင်ဖြစ်ကြရာ	၄၉ (ရက်)	၅၆	၆၃	၇၀
စက္ခုသည် မူလယမိုက်ဋီကာအလို (၁၁)သတ္တာဟ (၇၇)ရက်ကြာမှဖြစ်သည်[illegible]ည်။				

ဝိကလချို့ပုံသဘောသွား (စက္ခု+သောတ) စက် ၄[illegible]

၁။ စက္ခုဖြစ်ခိုက် သောတချို့စဉ် (၁. ၂. ၃)လုံနုတဘက်ရ။ ([illegible]ကောင်းနားထိုင်းစဉ်)

၂။ သောတဖြစ်ခိုက်စက္ခုချို့စဉ် (၁. ၂)လုံပဋိတဘက်ရ ([illegible]ားကောင်း မျက်စိကန်းစဉ်)

၃။ စက္ခုသောတတို့ ၂ပါးစုံဖြစ်ခိုက် (၁. ၂. ၃)လုံ၂။ (မျက်စိကောင်း နားကောင်းစဉ်)

၄။ စက္ခုသောတတို့ ၂ပါးစုံချို့ခိုက် (၁. ၂. ၃)နိုက်၂။ (မျက်စိကန်း နားထိုင်းစဉ်)

သဒ္ဒါယတနကို ပဝတ္တိဝါရ၌မဟောကြောင်း

သဒ္ဒါယတန မူလီကို ပဋိသန္ဓေအခါ၌ မဖြစ်ကောင်းသောကြောင့် ပုစ္ဆာ၌သာရအပ်၏။ ဝိသဇ္ဇနာ၌ မရအပ်သောကြောင့် ပဝတ္တိဝါရ၌မဟောပါ။

မှတ်ချက်။ ။ပဝတ္တိဝါရကား ပဋိစုတိကာလ ၂ပါးကိုသာဟော၏ ပဝတ္တိကာလကိုမဟောပါ။

ဧရဲ့ဦးယာနမချို့

"အဃာနကော ဩပပါတိကော နတ္ထိ"ဟု ဋ္ဌ၌ဆိုသောကြောင့် ဧရဲ့ဦးယာနမချို့ကောင်းပါ။ သို့ဖြစ်၍အဃာနကအရကောက်ရာ၌ "နိရယကြဉ်သော အပါယ် ၃ဘုံ၊ မနုဿဘုံ၊ ဝိနိပါတိက အသုရာဟုဆိုအပ်သော် စတုမဟာရာဇ်အားဖြင့် ကာမ ၅ဘုံ"၊ ဤသို့ ဧရဲကြဉ်၍ကောက်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

အာယတန ဩကာသ အားလုံးစေတွက်

	ဝိဘင်း	ဘုံ	စက္ခု-သော	ယာ. ဇိ. ကာ. ဖော	ရူပ	မန	ဓမ္မ
၁	ကာမာဝစရေ တတ္တ	ကာမ- .၁၁ } ပဥ္စ	။	။	။	။	။
၂	ရူပါဝစရေ တတ္တ	ဉာကြဉ်. ရူ. ၁၅ } ၂၆	။		။	။	။
၃	အသညသတ္တေ တတ္တ	အသည			။		။
၄	အရူပါ ဝစရေ တတ္တ	အရူပ-၄				။	။

အာယတန အတီတပုဂ္ဂလ

ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တဖြစ်သော ပု-၄-ယောက်၊ ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် ၄ ယောက်တို့သည် အာယတန ၁၁-ပါးလုံးဖြစ်ဘူး ချုပ်ဘူး။

အနုလုံ "အာမန္တာ"။ ပစ္စနိက်၌ "နတ္ထိ"ချည်းထုတ်ပါ။

ဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလ

ဤဝါရမျိုး ဝါရတွဲတက်ရန် ခန္ဓယမက၌ လက်ာများ ရှင်းတမ်းများဖြင့် ပြခဲ့ပြီ။ ပြန်၍ဖော်ပြပါမည်။ ဤဝါရတွဲ ပစ္စုပ္ပန်ဇယားဖြင့် ဆိုရမည်။ အတိတ်ဘက်က (ပစ္စုပ္ပန်ဇယားရှိ တရားများ) အားလုံးဖြစ်ဘူးရ၍ အနုလုံ - အနုလောမ အမြဲ "အာမန္တာ" ထုတ်ပါ။

ပဋိလောမ၌ ပွန်ဖြစ်ဆဲရသောတရားသည် (၂-ဘက်ရ) ပွန်ဖြစ်ဆဲမရသောတရားသည် (၁)ဘက်ရ။ နိက်၌ "ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ"။ **"နတ္ထိ"** ဝိဘင်းထုတ်ရန် လက်ာများဖြင့် ပြခဲ့ပြီ။

ဝိဘင်းသွား။ ။ စက္ခုမူ သောတမူလီ ပဋိ **"သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ အစက္ခုကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ"** (၁)ဘက်ရ။ **"သစက္ခုကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ"** (၂) ဘက်ရထုတ်ပါ။ စက္ခုမူ အားလုံး (၁) ဘက်ရ ဤအတိုင်းချည်းပင်။ သောတသည် အတိတ်ဘက်ကဖြစ်၍ ဝိကလ (၃) ချက်လုံးကောက်ပါ။ ယာနမူ စသည်တို့၌လည်း နည်းတူထုတ်ပါ။ (အတိတ်က ဖြစ်ဘူးရ၍ ပွန်ဇယား ပွန်ရ-မရ ကြည့်ရှုသာ) ပွန်-တီ-လုံ-ပဋိလောမနှင့် ပွန်-နာ-ပဋိလောမ- ၁-ဘက်ရခြင်းတူပုံလက်ာ (၈) သတိပြုပါ။

အတီတ ပုဂ္ဂလောကာသ

	ပုဂ္ဂိုလ်	ဘုံ	စ. သ	ယာ. ဇိ. ကာ. ဂန်.	ရူ	မန	ဓမ္မ	ပေါင်း
၁	ကာမ ဥ-စ ပု၄ ဖ-၄	ကာမ-၁၁	။	။	။	။	။	၁၁
၂	ရူပ ဥ-စ တိပု ဖ-၄	ဝေတိုင်ရူ-၁၀	။		။	။	။	၅
၃	အရူပ ဥ-စ တိပု ဖ-၄	အရူပ - ၄				။	။	၂
၄	အသည ဥ-စ သုတိ	အသည			။		။	၂
၅	သုဒ္ဓါ ဥ-စ နာ-ဖ ရ-ဖ	သုဒ္ဓါ - ၅						

ဝိဘင်း ၁။ ကာမာဝစရာနံ
၂။ ရူပါဝစရာနံ } ပဥ္စဝေါကာရာနံ = (သုဒ္ဓါကြဉ်. ပဥ္စဝေါ ၂၁-ဘုံရ၏။)
၃။ အရူပါနံ။ ၄။ အသညသတ္တာနံ။ ၅။ သုဒ္ဓါဝါသာနံ။

http://www.dhammadownload.com

အမှာ။ ။ဤဇယားဖြင့် အတိတ်ရိုးရိုးပောရာ၌ (ဥ. စ)ခွဲစရာမလို(ဥ. စ)အစုံလိုက်ရသည်။ ပွန်တီပုဂ္ဂလော ကာသ ဤဇယားဖြင့်ပြီးသည်။ ပွန်တီတွဲလျှင်(ဥ. စ)ခွဲရမည်။ ပွန်ဘက်က (ဥ)သာရမည်။ (စ)မရ။ (ဥ) ရလျှင်ဆိုင်ရာ ပဋိသန္ဓေစိတ်ကောက်။ (စ)ရလျှင်ဆိုင်ရာ စုတိစိတ်ကောက်ပါ။

သုဒ္ဓါဝါသ ဥပပဇ္ဇန္တသည် ရူပဖြစ်ဆဲရလျှင်ရ၏။ ပစ္ဆုပွန်ဘက်ကဆိုင်ရာ (ဥ)သာရမည်။ အတိတ် ဘက်ကလက်ရှိရနေကြ (ဥ. စ)အစုံလိုက်ရမည်။ အနုလုံ ပဋိလောမ၌ ပွန်ကသံသယဘက်က နေသောကြောင့် ဆိုင်ရာဝိကလများ အားလုံးချို့မည်။ (ဝါ)တစ်ဘက်ရတွင် ပါမည်။

ပွန်တီ ပုဂ္ဂလောကာသ–စက္ခုမူသောတမူလီ ရှင်းပြချက်

စက္ခုဖြစ်ဆဲ သန္နိဋ္ဌာန်အရ ကာမ(ဥ)ႉ ရူပ(ဥ)ႉ သုဒ္ဓါ(ဥ) ရသည်။ (ဇယားထောက်၍ ဆုပ်ကိုင်ထား ပါ) သောတဖြစ်ဘူးလော ဟုသံသယလိုက်သော် သုဒ္ဓါဝါသ(ဥ)ကားဖြစ်ဘူး လုံးဝမရ၍ "သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ"ဟုတစ်ဘက်ရထုတ်ပါ။ ကျန်(ဥ)နှစ်လုံးကို "<u>ဣတရေသံ သစက္ခုကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ</u>"ဟု(မူ)၏ အမည်ဖြင့်ထုတ်ပါ။(ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ)ဟုမထုတ်ရပါ။ ရူပမူ မနမူလီ၌သာ (ပဉ္စဝေါကာရ)အမည် ဖြင့်ထုတ်သည်။ ကျန်နေရာတို့၌(မူ)၏ အမည်တရားအမည်ဖြင့်သာ ထုတ်သည်ကို သတိပြုပါ။

အထူးသတိပြု။ ။ရူပဖြစ်ဆဲရလျှင် သုဒ္ဓါ(ဥ)လည်းဖြစ်ဆဲရသည်ကို သတိပြုပါ။ ပဋိလောမပြန်ရာ၌ သန္နိဋ္ဌာန်သောတဘူးအရ ကာမ(ဥ. စ) ရူပ(ဥ. စ)လက်ရှိရနေသည့်အတိုင်းပင်ရ၍-စက္ခုဖြစ်ဆဲလောဟု သံသယလိုက်သော် စဝန္တ ၂-လုံးနှင့် စက္ခုသည် ပစ္ဆုပွန်သံသယဘက်က ဖြစ်နေခြင်းကြောင့် ဝိကလ ၃-ချက်လုံး စက္ခုချို့နေသဖြင့် တစ်ဘက်ရ၌ ထည့်သွင်း၍ "<u>ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနံ အစက္ခုကာနံ ကာမာဝစရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ</u>"ဟု တစ်ဘက်ရထုတ်ပါ။ အစက္ခုကအရ ကောက်ရာ၌သောတသည် အတိတ်ဘက်ကနေ၍ ၃-ကိုထည့်ကောက်ရသည်။

နိက် ၂-ဘက်ရ. အနုလုံမှအကျန်တရားများကို "<u>သုဒ္ဓါဝါသေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ အသညသတ္တာနံ, အရူပါနံ</u>"ဟုထုတ်ပါ။ (အစစ်၊ အတုပေါင်းသင့်သည်ကိုပေါင်း၍၊ ခွဲသင့်သည်ကိုခွဲ၍ကောက်ပါ။)

နိက်ထုတ်တိုင်း-ပရိနိဗ္ဗန္တ မှစ၍ထုတ်ပါ။

ဃာန-မူ ဃာနဖြစ်ဆဲအရ ကာမ(ဥ)သာရသည်။

ရူပမူ-ရူပဖြစ်ဆဲအရ အရူပ(ဥ)မှ တစ်ပါးကျန် (ဥ) ၄-လုံးရ၏။

အနုလုံ-ပဋိလောမများ၌-စဝန္တ မှစ၍ထုတ်ပါ။

ဓမ္မမူလီအားလုံး-"သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ" မှစ၍ထုတ်ပါ။

ဤပွန်တီ ပုဂ္ဂလောကာသ ပဋိလောမ ၁-ဘက်ရနှင့် ပွန်နာပုဂ္ဂလောကာသ ပဋိလောမတစ်ဘက် ရတို့ (ဝိဘင်းချင်း)တူကြသည်ကို သတိပြုထားခဲ့ပါ။ (ပွန်တီတွဲဘိ လက်ာ-၈ သတိပြုပါ)

http://www.dhammadownload.com

အာယတန ဥပ္ပါဒ အနာဂတ ပုဂ္ဂလ

အမည်	၁ ကာမဘုံ၌နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော	၂ ရူပဘုံသို့ဖြစ်၍ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော	၃ အရူပဘုံသို့ဖြစ်၍ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့	၄ ပစ္ဆိမဘဝိက
ကာမ →	ဉ စ (ပု ၄၊ အဖ ၂)	ဉ စ (ကာသု ၇-ဘုံ)	ဉ စ (ကာသု ၇)	ဉ စ
ရူပ →	ဉ စ (တိ ပု)	ဉ စ (ရူပအချင်းချင်း)	* ဉ စ (သုဘကိံ ၉)	ဉ စ
အရူပ →	ဉ စ (တိ)		ဉ စ (အရူအချင်းချင်း)	ဉ စ
အသည	ဉ စ (သု)			
အာယတနများ	၁၁-ပါးလုံ-လတ္တံ့	စ. သော. ရူ. မန. ဓမ္မ၅	မန. ဓမ္မ ၂	ဖြစ်လတ္တံ့.မရ

ဝိဘင်းများ။ ၁။ ဣတရေသံ တေသံ။ ၂။ ယေရူပါဝစရံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ။
၃။ ယေ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ။ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ တေသံ။

အရကောက်။ ။ (စက္ခုမူ - သောတမူလီ) ဇယား ၁. ၂ ပေါင်းကောက်သည်။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါကာရ (ဉ-စ) သော ပု-၄၊ အ. ဖ-၃၊ အသည. အရူပ (ဉ-စ) သော သု၊ တိ၊ ပုထု-ရ၏။ (ဇယား ၁-သာကောက်ပါက) ကာမဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ကာမ (ဉစ) သော ပု-၄ အဖ-၂ ရူ- အရူ (ဉ-စ) သော သု- တိ- ပုထုရ၏။

၂။ ကာမသု ၇-ဘုံမှ ရူပ-ဘုံသို့ဖြစ်--ကာမ(ဉစ) သော တိပု အဖ ၃။ ရူပအချင်းချင်း (ဆက်ကောက်ပါ)

၄။ ပစ္ဆိမဘဝိက စတု-ပဉ္စဝေါကာရ (ဉ) သော တိပု၊ အဖ ၃။ စဝန္တ-သော အရဟတ္တဖ-ပုဂ္ဂိုလ်။

(ဤသို့ ပစ္ဆိမဘဝိက (ဉ-စ) ခွဲကောက်ပါ)

၃။ ကာမ-သု-ဘုံ၊ သု-ဘကိံ-တိုင် ရူ-၉-ဘုံမှ အောက်မဂ်ကိုရ၍ အရူပဘုံသို့ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော ပဉ္စဝေါကာရ (ဉ) သော တိ ပု။ (ဉ-စ) သော အ. ဖ. ၃။ အရူပဘုံ အချင်းချင်းဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့.သော အရူပ (ဉ-စ) သော အ. ဖ. ၃ ယောက်ရ၏။

ဥပ္ပါဒ – ပစ္စုပ္ပန္နာ နာဂတ ပုဂ္ဂလ

ဤဝါရတွဲအတွက် အနာဂတပုဂ္ဂလဇယားဖြင့် ဆိုရမည်။ ထိုအနာဂတဇယား၌ သူ့အပိုင်းနှင့်သူ လက်ရှိဖြစ်လတ္တံ့ရသော အာယတနများ မှတ်သားမိပါစေ။

ဇယားလက်ဝဲအထက်ဒေါင့်တွင် (အမည်) ထိုမှအောက်၌ ကာမ. ရူပ. အရူပ. အသညဟု တွေ့ရမည်။ ထိုတွင် ကာမသည် အနာဂတ်ကို မျှော်၍ (၄) မျိုးပြားသည်။ ဇယားကို အလျားလိုက်ကြည့်ပါ။ (အထက်အောက်မကြည့်ရ) (မြှားအတိုင်း) ထို-၄-မျိုးကား -

၁။ ကာမပြန်မည့်ကာမ (ဉ-စ) ။ ၂။ ရူပသွားမည့်ကာမ (ဉ-စ)

၃။ အရူပသို့သွားမည့်ကာမ (ဉ-စ) ။ ၄။ ပစ္ဆိမဘဝိကကာမ (ဉ-စ) ဟု ၄-မျိုးကွဲပြားသည်။

ရူပစသည်လည်း (မြှားအတိုင်း) ဇယားအလျားလိုက်ကြည့်၍ နည်းတူသိပါ။

* ခရေပွင့်ပြ ဉ-သည် နိရောဓအနာဂတပုဂ္ဂလ စက္ခုမူ ယာနမူလီ၌ သဘောအလျှောက်ကောက်ရန်အတွက် ညွှန်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ (နောက်နား စာမျက်နှာ ၅၂-၌ နိရောဓအနာဂတပုဂ္ဂလ ဟောရန် ကြည့်ပါ။ ဤဇယားဖြင့် နိရောဓဟောပါမှ သဘာဝကျကျ နားလည်မည်။)

http://www.dhammadownload.com

မှတ်ချက်။ ။ ထိုအနာဂတဇယားရှိ (ဥ+စ) တို့တွင် ပွန်ဘက်က အလျားလိုက်ဆိုင်ရာ ဥပပဇ္ဇန္တများ သာရမည်။ (စဝန္တများ မရ)။ အနာဂတ်ဘက်က လက်ရှိရထားသလို အထက်အောက်အပိုင်းပေါက် (ဥ-စ) ရမည်။ ပစ္ဆိမဘဝိသည် ဖြစ်လတ္တံ့မရသော်လည်း (ဥ) ဟာ ဖြစ်ဆဲရမည်ဟု မှတ်သားထားပါ။

စက္ခုမူ – သောတမူလီ

(ဇယားကြည့်ထား) စက္ခုဖြစ်ဆဲ သန္ဓိဌာန်အရ ကာမ. ရူပတို့ ၂-တန်းမှ အလျားလိုက် ဥပါဒ် (၈)လုံး ဖြစ်ဆဲရသည်။ (ဆုပ်ကိုင်ထားပါ)။ သောတဖြစ်လတ္တံ့လောဟု သံသယလိုက်သော် သောတကား ဇယား ၁. ၂ သာလိုက်နိုင်၍ ဇယား ၃. ၄ရှိ ဥပါဒ် (၄) လုံးကား တစ်ဘက်ရ။ ယင်းကို "ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ၊ ယေ စ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ" ဟုထုတ်၍ ဇယား ၁. ၂ ရှိ ဥပါဒ် ၄-လုံးကို "ဣတရေသံ သစက္ခုကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ" ဟု ၂-ဘက်ရ ထုတ်ပါ။

ပဋိလောမအတွက် လက်ာ (၈) အတိုင်း ပွန်တီ ပုဂ္ဂလ ပဋိလောနှင့်တူပြီ။ အနည်းငယ်ပြန်ဖော်ပြမည်။ သောတဖြစ်လတ္တံ့ သန္ဓိဌာန်အရ ဇယား ၁. ၂ အားလုံးရသည်။ ထိုဇယား ၁. ၂. မှ ၂-ဘက်ရ ဥပါဒ် (၄) လုံးကို နုတ်လိုက်ပါက ကျန်တရားများကို "သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ အစက္ခုကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ" ဟု ထုတ်ပါ။ ပဋိလောမ ၂-ဘက်ရ (ဣတရေသံ) ဖြုတ်ရုံသာ။

နိက် ၂-ဘက်ရ အတွက် ဇယားရှိ ကျန်တရားများကို "ပဉ္စဝေါကာရေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ, အရူပေ ပစ္ဆိမ ဘဝိကာနံ, ယေ စ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ စဝန္တာနံ တေသံ" ဟု ထုတ်ပါ။

စက္ခုမူတစ်ခုလုံး ပစ္ဆိမဘဝိက ကာမ. ရူပ စဝန္တ ၂-လုံး (ပဉ္စဝေါကာရ ပရိနိဗ္ဗန္တ) နှင့် အရူပ ပစ္ဆိမဘဝိက (ဥ-စ) တို့ကို အခြားအကျန်တရားများနှင့်အတူ နိက်-၂-ဘက်ရ အမြဲထုတ်။ စက္ခုလည်း ဖြစ်ဆဲမရ၊ ကျန်တရားများလည်း ဖြစ်လတ္တံ့မရသောကြောင့်ပင်။

(ဃာနမူ) ဃာနဖြစ်ဆဲအရ ဇယားရှိ ကာမအတန်းမှ ဥပါဒ် ၄-လုံးဖြစ်ဆဲရမည်။ (ဃာနကား ကာမ၌သာ ဖြစ်၏။ ရူပ၌ ဖြစ်ဆဲမရ) ၎င်းဥပါဒ် ၄-လုံးကို အနာဂတ်လိုက်၍ ထုတ်ပါ။ စက္ခုကို နည်းမှီ၍ထုတ်ကောက်ပါ။

အတီတာနာဂတ ပုဂ္ဂလ

ဤဝါရတွဲကိုလည်း အနာဂတ ပုဂ္ဂလဇယားဖြင့် ဆိုရမည်။ အနာဂတဇယားရှိ တရားအားလုံးကို အတိတ်ဘက်က အကုန်ဖြစ်ဘူးရသည်။ အနာဂတ သံသယရသောတရားသည် ၂-ဘက်ရ။ အနာဂတ သံသယမရသောတရားသည် လုံ-နု-ထုတ်ကောက်ပါ။

လုံ-ပဋိ "အာမန္တာ"။ နိက်၌ "နတ္ထိ။ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ" ထုတ်ပါ။ (ဝါရတွဲလက်ာကို သတိပြုပါ)

စက္ခုမူ - သောတမူလီ - စက္ခုဖြစ်ဘူးအရ ဇယားရှိ တရားအားလုံးရ၍ သောတဖြစ်လတ္တံ့လောဟု သံသယလိုက်သော် ဇယား ၃. ၄ ကား သောတဖြစ်လတ္တံ့မရ၍ ၁-ဘက်ရ။ ဇယား ၁. ၂ ကား သောတဖြစ်လတ္တံ့ရ၍ ၂-ဘက်ရ၊ နိက်၌ "နတ္ထိ။ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ" ထုတ်။

http://www.dhammadownload.com

အာယတန နိရောဓ အနာဂတ ပုဂ္ဂလနှင့် ဥပ္ပါဒ နိရောဓ အနာဂတ ပုဂ္ဂလ တို့အတွက်

ဤ ၂-ဝါရလုံးအတွက် ဥပ္ပါဒအနာဂတ ပုဂ္ဂလဇယားဖြင့် ဝိဘင်း၊ အရကောက်တို့ ပြီးစီးပါသည်။ ညွှန်ကြားချက်များကို မှတ်သား၍ဆိုပါလေ။ သို့မှသာသဘာဝကျကျ နားလည်မည်။

ဇယားကြည့်ထားပြီး မှတ်ပါ။

* **စက္ခု. သောတ. ရူပ** တို့သည် ဇယား ၁. ၂ရှိ တရားများ ဖြစ်လတ္တံ့ ချုပ်လတ္တံ့ရသည်။

စက္ခု. သောတ. ရူပ တို့သည် ဇယား ၁. ၂. ၃. ၄ ရှိ ကာမရူပ ၂-တန်းမှ (ဥ) ၈-လုံး ချုပ်လတ္တံ့ ရသည်။

စက္ခု. သောတ. ရူပ တို့သည် (ဇယား ၃. ၄ရှိ ကာမရူပ ၂-တန်းမှ (ဥ) ၄-လုံးကား ချုပ်လတ္တံ့ သီးသန့်ဟူလို)

* **ဃာန. ဇိဝှာ** တို့သည် ဇယား ၁ရှိ တရားများ ဖြစ်လတ္တံ့. ချုပ်လတ္တံ့ ရသည်။

ဃာန. ဇိဝှာ တို့သည် ဇယား ၂. ၃. ၄ ရှိ ကာမအတန်းမှ (ဥ) ၃-လုံးကားချုပ်လတ္တံ့သာရသည်။

* **မန. ဓမ္မ** တို့သည် ဇယား ၁. ၂. ၃ ရှိ တရားများဖြစ်လတ္တံ့၊ ချုပ်လတ္တံ့ရသည်။

မန. ဓမ္မ တို့သည် ဇယား ၄ ရှိ (ဥ) ၃-လုံးကား ချုပ်လတ္တံ့သာရသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ပစ္ဆိမဘဝိက ဥပပဇ္ဇန္တများ ဆိုင်ရာ ချုပ်လတ္တံ့ရသည်ကို သတိပြုပါ။

နိက် ၂-ဘက်ရအတွက် ပရိနိဗ္ဗန္တမှစ၍ ကျန်တရားများ ဝိဘင်းထုတ်ကောက်ပါ။ ယခု ညွှန်ကြားချက်များဖြင့် သဘောကျအောင်လေ့လာပါ။ သို့မှသာ သဘာဝကျကျ သဘောပေါက် နားလည်ပါမည်။

ဖော်ပြပါ ၂-ဝါရတွင် ပါဝင်သော မိဿကဝါရတွဲများ မှတ်သားရန်- နိရောဓ - ပွန်. တီ ပုဂ္ဂလသည် ဥပါဒ်ကို စဝန္တ၊ စဝန္တကို ဥပါဒ်ပြောင်းရုံသာ။ ဥပ္ပါဒ နိရောဓ ပွန်တီပုဂ္ဂလသည် ဥပ္ပါဒ အတိုင်းပင်ဟောပါ။

(နိ။ ဥ + နိ) ၂-ဝါရလုံးရှိ - တီနာပုဂ္ဂလအတွက် အတိတ်ဘက်က အကုန်ဖြစ်ဘူး ချုပ်ဘူးရ၍ အနာဂတ်ဘက်ကရလျှင် ၂-ဘက်ရ။ မရသောတရား ၁-ဘက်ရ။

ပစ္ဆုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလအတွက် အနာဂတ ပုဂ္ဂလဇယားဖြင့်ဆို၍ ဥပ္ပါဒသဘောအတိုင်း ကြံဆပါ။ ထိုဇယားရှိ တရားများတွင် စက္ခု. သောတတို့သည် ကာမ. ရူပတို့ ၂-တန်းမှ ဖြစ်ဆဲဆိုလျှင် ဥပါဒ် (၈)လုံး ရသည်။ ချုပ်ဆဲဆိုလျှင် ထို ၂-တန်းမှ စဝန္တ (၈) လုံးရသည်။ လက်ရှိ အနာဂတလိုက်၍ ဝိဘင်း ထုတ်ပါ။ လုံ. ပဋိလောမ. ၁-ဘက်ရ - ပွန်တီနှင့် တူကြောင်း လက်ာ -စကို သတိရပါ။

ဃာန ဇိဝှာတို့သည် ကာမအတန်းမှ (ဥ) ၄-လုံးသည် ဖြစ်ဆဲရသည်။ (စ) ၄-လုံးသည် ချုပ်ဆဲရသည်။ လက်ရှိ အနာဂတဇယားရှိ အနာဂတ်ဘက်မှ ရနေကြအတိုင်း လိုက်၍ထုတ်ပါ။

ပစ္ဆိမဘဝိက ဥပပဇ္ဇန္တများဆိုင်ရာ ဖြစ်ဆဲ ချုပ်လတ္တံ့. ၂-မျိုးရမည်။ စဝန္တများဆိုင်ရာ ချုပ်ဆဲသာရမည်။ ဤအချက်များကို မှတ်သား၍ ဇယားကို ထောက်လျက် အရကောက်နှင့်ယှဉ်စပ်၍ကြည့်ပါ။ ကောင်းစွာနားလည်ပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

အာယတန ဥပ္ပါဒ အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

	၁	၂	၃
	အသီးသီး-ဖြစ်လတ္တံ့	(အတူ)ဖြစ်လတ္တံ့မရ	(အစစ်)ဖြစ်လတ္တံ့မရ
အမည်	မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌နောင် (၂)ပါး ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော	မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်း	ပစ္ဆိမဘဝိက
ကာမ	(က) ဥ. စ (၁၁)ပါးဖြစ်လတ္တံ့	ဥ စ	ဥ စ
ရူပ	(ခ) ဥ. စ (၅)ပါးဖြစ်လတ္တံ့	ဥ စ	ဥ စ
အရူပ	(ဂ) ဥ. စ ၂ (မန. ဓမ္မ)	ဥ စ	ဥ စ
အသည	(ဃ) ဥ. စ ၂ (ရူပ. ဓမ္မ)	ဥ စ	
ဘုံသတ်ရန်	ဖြစ်လတ္တံ့ကို၊ မရဆို၊ ပုဂ္ဂိုလ်သုဒ္ဓါဝါ	အကနိဋ္ဌ တုမရ	အပါယိက-စစ်မရ

ဝိဘင်းများ။ ။၁(က) ကာမာဝစရာနံ။ ၁(ခ) ရူပါဝစရာနံ။ ၁(ဂ) အရူပါဝစရာနံ။ ၁(ဃ) အသညသတ္တာနံ။ ၃ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ။ (၂. အတူ၌ ဝိဘင်းသီးခြားမရှိ အစစ်ရလျှင်ရ၏)

အရကောက်။ ။ စက္ခုမူ သောတမူလီ။ လုံ အာမန္တာအရ (၁) က. ခ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်စက္ခာယတနသောတာတန ၂-ပါးဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါကာရ (ဥ. စ)သော ပု-၄ အဖ ၃-တို့အား သုဒ္ဓါဝါသကြဉ် ပဉ္စဝေါ ၂၁-ဘုံရ၏။

<u>နိုက်-အာမန္တာ အရ</u>။ ။ (၃) ပစ္ဆိမဘဝိကပဉ္စဝေါ (ဥ)သော တိပု အဖ ၃။ စဝန္တဖြစ်သော အရဖတို့အား အပါယ်ကြဉ် ပဉ္စ ၂၂-ဘုံ (စစ်)။ ၂။မိမိ။ပ။ မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါ (ဥ. စ)သော ပု ၄ အဖ ၃ တို့အား အကနိ-ကြဉ် ပဉ္စ ၂၅-ဘုံ။ (အသည ဥ. စ ၂-စုံပေါင်း၍) အသည (ဥ. စ)သော သု-ည-ဘုံ။ (အရူပ ဥ. စ ၃-စုံပေါင်း၍) အရူပ (ဥ. စ)သောတိပု ဖ-၄ တို့အား အရူပ ၄-ဘုံရ၏။

(ဤသို့ ခွဲသင့်ရာကိုခွဲ၍ ပေါင်းသင့်ရာကို ပေါင်းကောက်ပါ။)

ဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

ဤဝါရတွဲအတွက် အနာဂတပုဂ္ဂလောကာသ ဇယားဖြင့်ဆိုရမည်။ ဤအနာဂါတ်ဇယား၌ အနာဂတ် ဘက်က လက်ရှိပုံမှန်ရနေကြကို မှတ်သားမိပါစေ။ ပစ္စုပ္ပန်ဘက်က ဆိုင်ရာဥပပဇ္ဇန္တများဖြစ်ဆဲရမည်။ နံပါတ် ၃ရှိ ပစ္ဆိမဘဝိက (ဥ)များသည် (ဖြစ်လတ္တံ့မရသော်လည်း) ဖြစ်ဆဲရမည်။

စက္ခုဖြစ်ဆဲ၌ ကာမရူပ ၂-တန်းမှ ဥပပဇ္ဇန္တ (စစ်. တုပါ) ၆-လုံးဖြစ်ဆဲရမည်။

ဃာနဖြစ်ဆဲ၌ ကာမ အတန်းမှ ဥပပဇ္ဇန္တ ၃-လုံးဖြစ်ဆဲရမည်။ သံသယအနာဂတ လိုက်ရာတွင် ပစ္ဆိမဘဝိက (ဥ)များ မလိုက်နိုင်၍ ယင်းတို့မှစ၍ ထုတ်ပါ။ ပဋိလောမ ၁-ဘက်ရ ဝိဘင်းမှာ-ပွန်တီပုဂ္ဂလောကာသ အတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ ပဋိလောမ ၁-ဘက်ရကောက်ရာ၌ ၁-နံပါတ်တည်းမှ ဆိုင်ရာများ ကောက်ပါ။

ပစ္စနိက်။ ။ အနုလုံ-ဟော၍ အကျန်တရားများထုတ်ပါ။

ဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလကြဲဆနည်းအတိုင်းသာ ကြံဆပါ။ လွယ်ပါပြီ။

http://www.dhammadownload.com

ဥပ္ပါဒ အတီတာ နာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

ဤဝါရတွဲအတွက် အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ ဇယားကိုပဓာနထား၍ ကြည့်ရမည်။ အတိတ် ပုဂ္ဂလောကာသမှ သုဒ္ဓါဝါသည်ဖြစ်ဘူး ဖြစ်လတ္တံ့ ၂-ပါးစုံမရ၍ နိက် ၂-ဘက်ရတွင်ပါဝင်မည်။ ဤဝါရတွဲ အတွက် ခန္ဓယမက၌ ဖော်ပြခဲ့သော အချက် ၃-ချက်ပင်ဖြစ်သည်။ ပြန်ကြည့်ထားပါ။

အနုလုံမှ အကျန်ဖြစ်သော သုဒ္ဓါဝါသသည် စက္ခုမူ၌ သုဒ္ဓါဝါသအမည်ဖြင့် နိက် ၂-ဘက်ရတွင် ဝင်မည်။ ဃာနမူဖြစ်ပါက ရူပ (ဉစ) ၃-စုံဖြစ်ပြန် မဖြစ်ပြန် (စစ်-တု)တရားများနှင့် ပေါင်း၍နိက် ၂-ဘက်ရတွင် ပါဝင်မည်။

မှတ်ချက်။ ။ အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ ဇယား၌ ပေါင်းသင့်သည်ကို ပေါင်းထုတ်ပါ။ ဤ(တီ-နာ) ပုဂ္ဂလောဝါရတွဲ၌ အတိတ်ဘက်၊ အနာဂတ်ဘက် ၂-ဘက်လုံးမှ (ဉစ)အစုံလိုက်ရကြသည်။ ထူးသည်က **ပစ္ဆိမဘဝိက (ဉစ)များဆိုင်ရာ ဖြစ်ဘူးရသည်။** သုဒ္ဓါဝါသသည် နိက် ၂-ဘက်ရတွင်ဝင်မည်။

စက္ခုမူ-သောတမူလီ-နှုင်းပြခြင်း

အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသဇယားကို ကြည့်ထားပါ။ စက္ခုဖြစ်ဘူးသန္နိဋ္ဌာန်အရ ဇယားရှိကာမရူပ ၂-တန်းမှ (အလျားလိုက်။ အထက်အောက်မဟုတ်)ပစ္ဆိမဘဝိက အပါအဝင် ကာမတန်းမှ (ဉစ) ၃-စုံ။ ရူပတန်းမှ (ဉစ) ၃-စုံပေါင်း (ဉစ) ၆-စုံရသည်။ (ဆုပ်ကိုင်ထားပါ) သောတဖြစ်လတ္တံ့လော-ဟုသံသယ လိုက်သော် (ခ)အပိုင်းရှိကာမ ရူပ (ဉစ) ၂-စုံသာလိုက်နိုင်၍ ကျန်ပစ္ဆိမဘဝိက (စစ်-တု)ကို "ပဉ္စဝေါကာရေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ" တစ်ဘက်ရထုတ်ပါ။ ၂-ဘက်ရကို "ဣတရေသံ ပဉ္စဝေါကာရာနံ"ဟုထုတ်ပါ။ ပဋိလောမ အာမန္တာ။ နိက် ၂-ဘက်ရအတွက် ကျန်တရားများကို "သုဒ္ဓါဝါသာနံ, အသညသတ္တာနံ, အရူပါနံ"ဟုထုတ်ပါ။ ဤ ၂-ဘက်ရ၌ အရူပ. အသညတို့ကို ပေါင်း၍ထုတ်ထားသည်။ သတိပြုပါ။

စက္ခုမူ-ဃာနမူလီ

စက္ခုဖြစ်ဘူးရသော (ဉစ) ၆-စုံမှ ၁မှ (က)ကာမ (ဉစ) ၁-စုံသာ ဃာနဖြစ်လတ္တံ့ရ၍ ကျန်ကာမ ပစ္ဆိမဘဝိက (စစ်-တု)နှင့် ရူပ (ဉစ) ၃-စုံကို "ကာမာဝစရေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ, ရူပါဝစရာနံ"ဟု ၁-ဘက်ရထုတ်ပါ။ ၂-ဘက်ရကို "ဣတရေသံ ကာမာဝစရာနံ"ဟုထုတ်ပါ။ ပဋိ. အာမန္တာ။

နိက် ၂-ဘက်ရ။ စက္ခု သောတ. အတိုင်းပင်။

မှတ်ချက်။ ။ယခုဖော်ပြထားသော သဘောတရားများကို ကြည့်၍။ ပေါင်းသင့်ရာကိုပေါင်း၊ ခွဲထုတ် သင့်ရာကိုခွဲထုတ်၍ ဝိဘင်းထုတ်အရ ကောက်ပါ။ ယခုညွှန်ပြခဲ့သည်များကို သဘောကျပါက ရှေ့ဝါရ တွဲ (မိဿကဝါရ)များနည်းတူဖြစ်၍ လွယ်ပါပြီ။

ဥပ္ပါဒ-အတီတာနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

အာယတန နိရောဓ အနာဂတ ပုဂ္ဂလ

ပြီးခဲ့သော စာမျက်နှာ -၅၂ တွင် ဤဝါရအတွက် ညွှန်ခဲ့ပြီ။ သဘောမပေါက်သေးပါက အောက်ပါ ဇယားဖြင့် ဤဝါရကို လွယ်ကူစွာဆိုပါ။

	၁	၂	၃	၄
အမည်	ကာမဘုံ၌နောင် ချုပ်ပြန်ကောင်း	ရူပဘုံသို့ဖြစ်၍ပရိ နိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော	အရူပသို့ဖြစ်၍ပရိ နိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့	ပရိနိဗ္ဗုတ္တ
ကာမ	ဥ စ	စ[၂]	စ[၂]	စ
ရူပ	ဥ စ	ဥ[၁]။ * ဥစ[၃]။ ဥ[၄]	စ[၂]	စ
အရူပ	ဥ စ	(* ရူအချင်းချင်း)	ဥ[၁] - * ဥစ[၃]	စ
အသည	ဥ စ		(* အရူချင်း)	
အာယတန	၁၁-ပါးချုပ်လတ္တံ့	စ. သ. ရူ. မန. ဓမ္မ. ၅	မန - ဓမ္မ	ချုပ်လတ္တံ့မရ

ဝိဘင်းများ။ ၁။ ဣတရေသံ တေသံ။

၂။ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ ရူပါဝစရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ယေ စ ရူပါဝစရံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ စဝန္တာနံ တေသံ။ (နံပါတ်စဉ် ဝိဘင်းသွားအတိုင်း ကောက်ပါ)

၃။ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ အရူပံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ယေ စ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိတေသံ စဝန္တာနံ တေသံ။ (နံပါတ်စဉ် ဝိဘင်းသွားအတိုင်း ကောက်ပါ)

၄။ ပရိနိဗ္ဗုန္တာနံ။ ၃+၄ = ပဉ္စဝေါကာရေ ပရိနိဗ္ဗုန္တာနံ, အရူပေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ, ယေစ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ စဝန္တာနံ တေသံ။ ၂ + ၃ + ၄ = ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ယေ စ ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ စဝန္တာနံ တေသံ။ မှတ်ချက်။ ။ * ဇယား ၂-၌ ဥ. ။ ဥစ။ ဥ - ကို ဤသို့မှတ်ပါ။

ပထမ (အစ) (ဥ) သည် ရူပလက်ရှိ ရူပပစ္ဆိမဘဝိက ဖြစ်သည်။

ဒုတိယ (ဥ-စ) သည် ရူပ - အချင်းချင်းဖြစ်သည်။

တတိယ အဆုံး (ဥ) သည် ရူပမှ အရူပသို့ သွားမည့်သူဖြစ်သည်။

* ဇယား ၃-၌ ဥ - ဥစ ကို နည်းတူမှတ်ပါ။

အရကောက်။ ။ ၁+၂ ပေါင်းကောက်ပါက - ပဉ္စဝေါ-ဘုံ၌ နောင်ချုပ်ပြန်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါ (ဥ-စ) သော ပု ၄၊ အ. ဖ ၃။ အသည. အရူပ (ဥ-စ) သော သုတိပုံ။ နိက် ၂-ဘက်ရ။ ၄ နံပါတ် ပရိနိဗ္ဗုတ္တမှ စ၍ကောက်။ ဤဝါရ ဤဇယားဖြင့်ပြထားသော်လည်း ဥပ္ပါဒ အနာဂတ ပုဂ္ဂလဇယားဖြင့်ပင် ဆိုရန် ညွှန်ခဲ့ပြီ။ ဥပ္ပါဒဇယားဖြင့်ဆိုပါမှ သဘာဝကျကျ နားလည်ပါမည်။ ဥပ္ပါဒနိရောဓ အနာဂတပုဂ္ဂလ ကိုလည်း ဥပ္ပါဒဇယားဖြင့် ပင်ဆိုပါ။

<u>အရကောက်၌ကျန်</u> -၁၆၇ စက္ခုမူ၊ သောတမူလီ၌ ကာမရူပမှ အရူပသို့သွားမည့် ပဉ္စဝေါဥ-နှင့် ပစ္ဆိမဘဝိက ပဉ္စဝေါ ဥပပဇ္ဇန္တတို့ အရကောက်၌ ကျန်နေသည်။ ဤသဘောတရားများ အားလုံးကိုပင် အရကောက်ရာ၌ကျန်သည်။ နည်းစနစ်ကျကျ လေ့လာမှသာ သိမြင်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဥပ္ပါဒဇယား ဖြင့် ဆို၍ ကောက်ပါမှ သဘာဝကျကျ နားလည်နိုင်မည်။

http://www.dhammadownload.com

အာယတန နိရောဓ အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

အမည်	အသီးသီး-ချုပ်လတ္တံ့	(အတု) ချုပ်လတ္တံ့မရ	(အစစ်)ချုပ်လတ္တံ့မရ
	မိမိဖြစ်ခိုက်-ဘုံ၌-ချုပ်ပြန်ကောင်း	မိမိ-ဘုံ၌နောင်မချုပ်ပြန်	ပရိနိဗ္ဗန္တ
ကာမ	(က) ဥ. စ ၁၁ ချုပ်လတ္တံ့	စ	စ
ရူပ	(ခ) ဥ. စ ၅ ချုပ်လတ္တံ့	စ	စ
အရူပ	(ဂ) ဥ. စ ၂ ချုပ်လတ္တံ့	စ	စ
အသည	(ဃ) ဥ. စ ၂ ချုပ်လတ္တံ့	စ	
ဘုံသတ်ရန်	သုဒ္ဓါဥမျှ ချုပ်လတ္တံ့ရ	အကနိဋ္ဌ တုမရ	အပါယိက စစ်မရ

ဝိဘင်းများ ॥ ॥ ၁॥(က) ကာမာဝစရာန်။ ၁॥ (ခ) ရူပါဝစရာန်။ ၁॥ (ဂ) အရူပါဝစရာန်။
၁॥(ဃ) အသညသတ္တာန်။ ၃॥ ပရိနိဗ္ဗန္တာန်။

အရကောက်॥ ॥ နိရောဓဖြစ်၍ ချုပ်ပြန်ကောင်းဟု ဆို၍ကောက်ပါ။
နိက် ၂-ဘက်ရ ပရိနိဗ္ဗန္တ (အမြတ်) မှစ၍ ထုတ်ကောက်ပါ။

ဝါရတွဲ ॥ ॥ ပွန်-တီ ပုဂ္ဂလောကာသ။ ဥပ္ပါဒနှင့် ဥပါဒ်ကို ဘင်၊ ဘင်ကို ဥပါဒ်ပြောင်း၍ဆိုပါ။
(ဘင်ဆိုသော်လည်း စဝန္တ (ပရိနိဗ္ဗန္တ) ပင်။)

နိရောဓ ပစ္စုပ္ပန္နာ နာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

ဤဇယားရှိ - ပရိနိဗ္ဗန္တ (အစစ်၊ အတု) စဝန္တတို့သည် ချုပ်လတ္တံ့မရသော်လည်း အသီးအသီး (ဆိုင်ရာ) ချုပ်ဆဲရကြမည်။

စက္ခုု. သောတ တို့သည် ကာမရူပ ၂-တန်းမှ စဝန္တ -၆-လုံး ချုပ်ဆဲရမည်။ ချုပ်လတ္တံ့မရသည်များကို မူလီလိုက်၍ထုတ်ပါ။

ဃာန - ချုပ်ဆဲအရ ကာမအတန်းမှ စဝန္တ ၃-လုံးရမည်။

ပဋိလောမများပြန်ရာ၌ ၁-မှ ဥပပဇ္ဇန္တများ အစက္ခုက၊ အဃာနကနှင့် စဝန္တများကို တစ်ဘက်ရ ထုတ်ပါ။

ရူပမူ၌ ရူပချုပ်ဆဲရက "သရူပက" စသည်၊ မရက "အရူပက" စသည်ထုတ်ပါ။

မနမူ၌ အစိတ္တက - သစိတ္တက စသည်ဖြင့် ရ၊ မရ ထုတ်ပါလေ။ (ဥပ္ပါဒနှင့် ပြောင်းပြန်)

| အတူ-ပြန်ညွှန်း॥ | ॥ယခုပွန်-နာ-ပဋိလောမ-၁ ဘက်ရနှင့် ဆိုခဲ့ပြီး ပွန်-တီ ပဋိလောမတူကြသည်ကို လက်ာ ၈ အညွှန်းကို သတိရပါ။

အချုပ် ॥ ॥ ယခုဝါရတွဲနှင့် တီ-နာ-ပုဂ္ဂလောတို့ ဥပ္ပါဒသဘောအတိုင်း ကြံဆ၍ဟောပါလေ။

| ၉-ဝါရပြီး॥ | ॥ဥပ္ပါဒ အနာဂတပုဂ္ဂလ ၁-ဝါရဖြင့်ပင် ပွန္နာပုဂ္ဂလ၊ တီနာပုဂ္ဂလ၊ ၎င်းဝါရ(၃)ဝါရပြီး၍ နိရောဓ၌လည်း ယင်း(၃)ဝါရ၊ ဥပ္ပါဒနိရောဓ၌လည်းယင်း(၃)ဝါရပြီးရကား အားလုံး ၉-ဝါရပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

အာယတန ဥပ္ပါဒ နိရောဓ – အနာဂတာ ပုဂ္ဂလောကာသ

	ဖြစ်လတ္တံ့ - ရ ချုပ်လတ္တံ့ - ရ	ဖြစ်လတ္တံ့ မရ ချုပ်လတ္တံ့ ရ		× ×	
အမည်	မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်း	ပစ္ဆိမဘဝိက		ပရိနိဗ္ဗန္တ	
		အတူ	အစစ်	အတူ	အစစ်
ကာမ	(က) ဥ ၈ - ၁၁	ဥ - ၁၁	ဥ - ၁၁	၈	၈
ရူပ	(ခ) ဥ ၈ - ၅	ဥ - ၅	ဥ - ၅	၈	၈
အရူပ	(ဂ) ဥ ၈ - ၂	ဥ - ၂	ဥ - ၂	၈	၈
အသည	(ဃ) ဥ ၈ - ၂	ဥ - ၂		၈	
ဘုံသတ်ရန်	၄. ၂၆. ၁	၄. ၂၅. ၁	၄. ၂၂	၄. ၂၅. ၁	၄. ၂၂

အမှာ။ ။ ဝိဘင်းများ၊ အရကောက်များ ဥပ္ပါဒသဘောအတိုင်းပင်။ ဤ ဥ-နိဝါရတွဲများ ပွန်တီ ပုဂ္ဂလော။ ပွန် နာ ပုဂ္ဂလောတို့သည် ဥပ္ပါဒနှင့် ယေဘုယျအားဖြင့် တူကြသည်။ တီ နာ ပုဂ္ဂလောကာသ သည် နိရောဓနှင့် တူသည်။ သဘောကြံဆနည်းကား အားလုံး အတူတူပင်ဖြစ်သည်။

ဥပ္ပါဒနိရောဓ အနာဂတ ပုဂ္ဂလ - ဥပ္ပါဒဇယားဖြင့်ဆိုတတ်ရန် ညွှန်ကြားချက်များအတိုင်းပင်။

ဝါရတွဲများ

ပွန်ဘက်က (ဆိုင်ရာ) ဥပပဇ္ဇန္တမျာ်း အလျားလိုက် (အထက်အောက်မဟုတ်) ရမည်။ အတိတ်ဘက် က (ဆိုင်ရာ) (ဥ-၈) အစုံလိုက် (ပစ္ဆိမဘဝိကများပါ) ရမည်။ အနာဂတ်ဘက်က ပုံမှန်လက်ရှိရနေကြ အတိုင်းပင် ရကြသည်။ထိုသို့ ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာရကြသည်များကို ကြည့်၍ ရှေ့ကအတိုင်း ဆိုပါလေ။

ဥပ္ပါဒနိရောဓ ပစ္စုပ္ပန်အတွက်

ဥပ္ပါဒနိရောဓ ပစ္စုပ္ပန်ကို ဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန်ဖြင့်ဆိုရမည်။ ဤဝါရမျိုး အနုလုံ အရမတူကြ၍ "နော" ဝိဘင်းချည်းထုတ်ပါ။နိုက်၌ အနုလုံ "နော" အရ တရားများ အပြန်အလှန် ကောက်ရစီထား၍ ထုတ်ပြီး ကျန်တရားများကို နိုက် ၂-ဘက်ရထုတ်ပါ။

သစက္ခုက ဥ၊ (လုံ-နုနော-အရ၊ နိုက်ပဋိ၁ဖက်ရ)
အစက္ခုက ဥ၊ (ကျန်ဥအားလုံး နိုက် ၂-ဖက်ရဟော)
သသောတက ၈ (လုံ-ပဋိနောအရ၊ နိုက်နု ၁ဖက်ရ)
အသောတက ၈ (ကျန်၈အားလုံး နိုက် ၂-ဖက်ရဟော)

စက္ခု+သောတ = နိုက်

၁။ သသောတကာနံ စဝန္တာနံ တေသံ (တတ္ထ)

၂။ အစက္ခုကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, အသောတကာနံ စဝန္တာနံ တေသံ (တတ္ထ) (၂-ဖက်ရ)

၃။ သစက္ခုကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ (တတ္ထ)

နုကား - ပဉ္စဝေါ် စုတိ ၁၅။ပ။သသောတကပဉ္စဝေါ်-စဝန္တဖြစ်သော ပု ၄၊ ဖ ၄ ရ၏။

စက္ခာယတနမဖြစ်ကောင်းသော အပါယ်သြပပါတိက ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော ဒု-ပုဂ္ဂိုလ်-စသည်ဖြင့် (ကောက်-၁၈၈-၉) ၌ရှုပါ။

ပရိညာဝါရအတွက် ခန္ဓအတိုင်းပင်။

အာယတန ယမိုက်ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၄။ ဓာတုယမိုက် – ပဏ္ဏတ္တိ ဥဒ္ဒေသပါဠိတော်

(ကျမ်းတက်) ဟောရိုးစစ် - အာယတနနည်းတူဟောပါ။

၁။ ဓာတုဒ္ဒေသ ။ ။ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော။

၂။ နာမဝတ္ထာန် ။ ။ စက္ခုဓာတု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှာ၊ ကာယ၊ ရူပ၊ သဒ္ဒ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဖော၊ စက္ခုဝိညာဏဓာတု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှာ၊ ကာယဝိညာဏဓာတု၊ မနောဓာတု၊ မနောဝိညာဏဓာတု၊ ဓမ္မဓာတု။

၃။ နယဝါရ ။ ။ ပဒသောဓနဝါရ ။ ပဒသောဓန မူလစက္ကဝါရ။ သုဒ္ဓဓာတုဝါရ ။ သုဒ္ဓဓာတု မူလစက္ကဝါရအားဖြင့် (၄) ပါး--၏။

၁။ ပဒသောဓန ဝါရ			၂။ ပဒသောဓန မူလစက္ကဝါရ			
			ဓာတု	စက္ခုဓာတု	- ပ -	ဓမ္မဓာတု
၁	စက္ခု	စက္ခုဓာတု	။		။	။
ပ	- ပ -	- ပ -	။	။		။
၁၈	ဓမ္မော	ဓမ္မဓာတု	။	။	။	
၃။ သုဒ္ဓဓာတု ဝါရ			၄။ သုဒ္ဓဓာတု မူလစက္ကဝါရ			
			ဓာတု	စက္ခု	- ပ -	ဓမ္မော
၁	စက္ခု	ဓာတု	။		။	။
ပ	- ပ -	- ပ -	။	။		။
၁၈	ဓမ္မော	။	။	။	။	

ပစ္စနိက်၌ "န" ပဋိသေဓထည့်ဟောပါ။ ဓာတုအစဉ်ကြည့်၍ ပေယျာလဖော်ဆိုပါ။

ဓာတုယမက ဥဒ္ဒေသလာ . နယ. ယမက စသည်အကျဉ်းပြဇယား

	ဝါရ	(လုံ+နိက်)	ယမက	ပုစ္ဆာ	အတ္ထ
၁	ပဒသောဓန၊	၂	၃၆	၇၂	၁၄၄
၂	။ မူလစက္က၊	၂	၆၁၂	၁၂၂၄	၂၄၄၈
၃	သုဒ္ဓဓာတု၊	၂	၃၆	၇၂	၁၄၄
၄	။ မူလစက္က၊	၂	၆၁၂	၁၂၂၄	၂၄၄၈
ပေါင်း	၄	၈	၁၂၉၆	၂၅၉၂	၅၁၈၄

နိဒ္ဒေသ

စက္ခု စက္ခုဓာတူတိ? ဒိဗ္ဗစက္ခု ပညာစက္ခု စက္ခု န စက္ခုဓာတု၊ စက္ခုဓာတု စက္ခုစေဝ စက္ခုဓာတု စ၊ စက္ခုဓာတု စက္ခူတိ? အာမန္တာ။

(အာယတနအတိုင်း ထုတ်ဆောင်ပါ-တူပြီ။)

http://www.dhammadownload.com

စက္ခုဝိညာဏ ဓာတုယမက

၁	စက္ခုဝိညာဏဓာတ်	စက္ခုဝိညာဏ	စက္ခုဝိညာဏဓာတု	လုံ-အာမန္တာ
၂	မှတစ်ပါး ၁၇-ပါး ဓာတ်၊ ပညတ်			နိုက်. အာမန္တာ

သောတဝိညာဏဓာတ် စသည်တူပြီ

မနောဓာတု

၁	မနောဓာတ် ၃-ခုမှတစ်ပါး စိတ် ၈၆-ခု	မနော		မနောဓာတုံ၌ပေတ္တာအဝသေသော
၂	မနောဓာတ် ၃-ခု	မနော	မနောဓာတု	မနောနမနောဓာတု မနောဓာတု မနောစေဝ မနောဓာတုစ
၃	စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈၊ နိ၊ ပညတ်			မနဥ္စ မနောဓာတုစ ဌပေတွာ အဝသေသော နစေဝ မနော နစ မနောဓာတု။

မနောဝိညာဏ ဓာတု

၁	မနောဝိညာဏဓာတ် ၇၆-ခု	မနောဝိညာဏ	မနောဝိညာဏဓာတု	လုံ-အာမန္တာအရ
၂	ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊မနောဓာတ် ၃-ခု စေ-၅၂ ရုပ်-၂၈ နိ-ပညတ်			နိုက်-အာမန္တာအရ

ကျန်တရားများ-အာယတန နည်းမှီ၍ဆိုပါ။ ဝိဘင်းသွားတူပြီ။

မှတ်ချက်။ ။

ဓာတုယမိုက် ပဝတ္တိဝါရ၌ သဒ္ဒဓာတ်၊ (မနောဝိညာဏဓာတ်ကြဉ်သော) ဆဝိညာဏဓာတ်တို့ကို ပဋိသန္ဓေအခါ စုတိအခါတို့၌ မဖြစ်ကုန်သောကြောင့် ဤဓာတ် ၇-ပါးတို့ကို ပဝတ္တိဝါရ ဝိဿဇ္ဇနာဝါရ၌ မဟောအပ်ကုန်။ သတ္တဝိညာဏဓာတ်တို့တွင် မနောဝိညာဏဓာတ် ၁-ခုကိုသာ ဝိဿဇ္ဇနာ၌ရအပ်၏။ ထိုမနောဝိညာဏဓာတ်ကိုလည်း မနာယတနအတိုင်းဟောပါ။

(ပဝတ္တိဝါရကိုလည်း အာယတနနည်းမှီ၍ဟောပါ။)

ဓာတုယမိုက်ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၅။ သစ္စ ယမိုက်

မာတုယမိုက်ကို - - - - သစ္စယမိုက်ကို ဟောတော်မူ၏။

ပဏ္ဏတ္တိဝါရ ပဝတ္တိဝါရ ပရိညာဝါရ-၃။	ဥဒ္ဒေသ နိဒ္ဒေသ-၂။	ပရိစ္ဆေဒဝါရ ပရိစ္ဆိန္နုဒ္ဒေသဝါရ ဝိဘာဂဝါရ-၃။	[illegible]	သစ္စုဒ္ဒေသ နာမဝဝတ္ထာန် နယဝါရ-၃။	ထိုတွင်

သစ္စုဒ္ဒေသ ကို-၏	- ကား	စတ္တာရိ သစ္စာနိ
ထို့နောင်-နာမဝဝတ္ထာန်-၏	- ကား	ဒုက္ခသစ္စံ၊ သမုဒယသစ္စံ၊ နိ-သစ္စံ၊ မဂ္ဂသစ္စံ (အနက်ပေး)
အခြားမဲ့-နယဝါရ-၏	ထို-သည်လည်း	ပဒသောဓနေဝါရ၊ ပဒသောဓန မူလစက္ကဝါရ သုဒ္ဓသစ္စဝါရ၊ သုဒ္ဓသစ္စ မူလစက္ကဝါရ - ၄ -၏။
အနုလုံ-ပစ္စနိက်-၂	ဒုက္ခသစ္စာ ယမက အစရှိသော အားဖြင့်-၄ ၏။	
အနုလောမ ပုစ္ဆာ. ပဋိလောမပုစ္ဆာ ၂-၏။	သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ-၂ ၏။	

ဟောဟန်ကား - ဒုက္ခံ ဟူသည်တည်း

ဥဒ္ဒေသ ပါဠိတော်

၁။ ပဒသောဓနေ ဝါရ			၂။ ပဒသောဓနေမူလ စက္ကဝါရ				
			သစ္စာ	ဒုက္ခသစ္စံ	သမုဒယသစ္စံ	နိရောဓသစ္စံ	မဂ္ဂသစ္စံ
၁	ဒုက္ခံ	ဒုက္ခသစ္စံ	။		။	။	။
၂	သမုဒယော	သမုဒယသစ္စံ	။	။		။	။
၃	နိရောဓော	နိရောဓ သစ္စံ	။	။	။		။
၄	မဂ္ဂေါ	မဂ္ဂသစ္စံ	။	။	။	။	

၃။ သုဒ္ဓသစ္စ ဝါရ			၄။ သုဒ္ဓသစ္စမူလ စက္ကဝါရ				
			သစ္စာ	ဒုက္ခံ-	သမုဒယော-	နိရောဓော-	မဂ္ဂေါ-
၁	ဒုက္ခံ	သစ္စံ (သစ္စာ)	။		။	။	။
၂	သမုဒယော	။ ။	။	။		။	။
၃	နိရောဓော	။ ။	။	။	။		။
၄	မဂ္ဂေါ	။ ။	။	။	။	။	

ပစ္စနိက်၌ "န" ပဋိသေဓထည့်၍ဆိုပါ။ ယမကတွက်နည်း လက်ာများသတိပြုပါ။

	ဝါရ	(လုံ-နိက်)နယ	ယမက	ပုစ္ဆာ	အတ္ထ
၁	ပဒသောဓနေ၊	၂	၈	၁၆	၃၂
၂	။ မူလစက္က၊	၂	၂၄	၄၈	၉၆
၃	သုဒ္ဓသစ္စ၊	၂	၈	၁၆	၃၂
၄	။ မူလစက္က၊	၂	၂၄	၄၈	၉၆
	၄	၈	၆၄	၁၂၈	၂၅၆

http://www.dhammadownload.com

သစ္စယမက–ပဏ္ဏတ္တိ နိဒ္ဒေသ

၁	လောကီစိတ် ၈၁။တဏှာ၊ ကာယိက ဒုက္ခ၊ စေ-ဒုက္ခ မှတစ်ပါး စေ-၅၁၊ ကမ္မဇ္ဇိယဗဒ္ဓရုပ် ၂၈-ခု၊		ဒုက္ခသစ္စာ	ကာယိကံဒုက္ခံ၊ စေ-ဒုက္ခံ ဌပေတွာ အဝသေသံ ဒုက္ခသစ္စံ နဒုက္ခံ၊
၂	ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်၌ ရှိသော ဝေဒနာဟု ဆိုအပ်သော-ကာယိကဒုက္ခ၊ ဒေါသမူဒွေးရှိသော ဝေ-သော စေတသိကဒုက္ခ	ဒုက္ခ	ဒုက္ခသစ္စာ	ကာယိကံဒုက္ခံ စေ-ဒုက္ခံ ဒုက္ခဉ္စေဝ ဒုက္ခသစ္စဉ္စ (လုံ-နု အာမန္တာ အရ)
၃	ကာယိကဒုက္ခ၊ စေ-ဒုက္ခ၊ ဒုက္ခသစ္စာမှတစ်ပါးသစ္စာ ၃-ပါး။ သစ္စဝိမုတ်ဖြစ်သော မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ၂၉-ခု ဖိုလ်-ပ္ပါဒ် ၃၇၊ အနိန္ဒြိယ ဗဒ္ဓဖြစ်သော ဥတုဇ ရုပ်ကလာပ် ၂-ခု၊ ပညတ်၊			ဒုက္ခဉ္စ ဒုက္ခသစ္စဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသံ နစေဝ ဒုက္ခံ နစ ဒုက္ခသစ္စံ၊

သမုဒယ

၁	တဏှာမှတစ်ပါးသော ကိလေသာ ၉-ပါး၊ ထိုကိလေသာ ၉-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော-အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ထိုအကု-ပ္ပါဒ်၏ အာရုံဖြစ်သော-လောကီကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ဟု ဆိုအပ်သော သမုဒယ သာမည။	သမုဒယ		သမုဒယသစ္စံ ဌပေတွာ အဝသေသော သမုဒယော န သမုဒယသစ္စံ။
၂	တဏှာ ဟုဆိုအပ်သော သမုဒယသစ္စာ	သမုဒယ	သမု-သစ္စာ	သမုဒယသစ္စံ သမု-စေဝ သမုဒယ သစ္စဉ္စ
၃	သမုဒယ သာမည၊ သမုဒယသစ္စာမှတစ်ပါး သစ္စာ ၃-ပါး သစ္စာဝိမုတ်ဖြစ်သော မဂ်-ပ္ပါဒ် ၂၉-ခု၊ ဖိုလ်-ပ္ပါဒ် ၃၇-ခု၊ အနိန္ဒြိဗဒ္ဓဖြစ်သော ဥတုဇရုပ်ကလာပ် ၂-ခု ပညတ်။			သမုဒယဉ္စ သမုဒယသစ္စဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသော န စေဝသမုဒယော နစသမု--စ္စံ

နိရောဓသစ္စာ

၁	ကာမကုသိုလ်သည် ပယ်အပ်သော ကိလေသာ၏ အဘာဝဟုဆိုအပ်သော **တဒင်္ဂနိရောဓ**။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်သည် ပယ်အပ်သော နီဝရဏ၏ အဘာဝဟုဆိုအပ်သော **ဝိက္ခမ္ဘန နိရောဓ**။ မဂ်သည် ပယ်အပ်သော ကိလေသာ၏ အဘာဝ-သော **သမုစ္ဆေဒ နိရောဓ**။ ဖိုလ်သည် ပယ်အပ် သော ကိလေသာ၏-သော **ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ နိရောဓ**။ စိတ်-စေ-တို့၏ ဘင်ဟု --သော **ခဏနိရောဓ**-အစရှိသော နိရောဓ သာမည။	နိရောဓ		ဝိဘင်းကို-သမုဒယသစ္စာ နည်းမှီ၍ ထုတ်ပါ။
၂	နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ်သော နိရောဓသစ္စာ (နိရောဓ-နိရောဓသစ္စာ ၂မည်ရ)	နိရောဓ	နိ-သစ္စာ	
၃	နိရောဓ သာမည နိရောဓသစ္စာမှတစ်ပါး သစ္စာ ၃-ပါး သစ္စဝိမုတ်ဖြစ်သော ။ပ။ ပညတ်။			

http://www.dhammadownload.com

မဂ္ဂသစ္စာ

၁	သဟိတ်ကာမာဝစရ ဝိပါက်, ကြိယာ, မဟဂ္ဂုတ်စိတ်၌ရှိသော **ပဉ္စင်္ဂိကမဂ်**၊ မဟာကုသိုလ်စိတ်. ၈-ခု၌ရှိသော အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ်၊ ဖိုလ်စိတ် ၄-ခု၌ရှိသော **အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ် မိစ္ဆာမဂ်၊ ဇဃ်မဂ်၊ သကဋ္ဋမဂ်** အစရှိသော မဂ္ဂသာမည	[illegible]		မဂ္ဂသစ္စံ ဌပေတွာ အဝသေသော မဂ္ဂေါ န မဂ္ဂသစ္စံ။
၂	မဂ်စိတ် ၄-ခု၌ရှိသော မဂ္ဂင် ၈-ပါးဟုဆိုအပ်သော မဂ္ဂသစ္စာ။	[illegible]	[illegible]	မဂ္ဂသစ္စံ မဂ္ဂေါစေဝ မဂ္ဂသစ္စဉ္စ။
၃	မဂ္ဂသာမည၊ မဂ္ဂသစ္စာမှတစ်ပါး သစ္စာ-၃ပါးသစ္စဝိမုတ်ဖြစ်သောမဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ၂၉ခု၊ ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ၂၉ခု၊အနိန္ဒြိယ ဗဒ္ဓဖြစ်သောဥတုဇကလာပ် ၂ခု၊ ပညတ်။			မဂ္ဂဉ္စ မဂ္ဂသစ္စဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသော နစေဝ မဂ္ဂေါ--စ္စံ

မှတ်ချက်=ဖိုလ်၄ခု၌ရှိသော အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ်ကိုနှုတ်၍“ ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ၂၉ခု ” ဟုဆိုရသည်။

အဓိပ္ပါယ်

* <u>သမုဒယသဒ္ဒါ</u>သည် အကြောင်းကိုဟော၏။ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာ၏အကြောင်းတရားကိုကောက်သည်။
* <u>နိရောဓသဒ္ဒါ</u>သည် ချုပ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် ချုပ်ခြင်းသာမည၊ နိဗ္ဗာန်တရားကို ကောက်သည်။
* <u>မဂ္ဂသဒ္ဒါ</u>လည်း မဂ္ဂသာမည။ ခြေကြောင်းခရီး၊ လှည်းကြောင်းခရီး အစရှိသော မဂ္ဂသာမည, မဂ္ဂသစ္စာကို ဟောသည်ဖြစ်၍ မဂ္ဂသာမည, မဂ္ဂသစ္စာကိုကောက်သည်။

ပဒသောဓနေ မူလစက္ကဝါရ

ဒုက္ခမူ-သမုဒယမူလီ-ပဋိလောမ (**ပဋိလောမအတွက်သာ**)

၁	သမုဒယသစ္စာ	[illegible]	[illegible]	သမုဒယသစ္စံ-သစ္စဉ္စေဝ သမု-သစ္စဉ္စ
၂	သမု-မှတစ်ပါးသစ္စာ-၃ပါး	[illegible]		အဝသေသာသစ္စာ န သမုဒယသစ္စံ
၃	သစ္စဝိမုတ်ဖြစ်သော မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ၂၉-ခု ဖိုလ်-ပ္ပါဒ် ၃၇-ခု၊ အနိန္ဒြိယ ဗဒ္ဓဖြစ်သော ဥတုဇရုပ်ကလာပ် ၂-ခု၊ ပညတ်။			(နိုက်-နူ ပဒသောဓနေအတိုင်း) (။ ပဋိ-အာမန္တာ)

မှတ်ချက်။ ။ပဏ္ဏတ္တိနိဒ္ဒေသ-၂. ၃. ၄-ဝါရတို့ (လုံ-နိုက်)ပဋိလောမများ ဝိဘင်းအသွားတူကြပြီ။ လုံ-ပဋိ-၌ သံသယသစ္စာသည် ၂-ဘက်ရ၊ ကျန်သစ္စာ ၃-ပါးသည် ၁-ဘက်ရ။ (နိုက်ပဋိ-အာမန္တာချည်း) (ခန္ဓ အာယတနကပင် ဤအချက်များ မှာထားခဲ့ပြီ) **ပဏ္ဏတ္တိဝါရ ပုံသေနည်းများ**မှတ်သားပါလေ။

http://www.dhammadownload.com

သုဒ္ဓသစ္စဝါရ

၁	ကာယိက ဒုက္ခ၊ စေတသိကဒုက္ခ	ဒုက္ခ	သစ္စာ	လုံ-နု အာမန္တာ အရ
၂	မှတစ်ပါး သစ္စာ ၄-ပါး		သစ္စာ	လုံ-ပဋိ (ထုံးစံ)
၃	သစ္စဝိမုတ်ဖြစ်သော မဂ်-ပွါဒ် ၂၉-ခုဖိုလ် -ပွါဒ် ၃၇၊ အနိန္ဒြိယ ဗဒ္ဓဖြစ်သော ဥတု-၂-ပညတ်			ဒုက္ခံ ဌပေတွာ အဝသေသာသစ္စာ န ဒုက္ခံသစ္စံ၊ ဒုက္ခဥ္စ သစ္စဥ္စ ဌပေတွာ အဝသေသံ န စေဝ ဒုက္ခံ န စ သစ္စာ။ (နိုက်. ပဋိ. အာမန္တာ)

အမှာ။ ။ လုံ-ပဋိ ထုံးစံမှာ သံသယသစ္စာသည် ၂-ဘက်ရ။ ကျန်သစ္စာ ၃-ပါးသည် ၁-ဘက်ရ။

၁	သမုဒယ သာမည၊ သမု-သစ္စာ	သမု	သစ္စာ	လုံ-နု-အာမန္တာ-အရ
၂	မှတစ်ပါး သစ္စာ -၃ ပါး		သစ္စာ	လုံ-ပဋိ (ထုံးစံ)
၃	သစ္စဝိမုတ် ပညတ်			နိုက်-နု ဒုက္ခသစ္စာမှီ၍ထုတ်။

၁	သစ္စာထိုက်သောနိရောဓသာမည၊နိရောဓသစ္စာ	နိရောဓ	သစ္စာ	လုံ-နု-အာမန္တာ-အရ
၂	မှတစ်ပါး သစ္စာ-၃ ပါး		သစ္စာ	လုံ-ပဋိ (ထုံးစံ)
၃	သစ္စဝိမုတ် - ပညတ်။			နိုက်နု-ဒုက္ခသစ္စာမှီ၍ထုတ်။

၁	သစ္စာထိုက်သော မဂ္ဂသာမည၊ မဂ္ဂသစ္စာ၊	မဂ္ဂ	သစ္စာ	လုံ-အာမန္တာ အရ
၂	မှတစ်ပါး သစ္စာ- ၃ ပါး		သစ္စာ	လုံ-ပဋိ (ထုံးစံ)
၃	သစ္စဝိမုတ် -- ပညတ်။			နိုက်. နု-ဒုက္ခသစ္စာမှီ၍ထုတ်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤသုဒ္ဓသစ္စဝါရ၌ သစ္စာထိုက်သောတရားကိုသာ ဟောသောကြောင့် မဂ္ဂသာမည၌ ဖိုလ်၌ရှိသော အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ်ကို မဟောရ။ ထိုသို့မဟောရသောကြောင့် နိုက်၌ဖိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ် ၃၇-ခု ကောက်သည်။

သုဒ္ဓသစ္စဝါရပြီး၏။

သုဒ္ဓသစ္စမူလစက္ကဝါရ၌လည်း မထုးတော့ပြီ။

ပဏ္ဏတ္တိဝါရပြီး၏။

-၇-A

http://www.dhammadownload.com

သစ္စယမက၊ ပဝတ္တိ၊ ပစ္စုပ္ပန္န၊ ပုဂ္ဂလဝါရဖြေဆိုသော

	၁	၂	၃	၄
	ဒုက္ခ-သမုဒယ	ဒုက္ခ-မဂ္ဂ	ဒုက္ခ	
ပဉ္စဝေါကာရ	လောဘမူစိတ်-၈ စေတသိက် -၂၂ စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီ ဟုဆိုအပ်သော ပုထုဇဉ် - ၄ အောက်ဖ - ၃	မဂ်-၄ခု၊ စေ-၃၆ (စိတ္တဇရုပ်) တို့၏ ဥပ္ပါ-သော မဂ္ဂဋ္ဌာန်-၄-ယောက်	ပဋိ-၁၉-စေ-၃၅ ကမ္မဇကလာပ် ၃-၇-၄ အစစ္စာ-ဉ-သော ခပ်သိမ်းသောဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော ပု-၄၊ အ. ဖ-၃၊ ပဉ္စဝေါ- ပဝတ္တိအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခုမှတပါး တဏှာကင်း (မဂ်ကင်း)သောစိတ် ၇၇ (၈၁) ခု လော-ဒိ-မာ ကြဉ်စေ ၄၉ (၅၂) စိတ္တဇရုပ်တို့၏ဥပ္ပါ-သော ပု-၄-ရိ-၈ (ဖ-၄)၊ စတုဝေါကာရပဝတ္တိအခါ (လောဘမူ)မော-ဒွေးမနော-ဝဋ္ဋန်း မဟာကု၊	စုတိ-၁၉-ပ-ခပ် သိမ်းသောစဝန္တဖြစ်သော ပု-၄၊ ဖ-၄။ ပဝတ္တိအခါပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိ၏အနန္တရတိုင်အောင်ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ဘင်္ဂသော ပု-၄၊ ရိ-၈။
စတုဝေါကာရ (အရူပ)	လောဘမူစိတ်-၈ စေတသိက်-၂၂ တို့၏ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော-တိဟိတ်ပုထုဇဉ် အောက်ဖ -၃	အထက်မဂ် ၃-ခု၊ စေ-၃၆ တို့၏ ဥပ္ပါ-သော အထက် မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၃-ယောက် →မဂ္ဂသာ←	မဟာကြိ၊ အရူပစိတ်-၁၂-ခု။ (လော-ဒိ-မာ-ဒေါ-ကု-မစ်-ကု-ထိ-မိ-ဝိ-အပ္ပကြဉ်)စေ-၃၈ တို့၏ ဥပ္ပါ-သော-တိ-ပု၊ ဖ-၄။ (ဒေါ-ကု-မစ်-ကု-ဝိ-အပ္ပ) စေ-၄၃၊ ဥပ္ပါတိ ပု-ဖ-၄ * ခပ်သိမ်းသောစိတ်တို့၏ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီ, တဏှာကင်းသော မဂ်ကင်းသောစိတ် ၇၇-ခု (လောဘ-ဒိဋ္ဌိ-မာန) ကြဉ်သော-စေ-၄၉ တို့၏ဥပ္ပါ-သော-ပုထု-၄-အရိ-၈။ နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားခိုက်သော အနာဂါမ်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၊ အသညသတ်-ဥ-စ-သော သုဂတိအဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ (ပုဂ္ဂလော-၌ နိရောဓချန်၍ ဆိုကောက်ပါ)	အရူပဘုံ၌ (အထက်မဂ်-၃ခု)ဖိုလ်-၄ခု၊စေ ၃၆ တို့၏ဥပ္ပါ-သော (အထက်မဂ်-၃)ဖ၄။
ပြဿနာ ၁၀	တဏှာယ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ	(ပဉ္စဝေါကာရေ) မဂ္ဂဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။ (အရူပေ) မဂ္ဂဿ ဥပ္ပါ ဒက္ခဏေ	သဗ္ဗေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ ပဝတ္တေ (တဏှာဝိပ္ပယုတ္တ) (မဂ္ဂဝိပ္ပယုတ္တ) စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ * သဗ္ဗေသံ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, တဏှာဝိပ္ပယုတ္တ မဂ္ဂဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ နိရောဓသမာပန္နာနံ အသညသတ္တာနံ၊	သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿဘင်္ဂက္ခဏေ၊ အရူပေ ဖလဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊

မှတ်ချက်။ ။ * ခရေပွင့်ပြ အရကောက်နှင့်ပါဠိသည် ၃-၄ ပေါင်း၍ ရရှိလာသောတရားနှင့် ပါဠိဖြစ်သည်။ (သမုဒယ + မဂ္ဂနိက် ၂-ဘက်ရပင်)

အရူပဘုံ၌ မဂ်ဖိုလ်ဥပ္ပါဒက္ခဏ၌ ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်ဆဲမရ။ ပဉ္စဝေါ - ဘုံ၌ မဂ်ဖိုလ်ပင် ဒုက္ခသစ္စာမဟုတ်သော်လည်း မဂ်ဖိုလ်ပြုသော စိတ္တဇရုပ်သည် ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်သောကြောင့် မဂ်ဖိုလ်ဥပ္ပါဒက္ခဏ၌ ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်ဆဲရသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဩကာသဝါရ

၁	၂	၃
ဒုက္ခ	ဒုက္ခ + သမုဒယ	ဒုက္ခ+သမုဒယ+မဂ္ဂ
ရူပက္ခန္ဓာ၏သာဖြစ်ရာဖြစ်သော အသညသတ်ဘုံ	လောကီခန္ဓာ ၅-ပါး၏ဖြစ်ရာဖြစ်သောအပါယ်၄-ဘုံ	လောကီ+ကုတ် ခန္ဓာ ၄-ပါး ၅-ပါး၏ ဖြစ်ရာဖြစ်သော စတု-၄၊ ပဉ္စ-၂၂-ဘုံ
အသညသတ္တေ တတ္ထ	အပါယေ တတ္ထ	အဝသေသေ-စတု-ပဉ္စဝေါကာရေတတ္ထ

အမှာ။ ॥ အဝသေသေကား အပါယ်ကိုကန့်၍ ဇယားနံပါတ် ၂-တဘက်ရပါမှ ထည့်ပါ။
၂+၃ ပေါင်းကောက်ပါက သာမညကောက်ပါ။

ဆောင်။ ॥ ပ-ပဝတ် စု၊ ဖြစ်လေဒု၊ သမု-မဂ်မှာ ပဝတ်သာ (ပဋိ + ပဝတ္တိ + စုတိ) အခွဲ

သစ္စ အတီတပုဂ္ဂလ

၁	၂
ဒုက္ခ + သမုဒယ	ဒုက္ခ + သမုဒယ + မဂ္ဂ
အစမထင် သံသရာမှစ၍ ပ-ဥ-နု-ဂေါ-မဂ် (ပဋိမှစ) (ပု-၄၊ သော-မဂ်)	ဖ. မဖ. မဖ. မဖ . . . . . . ပစ္ဆိမ (အထက်မဂ်-၃၊ ဖ-၄)
အနဘိသမေတာဝီနံ (ပုထုဇ္ဇန် ၌ ဥ+စ=ဘင်ခွဲပါ)	အဘိသမေတာဝီနံ

(ဒုက္ခ+သမုဒယ"အာမန္တာ"-- ပု-၄၊ ရိ-၈) နိက်-"နတ္ထိ"။

၁။ အနဘိသမေတာဝီနံ- သစ္စာလေးပါးတရားတို့ကို သိဘူးပြီးသောအဖြစ်သို့မရောက်ကုန်သေးသော။
၂။ အဘိသမေတာဝီနံ- သစ္စာလေးပါးတရားတို့ကို သိဘူးပြီးသောအဖြစ်သို့ရောက်ကုန်ပြီးသော။
တေသံ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ (အနက်နှင့်ဝိထိကြည့်၍ အရကောက်ပါ)

အတီတပုဂ္ဂလောကာသ

ဒုက္ခမူ + သမုဒယမူလီ

၁	၂	၃
×	ဒုက္ခ ဘဝနိကန္တိက	ဇော ဒုက္ခ+သမုဒယ
(က) ပဋိ	ဘွင်-ဘွင် ၁၅. ၁၆ . . . မ. . . ဇ (မုချဒုတိယ၊ တံသဒိသဒုတိယ။) အသည - ဥ စ	ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. (ပ)ဘွင် . . စုဝ ကြွင်းစတု-ပဉ္စ-ဖြစ်အံ့ ပဋိမှ စုတိတိုင်
သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေစိတ္တေ ဝတ္တမာနေ အသညသတ္တာနံ	ဣတရေသံ စတုဝေါကာရာနံ ပဉ္စဝေါကာရာနံ

ဇယားထောက်၍ အရကောက်ကျက်ပါ။

၁။ ရူပါဝစရ-ပဉ္စမစျာန် ပဋိသန္ဓေတခု၊ စေ-၃၀ တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုသော (နာ-ဖ)တို့အား သုဒ္ဓါ ၅-ဘုံရ၏။

၂။ သုဒ္ဓါ-ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနောင်-ပ-ဘွင်ဟုဆိုအပ်သော မုချဒုတိယစိတ်။ ထိုစိတ်နှင့် သမုသစ္စာဖြစ်ဘူးသည်ကို အတိတ်၌ မရကောင်းသောအဖြစ်ဖြင့်တူသောကြောင့် တံသဒိသ ဒုတိယစိတ်ဟုဆိုအပ်သော-ဘွင်. ၁၅၊ မနော-ဇွန်း၊ ဘဝနိကန္တိက ပ-ဇော၊ ဤ ၁၈-ချက်သောစိတ်တို့၏ခဏတ္တယ

http://www.dhammadownload.com

သမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော အနာဂါမိ ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ၊ အသည ၃+စဖြစ်သော (သု+ပု)တို့အား အသညသတ်ဘုံရ၏။

၃။ သုဒ္ဓါဝါသဖြစ်အံ့ ဘဝနိကန္တိက ဒုတိယဇောမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်၊ ကြွင်းသော စတု+ပဉ္စ-ဖြစ်အံ့ ပဋိမှစ၍ စုတိတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ပု-၄၊ အရိ-၈ ယောက်တို့အား စတု-၄ဘုံ၊ ပဉ္စဝေါ-၂၆ဘုံလည်းရ၏။

အတီတ ပုဂ္ဂလောကာသ

ဒုက္ခမူ+မဂ္ဂမူလီ။ ။သမုဒယ+မဂ္ဂမူလီ

သုဒ္ဓါဝါသအတွက်

၁ ×	၂ ဒုက္ခ ဘဝနိကန္တိက	၃ ဇော ဒုက္ခ + သမုဒယ	၄ ဒုက္ခ + သမုဒယ + မဂ္ဂ
(က) ပဋိ	ဘွင်. ဘွင် မ. ဇ	ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. စုတိ	
(ခ) ပဋိ	ဘွင်. ဘွင် မ. ဇ	ဇ. ဇ ဘွင် ဝေါ ရမဂ်	ဖ. ဖ. ဘွင် စုတိ
သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	သုဒ္ဓါဝါသေ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ	သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ အကုသလေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ	အဘိသမေတာဝီနံ

ကြွင်းသော စတုဝေါကာရ ပဉ္စဝေါကာရ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား--

×	ဒုက္ခ + သမုဒယ	ဒုက္ခ + သမုဒယ + မဂ္ဂ
အစစ်	(က)ပဋိ ဘွင် ၁၅/၁၆ မ. ဇ ဇဘွင် စုတိ (ခ)ပဋိ ဘွင် ၁၅/၁၆ မ. ဇ. ဇဘွင် ပဉ္စနုဂေါမဂ်	(င)ပဋိဘွင် မ. ဇ . . . ဇစုတိ (စ)ဖ. မဖ-မဖ-မဖ စုတိ
အတု	(ဂ)ပဋိ ဘွင် မ. . . ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. . စုတိ (ဃ)ပဋိ ဘွင် - ဝေါ သကမဂ်/ အနာမဂ်/အရမဂ်	
	အနဘိသမေတာဝီနံ (အသည--ဥ. စ၊ ဒုက္ခသာ)	အဘိသမေတာဝီနံ ဥ. စ

အကောက်အညွှန်း သုဒ္ဓါဝါသအတွက်အပေါ်ဇယား

(က) ထိုဘဝ၌ အရဟတ္တမဂ်ကို မရသောသူဖြစ်အံ့ ဒုတိယဘွင်မှစ၍ စုတိတိုင်အောင်

(ခ) ။ ရသသူဖြစ်အံ့ ။ အရ မဂ်တိုင်အောင်

ကြွင်းသောစတုဝေါကာရ ပဉ္စဝေါကာရ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား (အောက်ဇယား)

ထိုဘဝ၌ (က)မဂ်ကိုမရသောသူဖြစ်အံ့ . . . . ပဋိမှ စုတိတိုင်အောင်

(ခ)ရသသူဖြစ်အံ့. . ပဋိမှသောမဂ်တိုင်အောင် ပု၄၊ သောမဂ်၊ ၄၊၂၁ဘုံ**(အနဘိ-အစစ်)**

အတု (ဂ)တပါးဘုံကပင် အောက်မဂ်ကို ရငြားသော်လည်း မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ မဂ်ကိုမရဘူးသေးသောကြောင့် တတ္ထ အနဘိသမေတာဝီမည်ကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်--

သော { ၁။ တပါးဘုံက သောမဂ်ကိုရ၍ မိမိဘုံ၌ သကမဂ်ကိုမရ သ-သူဖြစ်အံ့. . ပဋိ. . စုတိ။
၂။ ရသသူဖြစ်အံ့ . . . . ပဋိ. မှ. သကဒါမဂ်တိုင်အောင် **(သောဖ, သကမဂ်)**။

သ { ၁။ တပါးဘုံက. . . . သကမဂ်ကိုရ၍ မိမိဘုံ၌ အနာမဂ်ကို မရအံ့ **ပဋိ. . . စုတိ**။
၂။ ရသသူဖြစ်အံ့. အနာမဂ်တိုင်အောင် **(သကဖ, နာမဂ်)**

http://www.dhammadownload.com

အနာ { ၁။ တပါးဘုံက နာ-မဂ်ကိုရ၍ မိမိဘုံ၌ ရ-မဂ်ကို မရ ပဋိ-စုတိ--
၂။ ရသသူဖြစ်အံ့ ပဋိမှ အရမဂ်တိုင်အောင် (နာဖ+ရ+မဂ်) (အရူပဘုံ၊ ကာ ၇၊ ရူ ၁ဝ)

(င) မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ ရှေ့ဘဝ၌မဂ်ကို ရဘူးသသူဖြစ်အံ့။ (ပဋိ+စုတိ)။

(စ) ဤဘဝတွင်မှသာရသသူဖြစ်အံ့၊ ရ,စသော မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်မှစ၍ စုတိတိုင်။

ဥပ္ပါဒ အနာဂတ ပုဂ္ဂလဝါရ

	၁	၂	၃	၄
	ဒုက္ခ + သမုဒယ + မဂ္ဂ အဆုံးစွန်သော	တဏှာ ဒုက္ခ + မဂ္ဂ	ဒုက္ခ	×
က	အစမထင်. လ. ပု ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ	ဇ. မဖ. မဖ. မဖ. ပ. ဉ. နု. ဝေါ	မဂ်. ဖ. ဖ	ပစ္ဆိမ.
ခ	အစမထင်. လ. ပု မဖ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ	ဇ. ဖ. မဖ. မဖ. ပ. ဉ. နု. ဝေါ	မဂ်. ဖ. ဖ	ပစ္ဆိမ
ဂ	အစမထင်. လ. ပု မဖ. မဖ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ	ဇ. ဖ. မ. ဖ. ပ. ဉ. နု. ဝေါ	မဂ်. ဖ. ဖ	ပစ္ဆိမ
ဃ	အစထမင်. လ. ပု မဖ. မဖ. မဖ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ.	ဇ. ဖ. ပ. ဉ. နု. ဝေါ	မဂ်. ဖ. ဖ	ပစ္ဆိမ
၅	မဂ်ကိုမရလတ္တံ့သောမကျွတ်ထိုက်သောသူ			

ဒုက္ခ + သမုဒယ

(က) တဏှာမခြားပဲ မဂ်လေးတန်ကို ရလတ္တံ့သောသူဖြစ်အံ့။ (ဗာဟိယဒါရုစီရိယကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး)
(ခ) သောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှ တဏှာခြားသောသူဖြစ်အံ့။ (ဝိသာခါ, အနာထပိဏ်ကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး)
(ဂ) သကဒါဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ တဏှာခြားသောသူဖြစ်အံ့။(အနာထပိဏ်၏သမီး သုမနာကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး)
(ဃ) အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ တဏှာခြားသောသူဖြစ်အံ့။ (ဃဋိကာရဗြဟ္မာကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး)

၁။ ယေ (စဠေ) မဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ တေသံ။
၂။ ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ တေသံ။
၃။ အဂ္ဂမဂ္ဂ သမင်္ဂီနံ, အရဟန္တာနံ တေသံ။ (၂+၃-ပေါင်းထုတ်က ၃-အမြွတ်ကစထုတ်ပါ)
၄။ ပစ္ဆိမ စိတ္တသမင်္ဂီနံ။
၅။ ယေစ ပုထုဇ္ဇနာ မဂ္ဂံ န ပဋိလဘိဿန္တိ။ (၁+၅၊ ဣတရေသံ တေသံ။ ၃+၄- အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီနံ အရဟန္တာနံ။)

အရကောက်များ

၁။ (က) တဏှာမခြားပဲ မဂ်လေးတန်ကို ရလတ္တံ့သောသူဖြစ်အံ့၊ အစမထင် သံသရာမှစ၍ အဆုံးစွန်သော တဏှာ၏ အနန္တရတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်။

(ခ) သောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှ တဏှာခြားမူကား အစမထင် (ပ) ကျွတ်-ပု-သောတာပတ္တိ-မ-ဖ။

(ဂ) သကဒါဂါမ် ။ ။ ။ အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်၂-အဖ-၂။

(ဃ) အနာဂါမ် ။ ။ ။ အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်၃-အဖ-၃။

၂။ **အရဟတ္တမဂ်၏** ရှေးဝေါဒါန်၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော အနာဂါမိ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၊ တဏှာမခြားပဲ မဂ်လေးတန်ကို ရလတ္တံ့သောသူဖြစ်အံ့ အဆုံးစွန်သောတဏှာမှစ၍ **အရဟတ္တမဂ်၏**ရှေး

http://www.dhammadownload.com

ဝေါဒါန်၏ အနန္တရဖြစ်သော အနုလုံတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယ သမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ်-အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၃-ယောက် - အောက်ဖလဋ္ဌာန် ၃-ယောက်။

- သောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှ တဏှာခြားမှုကား အဆုံးစွန်သောတဏှာ (ပ) သောတာပတ္တိ ဖလဋ္ဌာန် အလယ်မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၂-ယောက်၊ အလယ်ဖလဋ္ဌာန် ၂-ယောက်။
- သကဒါဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ တဏှာခြားမှုကား အဆုံးစွန်သောတဏှာ (ပ) သကဒါမိဖလဋ္ဌာန် - အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန် အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်။
- အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ တဏှာခြားမှုကား အဆုံးစွန်သောတဏှာမှ (ပ) အနာဂါမိ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။

၃။ အရဟတ္တမဂ်၏ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်မှစ၍ ပစ္ဆိမစိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။

၄။ တိဟိတ် စုတိ တေရသ၊ စေ-၃၅ တို့၏ ခဏတ္တယမသင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော အရဟတ္တ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။

၅။ မဂ်ကို မရလတ္တံ့သော မကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်။

၁+၅။ အရကောက်ပါက ရှေးဦးစွာနံပါတ်၁-ဝိဘင်းကို အရကောက်၍ နောက်၌ နံပါတ်-၅ ဝိဘင်း ဆိုရိုးကိုပါ ထည့်၍ ပေါင်းကောက်ပါက ပြီး၏။

၃+၄။ အရဟတ္တမဂ်၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် - အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်မှစ၍ ပစ္ဆိမစိတ်တိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော အရဟတ္တ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။

(မှတ်ချက်) ဒုက္ခသစ္စာမူ၊ မဂ္ဂသစ္စာမူလီ၌ ဒုက္ခ + မဂ္ဂ ၂-ပါးဖြစ်လတ္တံ့တရားကား ဇယားရှိ ၁+၂ နံပါတ်တို့ရသောကြောင့် ၎င်း (၁+၂) ကို အရကောက်သော် အရဟတ္တမဂ်၏ ရှေ့ဝေါဒါန်စိတ်၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အနာ-ဖလဋ္ဌာန်၊ အရဟတ္တမဂ်၏ ရှေ့ဝေါဒါန်၏ အနုလုံတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ကျွတ်-ပု-အောက်မဂ် -၃ အောက်ဖလဋ္ဌာန် ၃-ယောက်ရ၏။

အနာဂတ ပုဂ္ဂလဝါရပြီး၏။

နိရောဓ အနာဂတ ပုဂ္ဂလ

ဤဝါရအတွက် ဒုက္ခ၊ သမုဒယ၊ မဂ္ဂ ၃-ပါးလုံး လက်ရှိရထားသည်ထက် ရှေ့စိတ်၏ဥပါဒ်တိုင်အောင် တိုး၍ယူလိုက်ပါ။ ထိုတိုး၍ယူထားသော ဥပါဒ်သည် ရှေ့ဘင်ကိုမျှော်၍ ချုပ်လတ္တံ့ရသည်။ (ဥပ္ပါဒ - အနာဂတဇယားကြည့်ထားပါ)

၁။ သမုဒယသည် ဖြစ်လတ္တံ့ရစဉ်က နံပါတ်-၁ သာရ၏။ ယခု ချုပ်လတ္တံ့အရ ၂-အကွက်၏အစ (သတ္တမ) ဇော၏ ဥပါဒ်အထိရသည်။ (ဖြစ်လတ္တံ့ထက် ချုပ်လတ္တံ့က ဥပါဒ်တစ်ခုပိုသည်)

၂။ မဂ္ဂသည် ဖြစ်လတ္တံ့ရစဉ်က ၁-၂ သာရ၏။ ယခု ချုပ်လတ္တံ့အရ ထို ၁-၂နှင့် ၃ အစ အရဟတ္တမဂ်၏ ဥပါဒ်အထိ ရသည်။

၃။ ဒုက္ခသည် ဖြစ်လတ္တံ့ရစဉ်က ၁-၂-၃ ရ၏။ ယခု ချုပ်လတ္တံ့အရ ထို ၁-၂-၃နှင့် ၄ ပစ္ဆိမစိတ်၏ ဥပါဒ်အထိရသည်။ ဤသည်တို့ကား နိရောဓ အနာဂတအတွက် ရှေ့စိတ်၏ ဥပါဒ်အထိတိုး၍ ယူပုံဖြစ်သည်။ (နိရောဓ အနာဂတတိုင်း ဤသို့ချည်း မှတ်သားပါလေ။)

ဥပ္ပါဒ အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသဝါရ (ဒုက္ခမူ + သမုဒယမူလီ)

		၁ ဒုက္ခ + သမုဒယ	၂ ဒုက္ခ	၃ ဒုက္ခ	၄ ×
၅	ပစ္ဆိမဘဝိကအစစ်	ပဋိ လ. ပု-ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ (အဆုံးစွန်သော)	(တကျော) ဇ. မဖ. မဖ. မဖ. ပ. ဉ. နု. ဝေါ	မ. ဖ. ဖ	ပစ္ဆိမ
		ပဋိ လ. ပု-မဖ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ	ဇ. ဖ. မဖ. မဖ. ပ. ဉ. နု. ဝေါ	မ. ဖ. ဖ.	ပစ္ဆိမ
		ပဋိ လ. ပု-မဖ. မဖ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ	ဇ. ဖ. မဖ. ပ. ဉ. နု. ဝေါ	မ. ဖ. ဖ.	ပစ္ဆိမ
		ပဋိ လ. ပု-မဖ. မဖ. မဖ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ	ဇ. ဖ. ပ. ဉ. နု. ဝေါ	မ. ဖ. ဖ.	ပစ္ဆိမ
၆	အတု	မိမိဖြစ်-ဘုံ၌နောင် မဖြစ်ပြန်-ပုတို့အား မရဏာ-ဇောသည် / လော-အုံ / ဒေါ,မော,မဟာကု-အုံ / ပဋိဘဘနဒမဇဇဇဇ (စတုတ္ထဇော)	(ပဥ္စမဇော) ဇ		စုတိ
		ပဋိဘဘနဒမဇဇဇဇဇဇ (ဆုံး-)	(တကျော) ဇ-ဘ-နဒ. မ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ		စုတိ
၇		မိမိဖြစ်ခိုက်-၌ နောင်ဖြစ်ပြန်-ပဋိမှစုတိတိုင် မကျွတ်-ကျွတ်ပု၊အမ၃၊အဖ၃၊ စတုဝေါ၄ဘုံ၊သုဒ္ဓါကြဉ်ပဥ္စဝေါ၂၁-ဘုံ	(က)ည-ဘုံ နောင်ဖြစ်ပြန်အသည ဥ+စ		(ခ) မဖြစ်ပြန် အသညဥ-စ

ဝိဘင်းများ

၁။ ဣတရေသံ စတုဝေါကာရာနံ ပဥ္စဝေါကာရာနံ တေသံ တတ္ထ။

၂+၃။ အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီနံ - အရဟန္တာနံ - ယဿစိတ္တဿအနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂံပဋိလဘိဿတိ အသညသတ္တာနံ တေသံ တတ္ထ။

၄။ ပစ္ဆိမ စိတ္တသမင်္ဂီနံ။

၅။ ပစ္ဆိမ ဘဝိက-**အစစ်**၊

၆။ ။**အတု** မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော-- မရဏာသန္နဇောသည် လောဘဇောဖြစ်အုံ။ ။ဒေါသမူ မောဟမူ မဟာကုသိုလ်ဇော ဖြစ်အုံ။

အရကောက်များ

* ဘုံသတ်ရန် ပုံသေ။ အပါယိက, စစ်မရ၊ အကနိဋ္ဌ, တုမရ။ ဖြစ်ပြန်ကောင်းကို, မရဆို, ပုဂ္ဂိုလ်သုဒ္ဓါဝါ။

ပစ္ဆိမဘဝိက-**အစစ်**-ကောက်ပုံ - -

အနာဂတပုဂ္ဂလဝါရ အစမထင်သံသရာမှစ၍ဟုဆိုသောနေရာတွင် (ပဋိသံ)မှစ၍ ဟုပြောင်းလဲ၍ ဘုံသတ်ရုံသာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တူပြီ။

အစစ် - ၌ ဘုံ ပုံသေ သတ်ရန်မှာ - "စတု၄၊ အပါယ်ကြဉ်ပဥ္စဝေါ၂၅-ဘုံရ၏"ဟုကောက်။

ပစ္ဆိမဘဝိက-**အတု**-ကောက်ပုံ--

ကြိုတင်ပြီးသိထားရမှာက 'အတု' နှင့် 'ဖြစ်ပြန်ကောင်း' ၂-မျိုးကို ပုဂ္ဂိုလ်, ဘုံများကို ပုံသေမှတ်ပါ။

(**အတု**) မကျွတ်-ကျွတ်ပု-အောက်မဂ်-၃၊ အဖ-၃၊ စတု-၄၊ အကနိဋ္ဌကြဉ် ပဥ္စ-၂၅ဘုံ။

(**ဖြစ်ပြန်**) မကျွတ်-ကျွတ်ပု-အောက်မဂ်-၃၊ အဖ-၃၊ စတု-၄၊ သုဒ္ဓါကြဉ် ပဥ္စ-၂၁ဘုံ။

ဖော်ပြပါအတိုင်းပုဂ္ဂိုလ်, ဘုံ တို့ကို ပုံသေမှတ်ပြီး ဆိုရိုးကို အရကောက်နှင့် ဇယားတို့ တိုက်ဆိုင်ဖတ်ပါလျှင် လုံးဝလွယ်ကူပါမည်။

နိုက်၂-ဖက်ရ။ တိဟိတ်စုတိ၁၃၊ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သောရဖတို့အားစတု၄၊အပါယ်ကြဉ်ပဥ္စ၂၅ဘုံ။

အတု - မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော စုတိ-၁၉၊ စေ-၃၅တို့၏ (ပ)

မကျွတ်-ကျွတ် ပု-၄၊ အဖ ၃-တို့အား စတု-၄၊ အကနိ-ကြဉ် ပဥ္စ-၂၅။ (**စုတိခိုက် မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်များမရ**)

http://www.dhammadownload.com

၄။ ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ အရကောက်

အစစ် - အနာဂတ ပုဂ္ဂလအတိုင်း ဘုံသတ်ရှုံသာထူး၏။

အတု - မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော စုတိ-၁၉၊ စေ-၃၅တို့၏ (ပ) မက္ခွတ်-က္ခွတ် ပု-၄၊ အ. ဖ. ၃ တို့အား စတု-၄၊ အကနိ-ကြဉ် ပဥ္စ -၂၅။

၇။ (က) (ခ) ကားလွယ်ပြီ။

ဥပ္ပါဒ အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

(ဒုက္ခမူ + မဂ္ဂမူလီ)

	ဒုက္ခ+မဂ္ဂ	ဒုက္ခ	×
၁	(အစစ်) ပဋိ. ဘွင် - နု. ဝေါ	မဖ (ရ မင်္ဂ၊ ရ ဖိုလ်)	ပစ္ဆိမ
၂	(အတု) မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌မင်္ဂကို မရလတ္တံ့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်	(ဤဘုံ၌ဖြစ်ပြန်-အံ့) (က)ပဋိ စုတိ (မဖြစ်ပြန်-အံ့) (ခ) ပဋိ	စုတိ
၈ ၇	(က) ပဋိ - နု - (ဂေါ)-ဝေါ (ခ) ပဋိ - နု - ဝေါ ပဋိ - စုတိ	၃။ (က) မင်္ဂ-ဖ-ဖ စုတိ (ခ) မင်္ဂ ဖဖ (အမ၃၊ အဖ၃) ၄+၅+၆ (က) ပဋိ စုတိ (ခ) ပဋိ	စုတိ စုတိ
၉		(က) ဖြစ်ပြန်ကောင်း အသည ဥ-စ၊	(ခ) မဖြစ်ပြန် အသည ဥ-စ
	ယဿ စိတ္တဿအနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂံပဋိလဘိဿန္တိ, ယေ (စဥ္စေ) မဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ	အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီနံ, အရဟန္တာနံ, (ယေစပုထုဇ္ဇနာမဂ္ဂံ န ပဋိလဘိဿန္တိ) အာပါယိကာနံ + အသညသတ္တာနံ	ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ

(၁) ပစ္ဆိမ ဘဝိက ပုဂ္ဂိုလ် - ဘုံ

(၂) မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ မင်္ဂကိုမရလတ္တံ့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်-

(က) ဤဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသောသူဖြစ်အံ့ ပဋိမှစုတိတိုင် (ခ) မဖြစ်ပြန်ကောင်းသောသူဖြစ်အံ့ ပဋိမှ စုတိ၏အနန္တရတိုင် (ပ) မက္ခွတ်-က္ခွတ်-သု-ဒွိ-တိ-ပုတို့အား စတု-၄၊ ကာမသု၊ ၇-ဘုံ၊ ဝေ-တိုင် ရူ-၁၀ဘုံ။ (ယေ စ ပုထုဇ္ဇနာ-အစစ်)

(၃) မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ ဤဘဝသာ အောက်မင်္ဂကိုရ၍ တပါးဘုံမှာမှ အထက်မင်္ဂကိုရ၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုလတ္တံ့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် (က) ဤဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသောသူဖြစ်အံ့ အဆုံးစွန်သောမင်္ဂ မှစ၍ စုတိတိုင်၊ (ခ) မဖြစ်ပြန်ကောင်းသောသူဖြစ်အံ့ အဆုံးစွန်သောမင်္ဂမ၍ စုတိ၏အနန္တရတိုင် အောက်မင်္ဂ ၃၊ အ. ဖ ၃။

(၄) မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ ရှေ့ဘဝကသာ အောက်မင်္ဂကိုရ၍တပါးဘုံမှာမှအထက်မင်္ဂကိုရ၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုလတ္တံ့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် (က) ဤဘုံ၌နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသောသူဖြစ်အံ့ ပဋိမှ စုတိတိုင်အောင် (ခ) မဖြစ်ပြန်ကောင်းသောသူဖြစ်အံ့ ပဋိမှစ၍ စုတိ၏အနန္တရတိုင် (ပ) အောက်ဖ-၃တို့အား **အာကိံ တိုင်အောင်စတုဝေါ ၃-ဘုံ၊ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ သုဘကိဏှာတိုင်-ရူပါဝစရ -၉ဘုံ။**

http://www.dhammadownload.com

(၅) တပါးဘုံကသာ အောက်မဂ်ကိုရ၍ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ မဂ်ကို မရလတ္တံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်(က) (ခ) နံပါတ် (၄)က-ခနှင့်တူ၏။ --သုဒ္ဒဿီတိုင် သုဒ္ဓါဝါသ (၄)ဘုံ (ယေ စ ပုထုဇ္ဇနာ. အတု)

(၆) မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသောသူဖြစ်အံ့ (က-ခ)တူ၏။ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ် တို့အား အပါယ် ၄-ဘုံ။

(၉) အသညဖြစ်ပြန် (သု-တိ-ပု)တို့အား အသညသတ်ဘုံ။

(၇) မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ ဤဘဝမဂ်ကိုမရမူ၍ နောင်ဘဝမှရလတ္တံ့သောသူဖြစ်သော်ငြား၊ ဤဘဝ အောက်မဂ်ကိုသာရ၍ နောင်ဘဝမှအထက်မဂ်ကိုရလတ္တံ့သောသူဖြစ်သော်ငြား၊ ပဋိမှ စုတိတိုင် (ပ)ကျွတ်ထိုက်-သု-ဒွိ-တိ-ပု အောက်မဂ်-၃၊ အဖ-၃တို့အား စတု-၄၊ ကာမ ၇-ဘုံ၊ ဝေတိုင် ရူပ- ၁၀ဘုံ။

(၈) မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ ဤဘဝသာမဂ်ကို ရလတ္တံ့သောသူဖြစ်အံ့-ပဋိသန္ဓေမှစ၍ အဆုံးစွန်ရသော မဂ်၏ ရှေ့ဂေါတြဘူ ဝေါဒါန်၊ အရဟတ္တမဂ်၏ ရှေ့ဝေါဒါန်၏ အနန္တရဖြစ်သော အနုလုံတိုင်အောင် (ပ)ကျွတ် တိ-ပုအောက်မဂ်-၃၊ အဖ-၃တို့အား စတု-၄၊ အပါယ်ကြဉ် ပဥ္စ-၂၂ဘုံ။

ပစ္စနိက်ကား -ဒုက္ခ + သမုဒယ အတိုင်းတူပြီ။

ဥပ္ပါဒအနာဂတပုဂ္ဂလောကာသ

(သမုဒယမူ + မဂ္ဂမူလိ)

သမုဒယ + မဂ္ဂ	သမုဒယ	×
၆။ပဋိ. . . စုတိ ကျွတ်သု-ဒွိ-တိ-အ၃-အ၃ စတု၄။ ကာ၇၊ ဝေ၁၀-ဘုံ ၇။(ခ)ပဋိနု ဂေါ/ဝေါ	၁-၂။(က) ပဋိ. . . . . စုတိ ။(ခ) ပဋိ. . . . . ဇ. ဇ. ဇ. ဇ ။(ခ) ပဋိ. . . . . ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ. ဇ ဆုံး ၃။(က) မဂ်. ဆုံးမဂ် ဖ. ဖ. . စုတိ။ (ခ)မဂ်. ဆုံးမဂ် ဖ. ဖဘွင် ပဋိ. ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဆုံး ၄-၅။(က)ပဋိ. . . ၁၅ စုတိ (ခ)ပဋိဘွင် ၁၆ နု. ဒ. မ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဆုံး	ဇ. . . . . . . စုတိ တဏှာ ဇ. နု. မ. ဇ ဇ ဇ ဇ ဇစုတိ မဂ် ဖဖ တဏှာ ဇ. . . . . . စုတိ တဏှာ ဇ. . . . . စုတိ
	အာပါယိကာနံ ယေစ ပုထုဇ္ဇနာ မဂ္ဂံ န ပဋိလဘိဿန္တိ တေသံ တတ္ထ	
၇(က)ပဋိဇဇဇဇဇဇ	ဇ (မဂ္ဂသာ) နု ဂေါ/ဝေါ - - --ပ. ဥ. နု. ဝေါ	မဂ် ဖ. ဖ စုတိ (ပစ္ဆိမ) (၈) အသည ဥ+စ
ယေ(စဉ္စေ)မဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ တေသံ	ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ၊ (တေသံ တတ္ထ)။ (အကောက်၌၂-ဘက်ရပိုနေ၊ ပါဌ်နှင့်ယှဉ်ကြည့်ပါ)	အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီနံ အရဟန္တာနံ အသညသတ္တာနံ

* ဤဇယားအတွက် အရကောက်ကို ရှေ့ဇယားများအတိုင်း နည်းမှီ၍ဆိုပါက သိလောက်ပြီဖြစ်သော ကြောင့်အကျဉ်းမျှသာ ဖော်ပြပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

၁။ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌---(၇၁-ဝီထိနှင့်ယှဉ်၍ကြည့်ရန်)
   (က) နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသောသူ-အံ့ (ပဋိ-စုတိ)
   (ခ) မဖြစ်ပြန်ကောင်းသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အားမရဏာသန္နဇောသည် လောဘဇောဖြစ်အံ့(ပဋိ-စဇော)
   (ဂ) ဒေါသမူ မောဟမူ - မဟာကုသိုလ်ဇောဖြစ်အံ့ (ပဋိမှ-ဆုံးတဏှာ၏အနန္တရတိုင်)
၂။ (စစ်) မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ မဂ်ကို မရလတ္တံ့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်-
   (က) ဤဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသောသူဖြစ်အံ့(ပဋိ-စုတိ-၁ မှခ၈ ဝီထိအတိုင်း) (သု-ဒွိ-တိ၊၄-၇-၁၀)
၃။ (တု) မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ ဤဘဝသာ အောက်မဂ်ကိုရ၍ တပါးဘုံမှာ အထက်မဂ်ကိုရ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်--
   (က) ဤဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်-အံ့(ဆုံးစွန်မဂ်မှ-စုတိ)(ခ)မဖြစ်ပြန်-ပု-တို့အားမဂ်ရပြီးမှတဏှာဉပါဒ်သသူ-အံ့။
၄။ (တု) မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ ရှေးဘဝကသာအောက်မဂ်ကိုရ၍ တပါးဘုံမှာမှ အထက်မဂ်ကိုရ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်-ဤဘုံ၌နောင်ဖြစ်ပြန်-အံ့(ပဋိ-စုတိ--၁ခ၈ အတိုင်း)
၅။ (တု) တပါးဘုံကသာ အောက်မဂ်ကိုရ၍ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ မဂ်ကိုမရလတ္တံ့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်
   (က) ဤဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသောသူ-အံ့(ပဋိ-စုတိ၊ (ခ)မဖြစ်ပြန်ကောင်း-အံ့(ပဋိ-ဆုံးတဏှာ)
၆။ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ ဤဘဝမဂ်ကို မရမူ၍ နောင်ဘဝမှ ရလတ္တံ့သောသူဖြစ်သော်ငြား၊ ဤဘဝအောက်မဂ်ကိုသာရ၍ နောင်ဘဝမှ အထက်မဂ်ကို ရလတ္တံ့သောသူဖြစ်သော်ငြား(ပဋိ-စုတိ)
၇။ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ ဤဘဝသာ မဂ်ကိုရလတ္တံ့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်--
ဤဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသောသူဖြစ်သော်ငြား၊မဖြစ်ပြန်ကောင်းသောသူဖြစ်သော်ငြား၊
   (က) မဂ်ကိုရပြီးမှ တဏှာမဉပါဒ်သသူဖြစ်အံ့(ပဋိ-စုတိ)။(ခ)မဂ်ရပြီးမှ တဏှာဉပါဒ်သသူဖြစ်အံ့ (ပဋိမှ ဆုံးမဂ်၏ရှေး အနန္တရတိုင်)
၈။ အသည - ဉပပဇ္ဇန္တ + စဝန္တ။

သစ္စာယမိုက်ဝါရတွဲများအားလုံး ဤနည်းသားများနှင့်ပင်ပြီး၏။

သစ္စဝါရတွဲနည်းများကို စာမျက်နှာ (၇၃၊ ၇၄) ၌ ဆက်၍ရှုပါလေ။

သစ္စပရိညာဝါရ

<u>ယောဒုက္ခသစ္စံ ပရိဇာနာတိ၊</u> (ပရိဇာနိတ္ထ၊ ပရိဇာနိဿတိ)ဝါရလိုက်၍ ကြိယာထားပါ။
<u>သောသမုဒယသစ္စံ ပဇဟတိ၊</u> (ပဇဟိတ္ထ၊ ပဇဟိဿတိ) ။

ခန္ဓယမိုက်၌ ဟောသည့်အတိုင်းပင် ပါဠိဟောပါ၊ အရကောက်ပါ။

ဟောသောသစ္စာ - မဟောသောသစ္စာ

ဒုက္ခမူ-သမုဒယ မူလီ ၁-ယမကသာရအပ်၏။ ၎င်းဒုက္ခ-သမုဒယတို့သည် လောကီတရားဖြစ်သောကြောင့် ပရိညာကိစ္စရှိ၍ ဟော၏။ နိရောဓ-မဂ္ဂ ၂-ပါး၌ကား လောကုတ္တရာဖြစ်၍ ပရိညာကို မရအပ်သောကြောင့်ဟောမပါ။ (ဤကားခန္ဓယမကထက် ထူးသောအချက် ပင်ဖြစ်သည်)

သစ္စယမိုက်ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

သစ္စယမက - ဝါရတွဲများ

ဝါရတွဲများမဆိုမီ ရိုးရိုးဝါရများ ကြေညက်ပါစေ။

သစ္စဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန္နာတီတပုဂ္ဂလ

ဤဝါရတွဲအတွက် ပစ္စုပ္ပန်ဇယားနှင့် အတီတ ပုဂ္ဂလဇယား ၂-မျိုးလုံးကြည့်၍ ဆိုရကောက်ရမည်။

ဒုက္ခ+သမုဒယ၌ ဝါရတွဲလက်ာပါအတိုင်း ပွန်ဇယားရှု၍ ထုတ်ကောက်ရမည်။

ဒုက္ခ+မဂ္ဂ။ သမုဒယ+မဂ္ဂမူလီ ၂-ခုလုံး အတီတပုဂ္ဂလဇယား၌ ပစ္စုပ္ပန်သွင်း၍ ပဋိ+ပဝတ္တိခွဲကာ ထုတ်ကောက်ရမည်။

ဒုက္ခ+သမုဒယ -၌ ပစ္စုပ္ပန်ဇယား၌ ဒုက္ခဖြစ်ဆဲရတိုင်း သမုဒယသစ္စာဖြစ်ဘူး (အတိတ်ဘက်က) အကုန်ဖြစ်ဘူးရ၍ အနုလောမ "အာမန္တာ" ထုတ်၍ ဒုက္ခဖြစ်ဆဲများကို ကောက်ပါ။ ပဋိ-၌ "သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, အရူပေ မဂ္ဂဿစ ဖလဿစ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ" ၁-ဘက်ရ။ "သဗ္ဗေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ" ဟု ၂-ဘက်ရထုတ်ကောက်ပါ။ နိက်၌ "ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ နတ္ထိ" ဟု ထုတ်ပါလေ။

ဒုက္ခ+မဂ္ဂ-၌ အတိတ်ပုဂ္ဂလဇယားကို အဓိကထား၍ (ဥ-စ) ခွဲ၍ ပစ္စုပ္ပန်ဇယားထည့်သွင်းကာ ထုတ်ကောက်ရမည်။ ထို မူ-မူလီအတွက် အတိတ်ဇယား၌ ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်ဆဲအရ "အစမထ..." နေရာ၌ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်၍ "ပဋိ-မှ စုတိ" တိုင်အောင် ဥပါဒ်အားလုံးဖြစ်ဆဲရသည်။ ထိုတွင် အတိတ်ဇယား ၁-ရှိ ဥပါဒ်များ မဂ္ဂဖြစ်ဘူးမရ၍ "အနဘိသမေတာဝီနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ" ဟု ၁-ဘက်ရထုတ်။ ၂-ဘက်ရအတွက် ဇယား ၂-မှ ဥပါဒ်များကို "အဘိသမေတာဝီနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ"ဟု ထုတ်ပါ။ ပဋိလောမ၌ ဇယား ၂-ရှိ စဝနှင့် ပွန်ဇယားမှ အရူပမဂ်, ဖိုလ်များကို ထည့်သွင်း၍ "အဘိသမေတာဝီနံ စဝန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, အရူပေ မဂ္ဂဿစ ဖလဿစ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ"-ဟု ၁-ဘက်ရထုတ်ကောက်ပါ။

ပစ္စနိက်၌ - ဇယား ၁-မှ စဝန္တဘင်များကို "အနဘိသမေတာဝီနံ စဝန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ တေသံ"ဟု ၂-ဘက်ရထုတ်ကောက်ပါ။ (သမုဒယ+မဂ္ဂ အတွက် နည်းတူဆို၍ကောက်ပါလေ)

မှတ်ချက်။ နံပါတ် ၈-လက်ာဖြင့် ဒုက္ခ+သမုဒယ၌သာရ၍ မဂ္ဂသစ္စာ မူလီ ၂-ခု၌မရပါ။

နိရောဓ-အတွက် ဥပါဒ်ကို ဘင် (စဝန္တ၊ ဘင် (စဝန္တ)ကို ဥပါဒ်ပြောင်းရုံသာ)

ဥပ္ပါဒနိရောဓ- အတွက် ဥပ္ပါဒအတိုင်းဆို၍ ကောက်ပါလေ။

ပစ္စုပ္ပန္နာ အတီတပုဂ္ဂလောကာသ ကြံဆနည်း

ဤဝါရတွဲအတွက် နေရာတိုင်းမှာ အတိတ် ပုဂ္ဂလောကာသဝါရကို အဓိကထား၍ ပစ္စုပ္ပန်ထည့်သွင်းကာ ဝိဘင်းထုတ်ကောက်ရမည်။ ပွန်ဘက်က ဆိုင်ရာဥပပဇ္ဇန္တများသာရ၍ အတိတ်ဘက်က (အတိတ်ဇယား၌) ရနေကျအတိုင်းရမည်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် စမ်း၍ထုတ်ကောက်ကြည့်ပါ။ သဘောပေါက်ပါလိမ့်မည်။ (ပစ္စုပ္ပန်ပါဝင်သော နေရတိုင်း ဥ-စ (ဘင်) ခွဲ၍ထုတ်ကောက်ပါ)

| အရသာရှိ | တီနာပုဂ္ဂလ၊ တီနာပုဂ္ဂလောဝါရတွဲများကို အညွန်းဖတ်၍ အရကောက်နှင့်တွဲဖတ်ကြည့်။

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏ်းဝါရတွဲအတွက် အနာဂတပုဂ္ဂလဇယားဖြင့် ထုတ်ကောက်ရမည်။ ဒုက္ခ+သမုဒယ-၌ ဒုက္ခဖြစ်ဆဲကား အနာဂတဇယားအစမထင် (ပဋိ)မှစ၍ ဇယား-၄ ရှိ ပစ္ဆိမဘဝိကစိတ်၏ဥပါဒ်တိုင်အောင် အပိုင်း ၄-ပိုင်းလုံးရှိ ဥပါဒ်များရရှိမည်။ ထိုတွင် သမုဒယဖြစ်လတ္တံ့သောဟု သံသယလိုက်သော ၂-၃-၄ ရှိ ဥပါဒ်များ မလိုက်နိုင်၍ "အဂ္ဂမဂ္ဂသ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, အရဟန္တာနံ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, ယဿစိတ္တဿ အနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ တဿ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ" ၁-ဘက်ရထုတ်၍ ၁-အပိုင်းရှိ ဥပါဒ်များကို "ဣတရေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ"ဟု ၂-ဘက်ရထုတ်ပါ။ ပဋိ-၌ လက်ာ ၈-အတိုင်းပင်။နိုက် ၂-ဘက်ရအတွက် ဇယား ၂-၃-၄ ရှိ ဘင်များနှင့် အရူပအရဟတ္တမဂ်ဖိုလ် ဥပါဒ်များကို "အဂ္ဂမဂ္ဂသ ဘင်္ဂက္ခဏေ, အရဟန္တာနံ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ တဿ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, အရူပေ မဂ္ဂဿစ ဖလဿစ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ" ဟု ၂-ဘက်ရထုတ်ပါ။

ဒုက္ခ+မဂ္ဂ၌လည်း ဒုက္ခဖြစ်ဆဲ ၄-ပိုင်းမှ မဂ္ဂဖြစ်လတ္တံ့မရသည့်၃-၄-၅-ဥပါဒ်များကို "အဂ္ဂမဂ္ဂသ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, အရဟန္တာနံ, စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, ယေစ ပုထုဇ္ဇနာမဂ္ဂံ န ပဋိလဘိဿန္တိ တေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ"ဟု ၁-ဘက်ရထုတ်ပါ။ ၁-၂-ဥပါဒ်များကို "ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ တဿ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, ယေ စညေမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ တေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ" ဟု ၂-ဘက်ရထုတ်ပါ။

ပဋိလောမ၌ ၁-အပိုင်းရှိ စဝန္တဘင်များနှင့် အရူပ မဂ်ဖိုလ်ဥပါဒ်များကို "ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ တဿ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, ယေ စညေ မဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ တေသံ စဝန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏ, အရူပေ မဂ္ဂဿစ ဖလဿစ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ" ဟု ၁-ဘက်ရထုတ်ပါ။

နိုက် ၂-ဘက်ရအတွက် ဇယား ၃-၄-၅ ရှိ (ဘင်္ဂစန္တ) များနှင့် အရူပ အရဟတ္တမဂ်-ဖိုလ် ဥပါဒ်များကို "အဂ္ဂမဂ္ဂသ ဘင်္ဂက္ခဏေ, အရဟန္တာနံ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, ယေစ ပုထုဇ္ဇနာ မဂ္ဂံနပဋိလဘိဿန္တိ တေသံ စဝန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, အရူပေ အဂ္ဂမဂ္ဂဿစ ဖလဿစ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ" ဟု ထုတ်ကောက်ပါလေ။

သမုဒယ+မဂ္ဂနှင့် ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ၌လည်း နည်းတူကြံဆ၍ထုတ်ပါ။ ဤမျှ ကြံဆထုတ်တတ်လျှင် သဘောကျနိုင်ပြီ။

<u>နိရောဓဝါရ-အတွက် ဥနှင့်ဘင် ပြောင်းပြန် ပြန်ပါလေ။ ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရ-သဘောကြံဆ၍ဟောပါ။</u>

<u>တိ+နှာ ပုဂ္ဂလ-အတွက်</u>--အနာဂတ်ဇယား အတိတ်ဘက်ကအားလုံးဖြစ်ဖူး, ချုပ်ဖူးရ၍ အနာဂတ်သံသယ မရသည်များ ၁-ဘက်ရထုတ်ပါ၊ ရသည်များ ၂-ဘက်ရထုတ်။ နိုက်၌"နတ္ထိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ"ထုတ်ကောက်ပါ။

<u>တိ+နှာ ပုဂ္ဂလော ကာသ-</u>၌ ဇယား ၂-ခုလုံး ရှု၍--

၁၊အနာဂတ်ဇယားအတိတ်ဘက်ကအားလုံး-ဖူးရ။ ၂၊အတိတ်ဇယားအနာဂတ်ဘက်ကအားလုံး-လတ္တံ့ရဟုမှတ်ပြီး"အနုလုံ ၁--ဘက်ရ အနာဂတ်ဘက်လိုက်" ထုတ်ကောက်၊"ပဋိလောမ ၁--ဘက်ရ အတိတ်ဘက်လိုက်"ထုတ်ကောက်ပါ။ ဤသဘောကို ပုံသေမှတ်ပါ။

နိုက် ၂-ဘက်ရ၊ ဒုက္ခမူ ၂-ခု၌ ပါဠိဂတိထုတ်(တရားမကျန်ပြီ)။သမု+မဂ္ဂ ၁-ခု၌ "အသညသတ္တာနံ" ဟုထုတ်ပါ။

သစ္စဝါရတွဲ ကြံဆနည်းများ ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

အောက်ယမိုက် ၅၅-ကျမ်းအမိပ္ပါယ်

နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

မူလယမိုက်

ကုသလ တိက်တွင် ပါဝင်သော ဝါရ (၁၀)ပါးနှင့် အဓိပ္ပါယ်။

မူလံ ဟေတု နိဒါနဥ္စ၊ သမ္ဘဝေါ ပဘဝေန စ၊

သမုဋ္ဌာနာဟာရာရမ္မဏံ၊ ပစ္စယော သမုဒယေနစ၊ (ကောက်-၁၉၊ ၂၁)

၁၊မူလဝါရ

အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် မူလမည်၏။ ထိုမူလအားဖြင့် ဟောသော ဝါရဖြစ်သောကြောင့် မူလဝါရမည်၏။

ဝစနတ္ထ = မူလတိ ပတိဋ္ဌာတိ ဖလံ ဧတ္ထာတိ မူလံ။ (ကောက်-၁၄)

၂၊ဟေတုဝါရ

အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ ဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဟေတုမည်၏။ ထိုဟေတုအားဖြင့် ဝါရ ဖြစ်သောကြောင့်ဟေတုဝါရမည်၏။

ဝစနတ္ထ = ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ ဖလံ ဧတသ္မာတိ ဟေတု။ (ကောက်-၁၅)

၃၊နိဒါနဝါရ

မိမိတို့၏အကျိုးကို နှင်းတတ်သောကြောင့် ဟိတ်ခြောက်ခုတို့သည် နိဒါနမည်၏။ ထိုနိဒါနအားဖြင့် ဟောသောဝါရဖြစ်သောကြောင့် နိဒါနဝါရမည်၏။

ဝစနတ္ထ = အတ္တနော ဖလံ နိဒေတီတိ နိဒါနံ။ (ကောက်-၁၅)

၄၊သမ္ဘဝဝါရ

အကျိုးတရားတို့၏ ကောင်းစွာဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် သမ္ဘဝမည်၏။ ထိုသမ္ဘဝအားဖြင့် ဟောသော ဝါရဖြစ်သောကြောင့် သမ္ဘဝဝါရမည်၏။

ဝစနတ္ထ = သမ္ဘောတိ ဖလံ ဧတသ္မာတိ သမ္ဘဝေါ။ (ကောက်-၁၆)

၅၊ပဘဝဝါရ

အကျိုးတရားတို့၏ အပြားအားဖြင့် ဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ပဘဝမည်၏။ ထိုပဘဝတို့၏ အစွမ်း အားဖြင့် ဟောသောဝါရဖြစ်သောကြောင့် ပဘဝဝါရမည်၏။

ဝစနတ္ထ = ပဘဝတိ ဖလံ ဧတသ္မာတိ ပဘဝေါ။ (ကောက်-၁၆)

၆၊သမုဋ္ဌာနဝါရ

အကျိုးတရားတို့၏ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် သမုဋ္ဌာနမည်၏။ ထိုသမုဋ္ဌာနအားဖြင့် ဟောသောကြောင့် သမုဋ္ဌာနဝါရမည်၏။

ဝစနတ္ထ = သမုဋ္ဌာတိ ဖလံ ဧတေနာတိ သမုဋ္ဌာနံ။ (ကောက်-၁၇)

http://www.dhammadownload.com

၇။အာဟာရဝါရ

အကျိုးတရားတို့ကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် အာဟာရမည်၏။ ထိုအာဟာရတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဟောအပ်သောကြောင့် အာဟာရဝါရမည်၏။

ဝစနတ္ထ = အတ္တနော ဖလံ အာဟရတီတိ အာဟာရော။ (ကောက်-၁၇)

၈။အာရမ္မဏဝါရ (အာလမ္ဗဏဝါရ)

အကျိုးတရားတို့သည် ဆွဲအပ်သောကြောင့် အာလမ္ဗဏမည်၏။ ထိုအာလမ္ဗဏအားဖြင့် ဟောအပ်သောကြောင့် အာလမ္ဗဏဝါရမည်၏။

ဝစနတ္ထ = အတ္တနော ဖလေန အာလမ္ဗီယတီတိ အာလမ္ဗဏံ။

ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာ အာဂန္တွာ ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ အာရမ္မဏံ။ (ကောက်-၁၈)

၉။ပစ္စယဝါရ

အကျိုးတရားတို့၏ ဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ပစ္စယမည်၏။ ထိုပစ္စယအားဖြင့် ။ပ။ ပစ္စယဝါရမည်၏။

ဝစနတ္ထ = ပဋိစ္စ ဧတိ ဖလံ ဧတသ္မာတိ ပစ္စယော။ (ကောက်-၁၈)

၁၀။သမုဒယဝါရ

အကျိုးတရားတို့၏ ကောင်းစွာတက်ရာဖြစ်သောကြောင့် သမုဒယမည်၏။ ထိုသမုဒယအားဖြင့် ဟောအပ်သောကြောင့် သမုဒယဝါရမည်၏။

ဝစနတ္ထ = သမုဒေတိ ဖလံ ဧတသ္မာတိ သမုဒယော။ (ကောက်-၁၉)

မူလယမိုက်

ရုပ်တရားတို့သည် အဗျာကတပင်ဖြစ်သောကြောင့် ကုသလပဒတို့ကဲ့သို့ "အဗျာကတသမုဋ္ဌာန်ရုပ်"ဟုဟောတော်မမူဘဲ "အာမန္တာ"ဟုဟောတော်မူပါသည်။ (ကောက်-၃၄)

* ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်သည် အဗျာကတဟိတ်မဖြစ် (ဝါ)မရှိသောကြောင့် အဟိတ်၌ ပါဝင်ရကား "အဟေတုကံ အဗျာကတံ"အရ၌ သွင်း၍အရကောက်ရပါသည်။(ကောက်-၃၄)

* စိတ်, စေတသိက်တို့သည် မိမိလည်းအာရုံသို့ညွတ်သောကြောင့်၎င်း၊ မိမိသို့အာရမ္မဏိကတရားတို့ကို ညွတ်စေတတ်သောကြောင့်၎င်း၊ နာမ်မည်၏။

အာရမ္မဏံ နမတီတိ နာမံ (စိတ် , စေတသိက် ရ၏)

* နိဗ္ဗာန်သည် အာရမ္မဏိကဖြစ်သော မဂ်, ဖိုလ်အစရှိသော စိတ်, စေတသိက်တရားတို့ကို ညွတ်စေတတ်သောကြောင့် နာမ်မည်၏။

အတ္တနိ အာရမ္မဏိကဓမ္မေ နာမေတီတိ နာမံ။ (စိတ်, စေတသိက်, နိဗ္ဗာန်ရ၏)(ကောက်-၃၆)

မူလယမိုက်အနုဂဏ္ဌိ

မေး **ကထာဝတ္ထုကျမ်းကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကို မဟောဘဲ ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောတော်မူရပါသနည်း။**

ဖြေ။ ကထာဝတ္ထုကျမ်းဝယ် အကျဉ်းအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော တရားတို့၌ သန္နိဋ္ဌာန်သံသယတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် အထူးထူးသောနည်းတို့၌ လိမ္မာစေခြင်းငှာ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကို ဟောတော်မမူဘဲ ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောတော်မူပါသည်။ (ကောက်-၆၇၉)

http://www.dhammadownload.com

မေး **အဘယ့်ကြောင့် ယမိုက်ကျမ်းမည်ပါသနည်း။**

ဖြေ။ အနက်အတ္ထအားဖြင့်ရင်း၊ ပါဠိဓမ္မအားဖြင့်ရင်း၊ အစုံစုံပြု၍ဟောသောကျမ်းဖြစ်သောကြောင့် ယမိုက်ကျမ်းမည်ပါသည်။ (ကောက်-၆၈၁)

အစုံစုံဖြစ်ပုံ

မူလယမက၌ အနုလောမ ပုစ္ဆာသန္နိဋ္ဌာန်အရ ကုသိုလ် (အနက်)ဖြင့်၊ ပဋိလောမပုစ္ဆာ သံန္နိဋ္ဌာန်အရ ကုသိုလ်မူလအနက် တစ်စုံ (တနည်း) ရင်းတို့၏ ကုသလပါဠိဓမ္မ, ကုသလမူလပါဠိဓမ္မ တစ်စုံအားဖြင့် အစုံအစုံဖြစ်ပါသည်။ (ကောက်-၆၈၁)

မေး **မူလယမိုက်စသော အစိတ်အစိတ်ဖြစ်သော ယမိုက်သာယမိုက်ကျမ်းမည်ခဲ့သော် အပေါင်းဖြစ်သော မူလခန္ဓစသော ယမိုက်ဆယ်ကျမ်းလုံးတို့သည် အဘယ်သို့ ယမိုက်မည်ပါသနည်း။**

ဖြေ။ အနက်အားဖြင့်ရင်း၊ ပါဠိဓမ္မအားဖြင့်ရင်း၊ အစုံစုံဖြစ်သော ယမကတို့ဖြင့် ဟောအပ်သောကြောင့် မူလယမိုက်စသော အစိတ်အစိတ်ဖြစ်သော ယမကတို့၏ ယမိုက်ဟူသော အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော မူလခန္ဓစသော ယမိုက်ဆယ်ကျမ်းလုံးတို့၌ တင်စားသော (အဝယဝူပစာ)အားဖြင့် ယမိုက်မည်ပါသည်။ (ကောက်-၆၈၂)

မေး **ခန္ဓစသော ယမိုက်ကို ရှေးဦးစွာမဟောပဲ မူလယမိုက်ကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူသနည်း။**

ဖြေ။ မူလယမိုက်၌ ဟောအပ်သော ကုသိုလ်စသောတရားတို့ကိုသာလျှင် ခန္ဓာစသည်ဖွဲ့၍ ခန္ဓယမိုက်စသည်ကိုဟောရပါသည်။ ထို့ကြောင့် မူလယမိုက်ကိုသာ ရှေးဦးစွာဟောရပါသည်။

မေး **မူလယမိုက်၌ ဥဒ္ဒေသဝါရ၊ နိဒ္ဒေသဝါရ အားဖြင့်နှစ်ပါးရှိရာ အဘယ့်ကြောင့် ဥဒ္ဒေသဝါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောရပါသနည်း။**

ဖြေ။ အကျဉ်းအားဖြင့် ပြအပ်သော ဥဒ္ဒေသအစဉ်ဖြင့် အကျယ်ပြအပ်သောကြောင့် ဥဒ္ဒေသဝါရကို ရှေးဦးစွာဟောရပါသည်။ (ကောက်-၆၈၃)

မေး **အာရောဂျစသော ကုသလ သဒ္ဒါ၏အနက်လေးမျိုးတို့တွင် "ကုသလာဓမ္မာ"၌ ကုသလ သဒ္ဒါသည် အဘယ်အနက်၌ဖြစ်သနည်း။**

ဖြေ။ အာရောဂျ, ဏ္ဍဝဇ္ဇပဝါက, အနဝဇ္ဇ ဤသုံးနက်၌ ဖြစ်ပါသည်။ (ဓမ္မသင်္ဂဏီ-၄)
(တနည်း) ဏ္ဍဝဇ္ဇပဝါက, အနဝဇ္ဇ ဤနှစ်ချက်၌ ဖြစ်ပါသည်။ (ယမက-၄)(ကောက်-၆၈၄)

မေး **ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ဟောရာ သဘာဝစသော တစ်ဆယ့်သုံးနက်တို့တွင် ကုသလာဓမ္မာပုဒ်၌ ဓမ္မသဒ္ဒါသည် အဘယ်အနက်၌ ဖြစ်သနည်း။**

ဖြေ။ ဓမ္မသင်္ဂဏီ အဋ္ဌကထာအလို နိဿတ္တ နိဇ္ဇီဝ အနက်၊ ယမိုက် အဋ္ဌကထာ အလိုသဘာဝ အနက်၌ ဖြစ်ပါသည်။ (ကောက်-၆၈၅)

မေး **အသဒ္ဒါ၏ ဟောရာ ပဋိသေဓ စသော အနက်ဆယ်ပါးရှိရာ အကုသလာ၌ အသဒ္ဒါ။ အဗျာကတာ၌ အ,သဒ္ဒါတို့ကား အဘယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း။**

http://www.dhammadownload.com

ဖြေ။ အကုသလ၌ အ,သဒ္ဒါကား ဝိရုဒ္ဓအနက်။ အဗျာကတ၌ အ,သဒ္ဒါကား အညအနက်၌ ဖြစ်ပါသည်။ (ကောက်-၆၈၆)

မေး **ကုသလတိက် ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း၌ သုံးပဒသာ ဟောပါလျက် ယမိုက်ကျမ်း၌ နာမပဒကိုထည့်၍ လေးပဒဟောပါသနည်း။**

ဖြေ။ ယမိုက်ကျမ်း၌ သုံးပဒကိုပေါင်း၍ ပြခြင်းငှာ နာမပဒကိုထည့်၍ လေးပဒဟောပါသည်။ (ကောက်-၆၈၆)

မေး **"တီဏေဝ ကုသလမူလာနိ"ဟု ဟောတော်မူလျှင် ဒွိဟိတ်၌ရှိသော မူလနှစ်ပါးသည် အဘယ်သို့ ပါဝင်နိုင်သနည်း။**

ဖြေ။ တိဟိတ်၌ရှိသော မူလသုံးပါးဟူသော အပေါင်းတို့ကိုဆိုသဖြင့် ဒွိဟိတ်၌ရှိသော မူလနှစ်ပါးဟူသော အစိတ်ကိုလည်း ရသောကြောင့် ဒွိဟိတ်၌ရှိသော ဟိတ်နှစ်ပါးလည်း ပါဝင်နိုင်ပါသည်။(၆၈၇)

မေး **အဝသေသာစသော ပါဠ်ဖြင့် အကုသိုလ်, အဗျာကတတို့မှာ ကုသလမူသုံးခုမှကြွင်းသော တရားများ ဖြစ်၍ ကုသိုလ်မည်, မမည်အထောက်သာဓက၊ ဥပမာပြ၍ ရှင်းလင်းခဲ့ပါ။**

ဖြေ။ အကုသိုလ်, အဗျာကတတို့မှာ ကုသိုလ်မူသုံးခုမှ ကြွင်းသောတရားဖြစ်သော်လည်း ကုသိုလ်မမည်နိုင်ရာ၊ ဖဿစသော ကုသိုလ်မည်ထိုက်သော တရားတို့သာ ကုသိုလ်မည်ပါသည်။
(သာဓက) "ထေရာ အဘိဓမ္မံ ဘာသတု" ပြယုဂ် ပုံစံ၌ ထေရာအရ မထေရ်အများနှင့် ဆက်ဆံသော်လည်း အဘိဓမ္မာကို မရွတ်ဆိုနိုင်သော တောထွက်ရဟန်းကိုမယူရ။ အဘိဓမ္မာကို ရွတ်ဆိုနိုင်သောပညာရှိ ကဝိမထေရ်ကို ယူရသကဲ့သို့ပင်တည်း။ (ဥပမာ) (ကောက်-၆၈၇)

မေး **သင်္ဂဟကျမ်းဝယ် စိတ္တဇရုပ် ပန္နရသဟု ဆိုထားပါလျက် ကေမူလပဋ္ဌလောမ ပုစ္ဆာဝယ် ကုသိုလ်စိတ္တဇရုပ်ကို ကောက်ရာ၌ အဘယ်ကြောင့် သတ္တရသဟုကောက်ပါသနည်း။**

ဖြေ။ သင်္ဂဟကျမ်းဝယ် ဥပစယ-သန္တတိမပါ၍ ပန္နရသသာဖြစ်ပါသည်။ ဤ၌ကား ဥပစယ သန္တတိထည့်၍ သတ္တရသဖြစ်ပါသည်။ (ကောက်-၆၈၇)

မေး ဥပစယ, သန္တတိ ထည့်၍ သတ္တရသဖြစ်ခဲ့သော် "ဇာယမာနာဒိ ရူပါနံ (ပ) ကေဟိစိတိ ပကာသိတံ" ဟူသော သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းဝယ် လက္ခဏာရုပ်တို့အား နကုတောစိ သမုဋ္ဌာန် ဆိုသောစကားနှင့် ဆန့်ကျင်, မဆန့်ကျင် ရှင်းပြခဲ့ပါ။

ဖြေ။ မဆန့်ကျင်ပါ၊ ဥပဒယ သန္တတိတို့ကား စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်တို့၏ ဖြစ်စ ဖြစ်စဉ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သဖြင့် ပရိယာယ်အားဖြင့် စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်သို့သွင်း၍ သတ္တရသဖြစ်ပါသည်။
သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၌ကား မုချအားဖြင့် ဆိုထားလေသောကြောင့် ပန္နရသသာဖြစ်သည်။ (ကောက်-၆၈၈)

မေး ဥပစယ သန္တတိကို စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်ဟုယူခဲ့သော် လက္ခဏာရုပ်ခြင်းတူသော ဇရတာနှင့် အနိစ္စတာကိုလည်း စတုသမုဋ္ဌာနိကကောက်ယူအပ်ပါသလော ရှင်းပြခဲ့ပါ။

ဖြေ။ မကောက်ယူသင့်ပါ၊ ဥပစယ, သန္တတိကား စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်တို့၏ ဖြစ်စ ဖြစ်စဉ်ဖြစ်၍ ဇနက

http://www.dhammadownload.com

သတ္တိရှိစဉ်အခိုက်၌ ဖြစ်ရကား စတုသမုဋ္ဌာနိကအမည်ကို ရသော်လည်း ဇရတာ အနိစ္စတာတို့ကား စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်တို့၏ ရင့်စဉ် ပျက်စဉ်၌ဖြစ်ရကား ဇနကသတ္တိ ငြိမ်းဆဲဖြစ်သောကြောင့် စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်ဟူသော အမည်ကို မရနိုင်သောကြောင့် မကောက်ယူသင့်ပါ။(ကောက် - ၆၈၈)

မေး ဇရတာ, အနိစ္စတာ တို့ကို စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်ဟု မယူခဲ့သော် "ဇရာ မရဏံ ဘိက္ခဝေ အနိစ္စံ သင်္ခတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ" ဟူသော သုတ္တန်ပါဠိနှင့် ဆန့်ကျင် မဆန့်ကျင် ရှင်းပြပါ။

ဖြေ။ မဆန့်ကျင်ပါ၊ သုတ္တန်၌ သင်္ခတ ပဋိစ္စ သမုပ္ပန္န ဖြစ်ကြောင်းလာသည်ကားမှန်၏။ ထိုသို့ လာရသည်မှာ ၎င်းဇရတာ အနိစ္စတာတို့ကို စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်တို့၏ ရင့်ခြင်း ပျက်ခြင်း အခိုက်အတန့်ဖြစ်၍ ပရိယာယ်အားဖြင့် ဟောတော်မူ၏။ မုချအားဖြင့် ဟောတော်မမူသောကြောင့် မဆန့်ကျင်ပါ။ (ကောက်- ၆၉၀)

မေး ဥပစယ သန္တတိ ဇရတာ အနိစ္စတာတို့သည် မုချအားဖြင့် နကုတောစိ သမုဋ္ဌာန် အကြောင်းကြောင့် မဖြစ်ခဲ့သော် ယုန်ချိုကဲ့သို့ မရှိသောတရားသည်၎င်း၊ နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ နိစ္စတရားသည်၎င်း ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော ရှင်းပြခဲ့ပါ။

ဖြေ။ မဖြစ်နိုင်ရာ။ ဖြစ်ဆဲ, ရင့်ဆဲ, ပျက်ဆဲဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်တို့ကို မှီ၍ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းတို့ ထင်ရှားဖြစ်လတ်သော် လက္ခဏာရုပ်တို့လည်း ထင်ရှားဖြစ်သောကြောင့် ယုန်ချိုကဲ့သို့ မရှိသောတရား, နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ နိစ္စတရားမျိုး မဖြစ်နိုင်ပါ။ (ကောက်- ၆၉၁)

မေး ဇရတာ, အနိစ္စတာတို့သည် တစ်စုံတစ်ခုသောအကြောင်းကြောင့် မဖြစ်ဘဲလျက် သုတ္တန်ပါဠိ၌ "ဇရာ မရဏံ ဘိက္ခဝေ" စသော စကားကို ပရိယာယ်အားဖြင့် ဟောပြန်သနည်း။ မဟောဘဲနေလျှင် ကောင်းမည် မဟုတ်ပါလော။

ဖြေ။ မဟောဘဲ မနေရာ။ မဟောခဲ့သော် ဝေနေယျတို့မှာ ၎င်းတရားတို့ကား နတ္ထိဘာဝ, နိစ္စဘာဝ အဖြစ်ဖြင့် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းသည် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုမှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းကိုတားမြစ်အံ့သောငှာ ဟောတော်မူပါသည်။ (ကောက်- ၆၉၁)

မေး ကုသလပဒ ဧကမူလယမက ကောက်ရာဝယ် ကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော၌ ယထာရဟပြုပုံကို ထင်ရှားအောင်ပြပါ။

ဖြေ။ စိတ်ဖြစ်သောအခါ ရုပ်ဖြစ်သည်ဆိုသော်လည်း စိတ္တဇရုပ် သတ္တရသလုံး မဖြစ်နိုင်။ သက်သက်သောအခါ သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်ကို။ ကိုယ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားသောအခါ ကာယ ဝိညတ္တိ နဝက ကလာပ်ကို။ နှုတ်အင်္ဂါလှုပ်ရှားသောအခါ ဝစီဝိညတ္တိ ဒသက ကလာပ်ကို။ ဓာတ်ညီညွတ်သောအခါ လဟုကာ ဒေကာ ဒသက ကလာပ်ကို ဖြစ်စေ၏။ ဤသို့ထိုက်သင့်သလို ဖြစ်သည်ကိုရည်၍ ယထာရဟ ပြုအပ်သောဟု ဆိုပါသည်။ (ကောက်- ၆၉၂)

မေး စိတ္တဇရုပ်တို့သည် စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သလော၊ စေတသိက်ကြောင့် ဖြစ်သလော ရှင်းပြပါ။

ဖြေ။ စိတ္တဇရုပ်တို့သည် စိတ်ကြောင့်သာဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်၊ စေတသိက်ကြောင့်သာဖြစ်သည်လည်း

http://www.dhammadownload.com

မဟုတ်၊ စင်စစ်ကား စိတ် စေတသိက်တို့သည် တဥပါဒ်တည်းဖြစ်၍ ရုပ်ကိုဖြစ်စေသောကြောင့် စိတ်စေတသိက် နှစ်ပါးစုံကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ရပါသည်။ (ကောက်- ၆၉၂)

မေး စိတ် စေတသိက်နှစ်ပါးစုံကြောင့်ဖြစ်လျက် စိတ္တစေတသိကဇရုပ်ဟု မခေါ်ဘဲ စိတ္တဇရုပ်ဟုသာ အဘယ်ကြောင့် ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ စိတ် စေတသိက်နှစ်ပါးစုံကြောင့် ဖြစ်သည်ကား မှန်၏။ သို့သော် လောကီ ဒေသနာကို ဟောရာဝယ် စိတ်သာ အဓိက ပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့် စိတ္တစေတသိကဇရုပ်ဟု မခေါ်ဘဲ စိတ္တဇရုပ်ဟုသာ ခေါ်ပါသည်။ (ကောက်- ၆၉၂/၆၉၃)

မေး ဧကမူလ ယမက၌ ကုသိုလ်နှင့်တူသော မူလရှိ၏ဟုဆိုရာဝယ် အတူတကွဖြစ်ကာမျှကို တူသော မူလရှိ၏ဟု ဆိုပါသလော၊ သို့မဟုတ် အကြောင်းအကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်၍ဖြစ်သည်ကို တူသော မူလရှိ၏ဟု ဆိုပါသလော၊ အတူတကွ ဖြစ်ခါမျှကို တူသောမူလရှိ၏ဟု ဆိုခဲ့သော် အပူဥပါဒ် သော ဥတုဇရုပ်, အာဟာရဇရုပ်ကိုလည်း ရခဲ့၏၊ ရှင်းပြပါ။

ဖြေ။ အတူတကွ ဖြစ်ကာမျှကို တူသောမူလရှိ၏ဟု မဆိုနိုင်သည့်အတွက် အပူဥပါဒ်သော ဥတုဇရုပ်, အာဟာရဇရုပ်တို့ကို မရနိုင်ပါ။ အကြောင်းအကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့်စပ်၍ဖြစ်သည်ကိုသာ တူသော မူလရှိ၏ဟု ဆိုလိုပါသည်။ (ကောက်- ၆၉၃)

မေး အဘယ်သို့ ကြောင်း, ကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်၍ဖြစ်သည်ကို ရှင်းပြခဲ့ပါ။

ဖြေ။ ဟိတ်ခြောက်ပါးတရားကား ဟေတုပစ္စည်း၏ အကြောင်းတရား စိတ္တဇရုပ်တို့ကား ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန် အကျိုးတရား။ ဤသို့ ကြောင်း, ကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်၍ဖြစ်ပါသည်။(ကောက်-၆၉၃)

မေး အညမည မူလယမက၌ "ယေကေစိ ကုသလာ"ဟု ဟောတော်မမူဘဲ "ယေ ကေစိ ကုသလ မူလေန ဧကမူလာ"ဟု ဟောတော်မူသနည်း။

ဖြေ။ ကုသလသဒ္ဒါ၏ အနက်သည် ကုသလ မူလေန ဧကမူလ သဒ္ဒါ၏ အနက်၌ဝင်လေပြီးဖြစ်သော ကြောင့် "ယေကေစိ ကုသလာ"ဟု ဟောတော်မမူဘဲ "ယေကေစိ ကုသလမူလေန ဧကမူလာ"ဟု ဟောတော်မူသည်။ (ကောက်- ၆၉၄)

မေး အညမည မူလယမက၌ အနုလုံဝိသဇ္ဇနာဝယ် "မူလာနိ ယာနိ"ဟု ဟောတော်မူပြီးဖြစ်ပါလျက် အဘယ်အကျိုးငှာ "ကုသလ မူလာနိ"ဟု ထပ်၍ဟောပါသနည်း။

ဖြေ။ "မူလာနိ ယာနိ" ဟူသောစကားသည် သာမညဖြစ်၍ ကုသိုလ်မူလ, အကုသိုလ်မူလ, အဗျာကတ မူလနှင့် ဆက်ဆံနေသည်။ ဤနေရာ၌ ကုသလမူလသာ ယူရမည်ဟု အနက်ထူးကို ပြခြင်းငှာ ထပ်၍ဟောပါသည်။ (ကောက်- ၆၉၄)

မေး အညမည မူလယမက ပဋိလောမပုစ္ဆာ၌ "သဗ္ဗေတေ ကုသလ မူလေန ဧကမူလာ"ဟု မဟောဘဲ အဘယ်ကြောင့် "သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာ" ဟု ဟောပါသနည်း။

* ယမကအဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် သဗ္ဗေတေကုသလာ *

http://www.dhammadownload.com

ဖြေ။ "သဗ္ဗေ တေ ကုသလ မူလေန ဧကမူလာ" ဟု ပုစ္ဆာကိုဟောခဲ့သော် အောက်အနုလောမ၌ ဆိုအပ်သော "မူလာနိ ယာနိ (ပ) ဟူသော မူလအဖြေသည် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့သော် အထူးအနက်မရှိရာ၊ အနက်အထူးမရှိသောကြောင့် ပုစ္ဆာကို မဟောဘဲ "သဗ္ဗေ တေ ကုသလာ"ဟု ဟောပါသည်။
(ကောက်- ၆၉၅)

* ယမကမူလဋီကာအလို *

(တနည်း) သန္နိဋ္ဌာန်ဝယ်အညမညမူလအဖြစ်ကိုဆုံးဖြတ်ပြီးသော တရား၌ ဧကမူလအဖြစ် သံသယမရှိသောကြောင့် "သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလေန ဧကမူလာ" ဟု ပုစ္ဆာမပြုဘဲ "သဗ္ဗေ တေ မမ္မာ ကုသလာ" ပြုတော်မူသည်။ (ကောက်- ၆၉၅)

မေး မူလနယနှင့် မူလမူလနယတို့မှာ အနက်အထူးမရှိဘဲ အဘယ်ကြောင့် မူလမူလနယကို ထပ်ဟောပါသနည်း။

ဖြေ။ ရှေးဖြစ်သော မူလသဒ္ဒါ၊ ဧကမူလသဒ္ဒါ၊ အညမညမူလသဒ္ဒါတို့ဖြင့် နောက်ဖြစ်သော မူလသဒ္ဒါကို အထူးပြုခြင်းဟူသော ဒေသနာတပါးဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်စေခြင်းငှာ မူလမူလနယကို ထပ်၍ဟောပါသည်။ (ကောက်- ၆၉၇)

မေး အဗျာကတ ဧကမူလယမက အနုလောမ သန္နိဋ္ဌာန် အရကောက်ရာ၌ ပဋိသန္ဓေစိတ် စုတိစိတ်တို့သည် ရုပ်ကို မဖြစ်နိုင်ပါလျှက် အဘယ်ကြောင့် ထည့်၍ကောက်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ပဋိသန္ဓေစိတ်၊ စုတိစိတ်တို့ကား ဘဝင်စိတ်နှင့် ထူးခြားခြင်းမရှိ ပဋိသန္ဓေကိစ္စ စုတိကိစ္စ တပ်ခိုက် ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်သော်လည်း ဘဝင်ကိစ္စတပ်ခိုက် ရုပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် ထည့်၍ကောက်ပါသည်။ (ကောက်- ၆၉၈)

မေး ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သောစိတ်တို့ကို ရေတွက်ပြပါ။

ဖြေ။ (၁) ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်။

(၂) ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်။

(၃) ဒွေးပဉ္စဝိညာဏ် တစ်ဆယ်။

(၄) အရူပဝိပါတ်လေးခု။ ပေါင်းတစ်ဆယ့်ခြောက်ပါသည်။ (ဝိဘင်္ဂအဋ္ဌကထာ)

(မှတ်ချက်) ။ မူလဋီကာ ဆရာကား ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်သာမဟုတ် ခပ်သိမ်းသောသူတို့၏ စုတိစိတ်ကိုလည်းယူ။

အနုဋီကာ ဆရာကား ခပ်သိမ်းသောသူတို့၏ စုတိစိတ်သာမဟုတ်၊ စုတိစိတ်မှ ရှေး သတ္တရသမစိတ်မှ စုတိစိတ်တိုင်အောင်ယူ။ (ကောက်- ၇၀၀)

မေး ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် အဘယ်ကြောင့် ရုပ်ကိုမဖြစ်စေပါသနည်း။

ဖြေ။ မှီရာဝတ္ထုရုပ်အားနည်းသောကြောင့်ရင်း၊ ထောက်တည်ရာမရသောကြောင့်ရင်း၊ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း (ပုရေဇာတပစ္စည်း+ယမကတ္တ)ချို့တဲ့သောကြောင့်ရင်း၊ ဖြစ်သစ်စ ညှိုးသည်ဖြစ်သောကြောင့်ရင်း ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်ပါ။(ဝိဘင်္ဂအဋ္ဌကထာ)

http://www.dhammadownload.com

ကံအဟုန်ပစ်ချလိုက်သဖြင့်၎င်း၊ ထောက်တည်ရာ ဝတ္ထုရုပ်မရှိသဖြင့်၎င်း၊ အားနည်းသောကြောင့်၎င်း ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်ပါ။ (ပဋ္ဌာန အဋ္ဌကထာ)

မေး ရဟန္တာတို့၏စုတိစိတ်၊ ဒွေပဉ္စ ဝိညာဉ်တဆယ်၊ အရူပဝိပါက် စိတ်လေးခုတို့သည် အဘယ်ကြောင့် ရုပ်ကိုမဖြစ်စေပါသနည်း။

ဖြေ။ ✱ ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်သည် ဝဋ်မြစ်၏ ငြိမ်းအေးပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်ပါ။
✱ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်တို့၌ ဈာနင်, မဂ္ဂင်, ဟိတ် မရှိသည်ဖြစ်၍ စိတ်အင်္ဂါအားနည်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ပါ။
✱ အရူပဝိပါက်စိတ်တို့သည် ထိုအရူပဘုံ၌ ရုပ်မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ပါ။
(ဝိဘင်္ဂအဋ္ဌကထာ) (ကောက်- ၇၀၁/၇၀၂)

မေး အဗျာကတာ မူလေန ဧကမူလာ၌ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကိုသာကောက်၍ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်ကို မကောက်သနည်း။

ဖြေ။ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကိုကား စိတ်နှင့်စပ်၍ဖြစ်သောကြောင့် ကောက်ရပါသည်။ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်ကိုကား စိတ်ရှိသော်လည်း စိတ်နှင့်စပ်၍ မဖြစ်သောကြောင့် မကောက်ရပါ။ (ကောက်- ၇၀၂)

မေး ကမ္မဇရုပ်တို့သည် အဘယ်ကြောင့် ပဋိသန္ဓေအခါ၌သာ စိတ်နှင့်စပ်၍ ပဝတ္တိအခါ စိတ်နှင့်မစပ်ပါသနည်း၊ ဥပမာသွင်း၍ ရှင်းပြခဲ့ပါ။

ဖြေ။ ရှေးဦးစွာ သစ်ပင်ပေါက်ရာဝယ် လယ်မြေရေရှိသော်လည်း မျိုးစေ့ကြောင့် ပေါက်သကဲ့သို့၎င်း၊ နောက်ထပ်ကြီးပွားရာဝယ် မျိုးစေ့မရှိသော်လည်း မြေ၏အာနုဘော်ကြောင့် ကြီးပွားသကဲ့သို့ ပဋိသန္ဓေအခါ ကမ္မဇရုပ်တို့သည် ကံတဏှာရှိသော်လည်း စိတ်နှင့်စပ်၍ ဖြစ်ကြသည်။ ပဝတ္တိအခါစိတ်ရှိသော်လည်း ကံနှင့်သာ စပ်၍ဖြစ်ကြသောကြောင့်စိတ်နှင့်မစပ်ပါ။ (ကောက်-၇၀၃)

မေး စိတ်, စေတသိက်, နိဗ္ဗာန်တို့သည် နာမ်မည်၍ ရုပ်ကား နာမ်မမည်ပါသနည်း။

ဖြေ။ စိတ်, စေတသိက်, နိဗ္ဗာန်တို့ကား အမည်နှင့်ကင်း၍ မထင်ရှားသောကြောင့် နာမ်မည်၏။ ရုပ်ကား အမည်နှင့်ကင်း၍ ထင်ရှားသောကြောင့် နာမ်မည်ခြင်းမှ ကင်း၏။ (ကောက်-၇၀၃)

မေး နာမ ပဒ ဧကမူလယမက ဝိသဇ္ဇနာဝယ် (အဟေတုကံ နာမံ နာမမူလေန ဧကမူလံ) ဟူ၍၎င်း၊ အဟေတုကံ နာမမူလေန ဧကမူလံဟူ၍၎င်း ပါဌ်နှစ်ထွေရှိရာ အဘယ်ပါဌ် မှန်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ပါဌ်နှစ်ထွေစလုံးပင် မှန်ပါသည်။ နာမံပါသောပါဌ်ကို အလွန်ထင်ရှားစေလိုသည့်အတွက် ထည့်၍ ဟောပါသည်။ နာမံ မပါသောပါဌ်ကို“ယေကေစိ နာမာဓမ္မာ”ဟူသောပါဌ် ထုတ်နုတ်ပြီးဖြစ်၍ သိလောက်သဖြင့် မထည့်ဘဲဟောပါသည်။

မူလယမိုက်ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

(၁) ခန္ဓာတို့၏အမည်ကို သုခ်သင်တတ်သောကြောင့် ပဏ္ဏတ္တိဝါရ။
(၂) ခန္ဓာတို့၏ စုတိပဋိသန္ဓေ၊ အဖြစ်အပျက်၊ ဥပ္ပါဒ နိရောဓအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကို သုခ်သင်တတ်သောကြောင့် ပဝတ္တိဝါရ။
(၃) ထိုအစဉ်ဖြင့် ဖြစ်သော ခန္ဓာတို့ကို အကျဉ်းအားဖြင့် သုံးပါးသောပရိညာကိုပြလျှက် ဖြစ်တတ်သောကြောင့်, ပရိညာဝါရ။
(၄) ခန္ဓာကား ဤမျှသာ အယုတ်အလွန်မရှိဟူ၍ ပိုင်းခြားသောကြောင့် ပရိစ္ဆေဒဝါရ။
(၅) ပိုင်းခြားအပ်ပြီးသော ခန္ဓာတို့ကို အကျဉ်းပြသောကြောင့် ပရိစ္ဆိန္နုဒ္ဒေသဝါရ။
(၆) ဤနည်းလေးပါးဖြင့် ခွဲခြမ်း၍ပြသောကြောင့် ဝိဘင်္ဂဝါရ။
(၇) ပုဒ်ကို သုခ်သင်သောအားဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့် ပဒသောဓန ဝါရ။
(၈) ပဒသောဓနလျှင် အရင်းရှိသော စက်ကိုဖွဲ့၍ ဖြစ်သောကြောင့် ပဒသောဓန မူလစက္ကဝါရ။
(၉) သက်သက်သောခန္ဓာတို့ကို ဟောသောကြောင့် သုဒ္ဓခန္ဓဝါရ။
(၁၀) သက်သက်သောခန္ဓာကို အရင်းပြု၍ စက်ကိုဖွဲ့သောကြောင့် သုဒ္ဓခန္ဓ မူလစက္ကဝါရ မည်၏။
(ကောက်- ၅၁/၅၂)

မေး မူလယမိုက် အခြားမဲ့၌ အာယတန ယမိုက်စသည်ကို မဟောဘဲ အဘယ်ကြောင့် ခန္ဓယမိုက်ကို ဟောတော်မူပါသနည်း။
ဖြေ။ အာယတန- ၁၂ ပါး၊ ဓာတ်- ၁၈ ပါး ရှိသဖြင့် အပြားများရကား ဟောတော်မမူ။ ခန္ဓကား ငါးပါးသာရှိ၍ အပြားနည်းသောကြောင့် ခန္ဓယမိုက်ကို ဟောတော်မူပါသည်။

မေး အပြားနည်းသောကြောင့် ဟောတော်မူခဲ့လျှင် သစ္စာယမိုက်ကို ဟောသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။
ဖြေ။ မဟောသင့်ပါ။ ခန္ဓယမိုက်ကား နိဗ္ဗာန်မှတပါး အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိမ်းကျုံးမိသောကြောင့် ခန္ဓယမိုက်ကိုသာ ဟောသင့်ပါသည်။ (ကောက်- ၇၀၅)

မေး ခန္ဓာတို့ကို အယုတ်, အလွန်မရှိ ငါးပါးသာ ဟောပါသနည်း။
ဖြေ။ အလုံးစုံသော သင်္ခတတရားတို့ကို တူရာပေါင်း၍ ယူခြင်းကြောင့်ရင်း၊ ငါ, ငါ၏ဥစ္စာဟု စွဲလန်းခြင်းသည် ခန္ဓာငါးပါးသာလျှင် အတိုင်းအရှည်ရှိသောကြောင့်ရင်း၊ တပါးသောတရားတို့၏ ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ သက်ဝင်ခြင်းကြောင့်ရင်း၊ အယုတ် အလွန်မရှိ ငါးပါးသာ ဟောရပါသည်။ (ကောက်-၇၀၅)

မေး အဘယ်ကြောင့် ရူပက္ခန္ဓာကို ရှေးဦးစွာ ဟောရပါသနည်း။
ဖြေ။ ယှူလွယ်စေခြင်းငှာ စက္ခုဝိညာဏ် စသည်တို့၏ အာရုံဖြစ်သော ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသော ရူပက္ခန္ဓာကို ရှေးဦးစွာ ဟောရပါသည်။ (ကောက်- ၇၀၆)

*** ခန္ဓသဒ္ဒါဟောသောအနက် ***

(၁) ဂုဏ်ကျေးဇူးအနက်။ (၂) အပေါင်းအစုအနက်
(၃) အမည်သညာအနက်။(၄) တင်စားခြင်းအနက် (ဓာန်)(ကောက်- ၇၀၇)
ဤလေးပါးသော အနက်တို့တွင် ရူပက္ခန္ဓော၌ "ခန္ဓ" သဒ္ဒါသည် ရာသိအနက်၌ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

မေး အဘယ်တရားတို့ကို ပေါင်းစုထားသောကြောင့် ခန္ဓာမည်ပါသနည်း။

ဖြေ။ အတိက်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်, အဇ္ဈတ္တ, ဗဟိဒ္ဓ, သုခုမ, ဩဠာရိက, ဟီန, ပဏီတ, ဒူရ, သန္တိက ဖြစ်သော တရားတို့ကို ပေါင်းစုထားသောကြောင့် ခန္ဓာမည်ပါသည်။ (နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒ)(၇၀၇)

* ပရိညာ (၃) ပါးယ ထက္ကမဖြစ်ပုံ *

ရုပ်သည်ဖောက်ပြန်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဖဿသည်ဖောက်ပြန်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏ အစရှိသဖြင့် သာမည ဝိသေသလက္ခဏာတို့ကို သိမ်းဆည်းသောဉာဏ်ဟူသော ကင်္ခါ ဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိသည် ဉာတ ပရိညာ။

ထို့နောက် သစ္စာနုလောမ ဉာဏ်တိုင်အောင်သောဉာဏ်သည် တီရဏပရိညာ။

ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာ မှစ၍ မဂ်တိုင်အောင်သော ဉာဏ်သည် ဝိတရဏပရိညာ ဖြစ်ပါသည်။ (ဝိဘင်္ဂ-မူဋ္ဌီ) (အရကောက်နှာ ၇၀၉)

* ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဟူသည် ဆယ်ပါးသောဝိပဿနာဉာဏ်ပင်။

မေး အဘိဓမ္မာ ဒေသနာသည် အဘိညေယျကထာဖြစ်ခဲ့လျှင် မူလယမိုက်ဝယ် အဘယ်သို့ အဘိညေယျ ကထာဖြစ်သနည်း။

ဖြေ။ အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းခြင်း အဆုံးရှိသော ဉာဏ်သည် ဉာတပရိညာမည်ရကား အကြောင်းကို ပြတတ်သော မူလယမိုက်ဝယ် ဉာတပရိညာဖြစ်ပါသည်။ (ယမက မူဋ္ဌီ) (ကောက်- ၇၁၀)

မေး စက်ဆိုသည်မှာ ဝန်းဝိုင်းသောကြောင့် ဆိုပါသလော။

ဖြေ။ ဝန်းဝိုင်းသောကြောင့် စက်ဟုဆိုသည်မဟုတ်ပါ။ လှည်းဘီးစက်နှင့်တူသောကြောင့် စက်ဟု ဆိုပ် သည်။ (ယမကမူဋ္ဌီ) (ကောက်- ၇၁၀)

မေး သုဒ္ဓခန္ဓဝါရ ပဋိလောမ၌ ခန္ဓာရူပ်ဟု သာမညသာရှိလျှက် အဘယ့်ကြောင့် ရူပ်ကို ရူပက္ခန္ဓာဟု ဝိသေသန ယောဇနာသနည်း။

ဖြေ။ ရူပ်ဟုသာ သာမညရှိသည်ကား မှန်၏။ နိဒ္ဒေသဝါရ၌ ရူပက္ခန္ဓာစသည်ဖြင့် ဝိသေသ ဝေဘန် သောကြောင့် ရူပက္ခန္ဓာဟု ဝိသေသန ယောဇနာသည်။ (ယမက-၄) (ကောက်- ၇၁၁)

မေး သဒ္ဒါရှိတိုင်း မယောဇနာဘဲ သဒ္ဒါကိုလွန်၍ ယောဇနာခြင်းကိုကား ပါဠိတော်ဝယ် "ရူပ်"မရှိ။ "ရူပက္ခန္ဓော" သာရှိ၏ဟူသော အနက်သည် ရောက်ရာသည်မဟုတ်ပါလော။

ဖြေ။ ပါဠိတော်၌ "ရူပ်" သာရှိသော်လည်း သဒ္ဒါကို ပမာဏမပြု အနက်သာ ပမာဏပြု၍ ယောဇနာ သည်၊ ပါဠိတော်၌ ရူပက္ခန္ဓောရှိ၍ ယောဇနာသည် မဟုတ်ပါ။ (ယမက-၄) (ကောက်- ၇၁၁)

မေး ပီယရုပ်, သာတရုပ်၌ ရုပ်အဋ္ဌဝီသပင်ဖြစ်လျှက် "န ရူပက္ခန္ဓော" ဟု အဘယ့်ကြောင့် ဟောတော် မူပါသနည်း။

ဖြေ။ ရုပ်အဋ္ဌဝီသပင်ဖြစ်သော်လည်း ပီယရုပ် သာတရုပ် မည်သောရုပ် အဋ္ဌဝီသကား ချစ်အပ်, သာယာ အပ်သော အပေါင်းရုပ်ဖြစ်၍ ရူပအမည်သာရသည်။ ရူပ္ပနသဘောမရှိ၍ ရူပက္ခန္ဓာ အမည်မရ။

http://www.dhammadownload.com

ထို့ကြောင့် "န ရူပက္ခန္ဓော" ဟု ဟောတော်မမူ။
(တနည်း) ချစ်အပ်, သာယာအပ်သော ရုပ်အဌဝီသသည် ပိယရုပ်သို့ဝင်၍ ရုပ္ပန သဘောရှိသော ရုပ်အဌဝီသသို့ မဝင်သောကြောင့် "နရူပက္ခန္ဓော" ဟု ဟောတော်မမူ။ (ယမကမူဋီ) (၇၁၂)

မေး ပိယရုပ်, သာတရုပ် ဟူရာဝယ် တဏှာ အာရုံပြုသောအခါသာလျှင် မည်သလော၊ သို့မဟုတ် မပြုသောအခါ၌လည်း မည်သလော။

ဖြေ။ မစားသောအခါ၌လည်း စားခြင်းငှာထိုက်သောကြောင့် ဘောဇဉ်ဟူသော အမည်ကိုရသကဲ့သို့ တဏှာ အာရုံမပြုသောအခါ၌လည်း ပြုခြင်းငှာထိုက်သောကြောင့် ပိယရုပ်, သာတရုပ်ပင် မည်ပါသည်။ (ကောက်- ၇၁၃)

မေး အဘယ့်ကြောင့် ပစ္စုပ္ပန္နဝါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောရပါသနည်း။

ဖြေ။ ပစ္စုပ္ပန်တရားကား ခံစားဆဲဖြစ်၍ သိလွယ်သောကြောင့် ပစ္စုပ္ပန္နဝါရကို ရှေးဦးစွာဟောရပါသည်။ (ကောက်- ၇၁၅)

အတီတဝါရ, အနာဂတဝါရတို့ကို ဟောရခြင်းအကြောင်း။

* အတိတ်တရားတို့ကား ခံစားဘူးသော တရားဖြစ်၍ အနာဂါတ်တရားထက် သိလွယ်သောကြောင့် အတီတဝါရကို ဟောပါသည်။
* သုဒ္ဓဝါရသက်သက်ကို ပြလိုသောကြောင့် အနာဂတဝါရကို ဟောပါသည်။ (ကောက်-၇၁၅)

မေး ပဝတ္တိဝါရ၌ ကာလအပြားကို အဘယ်ကြောင့်ခြောက်ပါးသာ ဟောရပါသနည်း။ အတီတ ပစ္စုပ္ပန္န, အနာဂတ ပစ္စုပ္ပန္န, အနာဂတ အတီတသုံးပါးကိုထည့်၍ ကိုးပါးဟောသင့်/မဟောသင့် ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ။ အတီတပစ္စုပ္ပန္န, အနာဂတ ပစ္စုပ္ပန္န, အနာဂတ အတီတကို ဆိုအပ်ပြီးသော မိဿက ကာလ ပဋိလောမနှင့် တူနေသောကြောင့် ခြောက်ပါးသာဟောသင့်ပါသည်။ ကိုးပါး မဟောသင့်ပါ။ (ကောက်- ၇၁၅)

မေး ပဏ္ဏတ္တိဝါရ၌ ဝေဒနာက္ခန္ဓာမူ စသည်ဝယ် ရှေးရှေးသော ရူပက္ခန္ဓာစသည်ကို မူလီသွတ်၍ ဟောသကဲ့သို့ ပဝတ္တိဝါရ၌ ရှေးရှေးသောခန္ဓာကို မူလီသွတ်၍ မဟောပါသနည်း။

ဖြေ။ မရောသောကာလ အထူးရှိသောဝါရတို့၌ အနက်အထူးမရှိသောကြောင့် ရှေးရှေးသောခန္ဓာကို မူလီသွတ်၍မဟောပါ။

မေး ဥပ္ပါဒဝါရ, နိရောဓဝါရတို့၌ ပဝတ္တိအခါနာမ်ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းဥပါဒ်, ချုပ်ခြင်းဘင်ရှိပါလျှက် ဥပ္ပါဒနိရောဓ အဖြစ်ကို ဟောတော်မမူဘဲ ပဋိသန္ဓေအခါနာမ်ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းဥပါဒ်နှင့် စုတိအခါ နာမ်ရုပ်တို့၏ ချုပ်ခြင်းဘင်ကိုသာ ဟောတော်မူပါသနည်း။

ဖြေ။ ပဝတ္တိအခါ နာမ်ရုပ်တို့၏ဖြစ်ခြင်း ဥပါဒ်၊ ချုပ်ခြင်းဘင်ရှိသော်လည်း မျက်စိတစ်မှိတ်၌ ကုဋေတစ်သိန်းခန့် ဖြစ်, ပျက်ရကား အလွန်လျင်မြန်သဖြင့် ဝေဘန်၍ ပြခြင်းငှာမလွယ်သောကြောင့် ဥပ္ပါဒနိရောဓအဖြစ်ကို ဟောတော်မမူပါ။ ပဋိသန္ဓေအခါ အသစ်ဖြစ်သော နာမ်ရုပ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းဥပါဒ်,

http://www.dhammadownload.com

စုတိအခါဖြစ်သော နာမ်ရုပ်တို့၏ ပျက်ခြင်းဘင်ကိုသာ ပြခြင်းငှာ လွယ်ကူသောကြောင့် ၎င်းတို့ကိုသာ ဥပ္ပါဒနိရောဓအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူပါသည်။

မေး ဥပ္ပန္နတိ၌ "ဥပ္ပါဒတော ယာဝ နိရောဓ ဂမနာ" စသည်ဖြင့် ပဌာန်းအဋ္ဌကထာ ဖွင့်သောကြောင့် ခဏတ္တယ သမင်္ဂီကို ကောက်သင့်လျှက် အဘယ်ကြောင့် ဥပ္ပါဒက္ခဏကိုသာ ကောက်ရပါသနည်း။

ဖြေ။ ပဌာန်းအဋ္ဌကထာ အလိုအားဖြင့် ခဏတ္တယသမင်္ဂီကို ကောက်သင့်သကဲ့သို့ ဖြစ်သော်လည်း မကောက်ရပါ။ ဥပါဒက္ခဏကိုသာ ကောက်ရပါသည်။ ၎င်းကိုသာ ရည်ရွယ်၍ ဖွင့်ပါသည်။ (၇၁၈)

မေး ဥပါဒ်ခဏသာ ယူရမည်ဖြစ်လျှင် "ဥပ္ပါဒက္ခဏံ ပါပုဏာတိ" မဆိုဘဲ "တယော ပိ ခဏာ" ဟု ဆိုခြင်းထက် အဘယ်သို့ သင့်ပါသနည်း။

ဖြေ။ အတိတ်လည်းမဟုတ်, အနာဂတ်လည်း မဟုတ်သော ခဏတစ်တ်ကို ခဏတ္တယဆိုသဖြင့် အသင့်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ (ကောက်- ၇၁၈)

မေး ဇီဝိတ ဆက္ကဟူသည် အဘယ်တရားနည်း။

ဖြေ။ မူလဋီကာအလို ဇီဝိတနဝက ကလာပ်တွင် ဂန္ဓ, ရသ, ဩဇာကိုကြဉ်၍ ဇီဝိတဆက္ကတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ကောက်- ၇၁၉)

မေး ကမ္မဇကလာပ် လေးစည်းဟူရာ၌ အဘယ်ကလာပ်များ ဖြစ်သနည်း။

ဖြေ။ မူလဋီကာ အလိုအားဖြင့် စက္ခု သတ္တက, သောတ သတ္တက, ဝတ္ထု သတ္တက, ဇီဝိတ ဆက္ကလေးပါးကို အဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် စက္ခုဒသက, သောတဒသက, ဝတ္ထုဒသက, ဇီဝိတနဝက လေးပါးကို ဆိုပါသည်။ (ကောက်- ၇၁၉)

မေး အတိတ်စသော (၁၁)ပါးသောရုပ်တို့ကို ပေါင်း၍ ရူပက္ခန္ဓာဟုဆိုခဲ့သော် ဇီဝက နဝကသည် ပစ္စုပ္ပန်သာဖြစ်ခဲ့၏။ အတိတ်စသည်မဖြစ်ခဲ့။ ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ရူပက္ခန္ဓာမည်သနည်း။

ဖြေ။ သမုဒ္ဒ သဒ္ဒါသည် တစိတ်တဒေသသော သမုဒ္ဒရာ၌ ဖြစ်သကဲ့သို့ ခန္ဓသဒ္ဒါသည် တခုခုသော ခန္ဓာ၌ ရုဋ္ဌီအားဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့် ရူပက္ခန္ဓာမည်ပါသည်။ (ကောက်- ၇၁၉)

မေး ပုရိမကောဋ္ဌာသနှင့် အရတူသောဟု ကောက်ရာဝယ် အဘယ်၏ ပုရိမကောဋ္ဌာသဖြစ်သနည်း။

ဖြေ။ သရူပဒဿန ဝိဿဇ္ဇနာ၏ ပုရိမကောဋ္ဌာသ ဖြစ်ပါသည်။
(တနည်း) ပရိပုဏ္ဏ ပဉှာ၏ ပုရိမကောဋ္ဌာသ ဖြစ်ပါသည်။ (ကောက်- ၇၁၉)

မေး ပုရိမကောဋ္ဌာသဟူသည် သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏ အရကိုဆိုသလော (သို့) သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်ကိုပင် ဆိုပါသလော။

ဖြေ။ ဝိဿဇ္ဇနာပုဒ်ကို မဆိုလို၊ သန္နိဋ္ဌာန် ဥဒ္ဒေသပုဒ်ကို ဆိုပါသည်။ (ကောက်- ၇၂၀)
တုစ္ဆ ပဉှာဟူသည်--
"တုစ္ဆ ပဥှော တိ ဝုစ္စတိ" ဟု အဋ္ဌကထာ လာရကား မောဃပဉှာကိုပင် ဆိုပါသည်။

* ပဋိက္ခေပ ဝိဿဇ္ဇနာနှင့် ပဋိသေဓဝိဿဇ္ဇနာ အထူး *

သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အနက်ကို ပယ်သည်ကား ပဋိက္ခေပဝိဿဇ္ဇနာ။ (နတ္ထိ ဝိဘင်းမျိုး)

http://www.dhammadownload.com

သံသယပုဒ်၏အနက်ကို ပယ်သည်ကား ပဋိသေဓဝိဿဇ္ဇနာ။ (နော ဝိဘင်းမျိုး) ဤသို့ထူးပါသည်။ (ကောက်- ၇၂၀)

မေး ပါဠိဂတိဝိဿဇ္ဇနာ, ပဋိသေဓဝိဿဇ္ဇနာတို့ကား သန္နိဋ္ဌာန်အရသာရှိ၍ သံသယအရ မရှိကုန်ရကား အတူတူပင်ဖြစ်ပါသလော။

ဖြေ။ မတူပါ။ ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ခြင်း, ချုပ်ခြင်းကို မြစ်ခြင်းကိုတားမြစ်၍ ဖြေသည်ကား (ဝါ) ပဋိသေဓ "န"အက္ခရာကို ပယ်၍ဖြေသည်ကား ပါဠိဂတိ ဝိဿဇ္ဇနာ ခန္ဓာတို့၏ဖြစ်ခြင်း, ချုပ်ခြင်းကိုမြစ်၍ဖြေသည်ကား (ဝါ) ပဋိသေဓ"နော"ဟုဖြေသည်ကား ပဋိသေဓဝိဿဇ္ဇနာတို့မြစ်၍ထူးခြားပါသည်။ ပရိညာဟူက--
အထွတ်အမြတ်ကိုသာ ဟောသောကြောင့် "ပရိဇာနာတိ" အရကို အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ကို ကောက်သည်။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန်, သကဒါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်, အနာဂါမိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်တို့သည် ပိုင်းခြား၍သိသော်လည်း အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ကိုသာ ရည်ရွယ်၍ ဟောပါသည်။ (ကောက်- ၁၀၂)

မေး ပဝတ္တိဝါရ၌ ပုဂ္ဂလ, ဩကာသ, ပုဂ္ဂလောကာသ-ဟု ဝါရသုံးပါးကို ဟောတော်မူပါလျှက် ပရိညာဝါရ၌ အဘယ်ကြောင့် ပုဂ္ဂလဝါရကိုသာ ဟောတော်မူပါသနည်း။

ဖြေ။ အဖြေတူသောကြောင့် သုံးဝါရကို မဟောဘဲ ပုဂ္ဂလဝါရကိုသာ ဟောတော်မူပါသည်။ (တနည်း) ပရိညာကိစ္စဟူသည် ပုဂ္ဂိုလ်အားသာလျှင်ဖြစ်၏။ ဩကာသ၌မဖြစ်။ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂလဝါရကိုသာ ဟောတော်မူပါသည်။ (ကောက်- ၇၂၂)

မေး ပရိညာဝါရ၌ ပဝတ္တိဝါရကဲ့သို့ စုတိ, ပဋိသန္ဓေကို မဟောဘဲ အဘယ်ကြောင့် ပဝတ္တိကိုသာ ဟောပါသနည်း။

ဖြေ။ စုတိ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ပရိညာကိစ္စမရှိသောကြောင့် (ဝါ) မဖြစ်သောကြောင့် ပဝတ္တိကိုသာ ဟောရပါသည်။ (ကောက်- ၇၂၂)

မေး "ယော ရူပက္ခန္ဓံ ပရိဇာနာတိ"၌ အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်တို့လည်း ရူပက္ခန္ဓာကို သိဆဲဖြစ်လျက် ၎င်းတို့ကို မကောက်ဘဲ အဘယ်ကြောင့် အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ကိုသာ ကောက်သနည်း။

ဖြေ။ အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်တို့လည်း ရူပက္ခန္ဓာကို သိဆဲဖြစ်သည်ကား မှန်၏။ သို့သော် ၎င်းတို့ကား ပရိညာကိစ္စအပြီးသို့မရောက်ကုန်။ ဤ၌ပရိညာကိစ္စအပြီးသို့ရောက်သော အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ကိုသာ ရည်ရွယ်၍ သာတိသယနည်းအားဖြင့် ကောက်ရသည်။ (ကောက်- ၇၂၃)

မေး "ယေ စ ပုထုဇ္ဇနာ မဂ္ဂံ န ပဋိလဘိဿန္တိ" ၌ မဂ် မရလတ္တံ့ဟူသည် လုံးဝမဂ်မရသည်ကို ဆိုပါသလော (သို့မဟုတ်) တစ်ဘဝ၊ နှစ်ဘဝ စသည်၌ မရလတ္တံ့သည်ကို မရလတ္တံ့ဟု ဆိုပါသလော ရှင်းပြပါ။

ဖြေ။ တစ်ဘဝ, နှစ်ဘဝစသည်၌ မဂ်ကိုမရလတ္တံ့သည်ကို မဆိုလို။ များသောအားဖြင့် မဂ်ကို လုံးဝမရသော သံသရာ သစ်ငုတ် မြေစောင့်သတ္တဝါများကိုသာ ဆိုပါသည်။ (ကောက်- ၇၂၃)

ခန္ဓယမိုက်ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

အာယတနယမိုက်

မေး စက္ခာယတနသည် ဓမ္မပင်မည်သည်ဖြစ်လျှက် ဓမ္မာယတန ဟစ်ခုတည်းကိုသာ ဟောသင့်ပါလျှက် အဘယ်ကြောင့် အာယတန တဆယ့်နှစ်ပါး ဟောတော်မူသနည်း။

ဖြေ။ ခြောက်ပါးသော ဝိညာဏ် အပေါင်းတို့ဖြစ်ရာ ဒွါရ, အာရုံတို့ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သားစေခြင်းငှာ အာယတန တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကို ဟောတော်မူပါသည်။ (ကောက်- ၇၂၅)

မေး ဒွါရ, အာရုံတို့ကို တပေါင်းတည်း ဟောတော်မမူဘဲ အဘယ့်ကြောင့် အသီးပိုင်းခြား၍ ဟောတော်မူသနည်း။

ဖြေ။ အာယတနကို ဟောတော်မူခြင်းမှာ ဒွါရအာရုံတို့ကို ဝေဘန်၍ ပြခြင်းငှာ ဟောတော်မူရကား ဒွါရအာရုံတို့ကို အသီးပိုင်းခြား၍ ဟောတော်မူပါသည်။ (ကောက်- ၇၂၆)

မေး အဘယ့်ကြောင့် အာယတန မည်ပါသနည်း။

ဖြေ။ စိတ် စေတသိက်တို့ လုံ့လပြုရာ (ဝါ) မိမိတို့၏ ကိစ္စပြုရာဖြစ်သောကြောင့် အာယတန မည်ပါသည်။
(တနည်း) ဒွါရအာရုံ၌ဖြစ်ကုန်သော စိတ်, စေတသိက်တို့ကို ချဲ့တတ်သောကြောင့် အာယတနမည်ပါသည်။
(တနည်း) ရှည်စွာသောသံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကို ဆောင်တတ်, ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် အာယတန မည်ပါသည်။ (ကောက်- ၇၂၆)
(တနည်း) စိတ်, စေတသိက်တို့၏ နေရာဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ စုဝေးရာဖြစ်သောကြောင့်၎င်း ၊ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်၎င်း အာယတနမည်ပါသည်။ (ကောက်- ၇၂၇)

မေး စက္ခုစသောခြောက်ပါးကို အဘယ်ကြောင့် ရှေးဦးစွာဟောတော်မူရပါသနည်း။

ဖြေ။ အဇ္ဈတ္တိက၏အဖြစ်ဖြင့်၎င်း၊ ဝိသယီ၏အဖြစ်ဖြင့်၎င်း၊ အဇ္ဈတ္တိကာယတနတို့ကိုသာလျှင် ရှေးဦးစွာ ပြသင့်သောကြောင့် ဟောတော်မူပါသည်။ (ကောက်- ၇၂၈)

မေး အဇ္ဈတ္တိကာယတန ခြောက်ပါးတို့တွင် အဘယ်ကြောင့် စက္ခာယတနကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူပါသနည်း။

ဖြေ။ သနိဒဿန သပ္ပဋိဃရုပ်ကို အာရုံပြုသဖြင့် ထင်ရှားသောကြောင့် စက္ခာယတနကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပါသည်။ (ကောက်- ၇၂၈)

မေး ဒိဗ္ဗစက္ခု, ပညာစက္ခု, ဗုဒ္ဓစက္ခု, သမန္တစက္ခု, ဓမ္မစက္ခုဟု စက္ခုငါးပါးရှိရာ ဒိဗ္ဗစက္ခု, ပညာစက္ခု နှစ်ပါးကိုသာ အဘယ်ကြောင့် သရုပ်ထုတ်၍ ဟောတော်မူပါသနည်း။

ဖြေ။ ဒိဗ္ဗစက္ခု, ပညာစက္ခု နှစ်ပါးသာ နီးစပ်၍ ဟောတော်မူပါသည်။ ကျန်သုံးပါးတို့ကား အလွန်ဝေးသောကြောင့် မဟောတော်မူပါ။ (ကောက်- ၇၂၉)

မေး သမ္မာဝါစာ စသော ဝိရတီသုံးခုတို့ကို အဘယ်ကြောင့် သီလက္ခန္ဓဟု ဆိုပါသနည်း။

http://www.dhammadownload.com

ဖြေ။ သမ္မာဝါစာ စသောဝိရတိသုံးခုတို့ကား ဝိရတိသီလအဖြစ်ဖြင့် ဘော်တူရကား သီလက္ခန္ဓဖြင့် သင်္ဂြိုဟ် အပ်သောကြောင့် သီလက္ခန္ဓဟုဆိုပါသည်။ (ကောက်- ၇၂၉)

မေး သမ္မာ သမာဓိမှာ သမာဓိဖြစ်၍ သမာဓိက္ခန္ဓဟုဆိုနိုင်ရာ၏။ သမ္မာဝါယမ သမ္မာသတိတို့ကား သမာဓိက္ခန္ဓဟုဆိုခြင်း အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။

ဖြေ။ သင့်ပါသည်။ သမာဓိသည် မိမိသဘောအားဖြင့် အာရုံသို့မတက်ရောက်နိုင်။ ဝီရိယဖြင့် အားထုတ်ခြင်း၊ သတိဖြင့် မမေ့လျော့ခြင်း အကူအညီရမှသာ တက်ရောက်နိုင်သောကြောင့် သမာဓိကို သဘောအားဖြင့် သမာဓိက္ခန္ဓ ဝီရိယ သတိတို့ကို သမာဓိအားလျော်က်ပတ်သောကြိယာအားဖြင့် (ဝါ) သမာဓိ၏ အကူအညီဖြင့် သမာဓိက္ခန္ဓဟု ဆိုပါ၏။ (ကောက်- ၇၃၀)

မေး ပညာက္ခန္ဓ၌ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ပညာပင်ဖြစ်၍ ပညာက္ခန္ဓဟုဆိုနိုင်ရာ၏။ သမ္မာသင်္ကပ္ပကို ပညာက္ခန္ဓဟု ဆိုခြင်းကား သင့်/မသင့်ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ။ သင့်ပါသည်။ ပညာသည် သဘောအားဖြင့် အနိစ္စအစရှိသော အာရုံကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်။ ဝိတက်သည် ပြန်လှန်၍ပေးမှသာလျှင် တတ်နိုင်သောကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိကို သဘောအားဖြင့် ပညာက္ခန္ဓ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပကို ပညာနှင့်တူသောကြောင့် ကိစ္စအားဖြင့် ပညာက္ခန္ဓဟု ဆိုပါသည်။ (ကောက်- ၇၃၁)

မေး အနံ့မဟုတ်ဘဲလျှက် သီလစသည်ကို အဘယ့်ကြောင့် ဂန္ဓဟုဆိုပါသည်။

ဖြေ။ အနံ့မဟုတ်သော်လည်း ပြန့်နှံ့ထင်ရှားသောအနက်ကြောင့် "ဂန္ဓ"ဟုဆိုပါသည်။ (ကောက်-၇၃၁)

မေး အရသာမဟုတ်ဘဲလျှက် အတ္တစသည်ကို အဘယ့်ကြောင့် ရသဟု ဆိုပါသနည်း။

ဖြေ။ အရသာမဟုတ်သော်လည်း ချိုမြိန်သာယာအပ်သော အနက်သဘောကြောင့် အတ္တစသည်ကို ရသဟု ဆိုပါသည်။ (ကောက်- ၇၃၂)

မေး စက္ခာယတနမူ၌ သဒ္ဒါယတန မူလီသွတ်၍ ဟောသင့်/မဟောသင့် ဟောသင့်က "စက္ခာယတန မူလကာနိ ဧကေဒသ"ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားကို အဘယ်သို့ ယူရမည်နည်း။

ဖြေ။ မဟောသင့်ပါ။ သို့သော်လည်း စုတိ ပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းအား ဉပါဒိန္နဖြစ်သော ဝဋ်တရား၏ဖြစ်ခြင်း, ချုပ်ခြင်းကို ဟောရာဖြစ်သော ပဝတ္တိဝါရ၌ သဒ္ဒါယတနအဟွက် ဝိဿဇ္ဇနာမရသော်လည်း ပုစ္ဆာ မှ ရသည်ကို သင်္ဂြိုဟ်၍ဟောတော်မူသည်ဟု ယူရပါသည်။ (ကောက်- ၇၃၃)

(မှတ်ချက်) ပဋိသန္ဓေအခါ မရကောင်းသောကြောင့် သဒ္ဒါယတန၏ ဝိဿဇ္ဇနာကို မဟောပါ။ (ကောက်- ၇၃၃)

မေး စက္ခာယတနသာဖြစ်၍ သောတာယတန မဖြစ်ကောင်းသော ဩပပါတိက၌ အဟိတ်သာကောက်၍ အဘယ့်ကြောင့် သုဂတိအဟိတ်ကို မကောက်သနည်း။

ဖြေ။ သုဂတိဘုံ၌ ကြီးသောအာနုဘော်ရှိသောကံကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော ဩပပါတိကတို့အား စက္ခု, သောတ ဣန္ဒြေ ချို့တဲ့ခြင်းမရှိသောကြောင့် သုဂတိအဟိတ်ကို မကောက်ပါ။ (ကောက်-၇၃၃)

http://www.dhammadownload.com

မေး "ယဿ စက္ခာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" စသည်၌ ဂဗ္ဘသေယျကို ကောက်ရာ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ပဋိသန္ဓေ အခါ၌ စက္ခာယတန မရှိသည်မဟုတ်ပါသလော၊ အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။

ဖြေ။ ပဋိသန္ဓေ အခါမရှိသည်ကား မှန်၏။ သို့သော် ပစ္စုပ္ပန်သုံးပါးတို့တွင် ခဏ ပစ္စုပ္ပန်, သန္တတိ ပစ္စုပ္ပန်တို့ကို မယူဘဲ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်ကို ယူရသောကြောင့် သင့်ပါသည်။ (ကောက်- ၇၃၄)

မေး စက္ခာယတနသာဖြစ်၍ သောတာယတန မဖြစ်မီ စုတေလတ္တံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သဟိတ် ပဋိသန္ဓေမနေဘဲ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေကြောင်းကို အဘယ်ကိုကောက်၍ သိရပါသနည်း။

ဖြေ။ ဣန္ဒြိယ ယမိုက် မူလဋီကာ သမ္မောဟ ဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာတို့ကို ထောက်၍ သိပါသည်။ (ကောက်- ၇၃၅)

မေး အာယတနယမိုက် ပစ္စုပ္ပန္နာဂတဝါရ၌ "သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ"ဟု ဟောရာ၌ အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်ကြဉ်လျှက် သဗ္ဗသဒ္ဒါဖြင့် ဟောသင့်/မဟောသင့် ဖြေရှင်းပါ။

ဖြေ။ ဟောသင့်ပါသည်။ အရဟတ္တ ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်ကြဉ်သော်လည်း သဗ္ဗသဒ္ဒါသည် သပ္ပဒေသ သဗ္ဗ၊ နိပ္ပဒေသ သဗ္ဗဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိရာတွင် နိပ္ပဒေသ သဗ္ဗမဟုတ်။ သပ္ပဒေသ သဗ္ဗဖြစ်၍ (ဝါ) ဖြစ်သော ကြောင့် သဗ္ဗသဒ္ဒါဖြင့် ဟောသင့်ပါသည်။ (ကောက်- ၁၅၅)

မေး ဃာနာယတန မူလီ အနုလောမ သန္နိဋ္ဌာန်၌ ဩပပါတိကပုဂ္ဂိုလ်ကို အဘယ်ကြောင့် မကောက် သနည်း။

ဖြေ။ ကာမဘုံ၌ ဃာနချို့သော ဩပပါတိက ပုဂ္ဂိုလ်မရှိကောင်းသောကြောင့် မကောက်ပါသည်။ (ကောက်- ၇၃၆)

မေး သင်္ဂြိုဟ်ဆရာသည် သံသေဒဇဩပပါတိကတို့အား ဩမကအားဖြင့် စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဘာဝ တို့ကို မရအပ်ဟု သာမညအားဖြင့်ဆိုပါလျှက် "ဃာန မရခြင်းသည် သံသေဒဇအားသာဟု" အဘယ်ကြောင့် ခွဲခြမ်း၍ ယူသနည်း။

ဖြေ။ တပေါင်းတည်း ညွှန်ပြအပ်သောအရာပင်ဖြစ်သော်လည်း တစိတ်တဒေသအားဖြင့် စပ်သင့်သော ကြောင့် သံသေဒဇအား ခွဲခြမ်း၍ ယူပါသည်။ (ကောက်- ၇၃၇)

မေး သစက္ခုက အဃာနက ကောက်ရာ၌ ရူပပုဂ္ဂိုလ်ကို ကောက်ခြင်းသည် နှာခေါင်းမရှိ၍ပင် ကောက် သလော။

ဖြေ။ အသွင်သဏ္ဌာန်ဖြစ်သော နှာခေါင်းကားရှိ၏။ ဃာနပသာဒ, ဃာနဝိညာဏ် အနံ့ကို မသိ။ သို့ အတွက် ကောက်ပါသည်။ (ကောက်- ၇၃၇)

မေး နှာခေါင်းရှိလျှက် အဘယ့်ကြောင့် ဃာနပသာဒမဖြစ်သနည်း။

ဖြေ။ ဗြဟ္မာတို့မှာ နှာခေါင်းရှိလျှက်သော်လည်း ကာမရာဂ၌တပ်ခြင်းကင်းသော ဘာဝနာဖြင့် ဂန္ဓ, ရသ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗတို့၌ တပ်ခြင်းမရှိရကား ၎င်းတို့မှီရာ ပသာဒတို့၌လည်း တပ်ခြင်းမရှိသောကြောင့် ဃာန ပသာဒ မဖြစ်ပါ။ (ကောက်- ၇၃၈)

http://www.dhammadownload.com

မေး ဂန္ဓာယတနမူလ၌ "အဂန္ဓကာနံ" စသည်ဖြင့် ဝိဘင်းထွက်ခဲ့လျှင် ရူပပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဂန္ဓမရှိသလော။

ဖြေ။ ရူပပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဂန္ဓရှိ၏။ သို့သော် ဃာနယနမရှိ၍ အာယတနကိစ္စမပြီးသောကြောင့် ဂန္ဓရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။ (ကောက်- ၇၃၈)

မေး ရူပဘုံ၌ရှိသော ဂန္ဓ, ရသ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗတို့ကို ဂန္ဓာယတန, ရသာယန, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန မဖွဲ့ဘဲ အဘယ်ကြောင့် ဓမ္မာယတန ဖွဲ့သနည်း။

ဖြေ။ ဓမ္မသဘာဝကို မလွန်သောကြောင့်၎င်း၊ မနောဝိညာဏဓာတ်၏အာရုံအဖြစ်သို့ ရောက်သောကြောင့်၎င်း၊ ဓမ္မာယတန၌ အကျုံးဝင်သည်ကိုပြ၍ ဓမ္မာယတန ဖွဲ့ရပါသည်။ (ကောက်- ၇၃၉)

အာယတနယမိုက်ပြီး၏။

* * * * *

ဓာတုယမိုက်

မေး အဘယ့်ကြောင့် ဓာတ်မည်ပါသနည်း။

ဖြေ။ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်၎င်း၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကို ပြီးစေကာမျှ ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ သတ္တဝါတို့ကို ဆောင်အပ်သောကြောင့်၎င်း၊ သတ္တဝါတို့သည် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကို ပြီးစေအပ်သောကြောင့်၎င်း၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကို ထားရာဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ ကိုယ်အစိတ်ဖြစ်သော ဓာတ်တို့ကဲ့သို့ (ဝါ) ကျောက်အစိတ်ဓာတ်တို့ကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ ဓာတ်မည်ပါသည်။ (ကောက်- ၇၄၀)

မေး သုတ္တန်အဘိဓမ္မာဝယ် ဟောအပ်သော အာရဗ္ဘဓာတ်, သုတဓာတ် စသောများစွာသောဓာတ်တို့ ရှိပါလျှက် အဘယ်ကြောင့် တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသာ ဟောတော်မူပါသနည်း။

ဖြေ။ ပြဆိုအပ်သော ဓာတ်တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးတွင် အကျုံးဝင်သောကြောင့် သီးခြားမဟောဘဲ တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသာဟောပါသည်။ (ကောက်- ၇၄၁)

မေး စက္ခု ဝိညာဏဓာတ် စသည်၌ အာရုံ၏အမည်ကိုယူ၍ ရူပဝိညာဏစသည်မခေါ်ဘဲ ဝတ္ထုအမည်ကို ယူ၍ စက္ခုဝိညာဏဓာတ် စသည်ခေါ်သနည်း။

ဖြေ။ ရူပါရုံ စသည်ကား အခြားဝိညာဏ်များနှင့်ဆက်ဆံသောကြောင့် အာရုံဖြင့် ရူပဝိညာဏဓာတ် စသည်မခေါ်ပါ။ စက္ခု ဝတ္ထုစသည်မှာ အခြား ဝိညာဏ်တို့နှင့်မဆက်ဆံ။ ထိုမဆက်ဆံသောဝတ္ထုဖြင့်သာလျှင် စက္ခုဝိညာဏဓာတ် စသည်ခေါ်နိုင်ပါသည်။ (ကောက်- ၇၄၁)

* မနောဓာတ်မည်ပုံ *

အလွန်အကဲနှင့်တကွ သိခြင်းကိစ္စအထူးမထင်ဘဲလျှက် သိကာမျှဖြစ်သောကြောင့် မနောဓာတ်မည်ပါသည်။ (ကောက်- ၇၄၂)

http://www.dhammadownload.com

မေး ပဝတ္တိဝါရ၌ သဒ္ဒဓာတ်, စက္ခုဝိညာဏဓာတ် စသောခြောက်ပါးသောဓာတ်တို့ကို အဘယ်ကြောင့် ဟောတော်မမူသနည်း။

ဖြေ။ သဒ္ဒဓာတ်, စက္ခုဝိညာဏဓာတ် စသောခြောက်ပါးတို့မှာ ပဋိသန္ဓေအခါ၊ စုတိအခါတို့၌ မရကောင်းသောကြောင့် မဟောပါ။ (ကောက်- ၇၄၅)

ဓာတုယမိုက်ပြီး၏။

* * * * *

သစ္စယမိုက်

သစ္စာမည်ပုံ

မဖောက်မပြန်မှန်သောကြောင့် သစ္စာမည်ပါသည်။ (ကောက်- ၇၄၅)

မေး အဘယ်ကြောင့် သစ္စာကို အယုတ်အလွန်မရှိလေးပါးသာ ဟောတော်မူရပါသနည်း။

ဖြေ။ လေးပါးမှ တပါးသော သစ္စာမရှိသောကြောင့်ရင်း၊ လေးပါးတို့တွင် နုတ်ပယ်အပ်သောတရား မရှိသောကြောင့်ရင်း၊ အယုတ်အလွန်မရှိ လေးပါးသာ ဟောရပါသည်။

(တနည်း) သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ၏ဖြစ်ခြင်းပဝတ္တိ၊ ၎င်း၏ဖြစ်ကြောင်း ပဝတ္တက၊ ၎င်း၏ဆုတ်နစ်ကြောင်း နိဝတ္တိကတို့ကို အကျိုးအကြောင်းအားဖြင့် ဆက်စပ်၍ ပြလိုသောကြောင့်သစ္စာလေးပါးကို ဟောတော်မူပါသည်။ (ကောက်- ၇၄၇)

မေး ဒုက္ခ၏ အကြောင်းများစွာရှိလျှက် အဘယ်ကြောင့် သမုဒယသာအကြောင်းဟု ဟောပါသနည်း။

ဖြေ။ ပြဋ္ဌာန်းသော ထူးသောအကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် သမုဒယကိုသာအကြောင်းဟု ဟောပါသည်။

မေး ပဝတ္တိဝါရ၌ နိရောဓသစ္စာကို အဘယ်ကြောင့် မဟောသနည်း။

ဖြေ။ နိရောဓသစ္စာကား ဖြစ်ခြင်း, ချုပ်ခြင်းမရှိသောကြောင့် မဟောခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (ကောက်-၇၅၃)

ပရိညာဝါရ

မေး ပရိညာဝါရ၌ မဂ္ဂသစ္စာ, နိရောဓသစ္စာတို့ကို အဘယ်ကြောင့်မဟောသနည်း။

ဖြေ။ လောကုတ္တရာတရားတို့ကား ပရိညာကိစ္စမရှိသောကြောင့် မဟောပါ။(ကောက်- ၇၅၃)

မေး "ဒုက္ခသစ္စာ ပရိဇာနာတိ"ဝယ် အဘယ်ပရိညာကို ရသနည်း။

ဖြေ။ ဉာတပရိညာ, တီရဏပရိညာ နှစ်ပါးကို ရပါသည်။

မေး "သမုဒယ သစ္စံ ပဇဟာတိ"၌ အဘယ်ပရိညာကို ရပါသနည်း။

ဖြေ။ ဉာတပရိညာ, ပဟာန ပရိညာ နှစ်ပါးကို ရပါသည်။

မေး အဘယ်ကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာ၌ ပဟာန ပရိညာကို၊ သမုဒယသစ္စာ၌ တီရဏ ပရိညာကို မရသနည်း။

ဖြေ။ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သောသူသည် ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍သိခြင်းငှာ သမုဒယသစ္စာကို

http://www.dhammadownload.com

ပယ်ခြင်းငှာ ကျင့်၏။ ဒုက္ခသစ္စာ၌ ပဟာနကိစ္စမရှိ။ သမုဒယသစ္စာ၌ တီရဏကိစ္စမရှိ။ ကို့ကြောင့် မရပါ။ (ကောက်- ၇၆၁)

သစ္စယမိုက်ပြီး၏။

———— ✳ ✳ ————

နောက်ဆက်တွဲ ဖြည့်စွက်အဓိပ္ပါယ်

✳ ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောရကျိုး -

ဓမ္မ, ပုဂ္ဂလ, ဩကာသ စသည်လျှင် မှီရာရှိကုန်သော သန္နိဋ္ဌာန် သံသယတို့၏အစွမ်းအားဖြင့် အထူးထူးသောနည်းတို့၌ ကျွမ်းကျင်ပိမ္မာစေခြင်းအကျိုးငှာ ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောတော်မူသည်။

✳ မူလယမိုက်ခေါ်ပုံ -

လောဘ, ဒေါသ စသော မူလတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာထုတ်၍ စိစစ်ဟောကြားအပ်သော ယမိုက်ကို မူလယမိုက်ဟုခေါ်သည်။ (ယမကတ္ထ-၁၂)

✳ တိကမာတိကာ ဥဒ္ဒေသကို ရှေးဦးစွာ ဟောခြင်းအကြောင်း -

ဒုက မာတိကာထက် မှတ်ယူလွယ်သောကြောင့်ငှင်း, ဒုက်အောက်နည်းသော အပြားရှိသောကြောင့်ငှင်း၊ တိကမာတိကာ ဥဒ္ဒေသကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူအပ်ပါသည်။ (ယမကတ္ထ-၁၄)

✳ ကုသလတိက်ကို ရှေးဦးစွာဟောခြင်းအကြောင်း -

အကြွင်းမရှိ အလုံးစုံသော ရုပ်, နာမ် ဓမ္မတို့ကို သိမ်းကြုံးမိသောကြောင့်ငှင်း၊ အနဝဇ္ဇ သာဝဇ္ဇ ဓမ္မ တို့၏ အချင်းချင်းရောယှက်မှုမရှိသောကြောင့်ငှင်း ကုသိုလ်တည်းဟူသော အာဒိကလျာဏနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့်ငှင်း ဤသုံးပါးသောအကြောင်းတို့ကြောင့် "ကုသလတိက်"ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပါသည်။ (ယမကတ္ထ-၁၆)

✳ ကုသလပဒကို ရှေးဦးစွာဟောရကြောင်း -

အနဝဇ္ဇ သုခ ဝိပါက လက္ခဏာရှိသည်ဖြစ်၍ အလုံးစုံသောသခ်တရားတို့ထက် မြတ်သောကြောင့်ငှင်း၊ အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ဖျောက်တတ်သည်ဖြစ်၍ ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းအပ်သောကြောင့်ငှင်း၊ မျက်မှောက်၌ဖြစ်သောအကျိုး, တမလွန်၌ဖြစ်သောအကျိုး ၂-ပါးစုံတို့ကို ဆောင်ရွက်တတ်သောကြောင့်ငှင်း "ကုသလပဒ"ကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူပါသည်။ (ယမကတ္ထ-၁၆)

အကုသလ[illegible]ကြောင်း -

ထိုကုသိုလ်နှ[illegible]ဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့် ကုသလပဒ၏ အခြားမဲ့၌ "[illegible]သည်။ (ယမကတ္ထ-၁၇)

အဗျာကတပဒ[illegible]

ထိုကုသိုလ်, အကုသိုလ်တို့မှ [illegible]သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အကုသလပဒ၏ အခြားမဲ့၌ အဗျာကတပဒကို ဟောတော်မူပါသည်။ (ယမကတ္ထ-၁၈)

http://www.dhammadownload.com

* နာမပဒကို ဟောတော်မူခြင်းအကြောင်း -
ကုသလ စသော (၃) ပဒတို့ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော အလုံးစုံသောကုသိုလ် စသောတရားတို့ကို သိမ်းကျုံး၍ ဟောကြားတော်မူလိုသောကြောင့် (ဝါ) ဟောကြားတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ နာမပဒကို ထည့်၍ (၄) ပဒကို ဟောတော်မူပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ ဝိဘာဝနီ - နှာ - ၁၈)

* သန္နိဋ္ဌာန်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူခြင်းအကြောင်း -
ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟက (တရားနာသူ) ပုဂ္ဂိုလ်ကို့အား သန္နိဋ္ဌာန်, သံသယနှစ်ပါးတို့တွင် သံသယကို ရှေးဦးစွာ ဟောသင့်သော်လည်း ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောကြားတော်မူသော ဘုရားရှင်အား သန္နိဋ္ဌာန်သည် ရှေးဦးစွာဖြစ်သောကြောင့် "သန္နိဋ္ဌာန်"ကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူပါသည်။
(ယမကဋ္ဌ ဝိဘာဝနီ - နှာ - ၂၇)

* သံသယကို ဟောတော်မူခြင်းအကြောင်း -
ဘုရားရှင်အား ယုံမှားသံသယဖြစ်တော်မူသောကြောင့် သံသယကို ဟောတော်မူသည်မဟုတ်။ ဝေနေယျတို့၏ သံသယဖြစ်လောက်သောအရာ၌ သံသယဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "သံသယ" ကို ဟောတော်မူပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ ဝိဘာဝနီ - နှာ - ၂၈)

* သန္နိဋ္ဌာန် သံသယမမြဲခြင်းအကြောင်း -
သတ္တဝါတို့အား အဇ္ဈာသယ အမျိုးမျိုးရှိကြလေသောကြောင့် အချို့သောသတ္တဝါတို့မှာ "ကုသိုလ်မည်သောတရားသည် ကုသိုလ်မူမည်လေသလော" ဟူ၍ရင်း၊ အချို့သောသတ္တဝါတို့မှာ "ကုသိုလ်မူမည်သောတရားသည် ကုသိုလ်မည်လေသလော" ဟူ၍ရင်း ဤသို့စသောအားဖြင့် အမျိုးမျိုး သံသယဖြစ်ကြသောကြောင့် သန္နိဋ္ဌာန်, သံသယမမြဲခြင်းဖြစ်သည်။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၂၉)

* မူလမူလနယကို ဟောတော်မူခြင်းအကြောင်း -
မူလနယနှင့် တရားကိုယ် အရကောက်ကွဲပြားမှုမရှိသော်လည်း ဝေနေယျဇ္ဈာသယအားဖြင့် သတ္တဝါတို့အား တရားမှန်ကို သိစေလိုသောကြောင့် "မူလမူလနယ"ကို ဟောတော်မူပါသည်။
(ယမကဋ္ဌ-နှာ-၃၅)

* "မူလနှင့် အညမညမူလ အထူး" -
ဟေတုပစ္စည်းထိုက်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး (တနည်း) ဟိတ်ကိုးပါးသည် မူလတရားမည်၏။ ဟေတုပစ္စယုပ္ပန်ထိုက်သော မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး (တနည်း) ဟိတ်ကိုးပါးသည် အညမညမ မူလတရားမည်၏။ ဤသို့ထူးခြားကြပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ- ၄၉)

* ပဋိက္ခေပဝိသဇ္ဇနာနှင့် ပဋိသေဓဝိသဇ္ဇနာ အထူး -
သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အနက်ကို ပယ်ခြင်းသည် ပဋိက္ခေပဝိသဇ္ဇနာမည်၏၊ သံသယပုဒ်၏အနက်ကို တားမြစ်ခြင်းသည် ပဋိသေဓ ဝိသဇ္ဇနာမည်၏၊ ဤကဲ့သို့ ထူးကြပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၅၉)

* "ပဋ္ဌဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ" ဟု အရကောက်ဆရာတော်မိန့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း -

http://www.dhammadownload.com

ကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာတို့သည် စိတ္တဇရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သောသတ္တိထင်ရှားရှိသော်လည်း စတုဝေါကာရ ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ စတုဝေါကာရဘုံကို နစ်စေလိုသောကြောင့် "ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ" ဟု အရကောက် ဆရာတော်မိန့်ဆိုရပါသည်။ (ယမကတ္ထ-နှာ-၆၁)

* ကုသလ သမုဋ္ဌာန် ရုပ်-အရ စေတသိက်ကို ထည့်သွင်း၍ ကောက်ရကြောင်း -
စေတသိက်သည် ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်ဟူသော မိစ္ဆာဉာဏ်ကို ပယ်ဖျောက်လိုသောကြောင့် စေတသိက်ကို ထည့်သွင်း၍ ကောက်ရပါသည်။ (ယမကတ္ထ-၆၃)

* စေတသိက်သည် ရုပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်ပါလျှက် "ကုသလ စိတ္တ သမုဋ္ဌာန် ရုပ်" ဟု ယမိုက် အဌကထာ ဆရာဖွင့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း -
ကုသိုလ် ကမ္မဇရုပ်ကို ဖြစ်စေလိုသည့်အပြင် လောကိယ ဓမ္မဒေသနာ၌ စိတ်သည် စူရ, ဇေဋ္ဌက, ပုဗ္ဗင်္ဂမ ဖြစ်သောကြောင့် စိတ်ကို ပဓာနထား၍ "ကုသလ စိတ္တ သမုဋ္ဌာန် ရုပ်" ဟု ယမိုက် အဌကထာဆရာ ဖွင့်ဆိုရပါသည်။ (ယမကတ္ထ-နှာ-၆၄)

* ကုသလ သမုဋ္ဌာနရုပ်ကို ကုသိုလ်ဟု မခေါ်ရခြင်းအကြောင်း -
အနဝဇ္ဇ သုခ ဝိပါကဟု ဆိုအပ်သော ကုသလ လက္ခဏာ မရှိသောကြောင့် ကုသလ သမုဋ္ဌာနရုပ်ကို ကုသိုလ်ဟု မခေါ်ပါ။ (ယမကတ္ထ-နှာ-၆၄)

* မောဟမူဒွေ၌ မောဟကို ကြဉ်ပါလျှက် အရေအတွက် မလျော့ခြင်း -
မောဟမူဒွေ၌ မောဟကို ကြဉ်သော်လည်း လောဘမူ ဒေါသမူတို့၌ရှိသော မောဟသည် ကြွင်းကျန်သေးသောကြောင့် စေတသိက်အရေအတွက် မလျော့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာအားဖြင့် ခရုခွံအတွင်းရှိ အသားဟူသမျှကို စုတ်ယူလိုက်သောအခါ ၎င်းအသားများ သိသိသာသာ ယုတ်လျော့သွားပါလျှက် ခရုမှာ အကောင်အထည်မပျက် မူလပုံသဏ္ဌာန်အတိုင်း တည်ရှိနေသကဲ့သို့ပင်တည်း။ (ယမကတ္ထ-နှာ-၆၆)

* အဟိတ် အကုသိုလ် သဟိတ်အကုသိုလ်အကြောင်း -
မောဟမူဒွေ၌ မောဟသည် သမ္ပယုတ်ဟိတ်မရှိသောကြောင့် အဟိတ် အကုသိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။

အကုသိုလ် ဒွါဒသ မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ်သော စေတသိက် သတ္တဝီသတို့ကို သမ္ပယုတ်ဟိတ်ရှိသောကြောင့် သဟိတ်အကုသိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။ (ယမကတ္ထ-နှာ-၆၇)

* အကုသလ သမုဋ္ဌာနရုပ်ကို အကုသိုလ်ဟု မခေါ်ဆိုရခြင်းအကြောင်း -
သာဝဇ္ဇ ဒုက္ခ ဝိပါကလက္ခဏာဟု ဆိုအပ်သော အကုသလ လက္ခဏာမရှိသောကြောင့် အကုသလ သမုဋ္ဌာနရုပ်ကို အကုသိုလ်ဟု မခေါ်ဆိုပါ။ (ယမကတ္ထ-နှာ-၆၈)

http://www.dhammadownload.com

* ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တစ်ဆယ်ကို ကြဉ်ရခြင်းအကြောင်း -
ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တစ်ဆယ်တို့၌ ဈာနင်, မဂ္ဂင်, ဟိတ်မရှိသောကြောင့် စိတ်အင်္ဂါအားနည်းလေရကား ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်။ ထို့ကြောင့် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တစ်ဆယ်ကို ကြဉ်ရပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၇၂)

* အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ၊ အဟိတ် စုတိတို့ကို မကြဉ်ရခြင်းအကြောင်း -
ပဋိသန္ဓေ စုတိတို့သည် ဘဝင်၌ အကျုံးဝင်သောကြောင့် ဘဝင်စိတ်နှင့် တရားကိုယ် ထူးခြားခြင်း မရှိ။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ ကြဉ်သော်လည်း စိတ်အရေအတွက် လျော့မည်မဟုတ်သောကြောင့် မကြဉ်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၇၃)

* ဥတုဇရုပ်ကို ထပ်မံမိန့်ဆိုခြင်းအကြောင်း -
ဗာဟိရရုပ်ကို ဆိုရုံမျှဖြင့် ဥတုဇရုပ်မကုန် ကမ္မဇိယ ဗဒ္ဓ ဥတုဇရုပ်ကြွင်းကျန်နေသောကြောင့် ၎င်းကမ္မဇိယ ဗဒ္ဓ ဥတုဇရုပ်တို့ကို သိမ်းကြုံးခြင်းအကျိုးငှာ ဥတုဇရုပ်ကို တဖန်မိန့်ဆိုရပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၇၄)

* အရူပဝိပါက်လေးခုတို့ကို ကြဉ်ရခြင်းအကြောင်း -
ရုပ်၌တပ်ခြင်းကင်းသော ဘာဝနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း အရူပကုသိုလ် ဟူသော အကြောင်း၏ ရုပ်နှင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း (ဝါ) ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း အရူပဘုံ၏ရုပ်ဖြစ်ရာ အရပ်မဟုတ်သောကြောင့်၎င်း အရူပဝိပါက်လေးခုတို့ကို ကြဉ်ရပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၇၈ + ဝိဘာဝနီဋီကာရုပ်ပိုင်း ၁၈၅-၁၃)

* အရူပဘုံ၌ စိတ်ဟူသမျှ ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်ခြင်းအကြောင်း -
အရူပ ဝိပါက်သာ ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်သည်မဟုတ် အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော ကုသိုလ် စိတ် ပန္နရသ, အကုသိုလ်စိတ် ဒသ, ကြိယာစိတ် တေရသ, ဖိုလ်စိတ်လေးခုဟု ဆိုအပ်ကုန်သော လေးဆယ့်နှစ်ပါးသောစိတ်တို့သည်လည်း အရူပဘုံ၌ ရုပ်ဖြစ်ခြင်း မရှိသောကြောင့် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ပါ။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၇၈)

* စိတ်, စေတသိက်, နိဗ္ဗာန်တို့ နာမ်မည်ခြင်းအကြောင်း -
စိတ်, စေတသိက်တရားတို့ကို အာရုံသို့ ရှေးရှုညွတ်ကိုင်းတတ်သောကြောင့်၎င်း၊ မိမိသို့ အာရမ္မဏိက တရားတို့ကို အချင်းချင်းညွတ်ကိုင်းစေတတ်သောကြောင့်၎င်း စိတ်, စေတသိက်တို့သည် နာမ်မည်ပါသည်။ မိမိသို့ အနဝဇ္ဇ အာရမ္မဏိကတရားတို့ကို ညွတ်ကိုင်းစေတတ်သောကြောင့်၎င်း နိဗ္ဗာန်သည် နာမ်မည်ပါသည်။ (ဏီ-၄ နိက္ခေပကဏ္ဍ- ၃၆၇)
* ရုပ်သည် နာမ်မမည်နိုင်ခြင်းအကြောင်း -
ရုပ်တရားတို့သည် မိမိသို့ အာရမ္မဏိကတရားတို့ကို ညွတ်ကိုင်းစေတတ်သည် မှန်သော်လည်း နာမသဒ္ဒါကို နာမ်တရားတို့၌သာ အထင်ရှားအားဖြင့် တင်စားအပ်လေသောကြောင့် ရုပ်တရားတို့သည် နာမ်မမည်ပါ။ (ဏီ-မူလဋီကာ နိက္ခေပကဏ္ဍ ၁၆၈-၉) (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၈၂)

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓယမိုက်

* မူလယမိုက်၏ အခြားမဲ့၌ ခန္ဓယမိုက်ဟောတော်မူခြင်းအကြောင်း -
မူလယမိုက်၌ ဟောကြားတော်မူအပ်ကုန်သော ကုသိုလ်စသောတရားတို့ကို ခန္ဓဒေသနာပြုလုပ်၍ ဟောကြားတော်မူလိုသောကြောင့် မူလယမိုက်ကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ခန္ဓယမိုက်ကို ဟောတော်မူပါသည်။ (ယမိုက်အဋ္ဌကထာ ၂၄၁-၁၉) (ယမကဋ္ဌ-၈၅)

* ပစ္စနိက်နှစ်ပါးအထူး -
ပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌လာသော ပစ္စနိက်ကား ပစ္စယုပ္ပာန်မှ လွတ်သောတရားကို ယူရပါသည်။ ယမိုက်ကျမ်း၌လာသော ပစ္စနိက်ကား အနုလုံ အနုလောမ ပဋိလောမ နှစ်ပါးစုံတို့မှ လွတ်သော တရားကို ယူရပါသည်။ ဤသို့ထူးပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၉၉)

* ပဝတ္တိဝါရ၌ ဥဒ္ဒေသဝါရကို မဟောခြင်းအကြောင်း -
အောက်ပဏ္ဏတ္တိဝါရ၌ ပြဆိုအပ်ပြီးသည်ကို နည်းမှီ၍ သိလောက်သောကြောင့် မဟောပါ။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၁၂၀)

* ပဝတ္တိဝါရ၌ ဟောသောပုဂ္ဂိုလ်၊ မဟောသောပုဂ္ဂိုလ်များ -
ခန္ဓယမိုက် ပဝတ္တိဝါရ၌ ပုထုဇ္ဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်, ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်အားဖြင့် ရှစ်ယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဟောပါသည်။
စုတိပဋိသန္ဓေတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် မဖြစ်သောကြောင့် မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်တို့ကို မဟောပါ။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၁၂၈)

* အရှင် အသေ စသည်ရွေးချယ်ပုံ -
ပုဂ္ဂိုလ်တကျိပ်နှစ်ယောက်တို့တွင် ပုထုဇ္ဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် (၄) ယောက် အောက်ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် (၃)ယောက် အားဖြင့် (၇)ယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပဋိသန္ဓေနေနိုင်သော (အရှင်) ပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်ကုန်၏။
ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ် (၄) ယောက် ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် (၄) ယောက်အားဖြင့် (၈) ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် စုတိနိုင်သော (အသေ) ပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်ကုန်၏။
မဂ်ပုဂ္ဂိုလ် (၄) ယောက်တို့သည်ကား ပဋိသန္ဓေလည်း မနေနိုင်၊ စုတိလည်း မစုတိနိုင်သော (မရှင် မသေ) ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။

(၁) ရှင်သာရှင်၍ မသေသောပုဂ္ဂိုလ်ကား = အကနိဋ္ဌ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တည်း။
(၂) သေသာသေ၍ မရှင်သောပုဂ္ဂိုလ်ကား ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တည်း။
(၃) သေလည်းသေနိုင် ရှင်လည်းရှင်နိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်ကား အကနိဋ္ဌ အနာဂါမ်မှ ကြွင်းသော ပုထုဇ္ဇဉ်လေးယောက်, အောက်ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်တို့ပေတည်း။
(၄) ရှင်လည်း မရှင်နိုင် သေလည်းမသေနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်ကား မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်တို့ပေတည်း။
(ယမကဋ္ဌ-နှာ-၁၂၉)

* ပဝတ္တိဝါရနှင့် ပရိညာဝါရ ကာလယူပုံ အထူး

http://www.dhammadownload.com

ပဝတ္တိဝါရနှင့် ပရိညာဝါရတို့ ကာလယူပုံ အထူးကား ပဝတ္တိဝါရ၌ စုတိပဋိသန္ဓေတို့၏အစွမ်းအား ဖြင့် ပိုင်းခြားရပါသည်။

ပရိညာဝါရ၌ ပဝတ္တိအခါ စိတ္တက္ခဏ၏အစွမ်းအားဖြင့်သာ ပိုင်းခြားရပါသည်။(ယမက-နှာ-၁၉၁)

* ပရိညာဝါရ၌ ဟောသောပုဂ္ဂိုလ်များ -

ပရိညာဝါရ၌ ဘဗ္ဗပုထုဇ္ဇဉ်, အဘဗ္ဗ ပုထုဇ္ဇဉ် အရိယာရှစ်ယောက်အားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ် (၁၂)ယောက် တို့ကို ဟောတော်မူပါသည်။ (ယမကတ္ထ-နှာ-၁၉၂)

* ပရိညာဝါရ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ခွဲပုံ -

(က) ခန္ဓာငါးပါးကို ပိုင်းခြား၍ သိဆဲပုဂ္ဂိုလ်ကား အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်။

(ခ) ခန္ဓာငါးပါးကို ပိုင်းခြား၍ သိပြီးပုဂ္ဂိုလ်ကား အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်။

(ဂ) ခန္ဓာငါးပါးကို ပိုင်းခြား၍ သိလတ္တံ့ပုဂ္ဂိုလ်ကား ကျွတ်ထိုက်သောပုထုဇ္ဇဉ်, အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန် သုံးယောက် အောက်ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်တို့တည်း။

(ဃ) ခန္ဓာငါးပါးကို ပိုင်းခြား၍ သိဆဲလည်းမဟုတ်၊ သိပြီးလည်းမဟုတ်၊ သိလတ္တံ့လည်းမဟုတ် သော ပုဂ္ဂိုလ်ကား မကျွတ်ထိုက်သော အဘဗ္ဗ ပုထုဇ္ဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တည်း။(ယမကတ္ထ-နှာ၁၉၅)

အာယတန

* ခန္ဓယမိုက် အခြားမဲ့၌ အာယတနကို ဟောခြင်းအကြောင်း -

မူလယမိုက်၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော ကုသိုလ်စသောတရားတို့ကို ပေါင်းရုံ၍ ရူပသံမုဋ္ဌ, နာတိသံခိတ္တ နာတိဝိတ္ထာရရုစိ, မဇ္ဈိမိန္ဒြိယပုဂ္ဂိုလ်တို့အလို့ငှာ ခန္ဓယမိုက်၏ အခြားမဲ့၌ဟောတော်မူ လိုသောကြောင့် ခန္ဓယမိုက်အခြားမဲ့၌ အာယတနယမိုက်ကို ဟောပါသည်။ (ယမကတ္ထ-နှာ-၂၀၀)

* တဏှာကို သောတဟုဆိုခြင်းအကြောင်း -

သဒ္ဒါရုံကို ကြားတတ်သောကြောင့် တဏှာကို "သောတ"ဟုဆိုသည်မဟုတ်၊ စက္ခုဒွါရစသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံတို့၌ ယိုစီးတတ်သည်ဖြစ်၍ (ဝါ) အလုံးစုံသောဘဝမှ ယိုစီးတတ်သည်ဖြစ်၍ ရေအလျဉ်နှင့်တူသောကြောင့် တဏှာကို "သောတ"ဟု ဆိုပါသည်။ (ယမကတ္ထ-နှာ-၂၁၀)

* ရသ (၃) ပါးနှင့်အရ -

(၁) သောတာပတ္တိဖိုလ်, သကဒါဂါမိဖိုလ်, အရဟတ္တဖိုလ်ဟုဆိုအပ်သော သာမညဖိုလ်လေးပါး တို့ကို "အတ္ထရသ" ဟုခေါ်သည်။

(၂) သောတာပတ္တိမဂ်, သကဒါဂါမိမဂ်, အရဟတ္တမဂ်ဟုဆိုအပ်သော မဂ်လေးပါးတို့ကို "ဓမ္မရသ" ဟုခေါ်သည်။

(၃) အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို "ဝိမုတ္တိရသ" ဟုခေါ်သည်။ (ယမကတ္ထ-နှာ-၂၁၉)

* ပညတ်မရကြောင်း

http://www.dhammadownload.com

သုဒ္ဓါယတနဝါရ၌ အာယတနထိုက်သော ပရမတ္ထသက်သက်ကိုသာ ဟောသောကြောင့် ယင်းဝါရ၌ ပညတ်ကိုမရပါ (ဝါ) ဟောတော်မမူပါ။

* ပဋိသန္ဓေခဏ၌ သဒ္ဒါယတန မရနိုင်ခြင်းအကြောင်း -
"သဒ္ဒေါ စိတ္တော တုဇော" ဟူသော လက်သန်းအဋ္ဌကထာနှင့်အညီ သဒ္ဒါယတနသည် စိတ်, ဥတု ကြောင့်သာဖြစ်၏၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်သည်လည်း ဒုဗ္ဗလဖြစ်သောကြောင့် စိတ္တဇရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ကြောင့် ပဋိသန္ဓေခဏ၌ သဒ္ဒါယတနကို မရနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ (ယမကတ္ထ-နှာ-၂၃၁)

* (ပဋိသန္ဓေခဏ၌ မရနိုင်သည်ထားဦးအံ့) အဘယ်ကြောင့် ပဝတ္တိဝါရ၌လည်း သဒ္ဒါယတနကို မဟောပါသနည်း -
အာယတန ယမိုက် ပဝတ္တိဝါရကို ပဝတ္တိကာလဖြင့် မပိုင်းခြား ပဋိသန္ဓေစုတိတို့ဖြင့်သာ ပိုင်းခြားအပ်သောကြောင့် ပဝတ္တိဝါရ၌ သဒ္ဒါယတနကို မဟောပါ။ (ယမကတ္ထ-နှာ-၂၃၂)

* ပဋိသန္ဓေကို ယောနိဟုဆိုကြောင်း -
သတ္တဝါတို့သည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ရောနှောခြင်းမရှိသော်လည်း ဇာတ်အားဖြင့် တူသည်ဖြစ်၍ ရောနှောသကဲ့သို့ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် "ပဋိသန္ဓေ"ကို ယောနိဟုဆိုသည်။

* အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်၌ အဘယ်ယောနိကို ရအပ်ပါသနည်း -
ငရဲ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါ, ဘုမ္မဇိုဝ်း နတ်ကြဉ်သော ကြွင်းသောနတ်များ နိဇ္ဈာမတဏှိကပြိတ္တာတို့၌ ဩပပါတိက ယောနိတစ်ပါးကိုသာ ရအပ်ပါသည်။
တိရစ္ဆာန်, နိဇ္ဈာမတဏှိကပြိတ္တာကြဉ်သော ကြွင်းသောပြိတ္တာ, ဘုမ္မဇိုဝ်း, နတ်, လူတို့၌ ယောနိလေးပါးလုံးရအပ်ပါသည်။ (ယမကတ္ထ-နှာ-၂၄၀)

* စက္ခုမူ ဓမ္မမူလီ "သဓမ္မကာနံ, အဓမ္မကာနံ"ဟု ဝိဘင်းမထုတ်ရကြောင်း -
ဥပပဋ္ဋွ ပုဂ္ဂိုလ်မှန်သမျှ ဓမ္မာယတနမချို့ကောင်းသောကြောင့် "သဓမ္မကာနံ အဓမ္မကာနံ"ဟု ဝိဘင်းမထုတ်ရပါ။ (ယမကတ္ထ-နှာ-၂၅၉)

* ကာမာဝစရဖြစ်ပြန်ကောင်း၌ အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်မကောက်ရခြင်းအကြောင်း
အနာဂါမိ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဋိသန္ဓေနေသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကာမဘုံ၌ တဖန်ပြန်၍ မဖြစ်ကောင်းသောကြောင့် မကောက်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (ယမကတ္ထ-နှာ-၂၇၈)

ဓာတုယမိုက်

* အာယတနယမိုက်၏ အခြားမဲ့၌ ဓာတုယမိုက်ကို ဟောတော်မူခြင်းအကြောင်း
မူလယမိုက်၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော ကုသိုလ်စသောတရားတို့ကိုသာလျှင် ဓာတ်၏အစွမ်းအားဖြင့် သိမ်းကြုံး၍ အာယတနယမိုက်၏အခြားမဲ့၌ နာမရူပသံမူဠ, ဝိတ္ထာရရုစိ, မုဒိန္ဒြိယပုဂ္ဂိုလ်အလို့ငှာ ဓာတုယမိုက်ကို ဟောတော်မူပါသည်။ (ယမကတ္ထ-နှာ-၃၃၆)

http://www.dhammadownload.com

သစ္စယမိုက်

* အာယတနယမိုက်၏ အခြားမဲ့၌ ဓာတုယမိုက်ကို ဟောတော်မူခြင်းအကြောင်း -
မူလယမိုက်၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော ကုသိုလ်စသောတရားတို့ကို သစ္စာ၏အစွမ်းဖြင့် ပေါင်းရုံး၍ ဓာတုယမိုက်၏ အခြားမဲ့၌ ဟောကြားတော်မူလိုသောကြောင့် ဓာတုယမိုက်ကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ သင်္ခါရယမိုက်ကို ဟောတော်မမူဘဲ သစ္စာယမိုက်ကို ဟောတော်မူပါသည်။
(ယမကဋ္ဌ-နှာ-၃၄၉)

* သစ္စာလေးပါးတို့ကို အစဉ်အတိုင်းဟောခြင်း -
သစ္စာလေးပါးတို့တွင် ရုန့်ရင်းသောကြောင့်၎င်း၊ အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့နှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့်၎င်း သိလွယ်သောကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပါသည်။
ထိုဒုက္ခသစ္စ၏အကြောင်းကိုပြခြင်းငှာ ဒုက္ခသစ္စာ၏အခြားမဲ့၌ သမုဒယသစ္စာကို ဟောတော်မူပါသည်။
အကြောင်းဖြစ်သော သမုဒယချုပ်လျှင် အကျိုးဖြစ်သော ဒုက္ခချုပ်၏ဟု သိစေခြင်းအကျိုးငှာ သမုဒယသစ္စာ၏အခြားမဲ့၌ နိရောဓသစ္စာကို ဟောတော်မူပါသည်။
ထိုနိရောဓသစ္စာကို သိရခြင်း၏အကြောင်းကို ပြခြင်းငှာ အဆုံး၌ မဂ္ဂသစ္စာကို ဟောတော်မူပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၃၅၃)

* တဏှာ၏ ပြဓာန်းသောအကြောင်းဖြစ်ပုံ -
ကံဆန်းကြယ်သည်၏အကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့်၎င်း၊ ကံ၏အဖော်သဟဲအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သဖြင့်၎င်း၊ ဒုက္ခဆန်းကြယ်သည့်အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့် တဏှာ၏ပြဓာန်းသောအကြောင်း ဖြစ်ရပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၃၅၄)

* မဂ္ဂသစ္စာကိုသာ နိရောဓသစ္စာ၏အကြောင်းဖြစ်ပုံ -
ဒါန, သီလ, ဘာဝနာ အစရှိသောနိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း တရားအပေါင်းများစွာရှိသော်လည်း အကြောင်းများစွာတို့တွင် နိဗ္ဗာန်နှင့်အနီးဆုံးအကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် မဂ္ဂသစ္စာကိုသာ နိရောဓသစ္စာ၏အကြောင်း ဖြစ်ရပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၃၅၅)

* တဏှာ, ကာယိကဒုက္ခ, စေတသိကဒုက္ခကို ကြဉ်ရခြင်းအကြောင်း -
သမုဒယသစ္စာ အသီးအခြားဖြစ်သောကြောင့် တဏှာကို ကြဉ်ရပါသည်။
ကာယိကဒုက္ခ, စေတသိကဒုက္ခတို့သည် ဒုက္ခသစ္စာပင်ဖြစ်သော်လည်း နှစ်ဘက်ရထုတ်၍ အသီးအခြားကောက်ယူလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် ဒုတိယရာသီအရကောက်၌ ကာယိကဒုက္ခ, စေတသိကဒုက္ခတို့ကို ကြဉ်ရပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ ၃၅၉-၃၆၀)

* ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ် -
သဝိညာဏကပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်၌ဖြစ်သော စက္ခု, သောတ စသောဣန္ဒြေတို့နှင့်စပ်၍ ဖြစ်သော ရုပ်နှစ်ဆယ့်ရှစ်ခုကို "ဣန္ဒြိ ဗဒ္ဓ" ရုပ်ဟုခေါ်ပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၃၆၀)

http://www.dhammadownload.com

စေတသိကဒုက္ခတို့ကိုသာ ကောက်ရပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၃၆၀)

* လောကီတရားတို့ကို မဂ္ဂင်မဟုတ်သော်လည်း "သစ္စာဝိမုတ်" မထုတ်ရခြင်းအကြောင်း
လောကီတရားတို့သည် မဂ္ဂင်မဟုတ်သော်လည်း ယထာရဟသမုဒယသစ္စာ, ဒုက္ခသစ္စာ ဖွဲ့အပ်သော တရားတို့ဖြစ်ကုန်သောကြောင့် "သစ္စာဝိမုတ်" မထုတ်ရပါ။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၃၆၁-၂)

* ဒုက္ခ ဒုက္ခဟုခေါ်ဆိုကြောင်းတရား -
ကာယိကဒုက္ခ, စေတသိကဒုက္ခတို့ကို သဘောအားဖြင့်၎င်း၊ အမည်အားဖြင့်၎င်း ဒုက္ခ၏အဖြစ်ကြောင့် "ဒုက္ခ ဒုက္ခ" ဟုခေါ်ဆိုရပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၃၆၀)

* အနိန္ဒြိယ ဗဒ္ဓရုပ် - တော,တောင်,ရေ, မြေ, သမုဒ္ဒရာ အစရှိသော ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ဖြစ်သော သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်, သဒ္ဒနဝက ကလာပ်နှစ်စည်းကိုအနိန္ဒြိယ ဗဒ္ဓရုပ်ဟုခေါ်ပါသည်။(ယမကဋ္ဌ-၃၆၂)

* အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်ကို သစ္စဝိမုတ်ထုတ်ရကြောင်း
လက်သန်းအဋ္ဌကထာကျမ်းကိုထောက်၍ မာတိကာအရကောက်ကျမ်း၌ ရုပ်တရားဟူသမျှကို ဒုက္ခသစ္စာဖွဲ့ခဲ့သော်လည်း အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်ကိုကား ဒုက္ခဟုသာ ဆိုသင့်၏။ ကံ ကိလေသာတို့ကြောင့် မဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ သမုဒယ,နိရောဓ, မဂ္ဂသစ္စာတရားကိုယ်လည်းမဟုတ်သောကြောင့်၎င်း အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်ကို သစ္စဝိမုတ်ထုတ်ရပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ-နှာ-၃၆၂)

* ပညတ်ကို ထည့်သွင်းကောက်ခြင်းအကြောင်း -
ပညတ်တရားသည် သစ္စာဝိမုတ်ဇကန်ဖြစ်၍ လျှဉ်းပါးဘွယ်မရှိသော်လည်း၊ ဒုက္ခလည်းမဟုတ်၊ ဒုက္ခသစ္စာလည်းမဟုတ်သောကြောင့် တတိယရာသီ၌ ထည့်သွင်းအရကောက်ရပါသည်။

* "သစ္စဝိနိမုတ္တဥ္စ ကိဉ္စိ ဉေယျံ နတ္ထိ"ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာနှင့်အညီ သစ္စဝိမုတ်တရားတို့ကို သစ္စာဟူသော အရေအတွက် မလွတ်အောင်ဖွဲ့ပုံ။
မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ် (၂၉) ခု၊ မဂ္ဂင်တရားကိုကြဉ်သော ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် (၂၉) ခု၊ အနိန္ဒြိယ ဗဒ္ဓရုပ်၊ ပညတ်တို့ကို ဒုက္ခသစ္စာ၌ အလျှော်အားဖြင့်သွင်း၍ ဖိုလ်စိတ်၌ယှဉ်သော မဂ္ဂင်တရားကိုယ်ရှစ်ပါးတို့ကို မဂ္ဂသစ္စာ၌ အလျှောက်အားဖြင့်သွင်းခဲ့သော် သစ္စာဟူသော အရေအတွက်မှ မလွတ်ပါ။

* သစ္စယမိုက် ပဝတ္တိဝါရ၌ ဟောသောပုဂ္ဂိုလ် - ဟောရာကာလကား--(ယမကဋ္ဌ-နှာ-၃၇၄)
သစ္စယမိုက် ပဝတ္တိဝါရ၌ ပု-၄၊ အရိ ၈-ပုဂ္ဂိုလ် ၁၂-ယောက်ဟော၍ကာလအားဖြင့်-သမု+မဂ္ဂ ၌ ပဝတ္တိကာလ၌သာဟော၍၊ ဒုက္ခသစ္စာ၌ ပဋိ-ပဝတ္တိ-စုတိ ကာလသုံးပါးလုံးဟောသည်။

ယမကနောက်ဆက်တွဲအဓိပ္ပါယ်များပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ပဥ္စမအကြိမ် ၂၀၁၀-ဇွန်လ

ပထမလတ်တန်း = ယမကအလင်းရောင်

ဓမ္မဒါန ကောင်းမှုရှင်

၁။ ဦးနာဂိန္ဒ (ဓမ္မဓရ) ညောင်တုန်းတိုက်၊ ဗဟန်း၊ ၁၀၀၀၀၊

၂။ ဒေါ်ကုသလမဏိ၊ ရွှေဂွန်းသီလရှင်စာသင်တိုက်၊ ဗဟန်း(၁)လမ်း၊ ၂၀၀၀၀၊

၃။ မိဘနှစ်ပါး၊ ဒေါက်တာ အောင်ထွေးဝင်း နှင့် မောင်နှမများ
"အေဝမ်းလျှပ်စစ်" မိသားစု၊ အမှတ် ၁၃၅၊ လမ်း၃၀၊ ရန်ကုန် ၅၀၀၀၀၊

၄။ မအေးအေးပြုံး၏ မွေးနေ့အထိမ်းအမှတ် (၂၄-၄-၂၀၁၀)စနေ ၃၀၀၀၀၊

၅။ ဒေါ်နီနီဝင်း ၏ (၄၇)ပြည့် မွေးနေ့အထိမ်းအမှတ် (၃-၁-၂၀၁၀) ၂၅၀၀၀၊

၆။ ဦးရှိန်လင်း သား မောင်ခွန်ငြိမ်းမောင် မိသားစု၊ (၃၁-၃-၁၀) ၁၀၀၀၀၊

၇။ ဒေါ်ခင်မြင့်အားအမှူးထား၍ သမီး ဒေါ်ခင်သီတာအောင်၊
မြေး မယဉ်မင်းသန့်၊ မြေး မောင်စည်သူလွင်၊ ၂၉ဘီ၊၂လွှာ၊
အထက် မန္တလေးလမ်း၊ မင်္ဂလာတောင်ညွန့်၊ ၂၀၀၀၀၊

၈။ ဒေါ်ခင်မြင့် အသက်(၇၃)ပြည့်မွေးနေ့ (၃၀-၃-၁၀) ၁၀၀၀၀၊

၉။ ဒေါ်ခင်သီတာအောင် နှင့် တူဖြစ်သူမောင်စည်သူလွင်မွေးနေ့၊ ၁၀၀၀၀၊

"အမတံ ဒဒေါ စ သော ဟောတိ" = တရားအလှူ ပေးလှူသူသည် အမြိုက်
နိဗ္ဗာန်ကို ပေးလှူသည်မည်၏။

'ပုဗ္ဗေ သုစိဏ္ဏာနိ ပစ္စဝေက္ခတိ' (ပဋ္ဌာန ပါဠိ)

ရှေးကပြုဘူး၊ ကုသိုလ်ထူး၊ ကြည်နူးဆင်ခြင်လျှင်။
ကောင်းကျိုးတရား၊ များအပြား၊ ရခြားကြသည်ပင်။

* **ယမကအလင်းရောင်**(ဆဋ္ဌအကြိမ်) (ပထမကြီးတန်း) အတွက် ပုံသေနည်းမျိုးစုံ, အဓိပ္ပါယ်မျိုးစုံ, မေးခွန်းဟောင်း, မေးခွန်းသစ်မျိုးစုံတို့ဖြင့်အထူးခြယ်မှုန်းပြင်ဆင်ဖြည့်ထားပါသည်။

* **ပဋ္ဌာန်းအလင်းရောင်** ဤ(အဋ္ဌမအကြိမ်)၌ ကောင်းနိုးရာရာ, အနက်, အဓိပ္ပါယ်, အနုဝါဒကောက်, မေးခွန်းဟောင်း, မေးခွန်းသစ်မျိုးစုံတို့ဖြင့်အထူးခြယ်မှုန်းပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ထားပါသည်။